72 עמודים

ט"ז אלול תשמ"ג, 24.8.83 | מיספר 2399 | שנה 47 | המחיר 80 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

קבוצת-הלחץ שהביסה את הממשלה

אלופי מיל'

תמיד יש עוגה בבית

ולא סתם עוגה - עוגת עלית.
תוכלי לקנות אותה היום ולאפות בעוד חודש או בכל זמן שתרצי.
אותך יותר לא יוכלו להפתיע. אם הילדים רוצים פתאום ב־7 בערב עוגת שוקולד כל שעליך לעשות כדי להפוך אותם למאושרים, הוא לפתוח את הארון. אם האורחים יבואו במפתיע את לא „תתפסי" בידים ריקות. ההכנה קלה ומהירה.
כן,לעוגת עלית יש את כל היתרונות שרצית.

חיים מודרניים

מעתה תוכלי להצטרף למיליוני נשים ברחבי העולם האופות עוגות נפלאות בשיטת האפיה הביתית הקלה.

הצלחה בטוחה

גם אם אינך נחשבת בעיני עצמך לאופה דגולה את תוכלי להיות כזאת - בחמש דקות. קראי את הוראות ההכנה המופיעות על האריזה היפה של עוגת עלית ובזה סיימת את החלק הקשה של האפיה.
ההצלחה של העוגה בטוחה.

הצימוק שבעוגה כבר בפנים

המרכיבים של עוגת עלית זהים לחומרים שקנית בעבר עבור העוגות שאפית. אבל, במקום לזכור לקנות את כל החומרים ולערבב אותם, עלית עשתה זאת עבורך.

עוגת עלית את אפית

אל תחכי, כבר הערב את יכולה להגיש עוגת עלית; שוקולד, שיש, או צימוקים, לשמוע „כמה טעים - את אפית?" ולענות בפה מלא - „כן!".

להשיג ברשתות ובחנויות המזון.

עלית

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136, ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך תבנית: יוסי שגיון ◆ רכז המערכת: שלמה פרנקל ◆ עורכי ביתוב: תמי מיטוביץ וגיורא נוימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר, ענת סרגוסטי וציפי מנשה ◆ עורכת דסק: אהובה קורן ◆ ראש המינהלה: אברהם סיטון ◆ מחלקת המודעות: רפי זברוני ◆ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ◆ הדפסה: "הדפוס החדש" ◆ הפצה: "גד" בע"מ

בלי משוא פנים

כתבת השער הקידמי:

אלופי השילטון והמשק

כת הקציינים בדימוס, השולטת בכל הצמתים החשובים בכלכלה וב־סוליטיקה הישראלית, הביסה השבוע את שר־האוצר, יורם ארידור, ושמה ללעג את תוכניות הקיצוץ של. שלמה פרנקל חקר את הכת ואת כוחה הרב.

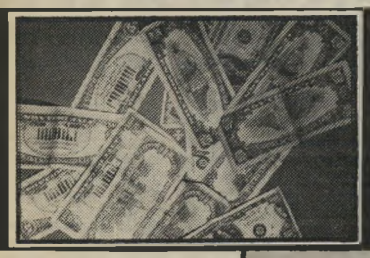
12

כתבת השער האחורי:

טליה דיין נגד הדיינים

"יוסי דוסק ואודי משלם," התלונן אודי דיין. "הדיינים הרבניים השתכנעו והוציאו צו האוסר על טליה דיין לארח בביתה את ת"אלוף" יוסי בן־חנן. טליה עתרה לבג"ץ, שביטל את צו הדיינים.

66

ירוק־ירוק

המחזור השנתי של השוק השחור בדולארים מוערך על־ידי המישטרה ב־23 מיליארד דולר. במילים אחרות: ב־23 אחוז יותר מתקציב המדינה. העולם הזה מפרסם כאן לראשונה תוצאות של מחקר מישטרתי חשוב שנגנז.

22

הלם שוד

החוקרים קבעו: גירסת פנינה רוזנבלום על ה־שוד בדירתה היתה נכונה. השבוע היא הוכנסה לבית־החולים כתוצאה מהת־מוטטות.

65

הנצורים

מה באמת מתרחש במחנה־השבויים אל־אנצאר? החיילים הישראליים. המוסקדים על ה־שמירה במחנה, מעלים טענות ק־שות מאד נגד שילטונות הצבא.

14

ביקור חם

אנשי מוסררה הוזמנו ל־ביקור בקיבוץ. הביקור הס־תיים בצלילים צורמים, ר־ענת סרגוסטי הלכה לש־אול את שני הצדדים: מה באמת קרה שם?

16

מזונות בס'גנון מיסעדות

129 אלף שקל בחודש – זה הסכום שתובעת **טיבי אשכנזי** מבעלה. "זה לא הרבה," היא קובעת. "מפני שההכנסה נטו במיסעדה שלנו בדיזנגוף היא 600 אלף שקל בחודש."

52

אסירה מרצון

רעיה אפשטיין, שפרשה השבוע מתפקידה כמנהלת כלא־נשים, מספרת לשרית ישי על תפקידה ואומרת: "הייתי בבלא יותר זמן מכל אסירה שהיא!"

55

מעסים שלא יעסו

כל שנדרש ממי שרוצה לטפל ברגליהם היקרות של ספורטאי ישראל, הוא לעבור קורס מזורז בעיסוי. מי צריך לטפל בגופו של הספורטאי הסצוע?

44

זירה חדשה לנירה

לקראת המינימחזמר טנזי, שבו תופיע, לומדת **נירה רבינוביץ** במלוא הרצינות את תורת ההיאבקות (קטש). מדריך אותה אלוף אנגליה **בראיין מקבין**, שהגיע לביקור מיוחד בארץ.

31

לקט פיאה ושערות

מקובל להשוב, שכדי לשיר, להופיע ולשחק יש צורך בכישרון. אך בעלי הקרחת משוכנעים: שום דבר לא יזוז בלי שיער. לכן מתקשטים אבי נוזלדנו, ששי קשת, ופרנק סינטרה בפיאות הדורות העשויות משיערם של אחרים.

36

גורלי נגד גורלו

בשבוע שעבר סיפרה חווה ארליכמן־גורלי על קץ נישואיה. הפעם מספר בצלאל גורלי כי אשתו, שהפלילה את **אשר ידלין**, הבטיחה לחברותיה להפוך אלמנה בפעם השניה.

62

"עדיין לא נעלמתי!"

יומיים לפני מותו הפיתאומי של בעלה שייקה ירקוני, שוחחה יפה ירקוני עם העולם הזה על עברה — שממנו היא מנסה להשתחרר, ועל העתיד השונה שאותו היא מבקשת לעצמה.

24

ציורי חופש ופנטסיה

אופי ציוריו של **אבי סיילר** הוגדר על־ידי מומחים "סיגנון פנטסטי". גם סיפור חייו אינו רגיל: הוא הסתבך בשוד, טייל בבית־הסוהר, טייל במקומות נידחים בעולם, והפך צייר מוכר.

48

המדורים הקבועים:

מיכתבים	4	אנשים בעולם	34
תשבצמן	6	זה וגם זה	39
תשקיף	9	רחל המרחלת	40
במדינה	10	נמר של ניר	42
הגדון – מילחמת חבורים	11	קולנוע – חמסיר בלוקארנו	46
אתה והשקל	18	מיבחר שידורים	50
עולם קטן –אל־סאלבדור		שידור	51
זימבאבווה וארגנטינה	21	מה הם אומרים – גדי כץ	
תמרורים	22	עליזה טימור, רפי כהן, מינה צמח	58
יומן אישי	27	יעקב ארנון ודליה שחורי	60
אנשים	29	לילות ישראל	60
בלונים	32	חלון ראווה	66
הורוסקופ	33	ספורט	69
		זה היה העולם הזה שהיה	70

לוי יך,

בשעה שאני כותב דברים אלה אני מעיף מבט מכעד החלון לעבר הירח. הוא כמעט מלא.

אני עוקב אחרי הירח כבר מזה שבועיים, מאז שהופיע כחרמש דקיק, ועד לממדיו הנוכחיים. אמשיך בכך בימים הקרובים.

לא הפכתי לפתע סהרורי. גם ההתעניינות שלי באסטרונומיה או באסטרולוגיה לא גברה פיתאום, ולא נדבקתי גם בקדחת־החלל.

יש הסבר פרוזאי. בעוד שבועיים, לפני שייעלם ירח אלול, יופיע גליון ראש־השנה של העולם הזה, ובו הכתבה הגדולה על איש־השנה תשמ"ג.

הכנת הכתבה הזאת היא עבודת־פרך. היא בולעת את כל כוחי ומשאביי, זמני ומירצי. זהו

הסקיצה שנדחתה
לא קאריקטורה

מירוץ מטורף עם הזמן — עם ירח חודש אלול. באשר הוא גדל, מדי יום ביומו, הוא מזכיר לי שהזמן חולף, ושהמלאכה עדיין מרובה.

עד הרגע האחרון

באשר החלטנו בפעם הראשונה לבחור באיש־השנה, בראש־השנה תשי"ב (1951), עמדה לנגד עינינו רוגמה פשוטה: הבחירה השנתית של איש־השנה בשבועון האמריקאי טיים.

זה היה קל, יחסית. בחרנו בעולה החדש האלמוני, שסימל את המאורע העיקרי של תשי"א: העלייה ההמונית. כבר בכתבה של אז אפשר למצוא כמה רמזים נבואיים לבעיות, שהסעירו את המדינה בשנת תשמ"ג, כעבור 32 שנים.

במרוצת הזמן גדלה והתפתחה הכתבה השנתית על איש־השנה, ושוב אין לה דמיון רב לדוגמה המקורית. אחזה בנו השאיפה לעשות הכבה יותר מאשר בחירת האיש המסמל (לטובה או לרעה) את המאורע העיקרי של השנה, ולנמק בחירה זו.

בבואנו כיום לחבר את כתבת איש־השנה, אנו מנסים לעצב במסכת כוללת אחת את דמותה של השנה כולה, על כל מאורעותיה העיקריים, הנפשות שפעלו בה, גיבוריה ומוקיוניה, הטראגדיות והקומדיות שלה — כאילו היה זה מחזה. אחרי הכל, גדול המחזאים אמר שהעולם כולו בימה הוא, ושכולנו שחקנים העולים לבימה ויורדים ממנה.

אומרים לי שבימים אלה נערך בבתים רבים בישראל טוטראיש־השנה. האנשים מנסים לנחש מי ייבחר או תיבחר. בשנת תשמ"ג אין מחסור במועמדים, בני לאומים, עדות ומינים שונים, והבחירה היתה באמת קשה. ועד הרגע האחרון לא תהיה סופית — שהרי גם בשבועיים האחרונים יכול להתרחש משהו שיהפוך את הקערה על פיה.

אני מקווה שסבלנותך עד אז תבוא על שכרה, וכי הבחירה תיראה לך.

אך בינתיים אנחנו ממשיכים במרוץ עם הירח. בעוד יומיים הוא יתחיל לקטון, וכאשר יישאר ממנו רק חרמש דקיק, בכיוון ההפוך, יהיה בידך הגליון שעל שערו יהיה ציורו של איש־השנה.

נפוליון בדרך למוסקווה

בחירת ציור־השער אינה פחות קשה מאשר בחירת איש־השנה עצמו.

מטרת הצייר היא לעצב שער אשר יכיל את דיוקנו של איש־השנה עצמו, וגם ירמוז על המאורעות או התהליכים שבגללם הוא נבחר.

לפעמים זה קשה מאוד, מפני שהבעייה היא מופשטת. לפעמים זה קל יותר, מפני שהמאורע הוא מוחשי. כמו בשנה שעברה, כאשר נבחר אריאל שרון על רקע אחריותו למילחמת־הלבנון.

החוכמה היא שלא להיתפס להגזמות ולעיצוב קאריקטוריסטי, אך למצוא את הסמלים המסבירים את הרקע בצורה פשוטה ועניינית. משום כך פסלנו בעבר לא פעם ציורים משעשעים מאוד, שנהנינו מהם. כמו הציור שתיאר את איש־השנה תשמ"א, שר־הביטחון החדש (דאז) אריאל שרון, כנפוליון הרוכב על טרקטור ההתנחלות.

זה היה נחמד. זה היה יפה. זה היה אפילו נכון — שהרי כעבור תשעה חודשים פתח שרון במיצעד לעבר ביירות, הדומה בדיעבד מאוד למיצעד של נפוליון למוסקווה. אבל החלטנו שהציור מוגזם, ובחרנו בציור פשוט יותר.

אני מקווה שגם הציור של השנה ייראה לך.

הצדק של גורודיש

שמחתי לקרוא שמחקרים חדשים טיהרו את האלוף (מיל') שמואל גונן ("גורודיש") מן האישום העיקרי שהוטח בפניו, שלא מילא את הפקודה לגבי פריסת צה"ל ביום פרוץ מילחמת־יום־הכיפורים.

זמן קצר אחרי המילחמה ההיא סיפר לי רינו צרור, שעבד אז במערכת זו, כי פנו אליו כמה מנאמניו של גורודיש, וטענו כי נעשה לו עוול משווע. גורודיש היה רחוק מאוד מתפיסתי הפוליטית והצבאית. הוא ייצג כמעט את ההיפך. אך עוול הוא עוול, והתחלנו לחקור בעניין.

קראתי מיסמכים, הקשבתי להקלטות, והשתכנעתי כי ועדת־אגרנט אכן לא מילאה את תפקידה כראוי. מה גם שהיא לא העניקה לגורודיש כל אפשרות להגן על עצמו בהתאם לחוק, כפי שניתן לכל הנאשמים בוועדת־כהן. כחבר־הכנסת השתתפתי באופן פעיל בחקיקת חוק ועדת־החקירה, ולא היה לי ספק כי פעולת הוועדה נגדה את רוח החוק. (לאחר מכן הצטרף לדיעה זו גם אבי החוק, יעקב־שימשון שפירא, מי שהיה שר־המישפטים.)

מה שהתגלה עתה היה ידוע לי כבר אז. העולם הזה היה אז העיתון היחידי שיצא להגנת גורודיש, שהפך אז שעיר־לעזאזל לחטאיהם של רבים. אני שמח שצדקנו גם בעניין זה.

עם שלום

חזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה
לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים

מאת שבתאי לביא

מקץ אינסוף שנות פעילות אסטרולוגית יש די והותר הוכחות שאסטרולוגיה "עובדת". את זה גילו מזמן סוחרי הבורסה, הפסיכיאטרים, הפוליטיקאים ואמצעי התקשורת, הפונים אל האסטרולוג כדי לברר כהלכה את העבר ולהקשיב לצפונותיו של העתיד.

כשבונים גשר, עובדים לפי תוכנית — אחרת אין הגשר מגיע לגדה שממול. החיים הם גשר — מלידה עד מוות — וקוראי ספר זה, מאת האסטרולוג הנודע שבתאי לביא, לומדים להניח אותו כמו שצריך.

איש אינו נעשה צעיר יותר בכל שנה שעוברת. לכן במקום לבקר אצל אסטרולוג ולקבל אינסטנט-עתיד, **מוטב ללמוד ביצד לתכנן, להבין ולחזות את העתיד הפרטי שלך ושל יקיריך טוב מכולם.**

פשוט מאד, לך זה חשוב!

האסטרולוג הוא אדם כמוך. עם חשבון במכולת ואנו נפוח. אם הוא למד לחשב את העתיד מספרי-האסטרולוגיה: **גם אתה יכול לעשות זאת!**

אנו ממליצים על ספרו של שבתאי לביא, היות והוא הספר היחיד בנושא חיזוי-עתיד באסטרולוגיה המופיע בשפה העברית. הוא כתוב בצורה פופולרית, שכל בוגר תיכון מסונל להבינה. הוא מבוסס על נסיונו העשיר של מר לביא בחיזוי ובהוראת-החיזוי בקבוצות הלימוד שלו; ובעיקר:

הוא מדוייק!

הספר יופץ בחנויות הספרים המובחרות, מאוקטובר 83 ומחירו יניע, ככל הנראה, לכ-850 שקל.

חברת A.I.F. העוסקת בקידום מכירות בעזרת אסטרולוגיה, מאפשרת לך לרכוש אותו עכשיו, באמצעות הדואר, **ב-500 שקל בלבד.**

אל תוותר על מכירה מוקדמת זו **היא עשוייה לשנות את חייך!**

הזמנה

נצל הזדמנות-פז זו להזמנת "חיזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים" ישירות מהוצאת A.I.F., באמצעות הטופס הרצ"ב.

הספר יישלח בדואר, על-חשבון ההוצאה, באריזת אל-מען מיוחד. חשבונית מ.ע.מ. תצורף.
(נא לשלוח ההזמנה בדואר רשום).

תודה!

לכבוד
שבתאי (שבי) לביא
A.I.F "עתיד!"
שד' אבהם 5 רמת-גן 52423
טל. 03-734847

שלחו אלי בדואר עותקים מהספר "חיזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים" לפי 500 שקל העותק

הכתובת למשלוח _____

רצ"ב שיק מס' _____ משוך על בנק _____

ע"ס _____ ש' שם המזמין _____

תאריך _____ חתימה _____

מכתבים

האנשים של השנה

במי יבחר "העולם הזה" כאיש־השנה תשמ"ד? קו־ראים מציעים ומנחשים.

השאלה מי יהיה איש־השנה של העולם הזה תטריד את הקוראים עד לפירסום גיליון ראש־השנה. אם טרם הוחלט במי לבחור, יורשה לי להציע: לא לבחור השנה באיש מוכר וידוע.

כדאי למקד הפעם את העדשה על **מצביע הליכוד** — האזרח הישראלי, שבבחירות האחרונות הצביע מח"ל.

כל אדם ששילשל פתק כזה אחראי לנעשה היום במדינה ובשכנתה הצפונית — לא פחות מן הנבחרים תאבי־השררה.

שנת תשמ"ג, על כל היבטיה האלימים והשערוריתיים, היתה שנתו של מצביע הליכוד הממוצע, שמוחו שטוף בביב־השופכין המילולי של מנהיגינו הדמגוגיים.

אלישע מרדכי, ירושלים

כל הפוליטיקאים מתקוטטים, צועקים ועושים רוח. אך איש אחד חותר בשקט ובביטחה, כדי לבסס את מעמדו כיורש הבלעדי של מנחם בגין: **משה ארנס.** את רעיוניותיו הקי־צוניים הוא עוטף בהליכות מתונות, כדי לבלבל את הציבור. בינתיים הוא משתלט על הצבא ועל כל המימסד הביטחוני האדיר בארץ, וחולם על סיפוח השטחים הכבושים.

במצב הנוכחי הוא אינו יכול לשמש ראש־ממשלה, כי הוא אינו חבר־כנסת. לא נורא. עוד השנה הוא יתן את ידו למהלך כלשהו שיביא להקדמת הב־חירות, שבהם ידרוש לעצמו את המקום השני ברשימת מיפלגתו.

אחר־כך הוא כבר יפסיק להיות צנוע.

רוחמה זומרפלד, פתח־תיקווה

● ● ●

המכונות של הלנה

השדכנית הלנה עם־רם קב־עה. שיש להמציא מכונה המייצרת גברים ("העולם הזה" 2397).

שרכנית יקרה, אסור להמציא מכונה כזו, כי זה ייתן עוד כמה רעיונות של מילחמה למנהיגים.

אני הייתי מציעה להמציא מכונה המייצרת שלום.

מה דעתך?

עדנה ברג, קרית־מוצקין

● ● ●

הטיפשים כבר מתו

שר־האוצר מרגיע את הפ־נסיונירים.

מר ארידור, למי אתה מוכר לוקשים? אתה מקצץ בקיצבות של

מי שמע את הרב?

בהעולם הזה (2396) מצאתי התייחסות לפרשנות של הרב צפניה דרורי. "שיכולה להשתמע ממנה הסתה לרצח ערבים". אשמח אם מישהו יוכל להעביר לי את הנוסח המדוייק של הרברים.

הרב היודי מעביר חוג תלמוד בגליל העליון, וכמי שאחראי לחוג זה — חשוב לי לדעת מה בדיוק אמר.

משה טל, קיבוץ מחניים

הפנסיונרים, וטוען שהדבר חיוני לכלכלה. הטיפשים כבר מתו מזמן, נותרו רק הפנסיונרים שכילו את חייהם בעבודה וביושר.

תקציץ אצל נתמכי המישטר — בהלוואות לסוחרים ולתעשיינים, במתנות לישיבות ולכל מיני מוסדות פיקטיביים!

אהרון לוי, קרית־אתא

● ● ●

"קיבלתי את סמכותי מהדם"

תשובה לאורי אבנרי על "הטרוריסט המאושר" ("יומן אישי", "העולם הזה" 2391).

אורי אבנרי יוצא מכליו כדי להוכיח שאצ"ל ולח"י לא עשו כלום כדי

מוענמד ארנס
איש השנה?

להביא עצמאות לישראל. הוא מתעלם מלוחמי המחתרות שהקריבו חייהם לשיחרור האומה, נפצעו, נהרגו, נשפטו לשנים ארוכות ועלו על הגרדום. כל זאת לרגל הופעת ספרי־זיכרונותיי.

לוחמי המחתרת קבעו על דיגלם, שאין קורבן אחר אלא קורבן הדם, ואין מחיר חרות אלא מחיר חיים, ואין ניצחון לעם אלא אובדן הפרט.

אכן, נטל קומץ אנשים לעצמו את הסמכות להכריזה את הישוב הזה להילחם באנגלים. ואילו הלכו העניינים בישוב לא על פי אותו קומץ "מטורפים", כי אם על פי רוב המוסמכים, הנבחרים — היה גורל כולם פה כגורל אותם שהלכו בפולין. אחרי מוסדותיהם הנבחרים, אחרי דעותיהם של "המפוכחים", המיושבים, אחרי חשבונות הרגע.

קיבלנו את הסמכות שלנו מן הדם שכבר נשפך, מהדם שעמד להישפך. קיבלנו את הסמכות מפי עוללים ויונקים, אשר היום הם פורחים במולדת ואשר לא היו מגיעים הנה, אלמלא נלחמנו.

על מילחמת המחתרת כותב ניקולס בתל שהיה חבר הממשלה השמרנית (מצוטט בספרי מבוקש, עמוד 382): "בשלוש שנות הסכסוך, אחרי מילחמת־העולם השנייה, נהרגו 338 בריטים בידי המחתרת העברית. כל אחד מן ה־338 נהרג אישית — ביחידות מכדור, או בקבוצה בפצצה. מותם השפיע השפעה עמוקה על דעת־הקהל בבריטניה, אולי יותר מאשר האבידות הכבדות שספגה בריטניה במילחמת העולם השנייה, מכיוון שבמילחמה ספגה בריטניה את אבידותיה בגבורה ובהחלטה נחושה.

"דומה היה, כי ה־338 מתו מיתה מיותרת לגמרי. משום כך עז היה הלחץ

(המשך בעמוד 6)

כדורסל מעולם אחר

כוכבי ה-NBA בישראל

הם באים!
אשפי הכדורסל מאמריקה
ובראשם לארי בירד
מגיעים ל-3 משחקים בלבד

יום ה' 25.8.83

בשעה 8.30 בערב באיצטדיון יד־אליהו.

יום ו' 26.8.83

בשעה 8.30 בערב באיצטדיון הכדורסל החדש בנעמן.

יום א' 28.8.83

בשעה 8.30 בערב באיצטדיון הכדורסל החדש בירושלים.

TOSHIBA

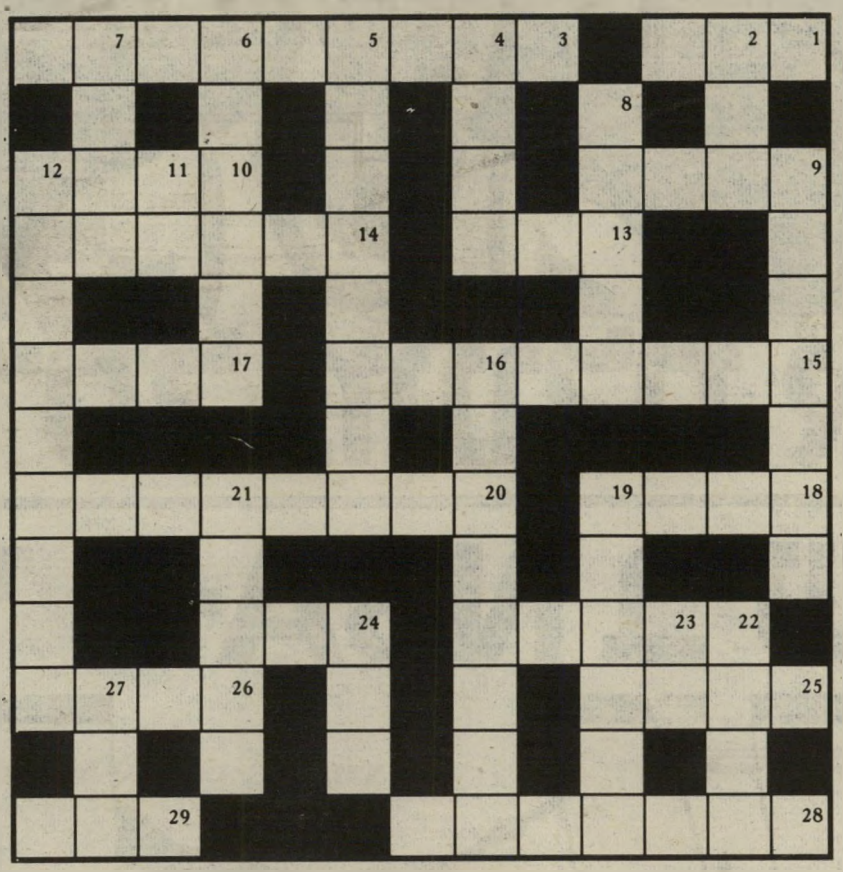
השחקנים מתאכסנים במלון השרון הרצליה

חדשות הספורט

כרטיסים ב"הדרן" ובכל משרדי הכרטיסים.

משבצות 2399

מאת **נדיב אבידן**

מאוזן

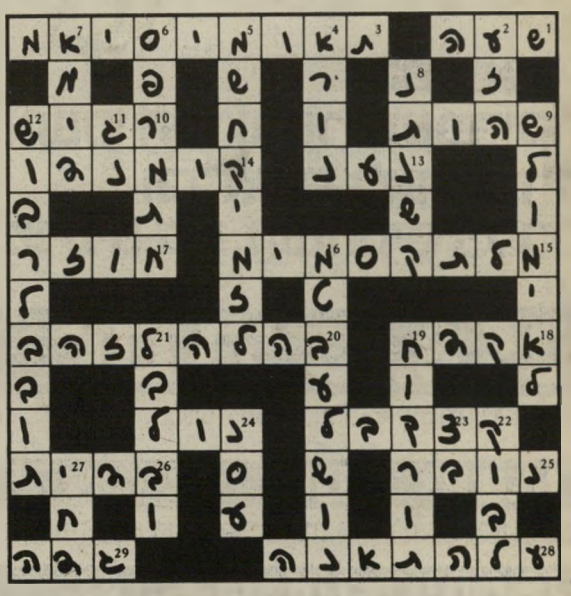
1. גם הוא היה בשלטון — מצטער, כך אומרים (3)
3. כמו הביצה מהתרנגולת או „איידם" — זו צרה צרורה (5,4)
9. השד נכנס בה (4)
10. כולם היו, שיהיה (4)
13. החוזה מבורנאו (3)
14. אין תכונות יוצאות דופן למרוץ (6)
15. התעקש בנגוד לחוקי הטבע? (3,2,3)
17. אפשר לעבר מעיל מג'ינס (4)
18. כאשר אלוף חוזר בו, יש הברל (4)
20. רק באפריקה זה קים בטוטו (8)
22. במקרה הוא היה יו"ר לא מוצלח (מ) (5)
24. גב' מרגרט, בלי עכובים בבקשה! (3)
25. גם הוא נשבע שיחזור במסכה (4)
26. אחוש ברצפה (4)
28. האם בצבא הוא אחראי על פעילות ספורטיבית או פעילות הסירות? (7)
29. הזקן למד בגהינום אנגלית (3)

מאונך

2. תפס ממלכה (3)
4. שם מלכודת לפני השופט — השפן (4)
5. אלהים! לא חיו בשלום, לא ישבו בשקט, בקיצור זה הסתיים בכי רע (4,4)
6. בס"ה רומו איכשהו ע"י ספוריו הדמיוניים (6)
7. ניגן בשבת (מ) (4)
8. כובש פרוע (5)
9. בין הישראלים בעולם זה לא מתקלקל כל־כך מהר (4,3)
11. המשותף לשיש שחור וארום (2)
12. הוא מעבד עץ מטיף (5,4)
16. למרות של־„1 מאונך" לא היו נתינים הוא לא איבד את העשתונות (5,3)
19. כך, מן הסתם, מוצג המנכ"ל ע"י חבריו (6)
21. הם דאגו לכך שזה יוסיף קולות לליכוד (מ) (5)
22. זה סגור — הוא עולה דפוק (4)
23. גם אותו אפשר להרים (2)
24. כולם חולמים עליה (3)
27. כבוד השר עלה קרח (3)

בהשתתפות ג'ודי דגן

פתרון תשבצופן 2397

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

הפוליטי לשים קץ להרג זה. בריטניה הובסה. צ'רצ'יל הכריז שהוא חש בחריפות מיוחדת את ההשפלה שנבעה מן העימות שבין דויד וגליית — את כניעתה של הקיסרות הבריטית בת מאות המיליונים לפי ישוב פעוט של כמה מאות אלפים."

יעקב („ישקה") אליאב, ירושלים

● ● ●

אותה הגברת בשינוי אדרת

המרכז למחקרים אסטרטגיים משנה את שמו.

בעיקבות תרומה נכבדה שבה התחייב תורם מארצות־הברית בשם

קורא שליו
שם חדש

MEL JAFFEE, שונה, לפני שלושה חודשים שם המרכז שלנו. מעתה יהיה שמו: המרכז למחקרים אסטרטגים ע"ש יפה. ובאנגלית: JAFFEE CENTER FOR STRATEGIC STUDIES.

תא"ל (מיל) אריה שליו,
מ"מ ראש המרכז,
אוניברסיטת תל־אביב

● ● ●

כמה נעים להיזכר

ילידי 1931. שעכשיו הם בני 52. רצים להיפגש שוב.

כמו בקיץ 1948, כאשר הוציאונו מספסל־הלימודים למחנה־האימונים בכפר־יונה ובפרדס־חנה, שם הינחנו היסוד להקמת הנח"ל — כך גם השנה. במלאת 35 שנים לגיוס, אנו מתאספים שוב לכנס ולמיפגש רעים.

בכינוס זה ניפגש כל המגוייסים על־פי פלוגותיהם / הכשרות־הם, ועל־מנו בני בתינו ומישפחותינו, כאורחי מיפקדת הנח"ל, המארגנת את מקום ותוכנית הכינוס החגיגי שיערך כנראה ביום הנח"ל בחודש אוקטובר 1983.

אנו קוראים לכל חברינו מאז להשתתף בכנס ולהודיע לנו את כתובתם וכל מידע נוסף שיאפשר את איתורם ואיתור החברים האחרים, בארץ ובחו"ל. אנו זקוקים לשם ולשם־המישפחה, לכתובת המגורים, לטלפון ומקום עבודה נוכחי.

ישראל קסטנברג, קרית־חיים

● *את המידע אפשר לשלוח לקורא, לפי הכתובת: משה שרת 9, קרית־חיים, 26260. טלפון: 04–720261.*

● ● ●

תשדירי שירותים

רוב הצופים מנצלים את הזמן שבו מוקרנים תשדירי־

(המשך בעמוד 8)

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעווה

★ **הכנת כלות**
* מחירים עממיים * שרות מעולה

דיאנה

1983 המשק הנבחר

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4) 226066, 229388

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר **מרדכי זידמן**
הוצאת רשפים

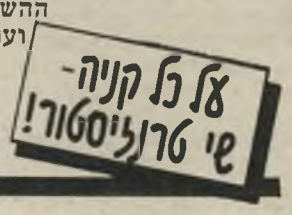
אצל דוד לויאן

אלקטרו אור גון בע"מ

בהנהלת דוד לויאן, היועץ האישי שלך בבחירת והתאמת מוצרי חשמל לבית ולתעשיה, מזמינים את הציבור הרחב להנות

- ★ מתצוגה במגוון עשיר של מוצרי חשמל מעולים.
- ★ מחירים ללא תחרות!!!
- ★ שרות מעולה
- ★ אספקה מיידית.
- ★ הובלה לבית הלקוח חינם!

כל הרוכשים בחודשים אוגוסט-ספטמבר
ישתתפו בהגרלה שתתקיים ביום 2.10.83 בחברה,
בנוכחות רואה־חשבון ו/או עו"ד
בהגרלה יוגרלו שני כרטיסי טיסה לאירופה הלוך-חזור.
ההשתתפות אסורה לעובדי פרסום "חגים"
ועובדי החברה אלקטרו אור גון בע"מ.

אלקטרו אור גון בע"מ, חברה ליעוץ יבוא ושווק מוצרי חשמל לבית ולתעשיה.
רחוב דיזנגוף 274 תל־אביב. טלפון: 242008

תן טרמפ לחייל

סטודיו B ארלוזורוב 82, ת"א 237026
בהנהלת אבי פאנק

- ★ כושר גופני וחיזוק שרירים
- ★ שמירה על גיזרה
- ★ יציבה נכונה
- ★ גמישות

יש לנו מה להציע לך!

בסטודיו B — אולמות ממוזגים מורים מוסמכים
ג'אז, אירובי, מתיחות יוגה, סטפס, התעמלות

תודה!!!
מכל הלב

לזמרת־שחקנית
שולה חן
על ההנחייה

ולדוגמניות
חוה לוי ★ שרית דמיד ★
חלי גולדנברג ★ אילנה שושן ★
פינצי מור★ סימונה בלומנפלד

על שדיגמנו בצורה מושלמת
בתצוגת האופנה שערכנו
בקפה „אפרופו"

אופנת פיצי

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

הזמן כבר עתה
מקום למודעות בגליון
ראש השנה
המורחב והחגיגי של
העולם הזה
שיופיע ב־6.9.83

מכחבים

(המשך מעמוד 6)

השירות בטלוויזיה לצרכים דחופים. הקוראה מנצלת את הזמן הזה לחיבור בדיחות:

● אחת, שתיים, שלוש, אדין דווה טרי, אונו דואו טריי — באיזו שפה שלא תספור, לא יספיק לך הכסף לגמור את החודש.

● עצמאי נכבד, נותרו לך עוד 10 ימים להגשת הדו"ח השנתי למס־ההכנסה, ו־15 יום לשנת תשמ"ד.

● הרס תרומתך לליב"י תודה, כבר תרמתי לליבי שני עורקים עוקפים מהרגליים.

● לצערנו, הערב לא יופיע אלברט פירות, עקב מחלה. המודיעים: מושבי חבל־לכיש.

● את הטריבונות בקרני־שומרון בנינו בגובה אידיאלי, שיהיה נוח לחבר"ה, את המסלול באריאל סללנו ללא עבודה ערבית. רוצים אור? הרב לווינגר, תן הוראה להדליק את האורות. בבקשה!

מה זה בנינו, סללנו — את שותפה?

תראה, אני משלמת מיסים כל חודש? משלמת. המיסים מקדמים את ההתנחלויות? מקדמים. אז אני שותפה!

ונדה אלף, בת־ים

● ● ●

עמוס החדש

הקוראה פגשה בעמוס ברנס, והרגישה שעליה לשתף את יתר הקוראים בהתרשמותה.

שרים גרופר ודורון
העלאה במשכורת

תמיד חשבתי שעמוס ברנס, שהר־רשע ברצח החיילת רחל הלר, הוא אדם מופרע, רוצח אכזר שאסור לחוס עליו.

לפני שבוע פגשתי אותו, שוחחתי איתו שעתיים ושיניתי את דעתי מהקצה לקצה. התגלה לעיניי עמוס חדש. גיליתי שהוא אדם חריף, חכם, בעל חוש־הומור וכושר דיבור מעולה. השתכנעתי גם בחפותו — כי אדם שבאמת רצח, היה נשבר בסופו של דבר ומוותר.

לדעתי, בהחלט מגיע לו מישפט חוזר.

סאלי שי, תל־אביב

● ● ●

שרים וטוב להם

כמה טוב להיות שר בישראל.

לפני חודשיים שנאו פסח גרופר ושרה דורון בכל ליבם. הם מירפקו זה את זה, הטיחו עלבונות, היפנו את גבם.

היום, כך מדווחים העיתונים, אין ידידים טובים מהם. שניהם זכו בנתח מהעוגה, ואין עוד עינו של האחד צרה בשני.

לא רק הכיסא מחמם את ליבם. סיבה טובה מאוד לשמוח היתה הידיעה ששכרם יעלה ביותר מ־50 אחוז. את ההחלטה כמה ירוויחו השרים. יש לזכור, קיבלו השרים עצמם.

אורית דר, תל־אביב

● ● ●

הספינה והבדיחה

כיצד יכול הצוללן להציל את נפשו?

הידיעות אודות התמוטטותן של מישפחות חקלאיות רבות במושב נוגה ובמקומות אחרים, מעוררות דאגה־לב. אם נזכרים בהשתלטותה של פוליטיקה לאומנית־ימנית על מישרדי החקלאות והאוצר — ביזבוז בהתנחלויות, עידוד היבוא ועוד — עובר הכאב לזעם יוקד.

המצב הכלכלי בארץ מזכיר את הבריחה על צוללן עקשן המחפש בקרקעית־הים אוצרותיה של אונייה אבודה. לפתע מקבל קריאה בקשר מקברניטו באונייה למעלה: „עלה, עלה מהר!" „למה?" שואל הצוללן. „למה? מפני שהספינה טובעת!"

זה לא מצחיק. מי שרוצה להישרד, חייב פשוט ללמוד לצוף או לשחות לאיזה אי־מבטחים.

סמי ארגון, רמת־פולג

● ● ●

למה אתם מחכים?

מכתב זה נכתב ביום בו נערכות הלוויותיהם של שני חיילי צה"ל שנהרגו בלבנון, כאשר נקלעו לחילופי הפגזות בין נוצרים לדרוזים.

איש אינו יכול להצביע על מטרה כלשהי, לשמה היה עליהם להמצא שם. היום יותר מאי־פעם, צריך לשאול את שרי ממשלת־ישראל: למה אתם עוד מחכים, כמה קורבנות עוד צריכים ליפול לפני שתודו סוף־סוף בכי־שלונכם, כמה זמן יצטרכו חיילי צה"ל לשלם את מחיר שיגעון־הגדלות שהתנפץ על סלעי־לבנון?

החזירו את החיילים הביתה, בטרם יפול אפילו קורבן אחד נוסף!

דליה בקר, תל־אביב

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה, לבתוב אר־תם במכונת־כתיבה ברווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למצריפים תמונות למיכתבים.

קוראה שי
חף מפשע

מתנה יקרה לגבר יקר, „רויאל קופנהגן".

יותר מזה אי אפשר.

דו־אד

להשיג בכל בו שלום, בפרפומריות המובחרות ובחנויות הפטורות ממכס בלבד.

יבוא והפצה: נירין בע"מ ת"א. טל. 03-289391

תשקיף

חרות תוותר על מישרד־האוצר?

בתנועת־החרות מתרבים הקולות הקוראים לכך שהתנועה תוותר על מישרד־האוצר. ככל הנראה, המקור לקולות אלה הוא בחוגי שר־הביטחון, משה ארנס.
ההצעה היא למסור את מישרד־האוצר למיפלגה הליברלית, או להקים ממשלת־ליכוד־לאומי אחרי הבחירות לרשויות המקומיות, ולמסור את מישרד האוצר לשר מטעם המערך.

צעירי המפד"ל עם המערך?

אחת ההערכות הרווחות במערכת הפוליטית היא שתמ"י מבססת את רצונה לפרוש מהממשלה על כך שגם צעירי המפד"ל, השר זבולון המר וסגן־השר יהודה בן־מאיר, יצטרפו למהלך זה, אם תבקש תמ"י להביא להקמת ממשלה בראשות המערך, ויגרמו להפלתה של ממשלת הליכוד.
צעירי המפד"ל ותמ"י מנהלים שיחות על הליכה משותפת לבחירות המוניציפאליות, ועשויים להחליט על צעדיהם הבאים על סמך התוצאות שישיגו בבחירות אלה.

בגין ירגיע אנטי־גרמנים

ראש־הממשלה, מנחם בגין, ייאלץ להתערב אישית ולבקש מקבוצת סעילים בתנועה שלא יחבלו בביקורו הקרוב בישראל של קאנצלר גרמניה, הלמוט קוהל.
באחרונה נפוצה ב־מצודת־זאב שמועה, שהמתנגדים ליחסים בין ישראל וגרמניה לא יתנו לביקור להסתיים בכי־טוב.

סדן — לחרות?

מנב"ל מישרד־האוצר, הסרוספור עזרא סדן, שוקל כניסה לחיים הפוליטיים.
סדן הוא נץ מדיני ובעל השקפות חברתיות ימניות, וככל הנראה יצטרף לתנועת החרות.

בורג יפרוש?

בכל הנראה החליט שר הפנים, הד"ר יוסף בורג, לפרוש מן החיים הפוליטיים בהתחלת 1984.
החשש העיקרי של בורג הוא שלא יימצא לו יורש מתאים בסיעת למיפנה שבמפד"ל.

המר לא איים

שר־החינוך־והתרבות זבולון המר לא איים הפעם בהתפטרות מהממשלה, על־דרקע הקיצוצים שהוצעו בתקציב החינוך.
בפעמים הקודמות, שבהן הוצעו קיצוצים קטנים בהרבה, איים המר בהתפטרות בכל פעם.
הסיבה לשתיקתו של המר הפעם: הוא חושש ששר־הפנים, יוסף בורג, גם הוא איש המפד"ל, לא יתייצב לצידו, ויניח לו הסעם לממש את האיום ולהתפטר.

18 מיליארד

גרעונות הנזילות של הבנקים מסתכמים עתה ב־18 מיליארדי שקלים, ולא בסכום של 10 מיליארד, 12 מיליארד או 14 מיליארד, כפי שפורסם עד עתה.
הסיבה העיקרית לכך: ציבור רוכשי הדולרים עדיין לא מכר אותם גם אחרי הפיחות הקטן.

הרעלה המונית בקצב מזורז

אחרי ש„העולם הזה" גילה את סוד הקמת המיתקן לעיבוד הבריליום במיפעל „תמם" ביהוד, הוחשה בנייתו.
וער־העובדים של מיפעל תמ"ם גילה על הסכנות הרבות, העלולות לפגוע בבריאותם של מיליוני אזרחים במרכז המדינה כתוצאה מהפעלת המיפעל. כתוצאה מכך החליטו בשבועות האחרונים יוזמי התוכנית לזרז את העבודות במקום. הכוונה של מנהלי הפרוייקט היא להקים עד כמה שאפשר מהר את המיתקן, ובכך להקדים כל התארגנות של התושבים שבסביבת המיפעל.
מתכנני המיפעל עלולים להפעילו כבר בסוף שנה זו או בתחילת השנה הבאה.

נאווי ירוץ מטעם המערך?

יושב־ראש מטה הבחירות המוניציפליות של המערך, מרדכי („מוטה") גור, עושה מאמצים למנוע את השתתפות המערך במירוץ לראשות עיריית באר־שבע.
הוא מקווה שבמצב כזה יסכים אליהו נאווי, ראש־העירייה הנוכחי וראש רשימה עצמאית להתייצב כמזוהה עם המערך, על־פי הדגם של טדי קולק בירושלים.
ח"כ העבודה מבאר־שבע, אורי סבג, המעוניין להתמודד על מישרת ראש־העירייה, עושה כל מאמץ לסכל את התובנית.

התנאי של ברקוביץ

אחת הסיבות לכך שהבדורסלן האמריקאי ג'ק צימרמן לא הוחתם לעונה נוספת במכבי תל־אביב: זה היה התנאי של הבדרוסלן מיקי ברקוביץ, שאיים שלא לחדש את החוזה שלו, אם יוחתם צימרמן.

המישטרה תחקור בבאר־שבע

המישטרה עשוייה לחקור את פרשת הסתבכותו הכספית של הקבלן הבאר־שבעי סעד ירחי.

הרקע לחקירה אינו קשור בו, כי אם בשני עורכי־הדין שהיו מעורבים בתחימת ההסכם בין ירחי ומינהל מקרקעי ישראל, ושבעיקבותיו הוא זכה בפרוייקט־בנייה ב[illegible] עזמר.
השניים, עורך־הדין נחמן דיאמנט, יועצו של ירחי, ועורך־הדין אפרים קרון, כיום מנהל איזור הדרום של המינהל, הם חברי מועצת־סניף תנועת־החרות בבאר־שבע.
בעת חתימת החוזה שימש קרון כיועץ מישפטי של המינהל. מיד אחרי החתימה הוא פרש מתפקידו והצטרף כשותף למישרדו של דוברת. זמן קצר אחר־כך פרש מעיסוקיו הפרטיים ושב למינהל במינוי פוליטי מובהק.

רופא יודח מרק"ח

עבד־אל־רחים אחמד ג'באלי, רופא מהכפר טייבה במשולש, שנעצר בשבוע שעבר והואשם במכירת סמים לנרקומנים, הוא חבר ותיק בסניף רק"ח בטייבה. את השכלתו הרפואית רכש בברית־המועצות, באמצעות רק"ח.
בעיקבות מעצרו הושעתה חברותו של ד"ר ג'באלי במיפלגה הקומוניסטית, ונראה כי בכוונת הסניף בטייבה להדיחו לצמיתות.

סערה בקיבוץ הארצי

החלטת קיבוץ שער־העמקים לרכוש לחבריו 200 מכשירי טלוויזיה ציבעוניים מדגם „סאבא" גרמה לסערה בקיבוץ הארצי, שבאחד ממיפעליו מורכבים מכשירי הטלוויזיה של חברת „פילורה".

החושף יעוף?

אפסו סיכויו של דויד צבי, חבר מועצת עיריית תל־אביב מטעם חרות וחבר מועצת־המנהלים של חלמיש, חברת־השיקום הממשלתית עירונית לשיקום הדיור בתל־אביב, להופיע פעם נוספת ברשימת המועמדים.
צבי, הנהנה מתמיכה חזקה בסניפים התל־אביביים, הצליח להרגיז גם את ראש־העירייה שלמה להט וגם את ממלא־מקומו מחרות, יגאל גריסל. אחרי שחשף בתזכיר מפורט מתן דירות שלא על־פי הנוהלים לאנשים שאינם נזקקים או זכאים לכך.

עורך־דין לדין

חומר החקירה בעניינו של עורך־הדין התל־אביבי דן שרון, שנחשד בנטילת כספי לקוח כשהוא מנצל את מעמדו כבונס־נכסים, הועבר מהמישטרה לפרקליטות.
בקרוב יוגש נגדו כתב־אישום.

עוד בנקאי יפרוש

מנהל בכיר באחד הבנקים הגדולים עומד לסיים בקרוב את תפקידו ולפרוש.

מינוי מילוא בספק

יתכן כי מינויו של ח"כ רוני מילוא כיושב־ראש אגף ההסברה של תנועת־החרות לא יאושר בישיבה הקרובה של מזכירות התנועה.
יושב־ראש המזכירות, יורם אריזור, מועל אישית להשגת רוב למינוי.

מינוי עקנין בספק

מינויו של יעקב עקנין לתפקיד מנהל „מינהל מקרקעי־ישראל" מוטל בספק.
על שר־החקלאות החדש, פסח גרופר, מופעלים לחצים כבדים למנות לתפקיד את עורך־הדין משה ליפקה, סגן־המנהל הנוכחי. בעוד עקנין הוא חבר מרכז תנועת־החרות, ליפקה הוא חבר מרכז הליברלים.
עקנין שימש בעבר בתפקיד, והודח ממנו על־ידי אריאל שרון, כשזה כיהן כשר־החקלאות. אחר־כך עסק עקנין, בשותפות עם אחרים, ברכישת קרקעות בשטחים הכבושים.

במדינה

העם

ביקור חרב־הסמל

ביקורו של נשיא ליבריה מסמל עובדה קיימת: ישראל הפכה מוקד־משיכה לדיקטטורים צבאיים מכל העולם.

סמואל דו היה רב־סמל בצבא של ליבריה. באחת הימים חולל הפיכה צבאית, נטל לידו את השילטון, והוציא להורג את הנשיא הקודם.

איש לא ביכה את המישטר ה„דמוקרטי" בארצו, שהיה אחד המושחתים ביותר בייבשת אפריקה — וזהו הישג לא־מבוטל.

אך איש גם אינו מעמיד פנים כאילו המישטר החדש הוא דמוקרטי. זוהי דיקטטורה צבאית פשוטה של הרפתקן שהצליח. הנסיון מוכיח, כי ימיו של שילטון כזה ספורים. במוקדם או במאוחר יבוא סמל אחר, ידיח את הסמל הנוכחי, ויוציא אותו להורג.

ישראל אחרת. אולם כשם שאדם טובע אוחז בקש, כן אוחז מישרד־החוץ של יצחק שמיר גם בהישג זה. אחרי זאיר — אולי המדינה המושחתת ביותר בכל אפריקה — ליבריה היא המדינה השניה ביבשת, המחדשת את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל.

אך יש הבדל רב בין ההישג הקודם של ישראל, בשנות ה־50 וה־60, ובין ההישג הנוכחי. אז הצליחה ישראל לרכוש את אהדתם של עמי־אפריקה ברדך הקשה. היא נקטה באו„מ עמדה אוהדת לרצון־השיחרור של עמי אפריקה השחורה, הסתייגה בצורה ברורה ובולטת מדרום־אפריקה הגזענית, שיגרה לאפריקה מומחים לבניין ולחקלאות. אלה היו ברובם אנשי־עבודה, שנבדלו באופן בולט לטובה ממומחים ודיפלומטיים צפון־ניים, ושרכשו את כבודם ואהדתם של העמים.

עתה מופיעה באפריקה ישראל אחרת. שליחיה הם אנשי־ביטחון, והם רוכשים את אהדתם של דיקטטורים מושחתים ורודנים מדכאי־עמים. אלה מגלים אהדה לישראל תמורת תשלום: הם מקווים שישראל תעזור להם לקבל מענקים והלוואות בארצות־הברית, ושתספק להם נשק ויועצים לדיכוי אופוזיציה. יחסיה ההדוקים של ישראל עם דרום־אפריקה אינם מפריעים להם, מכיוון שהן מקיימים בעצמם יחסים סמויים או גלויים כאלה.

„אחריי המבול." מדיניות זו יכולה להנחיל הצלחות לטווח קצר, אך היא עלולה להזיק לישראל הרבה יותר בטווח הרחוק, כאשר יקומו בארצות אלה מישטרים דמוקרטיים.

אין זה מפריע ליצחק שמיר ולעמיתיו. אין הם מעוניינים כל־כך בטווח הרחוק. הם זקוקים להצלחות מיידיות.

גם בשטח זה פועלת ממשלת־בגין לפי הכלל: „אחריי המבול."

סייד אל־ג'מייל עם השר ארנס
עוד צעד בביצה

המילחמה

שיעור לדוגמה

איך לרכוש אויבים ולהיכשל בחברה הלבנונית.

„רוברט מק־פארליין זועם על ישראל," דיווחו עיתונאים אמריקאים מביירות. סיבת הזעם: ביקורו הראוותני של משה ארנס בבירות, מאחרי גבו של השליח האמריקאי. ארנס לא הודיע למק־פרליין מראש על כוונתו לערוך ביקור זה.

„חוגים מדיניים" בישראל, לעומת זאת, מתחו ביקורת על מק־פארליין. לדבריהם של „החוגים" — קרי: דוברי מישרד־החוץ — זהו איש נוקשה, המדבר גם בישיבות פנימיות כאילו הוא קורא טכסטים שלמר בעל־פה.

האמת היא, שמק־פארליין נבחר לתפקיד זה מפני שהוא מקורב לאחד מידידי־עוזריו של רונלד רגן. אין לו מושג בענייני המרחב. אך לא זאת הסיבה לאי־הצלחתו. גם קודמו, פיליפ חביב, שהיה (מומחה) לענייני המרחב, כנאה לאדם שמוצאו הוא לבנוני, לא הצליח.

שום אמריקאי אינו יכול להצליח במצב הנוכחי, כאשר מדיניות־החוץ האמריקאית מתנהלת על פי צורכי מדיניות־הפנים. לפי כל הסימנים רוצה רגן להיבחר לתקופת־כהונה נוספת, ועל כן הוא צריך לשחד את יהודי אמריקה. מי שרוצה למצוא חן בעיני הקהילות היהודיות בארצות־הברית, הכפופות לחלוטין לשגרירות הישראלית בוושינגטון, מוכרח להתחנף למנחם בגין. מכאן שאין האמריקאים מסוגלים כיום לנהל כל מדיניות שהיא, והדבר יילך וירע עד אחרי ראש־השנה תשמ"ה.

גינוי לאבא. ביקורו של ארנס היה צעד נוסף בניצה לבנונית, שבה כל צעד משקיע את ישראל עמוק יותר בבוץ.

אחרי שורה של צעדים, שנועדו לעודד את הדרוזים ואת מישפחת שמעון נגד הפלאנגות (העולם הזה 2398), יצא ארנס לפתע לפייס את ראשי הפלאגות דווקא. ולא בצורה שקטה, אלא ברעש גדול. הוא השתתף במיצעד צבאי של חיילי־העופרת של מישפחת אל־ג'מייל, ונועד עם אבי הנשיא. כמתנה מיוחדת גם רואיין מפקד הפלאנגות בשעת־השיא של הטלוויזיה הישראלית, שם רמז במצח נחושה כי ישראל ערכה את הטבח במחנות־הפליטים, וכי לפלאנגות לא היה יד בכך.

היתה זאת סטירת־לחי מכוונת לנשיא ולממשלה. שר־הביטחון הישראלי הסתובב בבירות כאילו היה זה השטח שלו. הוא היה אורח של סיעה חמושה, בלי ידיעת הממשלה הלבנונית. ראש־הממשלה המוסלמי ערך שביתה, והכריח את הנשיא, אמין אל־ג'מייל, לפרסם הודעת־גינוי רישמית נגד אביו, פיאר אל־ג'מייל, מנהיג הפלאנגות.

בלבנון לצמיתות. כאשר ייסוג צה"ל בימים הקרובים לקו הנהר אוואלי, הוא ישאיר אחריו נשיא לבנוני המגנה אותו, ממשלה לבנונית השונאת אותו שליח אמריקאי הזועם עליו, הפלאנגות החושרות בו, הדרוזים הקשורים עימו ביחסים דו־ערכיים.

מכיוון שישראל תמשיך להחזיק — אולי לשנים רבות ואולי לצמיתות — בשליש מלבנון, אין זה מצב המבטיח טובות.

הממשלה

החיבה של נאמן

ליעקוב מרידור היתה תיבה שחורה, והוא התכוון להאיר את רמת־גן בנורה אחת. ליובל נאמן יש תעלה, שעמדה להאיר את כל האריץ.

יתכן שאין מיפעל המיטיב לסמל את גישתה ושיטתה של ממשלת־בגין כמו זה הקרוי „תעלת הימים".

כאשר הוכרז עליו ברעש גדול, היה בו כדי להלהיב את תנועת־החרות מכל הבחינות:

● היה זה מיפעל ראוותני, שניתן היה לתארו כחווייה לאומית היסטורית.

● אפשר היה לנהל תעמולה רועשת בארץ ובכל העולם, לגייס למעגה הון יהודי, ליזום קריאה להמוני הנוער היהודי לבוא ארצה ולחפור בערבות־הנגב, כמו בסרט סובייטי מימי סטאלין.

● המיפעל הבטיח פיתרון־פאטנט לבעיות האנרגיה של ישראל, כמו „התיבה השחורה" המפורסמת של יעקוב מרידור.

● הוא נועד לספק „עובדה מוגמרת" נוספת לסיפוח השטחים הכבושים. התעלה היתה צריכה להתחיל מדרום לעזה, כך שהיתה חוצה את הרצועה ומונעת כל אפשרות להחזירה אי־פעם.

בלוף ענקי. וחוץ מהכל — הוא גם היה בלוף ענקי.

המומחים פיקפקו במיפעל מן הרגע הראשון, אך רק מעטים העזו לרמוז על כך. היו סיבות טובות לפיקפוקיהם. בין השאר:

● במיקרה הטוב ביותר יכלה התעלה לספק 8% מצריכת־החשמל של ישראל, כך שהיה זה מיפעל שולי.

● הכראיות כלל לא נבדקה, לפני שהחלה התעמולה הרועשת. רוב המומחים היו בטוחים כי בבוא היום, כאשר ייערכו בדיקות רציניות, יתגלה שהמיפעל אינו כדאי. חוץ מזה לא נברק מה תהיה ההשפעה על ים־המלח.

● התעלה עמדה לגרום לצרות פוליטיות ודיפלומטיות צרורות.

● הדבר היה מביא כימעט בהכרח להתנגשות עם ירדן, ועל כן גם עם ממשלת ארצות־הברית.

המומחים שתקו והמתינו. הם לא המתינו לחינם.

משל היתה. השבוע חזרה התעלה לחדשות, כמועמדת בולטת לקיצוץ. האינטרסים הלאומיים האדירים, הפועלים למען פרוייקט הלביא, היו מעוניינים לגנוז את הפרוייקט המתחרה, ששום אינטרס מוצק לא עמד מאחריו.

הממשלה עמדה להחליט רשמית על חיסול פרוייקט התעלה, או על דחייתו — שלא היתה אלא הודעת־ביטול. הדבר נמנע על־ידי נאמן וחבריו בטכסיסים של השהייה.

אך היה ברור כי גורל התעלה נחרץ. היא לא היתה ולא נבראה, ואך משל היתה.

תל־אביב

ההדחה המאוחרת

רק אחרי ארבעה ימים התפוטר עוזרו של שלמה להט, שהציע להרוג את הערבים.

אמר או לא אמר? רבים שיפשפו עיניהם בתדהמה כאשר קראו את דבריו של מנהל מערכת־הבחירות של ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יץ") להט, עדי הלפרן (33), שהוא גם חבר מרכז חרות.

בראיון לעיתונאית נחמה רואק מקול תל־אביב, המוסף האיזורי של ידיעות אחרונות, אמר הלפרן בין השאר: „צריך להרוג את הערבים, אלא אם כן יסכימו לחיות כמו שאני רוצה שיחיו."

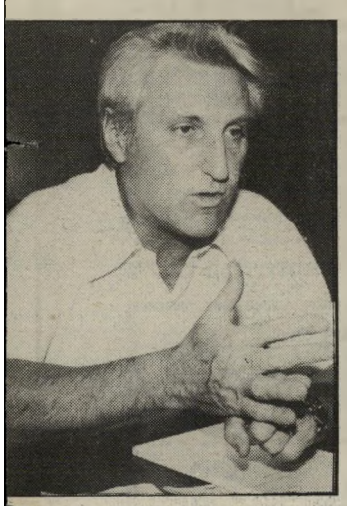
דבריו עוררו סערת־רוחות (ראה הנדון). אך ראש־העיריה סירב לפטרו בטענה שתפקידו אינו בתחום ההסברה, ולכן אין להדיחו בשל דיעותיו, גם אם ראש־העיריה מתנגד להן.

הלפרן עצמו התפתל וניסה לטעון שהוא לא אמר דברים אלה, ושהדברים הוצאו מהקשרם. האיש, מידידיו הקרובים של רוני מילוא, שהיה גם מעוזריו של אריאל שרון כאשר מישרד־החקלאות אירגון את המיבצע אנחנו על המפה, סיפר לחבריו שצ'יץ לא ידיח אותו.

כתב העולם הזה פנה ביום הראשון לדואק וביקש את תגובתה לטענות הלפרן, שדבריו סולפו. דואק דחתה אותם על הסף.

שיחה בגלידריה. הלפרן הגדיש את הסאה ביום השני השבוע, וכך חרץ את גורלו.

בראיון הקצר שיחת היום ביומון הארץ, טען הלפרן באוזני העיתונאי רן מרגלית שלולא הבחירות הקרובות הוא היה נוקט בצעדים מישפטיים נגד הכתבת, ושהשיחה איתה נערכה במסיבה, בנוכחות אנשים ששמעו אותו, ושיכולים להעיד שהוא לא התבטא כפי שצוטט.

ראש־עירייה להט
להדיח עובד בגלל דיעותיו?

כאן כבר היה לדואק מה לומר.

אמרה נחמה דואק: אני רותחת מזעם. הוא אינו רובר אמת. הכרתי אותו בנשף של בית„ר תל־אביב, שנערך בגן האורנים. הכיר ביניינו מנחם דותן, דובר מיפעל הפיס. הוא אמר לי: „תראייני אותו. הוא בן־אדם מעניין."

קבענו פגישה ליומיים אחר־כך. הוא ביקש שהיא תתקיים בגלידריה ברחוב אבן־גבירול, מפני ששם הוא נוהג לקיים את כל פגישותיו. הוא אפילו איחר בשעה, ואני נאלצתי לטלפן למישרדו שלוש פעמים ולברר מה קורה איתו. מסתבר שהוא איחר מפני שהוא היה בפגישה עם דובר העירייה, רוני רימון.

כשבא סוף סוף, הוא אמר את מה שאמר, ללא נוכחות חברים ומאזינים אחרים לשיחה, ואת דבריו רשמתי במקום.

עד כאן דבריה של דואק.

העיסקה בוטלה. אחרי דברים אלה היה ברור שהלפרן אינו דובר־אמת. ראש־העיריה קרא לו לשיחה ביום השני אחרי־הצהרים, ובסופה כתב הלפרן בו במקום את מיכתב ההתפטרות שלו, שבו אמר בין השאר: „המשך הישארותי בתפקיד תזיק לך ולליכוד במערכת־הבחירות."

גם במיכתב הוא לא חזר בו ולא התנצל על הדברים החמורים שהשמיע בראיון עם דואק.

הנדון:

הלפרן הודח — אך ההלפרנים נשארו

מלחמת הבורים

ש לי בעיה קטנה עם צ'יץ'. תמהני מה לעשות.
אולי יש לך פיתרון.
אולי יש לצ'יץ' עצמו.

■ ■ ■

נ יח שהייתי מצביע בעד צ'יץ' בבחירות הקרובות לראשות־העיריה.
בעד מ י הייתי מצביע?
בעד מה הייתי מצביע?
האם הייתי מצביע בעד אחד שלמה להט, כראש עיריית תל־אביב?
או שמא הייתי מצביע בעד הליכוד?
האם הייתי מצביע בעד ארם, שהוא לדעתי ראש־עירייה טוב?
או שמא הייתי מצביע בעד מיפלגה, שהיא — שוב לדעתי — הורסת את המדינה?
האם היתה הצבעתי מתפרשת כעניין מקומי גרידא, כבחירה בין כמה מועמדים אפשריים לתפקיד מסויים?
או שמא היתה הצבעתי מתפרשת כהבעת אמון לראש־הממשלה, למשל־

מועמד צ'יץ': אפארטהייד?

לה ולמיפלגה, שאת דרכם אני שולל שלילה מוחלטת?

■ ■ ■

א ת הבעיה כולה ממחיש אדם אחר, שאף את שמו לא הכרתי בשבוע שעבר.
עכשיו התוודעתי אליו. וחבל.
השם הוא עדי הלפרן.
בעל השם הזה מציג את עצמו כבית"רי מגיל 10, כחבר מרכז חרות בארץ וההנהלה העולמית שלה, וגם כחבר המועצה הציבורית לחילופי צעירים ונוער עם דרום־אפריקה.
עד לפני חצי שנה שימש כראש האגף לשילטון מקומי בתנועת־החרות. אחר־כך פתח משרד פרטי ליחסי־ציבור ולפרוייקטים מיוחדים. כי האידיאולוגיה של תנועתו מחייבת אותו להתעשר באופן פרטי.
פעם עסק בבחירתו של צ'יץ' כחבר־התנועה, ועל בסיס ציבורי. עכשיו הוא התמנה במנהל מערכת־הבחירות של צ'יץ' בקבלן פרטי.
מיהו האיש הזה האחראי עתה לכל מערכות האירגון וההסברה של המיבצע לבחירתו מחדש של שלמה להט כראש־העיריה בעירי?
מה הן דיעותיו? איזו מהות הוא מייצג?

■ ■ ■

ד שבוע פתח עדי הלפרן את פיו וגילה לציבור הרחב את השקפת־עולמו.
הדברים פורסמו בחינמון המקומי של ידיעות אחרונות, והן אינן מביישות את האכסניה.
אומר ראש מערכת־הבחירות של שלמה להט:
„אני בעד אפארטהייד. זוהי דרך־החיים הטובה ביותר עבור הכושים. נותנים להם לחיות באותם איזורים המתאימים להם. הכושים לא־מפותחים, והתנאים שמספקים להם הלבנים — מצויינים. כדאי לזכור שהלבנים הגיעו לשם לפניהם.“
המראיינת, נחמה דואק, הזכירה בהקשר זה, בצדק, כי את אותה הטענה השמיע גם מעריץ אחר של המישטר הדרום־אפריקאי, רפאל איתן.
שני הזרזירים הלכו אצל אותו העורב.
(הטענה נכונה ברזיק כמו הטענה שהושמעה בפי גולדה מאיר ואחרים, שהיהודים באו לפני מאה שנה אל ארץ ריקה, ורק אחריהם באו הערבים לארץ. וזה נכון כמו הטענה שהלבנים באו לאמריקה ריקה ואחריהם באו האינדיאנים וניסו להרוג אותם.)
אבל חובב־האפארטהייד בתל־אביב אינו מסתפק בדברים מעורפלים.על בעיית היחסים בין יהודים וערבים יש לו אימרה נחרצת:
„צריך להרוג את כל הערבים, אלא אם כן יסכימו לחיות כמו שאני רוצה שיחיו.“
פשוטו כמשמעו. שחור על גבי לבן.

■ ■ ■

ד בה נתח את השקפת־עולמו של האיש הזה, ואת המיוחדות לגבי עירי, תל־אביב.
קודם כל, עניין האפארטהייד.
„אפארטהייד“ היא מילה בשפת הבורים, הקרוייה משום־מה „אפריקאנס“. הבורים, צאצאי המהגרים ההולנדיים לדרום־אפריקה, מדברים שפה שהיא מין ניב הולנדי. פירוש המילה: הפרדה גיזעית. לא יהיו לבני־עור ושחורי־עור ביחד. לא בבית אחד, לא ברחוב אחד, לא ברובע אחד, לא על ספסל אחד בגן, לא בקרון אחד, לא בבריכה אחת, לא בשום מקום.
שיהיה ברור: ההפרדה אינה על פי קנה־מידה של השכלה, רמה אנושית, מנת־משכל, גובה־ההכנסה, רמת־חיי שגים. היא אך ורק על פי צבע העור. יש לבן. יש שחור. יש „ציבעוני“.
לא מכבר הוצג על מירקע הטלוויזיה הישראלית סרט נוגע־ללב, שתיאר פרשת־אהבה תמימה בין צעירה שחורה חמודה ואורח גרמני בדרום־אפריקה. שניהם נכלאו. כי בדרום־אפריקה מופעלים כיום חוקי־נירנברג של הרייך הנאצי, ההופכים את יחסי־המין בין שני גזעים שונים לפשע פלילי חמור.
זהו המישטר העומד לנגד עיניו של מי שניהל את מערכת־הבחירות של צ'יץ'.

■ ■ ■

א ין כאן שאלה תיאורטית, מה חושב פלוני על המישטר בארץ אחרת — אם כי יש חשיבות גם לזה. שהרי כל אדם מורכב בצורה זו או אחרת על־ידי מחשבותיו והשקפותיו.
אך כאן יש עניין מעשי הרבה יותר.
בעיר תל־אביב כבר קיימת מידה רבה של אפארטהייד.
יש שכונות שלמות בעיר שהן על טהרת „עדות המיזרח“. מי שיחפש בנרות יגלה אולי אשכנזי אחד לרפואה בשכונת־התיקווה או בשכונת־שפירא, ובתריסר רובעים אחרים מסוג זה. אלה הם גטאות „מיזרחיים“.
תושבי הגטאות האלה חיים, במידה רבה, כמו הכושים בדרום־אפריקה: הם עובדים ביום אצל הלבנים בצפון, וחוזרים לעת ערב אל רובעי־המגורים השחורים בדרום.
צ'יץ' אינו אשם בכך. הוא לא יצר את המצב הזה. הוא ירש אותו מקודמיו, אשר ירשו אותו מקודמיהם. האפארטהייד התל־אביבי הוא חלק מן האפארטהייד הכל־ארצי. אין הוא תוצאה של חוק או תורת־גזע מודעת, אלא השתלשלות של תהליכים אשר יצרו במידה רבה חפיפה בין ארץ־המוצא ומצב כלכלי. אך השאלה היא: האם ישלוט בעיר תל־אביב מישטר השואף לשנות את המצב הזה, מפני שהוא רואה בו רעה חולה — או מישטר המבקש לקיימו ולהנציחו, מפני שהוא טוב בעיניו?
מבחינה זו יש משמעות רבה מאוד לדבריו של מי שניהל את הבחירות של שלמה להט.

אדם המאמין כי ההפרדה בין בני־אדם על פי צבע־עורם היא טובה בדרום־אפריקה, מוכרח להאמין כי היא טובה גם בתל־אביב.
אדם הסבור כי האהבה בין גבר כושי ונערה לבנה היא פשע פלילי, מוכרח לשלול גם אהבה בין ישראלי „לבן“ (כמוהו) וישראלית „שחורה“.
הנה כי כן: מי שמצביע בעד הרשימה של שלמה להט ועדי הלפרן, האם הוא מצביע בעד מישטר של אפאטרהייד בתל־אביב, בעד מישטר של הפרדה גיזעית בין חלקי האוכלוסיה העירונית, בעד גטאות לשחומי־עור?
האם מילחמת־הבחירות היא מהדורה חדשה של מילחמת־הבורים?

■ ■ ■

ד פסוק השני של אותו איש חמור עוד הרבה יותר, וגם לו יש השלכות במישור העירוני.
נחזור על המילים: „צריך להרוג את הערבים אלא אם כן יסכימו לחיות כמו שאני רוצה שיחיו.“
בעיר תל־אביב־יפו יש אוכלוסיה ערבית. היא חיה — במישטר חמור של אפאטרהייד מעשי — בגטו קטן ודחוס ביפו.
15 אלף איש ואשה.
תחילה נלקח מהם המיסגד, ואחרי מאבק ציבורי ומישפטי הוחזר להם. אחר־כך התמוטט באורח מיסתורי צריח המיסגד. הוא לא נבנה מחדש עד היום.
יש תוכנית לסלק את הערבים האלה מן הרובע שלהם ביפו, כדי למסור את האדמה לאנשי העילית היהודית (והאשכנזית, כמובן). „מידרון יפו“ נועד לשמש שכונת יוקרה לעשירים. לערבים מוצע לעבור למקום אחר, רחוק ככל האפשר.
זהו המצב כיום. עכשיו בא מנהל מערכת הבחירות של צ'יץ ומפרסם את ה„אני מאמין“ שלו.

■ ■ ■

א ני מוכן להניח כי עדי הלפרן, חבר ההנהלת־חרות העולמית והארצית, אינו מתכוון להגשים את תוכניתו מייד בעיר תל־אביב. מצע־הבחירות של הליכוד בתל־אביב־יפו אינו כולל, כך אני מקווה, את הפסוקים „צריך להרוג את הערבים.“
אבל אין זה מנחם אותי כלל.
כי יש למילים שנאמרו משמעות רבה, בשני מישורים.
קודם כל, רמת־החשיבה וסיגנון־הביטוי.
כאשר עסקן מיפלגתי בכיר משתמש בסיגנון של „צריכים להרוג“, חייבות להידלק הנורות האדומות בכל רחבי המערכת.
שנינו — צ'יץ' ואני — נולדנו בארץ, שבה דיברו עסקנים קטנים על הצורך „להרוג את כל היהודים“. תחילה צחקו מהם. אחר־כך זה חדל מלהיות בדיחה. ולבסוף הרגו.
בארץ קיימת כיום כיתת־רצח יהודית הפועלת על סמך האמונה שצריכים להרוג ערבים. קבעתי זאת במדור זה לפני שלושה שבועות, והשבוע בא אברהם אחיטוב, מי שהיה ראש שרות־הביטחון־הכללי, ואישר זאת. בני־דורי — שהוא גם דורו של צ'יץ' — למדו שאסור לזלזל באיומים של רצח גזעני. מי שמתעלם מהם, הופך שותף לפשע.
מי שמצביע בעד צ'יץ' — האם הוא מצביע בעד גוף המיוצג על־ידי אדם המטיף בפה מלא לרצח־עם בארצנו?

■ ■ ■

י ש לעניין גם מישור מעשי מאוד.
מי שמטיף לרצח ערבים, אולי אינו מתכוון במודע להגשים זאת לפי שעה בתל־אביב. אך האם אני יכול להאמין לו שהוא מתכוון להתייחס אל האזרחים הערביים של העיר כאל תושבים שוויי־זכויות ושווי־מעמד?
בוודאי שלא.
עיר שבהנהלתה יש דריסת־רגל כלשהי לרוצח־עם פוטנציאלי, ואף לאדם המסוגל בכלל להעלות על דל־שיפתותיו מחשבה כזאת, אינו יכול להתייחס אל תושביה כאל אזרחים שווים, בלי הבדל של גזע, לאום, דת, עדה ומין.
יתכן כי עדי הלפרן, מעריץ הבורים, הוא בור בעצמו. אך אין הוא אידיוט. (שאם כן, היינו צריכים לקבוע כי צ'יץ' העסיק אידיוט כמנהל המערכה שלו, והדבר היה מטיל אור חמור מאוד על צ'יץ' עצמו.)
אם אינו אידיוט, הרי אמר את הדברים במתכוון. כלומר: הוא מאמין כי אמירת דברים כאלה תקדם את הקאריירה שלו במיפלגתו — המיפלגה ששלמה להט הוא מועמדה הרשמי בבחירות אלה.
מי שמצביע בעד להט — האין הוא מצביע בעד מיפלגה זו? בעד גוף שיש בו הלפרן אחד, ומן־הסתם הרבה־הרבה הלפרנים כאלה?

■ ■ ■

ו יהי הבעייה שלי כאזרח העיר תל־אביב וכמשלם־מיסיה.
אני סבור כי שלמה להט הוא, בסך הכל, ראש־עירייה טוב.
בשעתו הצבעתי בכנסת בעד החוק שהנהיג ברשויות המקומיות שיטה של בחירות אישיות. אני מאמין כי התפקיד של ראש־עיריה הוא תפקיד ביצועי. אין זה תפקיד לברברן ולאיש יחסי־ציבור, אלא לאיש היודע לנהל מנגנון גדול, לבצע דברים, לדאוג לביוב ולניקיון־הרחובות, לקדם את החינוך, לשפר את הנוף ולהנעים את החיים היומיומיים.
אני מוכן לקבוע כי צ'יץ' הוכיח את

מנהל הלפרן: „צריכים להרוג!“

עצמו ברוב התחומים האלה.
יש לו חולשות ושיגעונות משלו, ואפשר בהחלט למתוח עליו ביקורת בעניין זה או אחר. אך בסך הכל ניהל את ענייני העיר בצורה סבירה, ושיפר את פניה.
לא איכפת לי גם שעשה מעשים טובים רבים תוך כדי פזילה לעבר הבחירות. בדמוקרטיה זה טוב ואף רצוי, וחבל שאין בחירות בכל שנה.
אבל השאלה נשארת בעינה: מי שמצביע בעד צ'יץ', בעד מי ובעד מה הוא מצביע?

■ ■ ■

כ שנשאל צ'יץ' עצמו על כך, הגיב:
„אני מסתייג הסתייגות חד־משמעית, ברורה ומוחלטת, מהדיעות שהביע עדי הלפרן. תפקידו של הלפרן, כמנהל מטה־הבחירות, נוגע לצד המינהלי בלבד של מערכת־הבחירות, ואין לו נגיעה כלשהי בנושאי הסברה.
„אני רוצה להדגיש שוב, אלף־אלפי־הרגשות, שדיעותיו של הלפרן כפי שהובאו בראיון רחוקות ביותר מדיעותיי. הן אינן מייצגות את השקפותיי, ואינן מקובלות עליי.“
ומדוע אינו ממטרו?
„לא אפטרו, משום שאיני סבור שבמישטר דמוקרטי יש לפטר אנשים רק בשל דיעותיהם, גם אם אני דוחה אותן לחלוטין, ביחוד כשהן אינן נוגעות לעבודה הספציפית המוטלת עליהם.“
כעבור יום פוטר הלפרן בכל זאת. צ'יץ' חשש, בצדק, מפני דעת־הקהל. אך צ'יץ' ממשיך לייצג את הליכוד, וההלפרנים למיניהם שולטים בליכוד.
איך אפשר להצביע בעד האחד מבלי להצביע בעד השני?

מאת אורי אבנרי

הניצחון של

אריזר ניסה להאבק נגד התישלובת הכלכלית־ביטחונית בשלוש חזיתות — והפסיד בכל המערכות נגד הקצינים הבכירים. הוא הסחפק בקיצוץ מזערי בביטחון, לא נגע בפנסיה וקנה את המטוסים!

שר־האוצר, יורם ארידור, ניסה לנהל מאבק בשלוש חזיתות נגד התישלובת הכלכלית־ביטחונית — ונכשל לאורך כל הדרך. הוא ביקש להביא לקיצוץ בתקציב־הביטחון, וקיבל פירורי־קיצוץ, המסתכמים ב־3% מהיקפו של תקציב הצבא. הוא ניסה לעכב את החתימה על עיסקת־המטוסים היקרה עם ארצות הברית — ונכשל. העיסקה על אספקת 75 מטוסי אף־16 לישראל נחתמה השבוע. ארידור ניסה לקצץ בפנסיות שמקבלים גימלאי צבא הקבע — ונכשל לחלוטין גם בכך.

התישלובת הכלכלית־ביטחונית (העולם הזה 2398) הוכיחה את כוחה, בלי שיהיה עליה להפעיל מאמצים רבים. די היה בכמה רמזים מאיימים.

ארידור ניסה לקצץ רק אחוזים מעטים מן פנסיה המשולמת לאלופים ולתת־האלופים שפרשו מצה"ל, ולראשי השרותים החשאיים שפרשו. תת־אלוף במילואים, שיש לו מישרה אחרי פרישתו, מקבל סכום שבין 40 ר־45 אלף שקלים בחודש. אלוף במילואים, שיש לו מישרה, מקבל סכום שבין 43 ובין 47 אלף שקלים בחודש.

הסכומים הם נטו, והם גבוהים מהכנסתה הממוצעת של מישפחה בישראל.

תת־אלופים ואלופים, המועסקים במישרות בכירות, משתכרים סכומים שבין 2500 דולר (140 אלף שקלים) ובין 15 אלף דולר (840 אלף שקלים) בחודש, כאשר לעיתים קרובות נוספות על השכר הטבות שונות, המתקרבות בגובהן לגובה השכר עצמו.

הפנסיה שמקבלים קצינים אלה מצה"ל היא מרכיב קטן בהכנסתם. אך הניסיון לקצץ בה אחוזים מעטים, די היה בו כדי להבעיר את חמתם. כת הקצינים הבהירה: זה לא יעבור!

המפקד הכריע – וירוויח

בראש הפירמידה של כת הקצינים עומדים שלושה: רב־אלוף (מיל') צבי ("צ'רה") צור, העומר בראש התעשיות של קונצרן הענק כלל; אלוף (מיל') ישעיהו גביש, מנכ"ל הקונצרן ההסתדרותי כור. ואלוף (מיל') דן טולקובסקי, שהיה מפקד חיל־האוויר, העומד בראש החברה להשקעות של בנק דיסקונט.

שלוש חברות אלה — כלל, כור ודיסקונט השקעות, הן המסד של התישלובת הכלכלית־ביטחונית של ישראל. אלה הם הקונצרנים של תעשיית הנשק. על גבה של תעשיית הנשק נבנה בניין שלם של סוכנים וסוכני־מישנה, יבואנים, יצואנים ומספקי שירותים שונים, שגם ביניהם גדול חלקם של הקצינים הבכירים במילואים.

עיסקת המטוסים שנחתמה השבוע, היא הגדולה מסוגה שנחתמה אי־פעם על־ידי ישראל. 75 המטוסים יסופקו לישראל תמורת סכום־עתק של שניים וחצי מיליארד דולר. על סכום זה יש להוסיף חצי מיליארד דולר נוספים שתשלם ישראל, תמורת אספקת חלפים ושירות למטוסים.

את המטוסים מדגם אף־16 מייצרת חברת ג'נראל־דיינמיקס האמריקאית. חברה זו מיוצגת בישראל על־ידי מישרד סוכני הנשק אלוב. בעבר היה שר־הביטחון לשעבר, עזר וייצמן, שותף במישרד זה. עכשיו הוא שייך לאיש־העסקים דוד קוליק, בנו של עסקן חרות בירושלים, ולתת־אלוף (מיל') אהרון ("יאלו") יאלובסקי, איש חיל־האוויר לשעבר.

לחברת אלוב יש שותף חשוב: קונצרן כור ההסתדרותי. ביחד עם אלוב הקים קונצרן כור את חברת הנשק אריה. בראש החברה הועמד האלוף (מיל') משה ("מוסה") פלד, שהיה מפקד גייסות־השיריון של צה"ל. אלוב תרוויח מיליונים רבים של דולרים מעיסקת הענק.

אך תת־אלוף (מיל') יאלובסקי ואלוף (מיל') פלד לא יהיו הנהנים היחידים מן העיסקה.

אחד התנאים לחתימת העיסקה היה שהאמריקאים ירכשו בישראל מוצרים בתחום הנשק, בסכום כולל של חצי מיליארד דולר. הנהגית העיקרית מן התנאי הזה היא חברת האלקטרוניקה אלביט. נשיא אלביט הוא אלוף (מיל') בני פלד, שהיה מפקד חיל־האוויר.

פרט מעניין: היה זה מפקד חיל־האוויר, בני פלד, שהחליט כי חיל־האוויר הישראלי ירכוש לשימושו את מטוסי אף־16 של חברת ג'נראל דיינמיקס, ולא מטוסים אחרים שהוצעו לישראל.

חברת אלביט היא חלק מקונצרן האלקטרוניקה אלרון. קונצרן זה שייך לחברת ההשקעות של בנק דיסקונט, הקרויה בקיצור דיסקונט־השקעות. האלוף (מיל') דן טולקובסקי עומד בראש דיסקונט השקעות כבר יותר מ־20 שנה. במובנים רבים, היה טולקובסקי מורה־דרך לקצינים בכירים רבים שפרשו מצה"ל אחריו.

דן טולקובסקי היה מושא לחיקוי למפקדים וקצינים של חיל־האוויר אחריו לא רק בדרכו העיסקית אחרי פרישתו, אלא אפילו במראהו החיצוני ובהתנהגותו. טולקובסקי הוא דק גיזרה ומקריח, בעל שפם בהיר ומטופח. האלופים בני פלד ודויד עברי שבאו אחריו, נראים כאחיו הצעירים. הוא נודע בהתנהגותו הקפדנית. סימן ההיכר שלו, כאשר הוא היה מפקד חיל־האוויר, היה סרגל קטן שלא מש מידו.

כאשר הוא מתבטא בעניינים כלכליים או פוליטיים כללים, שאינם נוגעים לעיסקה כלכלית זו או אחרת, הוא מדבר במישפטים קצרים, הנשמעים לכאורה הגיוניים מאוד, אך כוללים, לעתים, קביעות מוזרות למדי. שלוש שנים לפני שבא הנשיא המצרי אנוור אל־סאדאת לירושלים כדי לכרות שלום עם ישראל, ניבא טולקובסקי: „לא שלום יהיה לנו כאן, אלא שנים קשות, מתוחות, חמורות."

משה ארנס תיווך

טולקובסקי למד בגימנסיה הרצליה שבתל־אביב, כראוי למי שבא ממישפחה טובה. אביו היה האגרונום שמואל טולקובסקי, שסיים את הקריירה הכלכלית־פוליטית שלו כקונסול ישראל בשווייץ. אמו היתה בתו של העסקן הציוני העשיר מליטא, יצחק לייב גולדברג.

אחרי לימודיו בגימנסיה הרצליה נסע טולקובסקי ללונדון, כמו בני עשירים אחרים. הוא למד שם בהקולג' האימפריאלי. כשסיים את לימודיו ב־1942, הוא הצטרף לחיל־האוויר הבריטי, והשתחרר בדרגת סרן. הוא עבר באנגליה כמהנדס, ובחודש מאי 1948, כשהוכרז על הקמת המדינה, הוא חזר לישראל והתגייס לחיל־האוויר. הוא מונה כמפקד חיל־האוויר ב־1953, והתחיל את עידן מטוסי־הסילון של צה"ל. אחרי שסיים את תקופת כהונתו, עבד תקופה קצרה במישרד־הביטחון, ואחר־כך הצטרף לקבוצת דיסקונט.

שם היו זקוקים לאדם כמוהו. בעלי בנק דיסקונט היו כולם חסידי הימין, ומקורבים לתנועת החרות. הם רצו במישהו שתהיה לו גישה קלה אל המימסד הביטחוני והפוליטי.

הרקע המישפחתי של טולקובסקי והקריירה שלו הכשירו אותו לתפקיד שיועד לו בדיסקונט, והוא הפך למנכ"ל חברת־ההשקעות של הבנק, שריכזה את עסקיו הלא־בנקאיים.

טולקובסקי נקט בקו ברור. הוא פנה לתעשיית־הנשק, שאחד הצרכנים החשובים שלה הוא חיל־האוויר. שר־הביטחון הנוכחי, משה ארנס, תיווך בין טולקובסקי ובין ר"ח עוזיה גלילי. התוצאה היתה הקמת קונצרן האלקטרוניקה אלרון, ביחד עם מישפחת רוקפלר האמריקאית.

חברות הבת של אלרון — אלביט, אלסק, אופטרוקט, עוסקות כולן בתעשיית הנשק.

דיסקונט השקעות היא גם שותף חשוב במיפעלי ישקר ולהבי ישקר, העובדים למען תעשיית הנשק; בחברה הישראלית לקופסות־פח, במסילות סיגמה ובבית־החרושת אלבר, שאחוז גבוה מתוצרתם מופנה למערכת־הביטחון.

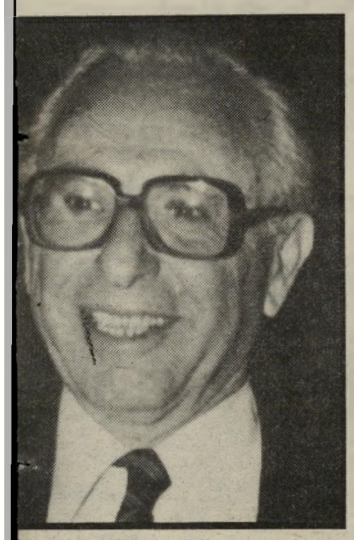
היה זה טולקובסקי שהביא לקונצרן אלרון את אחד מיורשיו בפיקוד חיל־האוויר, אלוף בני פלד, כדי לעמוד בראש חברת אלביט. פלד, לא פחות מטולקובסקי, הוא אדם קפדן ונוקשה, בעל דיעות פוליטיות ימניות־קיצוניות, המנסח את דבריו במישפטים מסובכים ומתבל אותם בתחזיות אפוקליפטיות.

נציג חשוב אחר של חיל־האוויר בתישלובת הביטחונית הוא תת־אלוף במילואים רן רונן (פקר). פקר, שהיה יודע כטייס־הניסוי הטוב ביותר של חיל־האוויר הישראלי, הקים אחרי שיחרורו השערורייתי מצה"ל את חברת מורן אוויאיישן, העוסקת בסחר נשק. שותפיו בחברה זאת הם בעלי חברת־הביטוח אררט ואיש־העסקים רמי אוונגר. לאחרונה רכשה חברת מאגרי טכנולוגיה החדשה 26% מחברת מורן אוויאיישן, תמורת 100 אלף דולר.

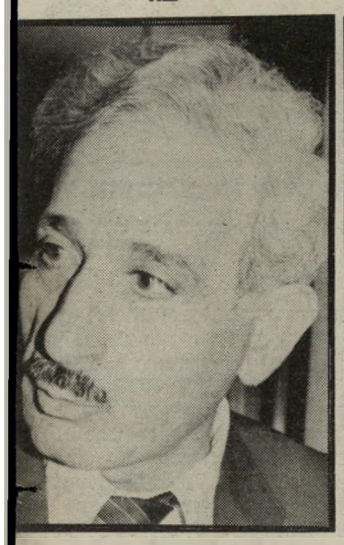
רונן הוא יליד המושב הוותיק כפר־ויתקין. אמו היא נצר למישפחת שטורמן, אחת המישפחות הידועות ביישוב היהודי שלפני קום המדינה. פקר התגייס לחיל־האוויר, והתקדם במדרגות־הפיקוד, עד שהיה מועמדו של עזר וייצמן לתפקיד מפקד החיל. ואז צצה פרשת השבוי.

מי רצח שבויים?

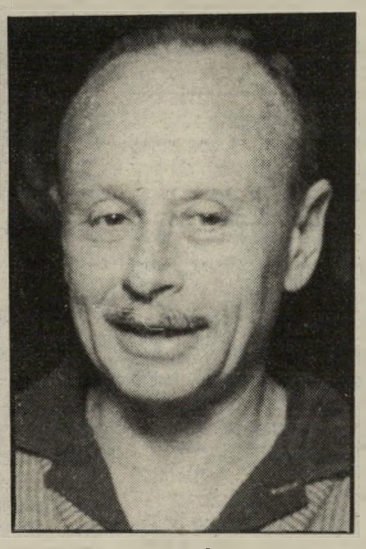
על־פי סיפור המעשה, שהופץ בחיל־האוויר, הרג רן פקר במו ידיו שבוי ירדני זמן קצר אחרי מילחמת ששת הימים. פקר טען,

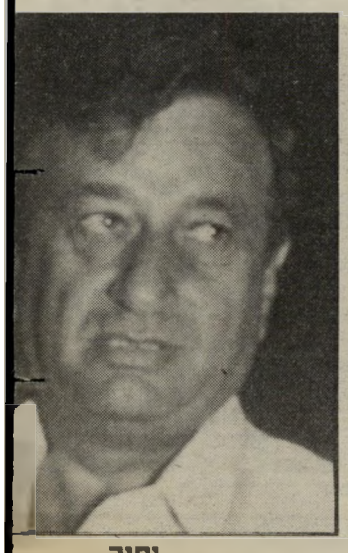
צור

הנואל

טולקובסקי

נתיב

בית־הלחמי

לוי

כת האלופים

במיכתבים ששיגר לצמרת צה"ל, כי הוא ירה בשבוי כאשר זה נמלט, וכלל לא ברור אם פגע בו.

כבר ב־1973, כאשר עמד פקר להתמנות כמפקד בסיס חיל־האוויר בתל־נוף, נשלח לשר־הביטחון דאז, משה דיין, מכתב אנונימי, ובו מעשה השבוי. פקר, לדבריו (תהילים התה 2222, 2234), תבע לחקור את הפרשה, ולטענתו הוכחה גירסתו כגירסה הנכונה, והפרשה נגנזה.

אך היא שבה ועלתה כאשר ביקש עוזר וייצמן למנות את רונן־פקר כמפקד חיל־האוויר. ועדה שבדקה את סיפור המעשה המליצה שלא לקדם את פקר בתפקיד.

פקר הסוער וחם המזג ביקש נקם. הוא שיגר כמה מיכתבים, שהתפרסמו בירחון הפריסי ישראל ופלסטין. במיכתביו טען פקר, כי מתנכלים לו בחיל־האוויר בשל ביקורתו על מחדלי חיל־האוויר ומפקדיו הבכירים במילחמת יום־הכיפורים.

סקר סיפר במיכתבו:

בקיץ של שנת 77 הזמין אותי בני פלד לשיחה, שנערכה בגן ביתו בנווה־רום. זה היה ביום השישי, והיתה זו אחת השיחות הקשות שהיו לי בחיי. שוב שמתי הכל על השולחן. אמרתי לבני, כין דברים רבים אחרים, שמי שרוצה להנהיג אנשים צריך לאהוב ולכבד אותם...

בני נשבר וצעק: לך יש ביקורת עליי? במילחמה הייתי לבד. רפי (תת־אלוף רפי הרלב, היום מנכ"ל אל־על ואז סגנו של פלד בחיל־האוויר) נכנס להלם־קרב בתחילת המילחמה, ולא יצא ממנו עד סוף המילחמה.

עד כאן מיכתבו של פקר.

אך לפקר, היה משהו נוסף לומר על פלד. בישראל ופלסטין נכתב: "פקר מאשים את פלד כי הרבה לפני שהוא מונה כמפקד חיל־האוויר, בעצם מייד אחרי מילחמת ששת הימים, כשפלד שירת כמפקד בסיס מיבצעי בחזית הדרום, הוא טס בהליקופטר מעל מיכלאות בחצי האי סיני, שבהן הוחזקו שבויי מילחמה מצריים. הוא טס נמוך מעל למיכלאות, נטל מכונת יריה וירה על רבים מהאנשים חסרי־האונים שהיו כלואים שם. לפי רן פקר, ולפי קצינים רבים אחרים בחיל־האוויר המכירים את הסיפור, עדים רבים יכולים להעיד ולחזק את האשמה."

גביש

אחד התחומים הרגישים, שבהם אפשר למצוא אלופים רבים, הוא תחום האנרגיה. יו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל הוא תת־אלוף (מיל') דויד ("ג'וקי") הגואל. הגואל הוא יליד לוב, והגיע עם מישפחתו לישראל כשהיה בן שנה. הוא הצטרף להגנה ב־1946, ומאז, במשך שנים רבות, לא פסק שרותו הצבאי. הגואל הוא גבה קומה ומשופם, בעל מזג נוח. את שירותו הצבאי סיים כאשר הודח מתפקידו בשנת 1978 על־ידי שר הביטחון דאז, עזר וייצמן.

הגואל היה אז מושל הגדה המערבית. בפקודת קציו בכיר נכנסו אז חיילי צה"ל לכיתות בבית־ספר בבית־גאללה, ציוו על התלמידים להיכנס לכיתות ולסגור את הדלתות, ואחר־כך השליכו רימוני גז מדמיע לתוך הכיתות הסגורות. החיילים צפו בתלמידים, שקפצו מבוהלים מחלונות הכיתות שבקומות העליונות של בית־הספר, וחלק מהם נפצעו.

כאשר דלפה הפרשה, ביקש שר־הביטחון דיווח. הדיווח שהועבר לו על־ידי תת־אלוף הגואל באמצעות הרמטכ"ל דאז, רב־אלוף (מיל') רפאל איתן, התגלה ככוזב, ולווייצמן לא היתה ברירה אלא להדיח את הגואל.

הקצין המודח לא נותר חסר־פרנסה. היו לו קשרים טובים במיפלגה הליברלית שבליכוד, והוא קיבל את מישרת מנכ"ל מישרד־האנרגיה־והתשתית. הוא שימש בתפקיד זה שלוש שנים, ולפני שנה הוחלט להעניק לו תפקיד חדש.

הצרה היתה, שהתפקיד החדש היה תפוס בירי נאמן אחר של הליכוד, איתן יעקובסון. מישהו הדליף ליעקובסון שעומדים להדיחו, ויעקובסון הקדים את המדיחים, והתפטר יום אחד לפני ההדחה מתפקידו בראש מועצת־המנהלים של חברת החשמל. הגואל יובל נאמן. שר אחר, יצחק מודעי, הוא סגן־אלוף במילואים.

כל אלה היו עלולים להיפגע, אם היתה הממשלה מקצצת בפנסיות של קציני הקבע.

להלן רשימת הקצינים הבכירים המשרתים בנקודות מפתח במשק, על־פי ענפיהם:

אנרגיה

● תא"ל (מיל') דוד הגואל — יו"ר הדירקטוריון של חברת החשמל.
● אלוף (מיל') צבי זמיר (היה ראש המוסד — מנכ"ל בתי הזיקוק.
● אלוף (מיל') אברהם בוצר — מנכ"ל קו צינור הנפט אילת־אשקלון.
● יוסף הרמלין, ראש השב"כ לשעבר — מנכ"ל חברת יואל לחיפושי נפט (קבוצת אייזנברג).
● תת־אלוף (מיל') ירחמיאל דורי — מנכ"ל חברת צפון אמריקה לחיפושי נפט.
● אלוף (מיל') אריה לוי — מנכ"ל חברת־הדלק הממשלתית הגדולה פז.

תחבורה

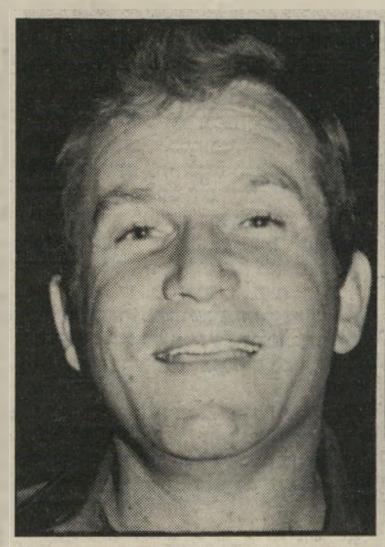
● אלוף (מיל') שלמה אראל — מנכ"ל איגוד חברות הספנות.
אלוף (מיל') עוזר וייצמן — מנהל חברת הספנות.
● תת־אלוף (מיל') רפי הרלב — מנכ"ל אל־על.
● אלוף (מיל') מאיר עמית — יו"ר מועצת המנהלים של חברת מעוף.

בנקאות

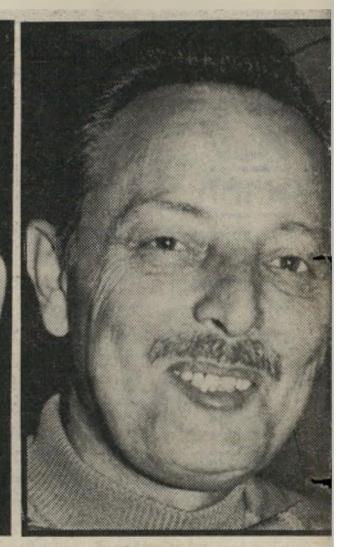
● אלוף (מיל') משה נתיב — מנהל בבנק לאומי.
● אלוף (מיל') עמוס חורב — מנהל בבנק לאומי.
● אברהם אחיטוב, ראש השב"כ לשעבר — מנהל בבנק הפועלים.
● אלוף־מישנה (במיל') דבורה תומר, מי שהיתה מפקדת ח"ן — מנהלת בבנק הפועלים.
● אלוף מרדכי ("מוקה") לימון — מנהל בבנק כללי (קבוצת רוטשילד).
● אלוף־מישנה יוסף כלב, מי שהיה דובר צה"ל — מנהל בבנק כללי.

תעשייה ומיסחר

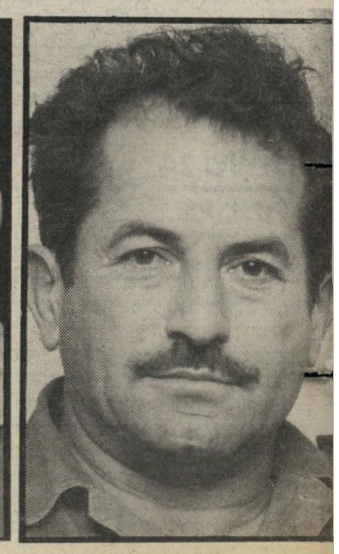
● אלוף (מיל') דן טולקובסקי — נשיא דיסקונט השקעות.
● אלוף (מיל') בני פלד — נשיא אלביט.
● אלוף (מיל') ישעיהו גביש — מנכ"ל כור.
● רב־אלוף (מיל') צבי צור — מנכ"ל כלל תעשיות.

בני פלד

רונן

משה פלד

יאלובסקי (שביט)

הרמלין

בכמה צמתים חשובים של המשק — בתעשיית־הנשק ובסחר הנשק, באנרגיה ובתחבורה — שולטת כת האלופים ביד רמה כאשר לצידם יושבים על כסאות המנכ"לים ראשי שירותי הביטחון והמוסד שפרשו

● עמוס מנור, מי שהיה ראש השב"כ — יו"ר מועצת המנהלים של לודזיה (קבוצת אייזנברג).
● תת־אלוף (מיל') חיים ירון — מנכ"ל בית־החרושת ציקלין.
● אלוף (מיל') משה פלד — מנכ"ל אריה (אלול+כור).
● תת־אלוף נתן אלדר — סוכן נשק.
● אלוף (מיל') מוטי הוד — סוכן נשק.
● אלוף (מיל') הרצל שפיר — סוכן נשק.
● תת־אלוף (מיל') אהרון יאלובסקי־שביט — סוכן נשק.
● תת־אלוף (מיל') רן רונן־פקר — סוכן נשק.
● תת־אלוף (מיל') צבי שור — מנכ"ל התאחדות תעשייני היהלומים.
● תת־אלוף (מיל') בני ארד — עיסקי יבוא־יצוא.
● אלוף (מיל') שמואל גונן — עיסקי נשק ויהלומים.
● אלוף (מיל') נחמיה קין — מנהל בגלנויט (של ח"כ אברהם שפירא).

שרות המדינה וחברות ממשלתיות

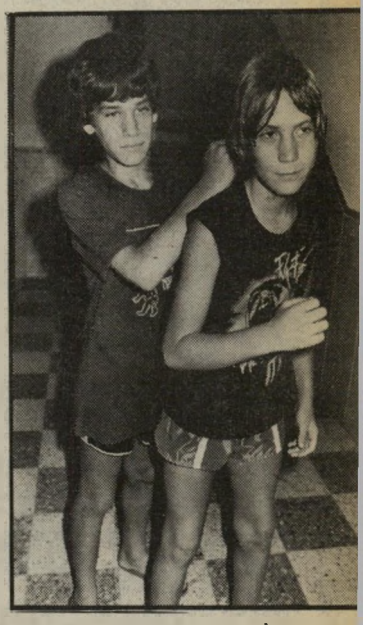
● אלוף (מיל') מנחם ("מנדי") מרון – מנכ"ל מישרד הביטחון.
● תת־אלוף (מיל') אהרון בית־הלחמי — מנכ"ל תה"ל ותמ"י (מים ומחצבים).
● אלוף (מיל') דויד עברי — התעשייה האווירית.
● אלוף (מיל') מנחם ("מנדי") מרון — מנכ"ל מישרד־הביטחון.
● תת־אלוף (מיל') משה ברטוב — מנהל הכנסות המדינה.
● תת־אלוף (מיל') יהודה הלוי — נשיא מפעל הבונדס.
● תת־אלוף (מיל') נתן ("נתקה") ניר — יו"ר האגודה למען החייל.
● אלוף (מיל') רפאל ורדי — מנכ"ל מישרד־מבקר־המדינה.

שלמה סרנגל ■

דרכי אדם
הטחול המפוצץ

הילד בן ה־10 קרא לחברו בן ה־11 „אוזני חמור". זה הגיב במכת־מרסק.

הכל התחיל בגלל אחניו של שאול („שולי") דויר. הנער בן ה־11 לא עמד בכעסו כשהזכירו לו את אוזניו. הוא הצמיח את שערותיו הבלונדיות כדי

שולי (מימין) משחזר האסון * „לא חשבתי שזה חמור"

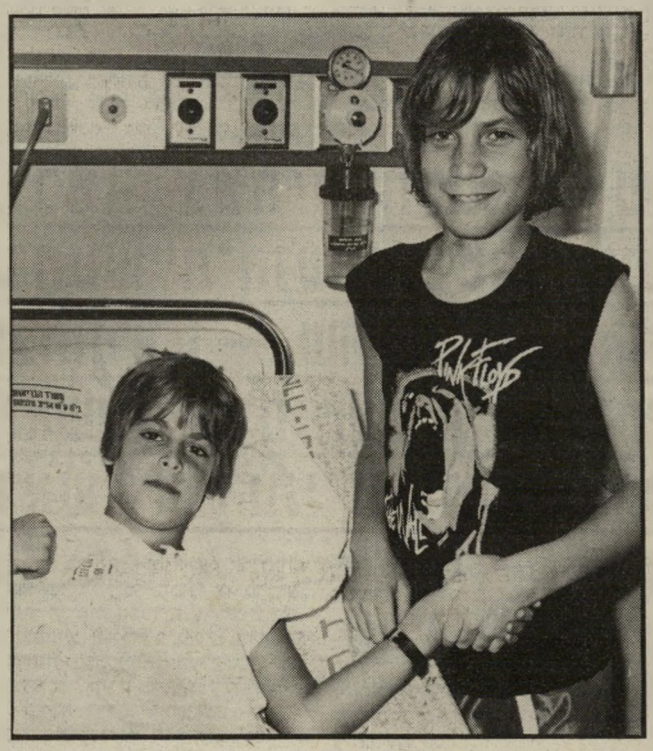
אמו ואביו של שימעון „משהו קורה לילדים"

שיסתירו היטב את אוזניו שבלטו. „באותו יום", מספר שולי, „ראיתי את שימעון יורד במדרגות. תפסתי אותו והזהרתי אותו שיפסיק לקלל אותי. זה הכי הרגיז אותי כשאמר שיש לי אוזניים גדולות כמו לחמור. נתתי לו סטירה, הוא התרגז וקפץ עלי מאחור והתחיל לתת לי מכות. אז הבאתי לו במרפק בבטן כדי שירד מעלי, ואז הוא נפל. לא נהלתי כי לא חשבתי שזה חמור עד כדי כך. אז הלכתי."

הצעקות הרמות שנשמעו מחדר־המדרגות הבהילו את רחל בר־אל. היא ירדה במרוצה במדרגות ומצאה את בנה שימעון בן ה־10 שוכב למרגלות המדרגות „מקופל לשניים". רחל חשבה שבנה מעד והתגלגל במורד המדרגות. אך הנער נאנק בכאב: „אמא, שולי הרג אותי". היא הבינה שמרובר בקטטה שיגרתית שפרצה הפעם עם שולי השכן היא לא העלתה בדעתה שהפגיעה שספג בנה בביטנו יכולה להיות חמורה. „זו בסך הכל מכה חמוד, זה כלום, בוא הביתה". היא הקימה בזהירות את בנה ועלתה איתו לדירתם שבקומה השנייה.

אולם אחרי כמה דקות הבחינה רחל שבנה מצהיב, מזיע ומתחיל גם לאבד את הכרתו, היא הזמינה מונית ונסעה עימו לקופת־החולים. „אבל עד שהבאתי אותו לקופה הוא היה חצי מת. רופאה שברקה אותו הזמינה מייד אמבולנס והבהילה אותו לחדר־המיון של בית־החולים וולפסון הסמוך. לא ידעתי שזה חמור, אבל כשראיתי שהרופאה לא יודעת מה לעשות הבנתי."

שהגיע למיון לא היה צורך בבדיקה ארוכה. מראהו הצהוב של הילד הספיק. הוא נלקח ברחיפות לחדר־הניתוח.

שימעון ושולי מתפייסים בבית־החולים „אמשיך לשחק איתו"

כשפתחו הרופאים את ביטנו הקטנה מצאו שהטחול שלו נקרע וגרם לשטף דם חמור. ד"ר חיים פורר מהמחלקה לטיפול נמרץ, שהיה בצוות הרופאים שטיפל בנער, הודה שאיחור של חמש דקות בלבד היה עלול להיות קריטי.

הטחול הקרוע של שימעון הוצא מגופו באותו היום וביטנו נתפרה. כעבור כמה שעות נאלצו הרופאים לנתחו בשנית. שטף דם חמור מילא שוב את חלל ביטנו, ואיים שנית על חיי הנער. הוריו, ארבע אחיותיו, שכניו וחבריו ישבו במשך שעות ארוכות במיסדרון בית־החולים, בשעה שהרופאים נאבקו על חייו של שימעון. במהלך הניתוח, שנמשך קרוב לחמש שעות, קיבל הנער שבע מנות דם.

מישחק באש. שעות ארוכות אחרי הניתוח לא היה עדיין איש בטוח שחייו של שימעון בר־אל אכן ניצלו. אבל כבר ירד על רחוב ארלוזורוב שבמרכז חולון. התוצאות החמורות שעוללה מכת מרפק סתמית בגלל קללה מטופשת, היכתה בתדהמה הורים רבים.

„זוהי תופעה שהפכה למכת המדינה בחודשים האחרונים," אומר אהרון בר־אל, אביו של שימעון, כשהוא יושב שפוף ליד מיטת בנו ופניו מביעים כאב. „מישחקי הילדים הפכו לא רק מסוכנים, אלא גם מישחקים אסורים. משהו קורה לילדים עכשיו. הם הפסיקו להבין שמכות רציניות הן לא מישחק. זה יכול לעלות בחיים, כפי שקרה כבר באין־ספור מיקרים.

„הבן שלנו ניצל בנס. לוא היה האמבולנס מתעכב רק בכמה דקות — זה היה עלול להסתיים בטרגדיה עוד יותר גרולה. אני מרגיש צורך דחוף להדגיש לכל עם ישראל, כדי שיראו וייראו, שבגלל מיקרה ביש אחד יכול ילד ללכת ברגע.

„זה ממש מישחק באש, כל מישחקי הילדים. שמענו על המישחק עם הפריג'דר, שנעלו בתוכו ילד ובמקום ללכת ולספר ברחו כל חבריו מהפחד והילד מת. אותו הדבר קרה עם התליה של הילד: הילדים כאילו שיחקו והילד ניתלה ומת. יש הרבה מיקרים אחרים שקורים בכל יום ולא כותבים עליהם בעיתון. אסור לחשוב שאם ילד יוצא מהבית וסוף סוף יש שקט בבית אז זה נגמר. יש לדאוג ולחפש אותו ולבדוק מה הוא עושה, ומה הוא הולך לעשות."

בלי אלימות. המחנכת של שימעון הציעה להוריו שישלחו את בנם לקארטה, כדי שילמד שם להגן על עצמו. אך הצעתה נתקלה בהתנגדות עזה של ההורים.

„זה נכון שהוא לא יודע להחזיר מכות, אבל אנחנו משתדלים ששימעון יהיה ילד מיוחד ושישמש דוגמה לילדים אחרים. אנחנו מתנגדים שילך ללמוד להחזיר מכות. לימוד קארטה מביא לאלימות, ויש לנו מספיק ממנה בסרטים ובטלוויזיה," טוען אביו של שימעון.

שימעון הצנום, השוהה עדיין בין כותלי המחלקה הכירורגית של בית־החולים, יאלץ להמשיך לחיות את חייו ללא הטחול. „אפשר לחיות גם בלי טחול," מסביר הד"ר פורר, „כמו שאפשר לחיות בלי כליה אחת, ובלי חצי כבד ועוד איברים אחרים. לטחול יש תפקיד במערכה החיסונית של הגוף, אך הוא אינו האיבר היחידי שממלא תפקיד זה, עוזרים לו בכך איברים אחרים בגוף. אי אפשר למות מפציעה בטחול, אלא רק משטפי הדם הנגרמים כתוצאה מכך."

שימעון הוא ילד עירני, ומודע לכל מה שהתרחש. בדייקנות ובידענות מפרט הנער המאושפז, שצלקת ארוכה חוצה את ביטנו, את כל קורותיו. איך ראה את כל העולם מלבין סביבו, כשלחץ דמו ירד וכמה כאב כל גופו מהפציעה.

„לפעמים אני מרביץ לילדים שמתחילים איתי, אבל ילדים הגדולים ממני מרביצים לי יותר חזק. שולי הגזים במכה. אני בטוח שהוא לא התכוון לפוצץ לי את הטחול. הוא בא לבקר אותי, ואמרתי לו שאיני כועס עליו, וכשארגיש בריא אחזור לשחק איתו כמו בעבר."

„תחת לחשוב איך לפרק את המחנה ולהחזיר את השבויים הביתה, הם חושבים איך להגביה את הקונצרטינות!"

ה מידע הזורם על המתרחש במחנה אל־אנצאר הוא מקוטע, סלקטיבי ובלתי־ניתן לבדיקה. ידיעות על מהומות במחנה והריגת שבויים בטענה שניסו להימלט זוכות לכותרות לשעה.

השבוע תיארו סוכנויות־הידיעות בביירות את סיפור בריחתם מהמחנה של 50 שבויים. ראש קבוצת הבורחים סיפר איך הצליחו הוא וחבריו לחפור מינהרה באורך של 23 מטר, בעבודה רצופה של 45 יום. בקצה המינהרה המתינו להם, כמתוכנן, חבריהם והעבירו אותם את הגבול המפריד בין הכוחות הישראליים ו־סוריים.

מה באמת מתרחש במחנה השבויים הגדול? איך חיים ומה חושבים יותר מ־ 5560 איש העצורים שם מאז יוני אשתקד? מהו סדר יומם, האם הם יכולים לברוח? מה חושבים חיילי צה"ל המשרתים שם על תפקידם וביטחונם? האם אמצעי הזהירות הננקטים במחנה הם מספיקים?

כתב העולם הזה, בן־ציון ציטרין, נפגש עם חיילי מילואים ששירתו שם. מליקוט המידע שנמסר בשיחות רבות על־ידי אנשים רבים עולה תמונה מפחידה על המתרחש.

אנשי המילואים אינם מתכוונים לשתוק. את מימצאיהם הם יגישו לשר־הביטחון, משה ארנס, המופקר בתוקף תפקידו על נושא זה. לדעתם, הם חייבים להתריע עתה על המתרחש במחנה־השבויים בטרם יהיה מאוחר.

מחנה אל־אנצאר הוקם במהלך הקרבות בלבנון ליד כפר הנושא שם דומה. לוחמי אש"ף, לבנונים ואחרים שנחשדו בשיתוף פעולה הובאו לשם.

המחנה מורכב משני חלקים זהים, כשסוללת עפר מפרידה בין חלק לחלק. אורך כל חלק כקילומטר ורוחבו כ־300 מטר. כל חלק מחולק למיכלאות. בחלק הראשון 20 מיכלאות, ובשני 27.

כל מיכלאה היא בת 800 מטר מרובע לערך ובה חיים 350 עצירים. עד לפני חודשים שכנו באוהלים. בתחילת יוני, על־פי הוראה, שרפו כל יושבי המיכלאות את האוהלים והשאירו בכל מיכלאה את אוהל המיטבח בלבד. העצירים עצמם התקינו להם אוהלים קטנים משאריות המאהלים הגדולים ומשמיכות שסופקו להם.

החיילים השומרים על השבויים נמצאים במחנה הסמוך למיכלאות, ומוסתרים בסוללת עפר גדולה.

כל מחנה המעצר מוקף בגדר וכך גם בין המיכלאות. אך למעשה הצליחו העצורים לקרוע חורים גדולים מאוד בגדרות שבין המיכלאות, כך שמלבד הגדר החיצונית אין שום גדר פנימית יעילה במחנה. מלבד חיילים שוהים במקום עצירים מכלא 6, העושים עבודות רס"ר במחנה הישראלים.

האמת על אל-אנצאר

שביל החרא

ה חיילים שומרים ממיגדלי הש־המירה, ומזחלמ"ים, הנוסעים מסביב לגדר החיצונית ובשביל החוצה את מחנה השבויים, שזכה לכינוי „שביל החרא." זהו השביל שבו עוברת משאית השואבת את הצואה מהמחראות שהתנקזו בכל מיכלאה, סמוך לשביל המחראות עולה ריח כבד האופף את המחנה.

בתחילת יולי פרצו יותר מאלף עצירים את הגדרות הקרועות שבין המיכלאות והתרכזו בשביל החרא. הם עברו ממיכלאה למיכלאה כשהם נושאים את ציודם האישי ומחזיקים במוטות ברזל באורך של מטר. אחרי שעות של המתנה ניתנה לעצורים הוראה לשוב למיכלאותיהם, והם עשו זאת כעבור שעה.

הספירה נעשית במיכלאות בוקר־בוקר.

24 שעות ביממה

ה חיילים הישראליים היושבים על המיגדלים מגלים התעניינות בחיי השבויים. הם מקבלים יום־יום אוכל במשאיות מזון, המניחה את המזון בצמוד לפתח. העצורים דורשים שהחיילים לא יגעו באוכל. לא מכבר הם קיבלו תחתונים. לאות מחאה פרמו כולם את התחתונים ואת הגומי הפכו לרוגטקות.

המשמעת אצלם היא צבאית לכל דבר. הם אינם רבים, אינם מתקוטטים ואינם צועקים איש על רעהו. הם מתרחצים בצורה אינטנסיבית בברזים המותקנים ליד המחראות, ואת שיערם

אנשי־המילואים המשרתים במחנה אל־אנצאר פונים לשר־הביטחון

הם חופפים בעזרת פחיות־שימורים ריקות. הם עומדים בתור לתיגלחת, בסדר מופתי, למרות שיש 20 ברזיות לכל 350 איש. הם מקפידים להתרחץ כשתחתונים לגופם. אחרי הרחצה הם עוטפים עצמם במגבת, מחליפים תחתונים ותולים אותם לייבוש. לא נראים שבויים עירומים במחנה.

מכיוון שבכל שעות היום והלילה מוארים שני המחנות, סדר היום משתנה. הם אוכלים במשך כל שעות היממה, ישנים בשעות בלתי־רגילות, ומבשלים את מזונם בכל שעות היום והלילה.

כל הזמן הם נעים במיכלאות מצד לצד. הם מתאמנים בכפיפות סמיכה, כפיפות בטן, וניתורים. רובם פיתחו שרירים והם בעלי כושר גופני טוב יותר מכפי שהיו כשנכנסו למעצר. בעונה זו של השנה הם שזופים מאוד.

מלבד הגדר החיצונית אין שום גדר פנימית יעילה במחנה

עילה להתפרעות

בין התעמלות להתעמלות הם מכינים מדליונים עם שמות של בחורות ומוכרים אותם לחיילים הישראלים תמורת סיגריות. הם משחקים כדורעף מכדור סמרטוטי שהכינו. רכים למדו עברית במחנה, והם מנהלים שיחות עם השומרים.

כמה עשרות מבין העצורים הם ישראלים לשעבר, או תושבי השטחים שהצטרפו לאש"ף לפני המילחמה. הם נהגים לשוחח עם החיילים על מקומות מגוריהם ומעשיהם בישראל. הם יודעים על הנעשה כיום בישראל, על אנשי יש גבול המסרבים לשרת בלבנון על השבויים הישראלים שבידי אש"ף ועל הפסקת המשא־ומתן בין ישראל לאש"ף בעניין שיחרור הדדי של השבויים.

החיילים שהופקדו על השמירה במחנה העלו טענות קשות כנגד שילטונות הצבא.

הם מודעים לכך שהמתח במחנה רב ביותר. עצורים הכלואים כבר־14 חודש ואינם יודעים מתי ישתחררו מתחזים מאוד. כל דבר קטן משמש עילה לשינוי שיגרת החיים, שריפת חפצים. השלכת אבנים על החיילים, והכרזה שהם מסרבים לקבל מזון או לתת לחיילים לספור אותם.

מדי יום מגיעים למחנה קצינים בכירים של צה"ל, כדי לעמוד מקרוב על המתרחש שם. אך כפי שאמר חייל אחד: „במקום לחשוב איך לפרק את המחנה ולהחזיר את השבויים הביתה, הם חושבים איך להגביה את הקונצרטינות."

עד כאן סיפורם של חיילי המילואים.

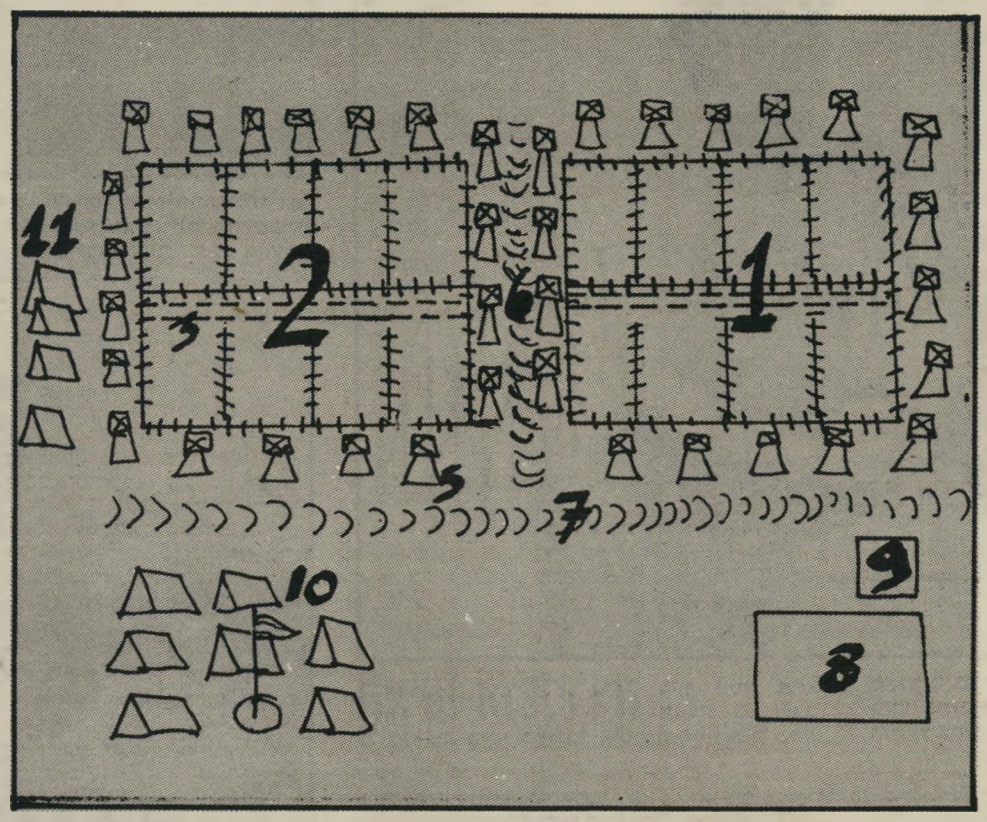
העולם הזה פנה לדובר צה"ל

יותר מאלף עצירים פרצו את הגדרות הקרועות והתרכזו בשביל

וביקש לדעת כמה עצירים נמלטו, בסך־הכל, ממחנה השבויים מאז הקמתו ובכמה נסיונות בריחה. שאלה אחרת היתה מהי תגובתו לגבי סיפור 50 השבויים שנציגם טען באוזני כתבי סוכנויות־הידיעות בביירות שהם הצליחו לברוח דרך מינהרה שחפרו, ולחצות את הקווים עד לכוחות הסוריים.

הנסיונות סוכלו

שובת דובר־צה"ל: „היו כמה נסיונות בריחה. לפני כשנה הצליח עציר אחד לברוח. בבריחה האחרונה, הגרולה, ברחו ארבעה. היו כמה נסיונות נוספים שסוכלו." לגבי פרשת 50 השבויים שברחו, כביכול, הכחיש דובר צה"ל את הסיפור מכל וכל.

תרשים המחנה מספרים 1 ו־2: מתנות מיכלאות־השבויים. כל מחנה מחולק למיכלאות קטנות. המוקפות גדרות־תיל. כל מחנה מוקף בגדר תיל חיצונית. 3: שביל החרא – השביל החוצה את המחנות לרוחבם. בשביל זה עוברת המשאית השואבת את הצואה מהמחראות. 5: מגדל שמירה. שני חלקי המחנה מוקפים במיגדלים ובזרקורים. 6 ו־7: סוללת־עפר. הסוללות מפרידות בין מחנה 1 ו־2 ובין מחנה־השבויים והשומרים (8–10). 8: בניין המיפקדה. 9: הצינוק. 10: אוהלי השומרים. סדירים ומילואימ־ניקים. 11: אוהלי מובאים־אסירים מכלא שש, ה־עושים עבודות רס"ר במחנה השומרים באל־אנצאר. המחנה עצמו מואר כל שעות היום והלילה.

מה באמת קרה בקיבוץ נחשון —

פיצוץ

בית במוסררה: מידבר של אבן ואספלט, הכביסה בחוץ

„צעירים ממוסררה התפרעו בקיבוץ נחשון, שאירח אותם." „בנחשון לא רוצים להעניש את מתפרעי מוסררה." „קבוצת צעירים משכונת מוסררה בירושלים, שהת־ארחה בקיבוץ נחשון... גרמה למהומות ולהשתוללות בקיבוץ." „... פרשת השתוללותם של הצעירים ממוס־ררה..."

אלה הן רק אחדות מן הכותרות שהופיעו במשך השבוע שעבר בעי־תונים היומיים, באותו נושא. גם בקיבוץ נחשון וגם בשכונת מוסררה כועסים על עצם הפירסום, ויותר מכך כועסים על ניפוח העניין מעבר לממדיו המציאותיים.

צעירים ממוסררה, שהתארחו לסוף־שבוע בקיבוץ נחשון, סחבו כמה זוגות אופניים, קרעו בחלק מהם את הצמיגים וזרקו כיסאות־נוח לבריכת־הקיבוץ.

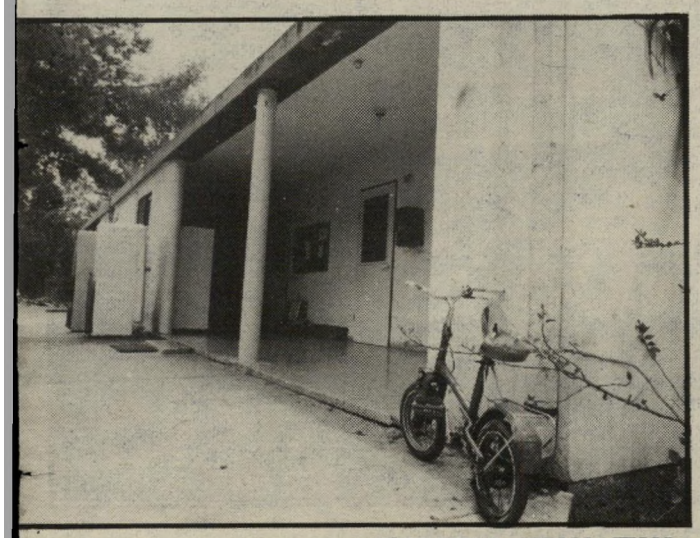
„אנחנו בפירוש לא רואים את הדברים כנזקים רציניים." אמר אפרים שני, מזכיר קיבוץ נחשון „מבחינה כספית הנזק לא גדול."

הקשר בין קיבוץ נחשון ובין שכונת מוסררה התחיל לפני כמה חודשים, כאשר צעירים ממוסררה הקימו התנ־חלות במיקלט בשכונה תחת הסיסמה: „כסף לשכונות ולא להתנחלויות." הקיבוץ, השייך לתנועת הקיבוץ הארצי (מפ"ם), עזר בהתארגנות במיקלט. מאז נערכו כמה פגישות בין אנשי השכונה לבין אנשים מנחשון. הקשר התקיים בעיקר דרך עופר אבני, איש נחשון, חבר הדור הצעיר של מפ"ם ותנועת שלום־עכשיו.

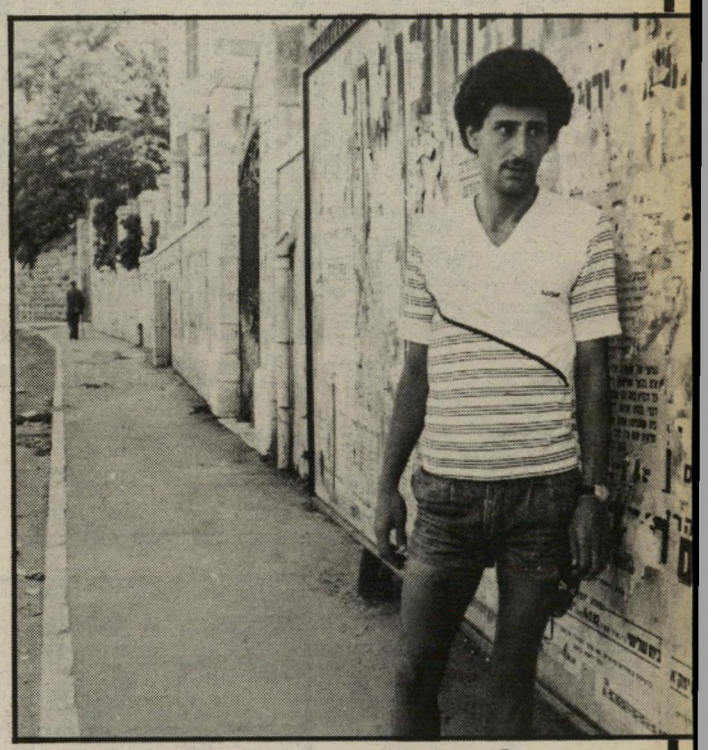
אחרי כמה פגישות הציע עופר חיכה להם והם היו צריכים לחפש אותו במשך שעה ארוכה.

להכות על חטא

הקיבוץ לא נערך לאנשים כה רבים. לכן, כנראה, שיכנו את האנשים במיבנים הפנויים שהיו במשק, בצפיפות, שישה איש בחדר.

„שם שמו אותנו!" „אחד המיבנים שבו שיכנו את האורחים ממוסררה. לא היה די מקום לכל האורחים, ולכן נאלצו לישון שישה בחדר. מימין: זוג אופניים.

„כמו כלבים!" „הביאו אותנו לקיבוץ והתייחסו אלינו כמו כלבים," אומר מאיר אמזלג, חבר ועד שכונת מוסררה בירושלים. „אם יבואו אלינו, אנחנו נראה להם מה זה אירוח."

האיש ממוסררה

ציון חיון, איש תנועת די, יושב על מדרגות ביתו בשכונת מוסררה. חיון היה אחד האנשים שהיו בקשר קבוע עם אנשי נחשון. הוא ביקר בקיבוץ כמה פעמים והיה שותף לאירגון סוף־השבוע בקיבוץ. גם הוא חש כשאר תושבי מוסררה.

„שית״יחסו אלינו!" אומר עמי בן־עיון (מימין). הוא וחברו דויד טוענים, כי אנשי נחשון לא רצו באמת ליצור איתם קשר וכי הרגישו התנשאות מצידם.

אחרי ארוחת־הערב, הכינה קבוצת התיאטרון של מוסררה הופעה לחברי המשק. להופעה הגיעו רק כעשרה חברי משק. „אם הזמינו אותנו, לפחות שית״יחסו אלינו," אמרו אנשי מוסררה, „הסתכלו עלינו כמו על חיות טרף."

ציון חיון, מאנשי תנועת די, שאירגנה את הפלישה למיקלט, סיפר כי האירוח לא היה מתוכנן וכי לא לאנשים ממוסררה לבוא לסוף־שבוע בקיבוץ.

האוטובוס הגיע לשכונה ביום השישי בצהריים. „בא מישהו ואמר שיש טיול לקיבוץ ויכולים להצטרף," סיפרו בשכונה. 40 חבר׳ה עלו על האוטובוס הנוסע לקיבוץ. הם הגיעו לשם אחרי־הצהריים, ולדבריהם לא מצאו את איש הקשר שלהם. איש לא

כאשר באו לשם אנשי מוסררה ?

בקיבוץ

הביתה באופניים חברי נחשון ליד הכניסה לחדר־האוכל. למרבית החברים יש אופניים. אנשי מוסררה השתעשעו באופניים אלה, ואף גרמו נזקים.

בית בקיבוץ: חדר־האוכל טובל במידשאות מטופחות

של השכונה על אמיל גרינצווייג?"

זו לא הפעם הראשונה שצעירים ממוסררה, או אנשי־שכונות מצוקה אחרות מתארחים בקיבוצים. בקיבוצים קיימת מגמה להתקרב ולהכיר את

האיש מנחשון עופר אבני, יושב על הדשא מול ביתו ב־קיבוץ. עופר הוא הרכז האירגוני של צעירי מפ"ם. הוא האיש שקשר את הקשרים עם שכונת מוסררה והוא זה שהביא אותם לקיבוץ. עופר טען, כי באו לקיבוץ אנשים שלא הוזמנו והם שיצרו את הבעיות. הוא הצטער מאוד שהעניין פורסם בעיתונים, וטען כי זה מזיק לפרוייקט שנמצא עכשיו בשלביו הראשונים.

להעביר אותו לחברות אחרות," אמרו בקיבוץ.

אורחים ללא מארחים

על מה שאירע שם באותה שבת במספר אפרים שני, מזכיר קיבוץ נחשון: "המיפגש היה אמור להיות מיפגש ראשוני. העיתוי לא היה עם קיבוץ שהרבה חברים נסעו לשומריה באותה שבת. הם הגיעו ביום השישי אחרי־הצהריים. התוכנית המקורית היתה שיבואו 20 איש, אבל באו 40. הצטרפו אנשים שלא היה איתם קשר מקודם. בדיעבד הסתבר, שלא הבינו מה מטרת הביקור. הם הבינו שהם נוסעים לבלות בקיבוץ, בעוד שהמטרה היתה פגישת הכרות. בערב שבת הופיעה קבוצת התיאטרון שלהם. אבל באו מעט מאוד חברים. לא היו מספיק הכנה ופירסום, והיה סרט טוב בטלוויזיה."

אפשר לשמוע בדבריו של אפרים נימה של התנצלות. הוא יודע שישנו הבדל גדול בין רמת־החיים שלו כחבר קיבוץ לבין רמת־החיים של בן מוסררה, שהתארח בקיבוץ. הוא מסביר כי אנשים שוכחים שעד מילחמת ששת־הימים היה קיבוץ נחשון יישוב־ספר, שישב על הגבול עם ירדן. עד היום אפשר לראות ליד הבריכה סוללת עפר, שהגנה על חברי המשק מקני־הרובים של הליגיונרים הירדניים. אפרים מסביר כי האדמות שקיבל הקיבוץ מהסוכנות לא היו אדמות אידיאליות לעיבוד חקלאי. הוא מספר בגאווה כי בקיבוץ נחשון חונכו שלוש חברות־נוער משכונות מצוקה ועיירות פיתוח, וחלקם אף נשארו בקיבוץ כחברים.

הוא יודע כי לקיבוצים ישנה תדמית שלילית בעיני חלק גדול מן הציבור, בעיקר בין אלה הרואים את עצמם כ"רפוקים", ולכן הקשר עם אנשי השכונות, אמור היה ליצור הכרות הדדית שבה ילמדו שני הצדדים זה על זה.

בכל זאת, מרבית החברים בנחשון לא התעניינו בנושא "משום שהם לא מתעניינים בפוליטיקה."

אנשי המשק ידעו בוודאי שהם הולכים לארח אנשים שונים מהם. אנשים שהתדמית שלהם בציבור שלילית ביותר.

"התנהגו אלינו כמו כלבים שמצאו במידבר," אמר מאיר אמזלג, חבר ועד שכונת מוסררה, "כמו פוסטה של אסירים. במקום לברך אותנו כשהגענו, אמרו לנו לא ללכלך את הדשא ולא לזרוק סיגריות. למחרת היום, כשהגענו לבריכה, פיתאום הרים אחד מחברי המשק שלט: מוסררה הביתה! לא היתה שום השתוללות בקיבוץ. אנחנו הבנו שקיבוץ זה דבר חופשי — הכל של כולם, אז אנשים לקחו אופניים ואחר־כך לא זכרו לאז בדיוק

(המשך בעמוד 52)

קיבלו את האנשים יפה. לשיחה המשותפת שתוכננה בין חברי המשק לאנשי השכונה הגיעו שניים שלושה איש בלבד. לא ניתנו סדינים לאורחים, למרות שהיו ביניהם מישפחות עם ילדים.

עוד הם מספרים כי היו בין חברי המשק שאמרו: "מי צריך אותם?" המציל בבריכה אמר: "לא מספיק שנותנים לכם להינות, אתם זורקים ספסלים לבריכה, ואנחנו צריכים לקבל מכות מכם כשאנחנו מפגינים עם שלום־עכשיו?"

במוסררה כועסים שהעניין פורסם, ויותר מכל כועסים על ניפוח העניין ועל כך שהוזכרו רק הדברים השליליים במיפגשים בין השכונה לקיבוץ. "הם עושים את זה בצורה מלוכלכת כשהם מפרסמים בעיתונים," אמר ציון חיון, "זה אירוח עם הרבה צביעות. אין בו שום כוונות טובות. היתה התנשאות מצידם והיו התאוויות ממש גזעניות."

הביקור עצמו, ובעיקר הכותרות בעיתונים, השאירו מישקע בלב אנשי מוסררה. הם מרגישים שהשתמשו בהם, הם טוענים כי האירוח לא הוכן כראוי ולא נעשה בכוונה מלאה. "לא היה מי שקיבל אותנו. הרכז של הקיבוץ לקח אותנו לחדר־מגורים, לא אמר שבת־שלום, לא הסביר כלום. אחר כך התברר לנו שבאנו מטעם אירגון שלום־עכשיו. אנחנו לא ידענו מזה. השתמשו בנו. לא רצו ליצור איתנו קשר באמת. היתה הרגשה של התנשאות מצידם. אם הם ירצו להתארח פה, אנחנו נראה להם מה זה אירוח."

השכונה כולה רותחת סביב העניין. בחודשים האחרונים נעצרו רבים מצעירי מוסררה כחשודים ברצח אמיל גרינצוויג, איש שלום־עכשיו. נעצרו ושוחררו ללא ערבות, "שלום־עכשיו באים אלינו עכשיו, אחרי שעצרו את אנשי שכונות המצוקה, להבין את בעייתם, אולי להכות על חטא ולהשקיט ייסורי־מצפון. ברוב המיפגשים יצאו שני הצדדים, המארחים והאורחים, בהרגשה טובה. צעירים ממוסררה מספרים על ביקור בקיבוץ גבע לפני שנתיים: על מיפגש בנווה־אילן לפני חצי שנה. ההבדל המהותי בין ביקורים אלה לביקור בנחשון הוא, ששם אירחו אותם רק בחדרי החברים, והביקורים הוכנו אז כראוי. כך נוצרה אז הכרות בלתי־אמצעית בין חברי המשק לאנשי השכונה. היו אלה מיפגשים על בסיס של שוויון והדדיות.

בנחשון מודים כי הביקור לא תוכנן כראוי. הם מביעים רצון כן להכיר וללמוד את נושא שכונות המצוקה. לדבריהם חשוב להם גם שאנשי השכונות יכירו אותם. "לנו יש מסר של שוויון וצדק חברתי, ואנחנו יכולים

מזכיר המשק אפרים שני, יושב על הדשא, לפני חדר־האוכל. במקום זה נערכה הצגת התיאטרון של אנשי מוסררה, אך השתתפותם של חברי הקיבוץ היתה מועטה.

הבורסה

מאת מאיר תדמור

ההיטל על מכירת ניירות ערך לא יבוטל

זהו; בענייני בורסה יש לי מעט מאוד לומר השבוע. כולנו חשבנו שהנה, העסק מתחיל, אבל הוא נגמר. כבר ביום היוולדו. לא עזר הפיחות, ואפילו לא ההופעה החוזרת של מנכ"ל האוצר עזרא סדן, שהוא פרופסור בחופשה ללא תשלום, המסרב לחזור ל"הרביץ" תורה.

עוד פעם הופתעו אלה שלא צריכים להיות מופתעים: מקורבי הבורסה. אנחת הרווחה שלמחרת הפיחות, נקטעה כאיבה, כאשר אחרי יומיים וחצי של עליות שערים, החלו שוב הירידות, שכולם אמרו שאולי תבואנה, אך איש לא האמין שזה יקרה כל כך מהר. זה קרה.

מה עושים? מי שבפנים ימשיך להיות, בפנים, בעיקר אם הוא בבנקאיות ומט"ח. לא להחליף. הבנקאיות סוגרות את פער הפיחות בקצב מהיר. מתברר שמי שהחליף סוסים ערב הפיחות מכר בנקאיות וקנה דולארים, הרוויח בסך הכל, במקרה הטוב 2.5 אחוזים, אם חזר וקנה בנקאיות לאחר הפיחות. העמלות, ההיטל והפרשי השער בקניה ומכירה "הרגיו" ב־5%.

אבל מי ידע שהפיחות יהיה "רק" בשיעור של 7.3%. מה צפוי? יישור השורות: הכל יתיישר עם המדד שעשוי לקפוץ בעקבות המיסים החדשים ובעיקר מס הקניה. קצב פיחות הדולאר יואץ שוב, ואחריו ואולי אפילו לפניו, ירוצו הבנקאיות.

בשבוע שעבר ערכתי ביקור נימוסין במשרד האוצר בירושלים. כולם, כולל הפקידות הבכירה היו עסוקים בישיבת הממשלה שדנה בקיצוצים. אף מדליף הגון לא נשאר בשטח. כמעט חזרתי לתל־אביב, כאשר נקרה על דרכי אחד מעמודי התווך של האוצר. לאחר חילופי "מה שלומך?" ו"מה נשמע?" רציתי לשאול משהו, הוא העביר אלי בתנועה זריזה את החלטות ועדת השרים לענייני כלכלה עליהם דנה הממשלה. הצצתי, ואמרתי לו שאת זה אני כבר מכיר בעל פה, אני צריך משהו חדש באמת. ואז, תתפלאו, הוא שאל אותי מה דעתי על קיצוץ היטל שלום הגליל על מכירת ניירות ערך בחמישים אחוז — כלומר בחצי, מאחוזיים לאחוז אחד. אמרתי לו שהרעיון כביר, העיתוי גרוע. איך אתה יכול לקצץ בהיטל, כאשר מקצצים בתקציב הביטחון? "גם אני חשבתי ככה" אמר. והנה עוברה, למרות השפל בבורסה, ההיטל לא שונה. כשהגעתי למונית, ראיתי מרחוק עוד אחד מ"הקובעים", רצתי אליו ואמרתי לו: "שמע, שמעתי שהולכים לקצץ את ההיטל בבורסה, נכון?" "שטויות, מכסימום לא נעלה אותו"

והנה, עיניכם הרואות ששני אלה שישבו באותה ישיבה, הסכימו שדבר לא ישתנה. הבורסה תצטרך להתאושש ללא עזרת האוצר. לעומת זה לא ברורה מדיניות בנק ישראל. האם יעזור לבנקים לאושש את הבורסה, או ימתין לנו שאנו נעשה המלאכה.

ז'דולר בן 100 סנטקלים

בר לפני כמה שבועות, כשרק החל מסע הפרסום לקיצוצים הצפויים בתקציבי המשרדים הממשלתיים, ו"הצעדים המשלימים", היתה לי הרגשה שמבטחו הם "הצעדים".

העגה (ז'ארגון) הפוליטית שלנו התעשרה במושג חדש, לא מדיניות, לא תוכנית, אלא "צעדים". המדיניות הקודמת נמשכת, היא לא נכשלה, נעשו בה שינויים ותיקונים מחוייבי המציאות — "צעדים". היום כבר אפשר לומר בביטחון, שהקיצוצים יקוצצו, ולעומת זאת הצעדים המשלימים יתרחבו.

האינפלציה כבר איננה פרה קדושה; לא צריך לשחוט אותה. היא תתנפח בכוחות עצמה. לעומת זה יש סיכוי שמאזן התשלומים שלנו ישתפר, נייצא מעט יותר, ואולי נייבא פחות.

הסך הכל בסוף השנה עלול להיות עגום הרבה יותר: השקל יתקרב בצעדי ענק לערך של סנט אמריקאי אחד. ואז, נוכל סוף סוף להכריז על המטבע הלאומי החדש של ישראל — הדולאר, כשהמעבר לא יהיה כרוך בקשיים אריתמטיים. האגורה תצא מכלל שימוש ואיזכור.

השקל ייקרא סנטקל, (סנט־שקל). והדולאר הישראלי ייקרא ז'דולאר (ז'בוטיסקי־דולאר). שערי החליפין יהיו קבועים. את השטרות ידפיס המדפיס הממשלתי של ארצות הברית.

המחלקה המקבילה במדפיס הממשלתי הישראלי תבוטל. המחאה ללא כיסוי של כל משרד ממשלתי בעל תקציב מקוצץ באמת, תחזור. בעלי חשבונות פת"ם יוכלו להמיר את כספם בפת"ם־שקל.

ועוד משהו: הבחירות לכנסת ה־11 יוקדמו לפחות בשנה, זה יקרה בשנה הבאה. הסיבות אינן חשובות. מה שחשובה היא התוצאה. ואחרי שתתברר התוצאה, יתברר ששום דבר לא השתנה, מלבד כמובן שמות השרים.

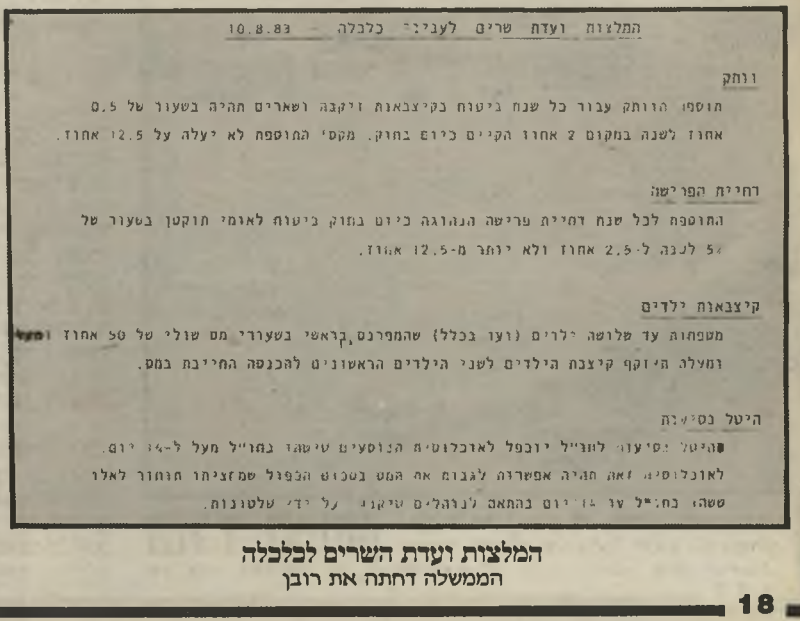
פקידי הברון קמן לחחיה

בשבוע שעבר הצצתי ככנס של מושבניקים בבית "בן־גוריון" בתל־אביב. באולם לא היה הרבה. לעומת זה בקיר המדרגות בין [illegible] לקומה ג' היתה תלויה ברזה (פלקט) [illegible] שחורות גדולות: פקידי הברון לא מתו — הם רק התחלפו. מעניין.

מי הם אותם פקידים חדשים של הברון? מיהו הברון? באולם עצמו התגודדו כמה מאות מושבניקים. אחד נשא דברים. אחריו עוד אחד. ועוד אחר. כולם היו חברי האגודה החדשה — התנועה לשחרור החקלאות.

מתברר, מה שלא ידעתי עד עכשיו, שהקרקע, או הנחלה של המיישב או המושבניק, בריב המושבים אינה רשומה על שמו, אלא על שם האגודה, המנהלת את המושב. האגודה היא שקובעת מי חייב וכמה, מה ייבנה, איזה שרותים ניתנו לתושבי המושב, בקיצור מנהלים לו למשבניק את העסק.

מעל לאגודות יושבות מה שקרוי התנועות המיישבות, מועצות הייצור, ארגוני הקניות המתקיימות, או מתקיימים בזכות עצמם ועל גבם של חברי המושבים ולזה התכוונו מחברי הברזה כאשר החיו את פקידי הברון, שמתו מזמן. "הבזבוז וחוסר היעילות תוך פשיטת עורם של החקלאים נמשכים באין מפריע. כתוצאה מכך נקלעות אגודות למצב של כמעט פשיטת רגל ואז באה פשיטת יד..." נחמד. כך כתוב בהסבר להצעת חוק שמבקשים חברי התנועה לשחרור החקלאות להגיש לכנסת. והעיקר, הם מבקשים שמעתה ואילך כל חקלאי יחתום על חובו בלבד, ושהאגודה תחדל להתחייב בשמו וכל שטרי ההתחייבות החדדים והשיעבודים יחזרו לחקלאים.

המלצות ועדת שרים לענייני כלכלה 10.8.83

ווחק

תוספי הווחק עבור כל שנת ביטוח בקיבאות זיקנה ושארים תהיה בשיעור של 0.5 אחוז לשנה במקום 2 אחוז הקיים כיום בחוק. מקסי התוספת לא יעלה על 12.5 אחוז.

דחיית הפרישה

התוספת לכל שנת דחיית פרישה הנהוגה כיום בחוק ביטוח לאומי תוקטן בשיעור של 5% לשנה ל־2.5 אחוז ולא יותר מ־12.5 אחוז.

קיצבאות ילדים

מעפחות עד שלושה ילדים (ועד בכלל) שהמרכנס קראשי בשעורי מס שולי של 50 אחוז ומעלה תיזקף קיצבת הילדים לשני הילדים הראשונים להכנסה החייבת במס.

היטל נסיעות

ההיטל יסיעור לתעריף יוכפל לאוכלוסיות הנוסעים שישתמשו בתוריל מעל ל־24 יום. לאוכלוסיה זאת תהיה אפשרות לגבות את המס בכוכוב הכפול שמציינו חנוחר לאלו ששהו בחו"ל עד 24 יום בהתאם לנוהלים שיקבע על ידי שלטונות.

המלצות ועדת השרים לכלכלה
הממשלה דחתה את רובן

יותר עיתונים פחות קוראים

מבול של עיתונים, מקומונים ומוספים יורד על העם היושב בציון במחצית השנה האחרונה. למי זה מועיל? מי קורא, אם בכלל וכמה זה עולה. אין תשובות ברורות. מה שיש, זה תוצאות של מחקר שנערך בארצות־הברית שכותרתו: שיטפון המידע בארצות־הברית. התוצאות, או המסקנות יפות גם למתרחש לאחרונה בארץ.

קבוצת חוקרים מהמכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס (אמ־אי־טי) ערכה מחקר, כדי למצוא ולהעריך מהי כמות המידע שיצרו כל אמצעי התקשורת ובאיזו מידה, אם בכלל הוקדשה תשומת לב למידע זה. אמצעי התקשורת ההמוניים שנבדקו היו הטלוויזיה המשודרת, הטלוויזיה בכבלים, רדיו, תקליטים וקלטות (טייפים) סרטים, עיתונים, ספרים, דואר ישיר ועוד. המדיה של נל"ן (נקודה לנקודה) כללו תיקשורת נתונים, פקסימיליה (העברת תמונות ומסמכים) טלקס, טלפון, דואר ואגרות. המכנה המשותף לכולם היה, מספר המילים. התברר שהיה קושי עצום בקביעת והערכת ההיצע של המידע. קשה פי כמה היה לאמוד את "צריכת המילים". התמונה הכללית שהתקבלה בתום המחקר היתה מעניינת: שעה שמספר המילים שהוצע לאוכלוסיה האמריקאית, גדל בשיעור של כ־9% מדי שנה, "צריכת" המילים גדלה בשיעור שנתי של כ־3%.

"צריכת" המילה המודפסת קטנה למעשה. חלה ירידה חדה במחיר המילה המוצעת, אולם חל גידול רב במחיר המילה ש"נצרכה". מחיר המילה המשודרת באמצעי אלקטרוני, עלה באורח חד. מחיר המילה המודפסת ירד. תהליך דומה מתרחש בארץ. מחיר המילה המודפסת קטן יחסית. לעומת זה, מחיר המילה הנצרכת גדל. גדל הפער בין כמות המידע המוצע לבין זה הנקרא.

השלב הבא במילחמת האות המודפסת בישראל יגיע, כאשר שני עיתוני־הערב, יתחילו להכין ולהדפיס את העיתונים בטכנולוגיות ממוחשבות ובצבעים.

"האוזן הגדולה" שומעת הכל

חברה אמריקאית בשם "אופקים חדשים" (ניו־הורייזונס) עוסקת במה שכונה על ידה קרני רנטגן לאוזניים... מכשירים זעירים, "אוזניים" אלקטרוניות, המאפשרות לכל אחד, כולל בלש מקצועי וחובב לשמוע לחישות מעבר לקיר, ושיחות ממרחק של שלושה קילומטרים. החברה הניו־יורקית מציעה את מוצריה לכל המוכן לשלם. וזה הרבה. למשל, מיקרופון־משדר־דינמי, מיתקן שגודלו כגודל מטבע בן חצי שקל, המשדר כל קול בחדר אל רדיו אפ.אם. בתדר מסויים ולמרחק של עד 3 ק"מ.

אם אתה אצל שכנים מעבר לרחוב, תובל לשמוע את הבבי של, נניח, החותנת, שנשארה לבד לשמור על ילדיך. אם אתה אצל השכנה מעברו השני של הרחוב, תובל תמיד לדעת מתי חוזרת אשתך לביתכם המשותף, ומיד להופיע עם פח הזבל הריק, רחוץ למשעי, (הפח), כשאתה מתלונן על כמויות הזבל האדירות שאין מנוס אלא לסלקן אחת ליום, וגם את זה באי־חשק בולט.

אם אתה מתייחס או נמנה עם המעמד הבינוני, עם שתי מכוניות בינוניות, תמיד תוכל ללוות את אשתך־האשכ היא במכוניתה ואתה במכוניתך וביניכם חוצצת מכונית שלישית. הבעיה היא אצל מי יהיה המיקרופון המשדר, שיקלוט את כל הקללות ויעבירן ממכונית למכונית.

מצויים למכירה שלושה דגמים: הזעיר ביותר שטווח שידורו הוא כחצי ק"מ. המחיר 130 דולאר. השני שטווחו כשלושה ק"מ ומחירו 150 דולאר והשלישי הרגיש ביותר בעל טווח של כ־400 מטרים ובמחיר של 100 דולאר בלבד. (קו ייצור מיוחד לישראלים כדי להמנע ממכס).

כל מיקרופון־משדר מצוייד בסוללה למאה שעות "עבודה" שניתן בקלות רבה להחליפה.

המכשיר המעניין השני שמציעה חברת "אופקים חדשים" הוא מה שקרוי אוזן־עילית. במכשיר זה ניתן לשמוע לא רק בכי של תינוק אלא גם לחשים ולחשושים וכל אלה מבעד קיר של בטון בעובי לא ייאמן של 30 סנטימטר. ה"אוזן הגדולה" שומעת הכל. ויותר מכל שומעת הכל בברור. אתה שומע הכל, כאילו לא היה קיר חוצץ. אם אתה חוזר מאוחר בלילה לביתך וחושש מאורחים בלתי־קרואים, ה"אוזן" תצילך. מיוחד לעיתונאים. רוצים לדעת אם הסתיימה ישיבה, אין מתאים מהאוזן הגדולה. אפשר גם לשמוע את מהלך הישיבה עצמה.

וכרגיל, שני דגמים: הרגיש מאוד במחיר של 130 דולאר והרגיש פחות במחיר של... ניחשתם, 100 דולאר, שוב יצור מיוחד לישראלים. הכתובת והטלפון מצויים במדריך הטלפון הניו־יורקי. אפשר לקנות גם בכרטיסי אשראי, החיוב ייעשה בארץ.

טִיק-טַק

פִּיפְּס-פִּיפְּס

מידע לאומי נותן לך תשובות.
יש לך שאלה? טיק־טק ומידע לאומי פולט את התשובה. מיכשור משוכלל בעשרות סניפים עומד לרשות הלקוחות במתן מידע מהיר ומעודכן על חשבונותיהם. בלחיצת כפתור יכול לקוח לדעת את הרכב תיק ההשקעות שלו, את היתרה שלו במטבע ישראלי ובמטבע חוץ, ובעזרת פקיד הסניף את היתרה בתוכניות החסכון ובקופות הגמל! באמצעות מסוף ברנ"ע בבורסה לניירות ערך, המקשר בין הסניף שלך לנציגים של בנק לאומי בבורסה, ניתן לתת הוראות גם עד כמה דקות לפני תחילת המסחר.

- SWIFT
תקשורת בינלאומית
רוצה לסגור עיסקה עם אוסטרליה?
תוך שניות ספורות אתה יכול לסגור עיסקה בינלאומית עם גורם שנמצא במרחק אלפי קילומטרים מישראל. SWIFT הוא שמה של מערכת תקשורת ממוחשבת הנמצאת בשימוש בנק לאומי. תוכל בעזרתה לבצע העברות מטבע חוץ מחו"ל ולחו"ל במהירות ובסודיות מוחלטת.

פִּיפְּס-פִּיפְּס

הכספומט חוסך לך זמן
למעלה מ־170 מכשירי כספומט בכל הארץ עובדים 24 שעות ביממה במטרה לחסוך לך זמן.
פיפס-פיפס... ויש לך כסף!
פיפס-פיפס... פיפס...
והשיק מופקד! פיפס-פיפס ויש לך יתרה. מאות אלפי לקוחות של בנק לאומי כבר מנצלים את השרות הזה.

בִּיפּ-בִּיפּ

המחשב של בנק לאומי עובד בשבילך גם בלילה.
בבנק לאומי תמצא את מרכז המחשבים האזרחי הגדול ביותר בישראל. מה הוא עושה בלילה אחד? הוא מעדכן כ־6 מליון חשבונות ומעביר כ־400 אלף שיקים (כן, בלילה אחד!) וכשאתה נכנס בבוקר לסניף ומקבל את היתרה המעודכנת שלך זהו סופו של התהליך. כי כל הפיפס-פיפס והטיק-טק נעשים במטרה אחת: לשרת אנשים.

מחשבים וגם לשרות אנשים

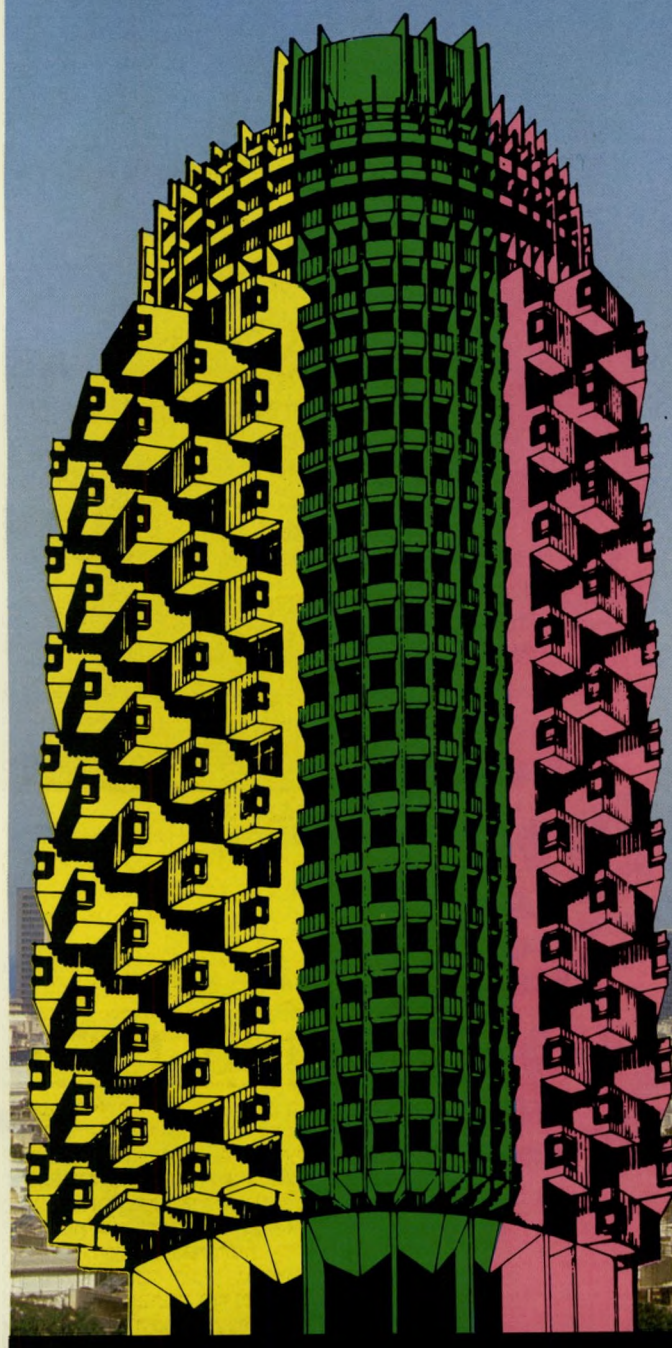
בנק לאומי

לגור גבוה מעל העיר

תאר לעצמך דירה אידיאלית.
דירה יוקרתית הנמצאת גבוה מעל העיר ובלב ליבה של הפעילות. כך גרים היום בכל העולם... וכך תגור אתה במגדל דיזנגוף.
פרוייקט מגורים בן 20 קומות, גבוה מעל לב דיזנגוף, המציע לך רמת חיים גבוהה והשקעה מיוחדת בנכס נדיר.

מגדל דיזנגוף — כך גרים היום בכל העולם:
אולם כניסה מפואר עם שומר, סולריום למנוחה, שיזוף וספורט, בריכת שחיה, 4 מעליות מהירות וחניון לרכב — כולם לשימוש בלעדי של הדיירים.
במגדל דיזנגוף מבחר דירות בגדלים שונים עם תכנון פנימי מושלם — שטיחים מקיר אל קיר, מיזוג אויר דירתי, מערכת טלויזיה במעגל סגור, ריצוף קרמיקה במטבח ובשירותים ועוד.
חברת אחזקה תפעיל ותנהל את הבנין על מתקניו לנוחות הדיירים.

זהו מגדל דיזנגוף, פרוייקט המגורים הגבוה מעל ליבה של העיר.

הבט למעלה וראה את הענק

ארזל בע"מ
מקבוצת שיכון עובדים

הקבלן המבצע
סולל בונה בע"מ

אזורים
חברת בנין עם יסוד איתן

מגדל דיזנגוף

צלצל: 03-293960, 03-288830
03-287795
או פנה למשרד המכירות ברח' דיזנגוף 50
דיזנגוף סנטר תל-אביב

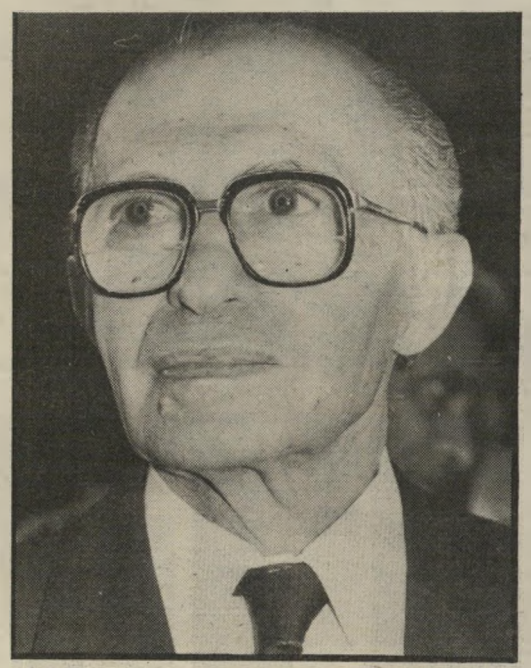
...ונספר לך עוד.

אל־סאלבדור: מיבחן לעם הישראלי

הידיעות שמסר ארתור אלן, כתב אי. פי. בסאן־סאלבדור חמורות ביותר. באוקטובר תפתח ישראל מחדש את השגרירות שם, ותהפוך את נציגותה למרכז אימון וחימוש של צבא הממשלה, הטובח את בני עמו במדינה זו. ישראל תגביר גם את מעורבותה במילחמה נגד המישטר הסאנדיניסטי בניקארגואה. בכך תחזק ממשלת ישראל את מעמד מדינתנו, כאומה השנואה ביותר באמריקה המרכזית, יותר אפילו מארצות־הברית.

לעשות חשבון־נפש. מדיניות זו, שנחתמה סופית בביקורם של האל־סאלבדורים אצל מנחם בגין, לפני שבועות אחדים, תעמיד ישראלים רבים בפני דילמה קשה ביותר. בגין תומך במרכז־אמריקה, אש"ף תומך בכוחות השיחרור. ישראלי בעל מצפון לא יוכל שלא לעשות כמיטב יכולתו לחבל במדיניות בגין־שמיר, למנוע מהם מלסייע ברצח עם במרכז־אמריקה. ראשי ההסתדרות יצטרכו לעשות חשבון נפש רציני, ולהבין את הסתירה בין חברותם במוסדות סוציאליסטיים בינלאומיים, לבין השתתפות חברת־העובדים בייצור כלי משחית עבור המרצחים הימניים באל־סאלבדור ובגוואטמלה.

פועלים בתישלובות המספקות נשק למרכז־אמריקה ייקראו להפגין סוליאריות. אנשי צבא יידרשו לשקול סירוב לאמן את פלוגות־הסער וכיתות המוות של בעלי זכויות היתר במרכז־אמריקה. השנים הקרובות יהוו שנות מיבחן לעם הישראלי.

מנחם בגין
מסייע מס' 1 לרצח־עם במרכז אמריקה

ולנחישות החלטתו למנוע את הפיכתו למרכז חימושו ואימונו של הימין הקיצוני הבינלאומי.

זימבאבווה: תהליך חוקתי

המנהיג הוותיק ג'ושע אנקומו, הסכים בשבוע שעבר לשוב לזימבאבווה, כדי להילחם על מעמדו כחבר פרלמנט. הניסיון להדיחו באורח חוקתי הוקע על־ידי משקיפים אוהדים לזימבאבווה כמעשה חמור. אנקומו אומנם חתר נגד מישטרו של רוברט מוגאבה, אבל פשרה כלשהי עימו ממש הכרחית כדי לקיים יציבות פוליטית במדינה זו, ולמנוע את גלישתה למעמד של עוד דיקטטורה אפריקאית שיגרתית.

רוברט מוגאבה הוכיח גמישות בלתי־מבוטלת בטיפולו במורדים תומכי אנקומו, ואף ניטרל את הבריגאדה החמישית של צבאו, שהשתוללה בסביבות בולאביו, מעוזו של המנהיג הקשיש. אנשיו של מוגאבה שונאים את אנקומו באורח אישי, ורבים מהם לוחצים על מנהיגם לנקוט צעדים קשים נגדו. עד כה נמנע מוגאבה מלקבל עצות כאלה. הוא אף הבטיח לאנקומו בן ה־68, שלא נשקפת לו כל סכנה, והזמין אותו לשוב מגלותו בלונדון.

כל המשקיפים תמימי דעים שרירך הטיפול באנקומו, איש גרילה ותיק וערמומי, מהווה מיבחן חשוב למוגאבה. הרקורד המדיני שלו, עד כה, מחזק את התיקווה שהוא יעבור את המיבחן בהצלחה, ושהמאבק הפוליטי בזימבאבווה יתנהל, אומנם, באמצעים חוקיים וחוקתיים.

ארגנטינה: גרביים במקום חותמים

קשה להתעלם מהאירוניה המסויימת. הנעוצה בעצם העובדה ששתי מדינות כל־כך שונות זו מזו, כמו בריטניה וארגנטינה, יצאו להילחם על איי פוקלנד (מלווינאס) מאותה סיבה עצמה. הדמוקרטיה הבריטית, בהנהגת הסופר־נץ מרגארט תאצ'ר, ביקשה לחפות על אבטלה עצומה שהקיפה שלושה וחצי מיליון מפרנסים, ועל המפולת החברתית הכרוכה באבטלה כזאת. הדיקטטורה הארגנטינית רצתה להתחמק מהתוצאות הבלתי־נמנעות של אינפלציה אדירת־ממדים וצעדי דיכוי קשים נגד

אנקומו בלונדון בדרכו הביתה
מיבחן חשוב למוגאבה

האיגודים המיקצועיים עתירי המעמדות. התוצאות היו כפופות להצלחה או לכישלון בשדה־הקרב. תאצ'ר ניצלה את הניצחון הצבאי עד תום, הציתה גל חדש של שוביניזם זחוח רעת באנגליה, שמשקיפים רבים סברו בטעות שהוא הפך לנחלת העבר, והצליחה לנצח בבחירות הכלליות בארצה חרף ההרס החברתי מעשה ידיה.

תקופת מעבר. הגנראלים, לעומת זאת, נאלצו לשלם את מחיר התבוסה. ארגנטינה עברה גל של טיהורים, הדחות, מישפטים, האשמות הדדיות וזעזוע לאומי אמיתי שהשלכותיו לטווח ארוך טרם מוצו.

הפירוניזם השמאלי הוכיח שכוחו עדיין עימו, השמאל החל מתארגן מחדש, וקבוצות ואירגונים לזכויות האזרח נאבקות עתה, בגלוי, לחשיפת תעלומת הנעלמים (שנרצחו כלום) ולהעמדת האשמים לדין.

אין ספק שארגנטינה נמצאת עתה בתקופת מעבר. יש להניח שצפוייה למדינה זו תקופה מסויימת של דמוקרטיזציה. השמאל והליבראלים ירימו ראש, יתחיל עידן של פריחה תרבותית, הפועלים ידרשו תוספות־שכר וזכויות סוציאליות, השגרירות האמריקאית תזהיר בפני „קסטרואיזם," הגנראלים „ייאלצו" לקחת לידיהם את השילטון, וכיתות המוות יטפלו שוב בפעילי השמאל וביהודים החצופים. הכל צפוי והרשות נתונה, והתהפוכות הספונטניות בארגנטינה ניתנות לצפייה מראש ברמה כמעט מדעית. אבל בינתיים צריכים איכשהו לחיות.

50 מיליארד אוברדראפט. קצת קשה לחיות כשחייבים לרוב מדינות המערב סכומי עתק. חובה הלאומי של ארגנטינה עבר השנה את קו ה־50 מיליארד דולר. היא מפגרת רק במעט אחרי שתי חברותיה ליבשת, מכסיקו ובראזיל. חוב כזה, שאליו מתלווה מוראל לאומי ירוד ביותר, ותסיסה פנימית קשה, מקשה על ארגנטינה לנהל מדיניות המבוססת על זקיפות גו

עולם קטן

ואי־התחשבות במה שיאמרו הגויים. הארגנטינים פנו בקריאת אס־או־אס לקרן המטבע הבינלאומית, כדי שיוכלו להימנע מפשיטת רגל פחות או יותר מיידית. ראשי הקרן, המבקשים למנוע מדרום־אמריקה את גורלה (או סיכוייה) של מרכז־אמריקה, נוטים להענות לבקשה, אבל לא בלי תנאים.

אחרי שזכו לדרישה מפורשת של תאצ'ר, הודיעו ראשי הקרן לארגנטינה, שעליהם לבטל באורח מיידי את ההקפאה על נכסים בריטיים, שנכנסה לתוקפה בעיקבות המילחמה על האיים. החונטה נענתה באורח ממש בהול, החברות הבריטיות והבנקים (בעיקר לויידס) כבר מיהרו להעביר את חלק הארי של כספם לארצות אחרות. כל הגאומים הלאומניים השוצפים על החשבון הניצחי עם בריטניה נידחקו מבויישים לפינה נידחת. מנהיגי החונטה מיהרו לוושינגטון, כובעם בידם, וזכו להלוואה ענקית של שני מיליארד דולר, בתנאים טובים יחסית. קרן המטבע הבינלאומית הקימה קונסורטיום מיוחד, המונה 263 בנקים, כמה מהם, למרבה האירוניה, בריטיים.

השבוע קיים הקונסורטיום, שכלל נציגים מ־246 מדינות, ישיבה בניו־יורק, שהוקדשה לאישור סופי של האשראי הגדול לארגנטינה. נציגי בריטניה הודיעו שחלקם בהלוואה יהיה כרבע מיליארד דולר. כך הגיע לסיומו החלק האחרון של הפארסה הקרוייה מאלווינאס־פוקלנד, שהיתה עשוייה להחשב למצחיקה, אילמלא מחיר הדמים ששילמו ארגנטינים ובריטים חפים מפשע.

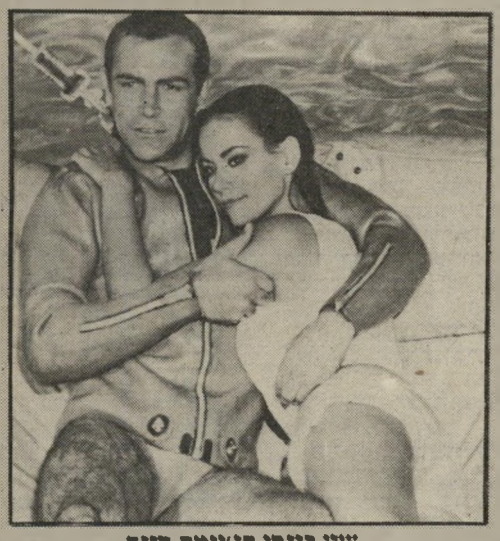
לרוסיה באהבה

כמו כל סרטי ג'יימס בונד, היה גם מרוסיה באהבה תשריר שירות למילחמה הקרה. שון קונרי גילם את הארם העליון המערבי, המכה בתחבולותיו את אילי המשע ואת הקומוניסטים. למרות כל חילוקי־הדיעות הסכימו כל המבקרים בנושא אחד: הרבה „אהבה" לא הראו בסרט.

את כל הדברים הקשים האלה אי־אפשר לומר על ריי אניס (35). טכנאי דפוס בחברה בריטית גדולה ליצוא מכונות הדפסה משוכללות. אניס פוטר מעבודתו מחברת סי־איי קונטרולס. מכיוון שהתעקש לצאת למוסקווה ולהיפגש שם עם אהובתו הרוסיה, אניס איבד את משרתו, שהכניסה לו 500 דולר לשבוע, ועומד לצאת בקרוב לכרית־המועצות, כדי לשאת את נערתו לאישה.

הוראה בלתי־אנושית. פרשת אניס, תושב ווסט־המפסטיד בלונדון, הגיעה לכלי־התיקשורת אחרי שתבע את מעסיקיו לדין בעוון פיטורים בלתי הוגנים. פרקליטי החברה סיפרו לבית־המישפט שאניס פגש את אהובתו הרוסיה במהלך עבודתו במוסקווה, במיסגרת עיסקה גדולה של 10 מיליון דולר. ההכנסה הגדולה הזאת במטבע זר עמדה בסכנה, בשל מורת רוחם של הסובייטים מכוונתו של אניס לשאת לאשה אזרחית סובייטית ולהוציאה מתחומי כרית־המועצות. אניס הועבר על־ידי מעסיקיו לשלוחה שלהם בלאגוס, בירת ניגריה. אחרי שסיים את עבודתו נשלח ללונדון, אבל עבר דרך מוסקווה בדרכו הביתה. בשל עבירה זו פוטר מעבודתו.

אניס הודה שמעסיקיו אסרו עליו לבקר במוסקווה, אבל טען, במידה לא מבוטלת של צדק, שההוראה הזאת היתה „בלתי אנושית." הוא ניקר במוסקווה תוך כדי חופשתו, וכיוון שאיננו „צמית" של החברה, אין לדרוש ממנו לפעול בהתאם לאינטרס שלה גם בזמנו החופשי.

שון קונרי כג'יימס בונד
בלי אהבה

בית־המישפט לענייני עבודה דחה את פנייתו של אניס, ואף הוקיע אותה כקונטרנית. „הבלותית" ובלתי־סבירה. פיטוריו של אניס אושרו. הבריטי המאהב לא נרתע. הוא הוריע על כוונתו לצאת למוסקווה, לשאת לאישה את אהובתו הרוסיה ואף להשתקע בכרית־המועצות. משגרירות כרית־המועצות בלונדון נמסר שאניס אכן יקבל אשרת כניסה, ושאין לסובייטים כל התנגדות לשאיפתו לגור במוסקווה. „אניס הוא איש חרוץ, בעל מיקצוע חיוני, ויוכל לקבל אזרחות סובייטית."

חמרורים

נתמנה ◆ כקצין תותחנים ראשי תת־אלוף **עוזד טירה**. יליד תל־אביב בן 43, צנחן־לשעבר בחטיבת מוטה גור, בכיבוש ירושלים ב־1967. נחשף לראשונה לאמצעי־התיקשורת באביב 1982, כאשר פיקד על פינוי חבל ימית.

נולדה ◆ בבלגיה **להיידנה וויאן־הויב**, בת 24, אחות חדר־יולדות במיקצועה ולבעלה **אדוויין**, פועל רכבות בן 25, בניתוח קיסרי, שישייה

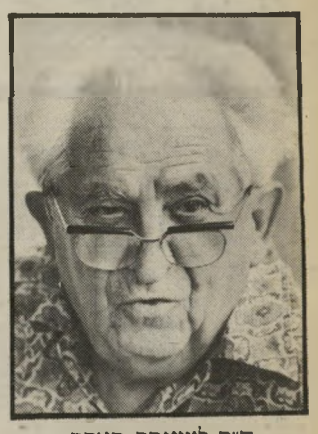
ציון שטרן (במעיל כהה)*
צעיר נצחי

— חמישה בנים ובת אחת, בעלי מישקל ממוצע של 1350 גרם. ההסתברות הסטטיסטית ללידת שישייה היא 1: 2,219,006,624, או לידה אחת לכל שני מיליארד לידות, אחת לעשר שנים בערך, בעולם כולו.

נחוג ◆ יום הולדתו ה־35 של **אביהו מדינה**, מלחין ותמלילן, בוגר בית־הספר הימי במבואות־ים ויוצא קיבוץ כיסופים. איש תנועת צל"ש (ציונים למען שוויון) ותחרויות הזמר המזרחי למנצח שיר מזמור.

נחוג ◆ יום הולדתו ה־60 של **יוסי שטרן**, רווק נצחי וצעיר נצחי, מורה בבית־הספר לאמנות בצלאל ויצייר ירושלמי, יליד הונגריה, אשר שמו יצא בזכות אינסוף ציורים ואיורים על נושאים ירושלמיים.

נחוג ◆ יום הולדתו ה־60 של **שמעון פרס**, יו"ר מיפלגת העבודה.

ח"כ לשעבר באדר
חבר מרכזי

יליד פולין (שבה נולד בשם שימעון פרסקי), אשר זינק בבן־חסותו של דויד בן־גוריון, בגיל 29, ממעמד של מזכיר הנוער העובד לתפקיד מנכ"ל מישרד־הביטחון, ובגיל 36 לתפקיד סגן־שר־הביטחון והיה בשנות ה־50 של חייו שר־התחבורה ושר־הביטחון.

נחוג ◆ יום הולדתו ה־66 של **מנחם סבידור**, יו"ר הכנסת, יליד רוסיה, שלמד בצעירותו בלשנות ומינהל, שירת במילחמת העולם השנייה כתורגמן אישי של גנרל בריטי, ואחר־כך כסגן־אלוף בצה"ל, שהתמחה בענייני מישמעת. לפני תפקידו הרם — האיש השני בהיררכיית הטקס, אחר נשיא המדינה — עוד הספיק להיות מנהל

רכבת־ישראל ואיש־עסקים (יצוא מיצי־הדרים).

נחוג ◆ יום הולדתו ה־82 של ד"ר (למישפטים) **יוחנן באדר**, במשך שנים האיש מס' 2 של תנועת החירות, איש אצ"ל שנכלא על־ידי השילטונות הבריטיים לשנתיים ושימש כחבר־כנסת במשך 28 שנים (1949־1977), שבהן התבלט בשנינות לשונו, בגינוניו הפרלמנטריים ובעיסוקיו בנושאים מישקיים כחבר מרכזי של ועדת־הכספים של הכנסת.

נפטר ◆ במוסקבה, בגיל 70, קריין רדיו מוסקבה היהודי **יורי לוויתן**, שהלהיב בימי מילחמת העולם השנייה את מאזיניו בדיווחיו המעודדים מן החזית, וששר־התעמולה הגרמני, יוסף גבלס, איים עליו: „כאשר נגיע למוסקבה יהיה היהודי לוויתן הראשון שנתלה!"

נפטר ◆ בניו־יורק, משבץ־לב, בגיל 86, **סמואל דרקטור**, סוחר מקרקעין ומגדולי התורמים לבניין

יו"ר סבידור
מתורגמן אישי

בית־החולים הדסה שעל הר־הצופים, ירושלים, שהתפרסם במיוחד בזכות מכירת ספינת צי אמריקאית מעודפי מילחמת העולם השנייה אק אכסודוס לאירגון הגנה ב־1947, תמורת 40 אלף דולר, למרות שממשלת סין הציעה תמורתה 100 אלף דולר.

נפטר ◆ בירושלים, בגיל 87, **משה מדזיני** — עיתונאי יליד סיביר, שעלה לארץ אחרי מילחמת העולם הראשונה (שבה שירת כקצין בצבא הרוסי) דרך יפאן, סין ומצריים. בימי מילחמת העולם השנייה זכה בהאזנה מירבית של יהודי ארץ־ישראל, בעת סקירתו המדינית השבועית בכל מוצאי־שבת על מהלכי המילחמה בקול ירושלים (שמה של תחנת הרדיו המרטורית שפעלה ב־רמאללה). שימעו יצא עד כדי כך, שבחוגים נרחבים צ'וובט כי חובב שמות מישפחה עבריים ושר־החוץ לעתיד, משה שרת, הציע לו להשמיט את האת זין משמו ולעברתו ל־מדיני, ועל זה השיב הפרשן: „אבל אשתי לא מרשה לי (להשמיט)!"

נפטר ◆ בכפר־גלעדי, בגיל 89, **ישעיהו דרזנר**, אחרון המשתתפים שנותרו בחיים בתקרית תל־חי, שבראשם עמד יוסף („טוב למות בעד ארצנו!") טרומפלדור, ושבה נהרגו טרומפלדור ושיבעה מאנשיו, שימש לאחר מכן כמנהל־העבודה הראשון של חברת החשמל, והתגייס לצבא הבריטי בגיל 47, כאשר הוקמה בו החטיבה היהודית הלוחמת („הבריגדה").

על שם שמונה אלה הוסב שמו של הכפר הסמוך, חלסה, לקריית־שמונה, אחרי שבמילחמת־העצמאות הפכו תושביו פליטים בלבנון, והוא יושב מחדש על־ידי יהודים.

*לידו המנצח ליאונרד ברנשטיין.

הפירסום הראשון של הדו"ח שנגנז

הירקנים

תת־ניצב זיגל
לא מתמודדים עם הבעייה

מהו היקף השוק השחור בארץ? שאלה זו העסיקה רבים במשך שנים. מכל עבר זרמו נתונים שונים על זרועות־התמנון של הכלכלה השחורה.

כיום אין עירעור על כך, שכל השוק השחור פועל במטבע־זר, כלומר בדולארים. מי שיודע כמה דולארים נסחרים באופן לא־חוקי, יכול להעריך את מימדי הכלכלה־השחורה.

באחרונה ערכה קבוצת חוקרים במטה־הארצי של מישטרת־ישראל עבודת־מחקר על מימדי השוק־השחור של המטבע הזר בארץ. הדו"ח, שמעולם לא הוגש לממונים על הקצינים — ומשום כך לא פורסם ולא משמש כבסיס לפעולה — מתפרסם לראשונה בהעולם הזה.

מדו"ח זה, שלמרות מיגבלותיו הוא אמין ביותר, מתברר שהמחזור השנתי של שוק המטבע הזר גדול ב־23 אחוז מהתקציב הלאומי השנתי של ישראל לשנת הכספים הנוכחית (ראה מיסגרת).

החוקרים התחילו לאסוף חומר על הנושא, בעיקבות פרשיות עבירות מט"ח שהגיעו לטיפול ביחידה לחקירות־הונאה במטה הארצי. פרשות ישראל זילברברג (העולם הזה 2354 ו־2382) וגיל בן־גל (העולם הזה 2378 ואילך) העניקו תנופה למחקר.

המחקר מפריד בין חלפני־רחוב וסוחרי־בית. לאחרונים הוא מקריש את תשומת־הלב העיקרית.

מן המחקר עולה, שקיימים שני מרכזים גדולים לסחר במט"ח, ושניהם באיזורי חרדים. האחד הוא בבני־ברק, והגדול יותר מצוי במאה־שערים. בראש שני הבנקים הפרטיים הגדולים

מחזור הדולארים השחורים מתנהל בצורה הבאה: מחו"ל מגיעים דולארים לגדה־המערבית, לשכונת מאה־שערים בירושלים ולחלפנים בעיר המזרחית. יש גם מסלול־דולארים המוביל ישירות לבני־ברק מחו"ל, בעיקר משווייץ ומארצות־הברית. דולארים שיוצאים לחו"ל עוברים באותה הדרך. דולארים רבים עוברים גם לארצות השכנות — ללבנון, לירדן ולמצרים — ומשם הם מוצאים את דרכם לשווייץ. סוחרי אילת קונים ומובריח דרך תל־אביב. קיים קשר דו־סיטרי של זרימת דולארים בשווייץ, והסכום ברולארים. מכיוון שכל המיסחר מתנהל תוך אימון הדדי רב, איש אינו חושש שמנסים להונות אותו. כאשר יסע הלקוח חו"ל, הוא יוכל להיכנס למקום שיישלח אליו, ושם יוכל למצוא את כספו.

הדולארים של הסוחרים מגיעים אליהם מחלפנים בגדה המערבית ומיהודים חרדים מחו"ל. יום־יום יוצאות מכונית פרטית עמוסת בשני מקומות אלה עומדות דווקא נשים. כינויין המיקצועי הוא רעבצן.

לא מכבר שקלה המישטרה, בעיקבות מידע שהגיע אליה, לבצע פשיטה על שכונת מאה־שערים, או ליתר דיוק — על המקום שבו מצוי הבנק הפרטי הגדול. לפי ההערכה, היו דרושים 600 שוטרים רק כדי לחדור למקום, המצוי בקירבת ישיבה שתל־מידיה ירועים באלימותם. איש לא העז להעריך כמה שוטרים היו דרושים לשלב הפינוי.

שימוש ליום סגריר

מרכזי מט"ח אחרים מצויים במיזרח־ירושלים — שם יושבים חלפנים במקומות גלויים — בגדה־המערבית, בעזה, בתל־אביב, בחיפה ובעכו שאליהן מתנקז המיסחר מנהריה, מקרית־שמונה, מנצרת, ומטבריה. עכו היא מרכז השוק הלא־חוקי בזהב בארץ.

מדוע נוצר ביקוש כה גדול למט"ח?

הסיבה היא כפולה, גם כלכלית, גם פסיכולוגית. האינפלציה הגדולה מאלצת אנשים הרוצים לשמור על ערך כספים להמיר כל שקל בדולר, שהוא הכסף הזר המועדף. מלבד זאת, רבים מרגישים שביום מן הימים, מסיבה זו או אחרת, הם יאלצו לעזוב את ישראל. החלפת הכסף נועדה לשם הברחתו למקום מיבטחים בחו"ל, לשימוש ביום סגריר.

מיהם המעוניינים במט"ח?

למעשה, כל עצמאי המצליח להימנע מרישום מדוייק בספרים, ימיר את הכסף השחור לדולארים. לכך יש להוסיף עבריינים, המעונינים להמיר דמי־חסות למט"ח, רשת גונבי ומחליפי המחאות נוסעים מהמלונות הגדולים. ומרוויחני בורסה, הרוצים להבריח את ריווחיהם לחו"ל.

אל מי פונים?

בארץ מצויים 450 סוחרי־בית וחלפני־רחוב (ראה מיסגרת). המדובר הוא, כמובן, באותם שהמישטרה יודעת היכן הם פועלים.

חלוקת חלפני־הרחוב, רובם בתל־אביב, היא ערתית. הפרסים פועלים בתחנה המרכזית. האשכנזים ליד הדואר המרכזי באלנבי וברחוב הרצל. העיראקים נמצאים ברחוב אחד־העם.

שפות אירופיות אחרות, היא השולטת בזומן המיסחר.

המיסחר מתחיל בדרך־כלל בשעות אחר־הצהרים המוקדמות. אז מסיימים עצמאים רבים את עבודתם, והם מתפנים לעסוק בשטרות הירקרקים. בשעות אלה מתבררים שערי־המניות ומצבו של שוק הכסף.

הכניסה לדירת־הסוחר היא אחד־אחר. רק במיקרים יוצאים מן־הכלל ייכנסו אליה בו־זמנית כמה אנשים, וגם אז רק בתנאי שהם מכירים היטב זה את זה.

אילו פעולות מתבצעות שם?

בדרך־כלל הלקוחות רוכשים דולארים. מעטים באים למכור, אם כי יש גם כאלה. יש המחליפים המחאות־נוסעים בדולארים מזומנים. אך רובם לא רוכשים דולארים במקום. הם מוסרים את השקלים שבידיהם, ומק־בלים פיסת־נייר, שעליה נרשם קוד כפול: מיספר חשבון בחו"ל, בדרך־כלל ליד כל־בו שלום, וליד בית־הכנסת הגדול ברחוב אלנבי. החברים, בני ערות שונות, נמצאים בבני־ברק.

סוחרי־הבית עובדים בדרך־כלל בביתם. חלקם חלפני־רחוב שעלו בדרגה. רובם שומרי־מיצוות או חרדים. כתובתם עוברת מפה לאוזן. לקוח חדש מתקבל בחדשנות רבה ביותר, ומדברים איתו רק אם יש בידיו המלצה חמה של לקוח אחר, ידוע ומקובל.

מרבית סוחרי־הבית אשכנזים ממיזרח אירופה. לכן היידיש, לצד עברית, היא השפה המועדפת.

מחזור הדולארים השחורים מתנהל בצורה הבאה: מחו"ל מגיעים דולארים לגדה־המערבית, לשכונת מאה־שערים בירושלים ולחלפנים בעיר המזרחית. יש גם מסלול־דולארים המוביל ישירות לבני־ברק מחו"ל, בעיקר משווייץ ומארצות־הברית. דולארים שיוצאים לחו"ל עוברים באותה הדרך. דולארים רבים עוברים גם לארצות השכנות — ללבנון, לירדן ולמצרים — ומשם הם מוצאים את דרכם לשווייץ. סוחרי אילת קונים ומובריח דרך תל־אביב. קיים קשר דו־סיטרי של זרימת דולארים בין מאה־שערים ובני־ברק. הקשר בין תל־אביב וירושלים המיזרחית הוא חד־כיווני: ירושלים מספקת דולארים תמורת שקלים. בין סוחרי הגדה־המערבית, ירושלים המזרחית וירושלים המערבית מתנהל סחר דו־כיווני, בשקלים בדולארים. בעכו מתנקזת סעילות השוק השחור של צפון־הארץ. סוחרי חיפה קשורים גם עם השוק התל־אביבי וגם עם שוק הייצוא ללבנון, אך אין קשר בין סוחרי תל־אביב ונתיב ההברחות ללבנון. המחזור היומי של חלפני־הכספים הוא כ־76 מיליון דולר.

אחד הסיפורים הנפוצים בין ה־חלפנים הוא על קבלן, שהיה מבריח את כספיו לחו"ל בעזרת אביו. איש לא חשד בקשיש הצנוע, שנסע לחו"ל, וההברחות היו למוצלחות ביותר. אך הזקן, מרוב פחד שיתפס, לקה באחד הפעמים שבהם עבר בנמל בן־גוריון בהתקף־לב, אושפז, ומאז חדל להבריח. בנו ושותפו משתמשים בשירותי פיסות־הנייר, כדי להבריח את רכב־מישטרה. ביום כזה היה כל לקוח פוטנציאלי שב במהירות על עיקבותיו.

בתוך כמה ימים היה הסוחר מופיע במישרדי המטה הארצי ביפו ומתחנן שיעזבו אותו לנפשו, תמורת מידע שהבטיח למסור.

בשכונת מאה־שערים לא הצליחו החוקרים אפילו להחנות רכב אזרחי בפינת רחוב, ליד הבנק הגדול שם. בחורי־ישיבה זועמים רחפו בגופם את

„הקו הירוק" של הדולארים העובר משכונות מאה־שערים ובני־ברק אל מעבר לים. 450 סוחרי שוק־שחור מגלגלים מיליארדים בשנה

ליד כל־בו שלום, וליד בית־הכנסת הגדול ברחוב אלנבי. החברים, בני ערות שונות, נמצאים בבני־ברק.

סוחרי־הבית עובדים בדרך־כלל בביתם. חלקם חלפני־רחוב שעלו בדרגה. רובם שומרי־מיצוות או חרדים. כתובתם עוברת מפה לאוזן. לקוח חדש מתקבל בחדשנות רבה ביותר, ומדברים איתו רק אם יש בידיו המלצה חמה של לקוח אחר, ידוע ומקובל.

מרבית סוחרי־הבית אשכנזים ממיזרח אירופה. לכן היידיש, לצד

המיליארדים השחורים: כמה?

בישראל פועלים מאות חלפנים ובנקאים פרטיים. מדו"ח שהוכן במטה הארצי של המישטרה עולים הנתונים הבאים:

בארץ כולה פועלים 150 סוחרי בית, שליש מהם בתל־אביב רבתי. הם מבצעים קניות ומכירות בניהם. מחזור יומי ממוצע של כל אחד מהם הוא עד 500 אלף דולר.

לצידם פועלים ברחבי הארץ כ־300 סוחרי־רחוב, חלפנים. מחזור יומי של חלפן־רחוב אינו עולה על 5000 דולר ביום.

המחזור היומי של כל סוחרי־הבית עשוי להגיע ל־75 מיליון דולר. מתוך הנחה שהם עובדים 300 יום בשנה — למעשה הם עובדים הרבה יותר — מגיע מחזורם השנתי ל־22 מיליארד דולר.

מחזורם היומי של חלפני הרחוב הוא אחד וחצי מיליון דולר. המחזור השנתי — גם הוא לפי 300 ימי־עבודה — הוא 450 מיליון דולר.

המחזור השנתי של סוחרי־הבית וחלפני־הרחוב מגיע ל־23 מיליארד דולאר בערך. סכום זה, לפי שער של 60 שקל לדולאר, הוא 1380 מיליארד שקל!

לשם השוואה: תקציב המדינה לשנה זו הוא 1123 מיליארד שקלים. כלומר, כל התקציב הלאומי של ישראל לשנת המס 1983 הוא קטן ממחזור הדולארים הבלתי־חוקי.

אילו הוטל מס־מחזור על המיסחר הלא־חוקי במטבע זר, היה הארצר זוכה ב־27.6 מיליארד שקל בשנה.

אילו היה נגבה מס־הכנסה בשיעור ממוצע של 35 אחוז מההכנסות שהומרו לדולארים שחורים, היה מתווסף לאוצר־המדינה סכום של 438 מיליארד שקל, שהם 43 אחוז מהתקציב הלאומי.

סוחרים מלשינים

מדוע יש צורך בשוק שחור למטבע זר?

הסיבה העיקרית לכך היא, שלאזרח ישראלי מותר להחזיק 500 דולר במזומן, ועוד 2500 דולר בהמחאות. גם אם מכפילים סכומים אלה במיספרם של כל בני המישפחה, המדובר עדיין בסכומים צנועים. כאשר סוחר מבקש להחזיק באלפי דולארים, הוא נזקק לשוק השחור. סיבה אחרת: הסכום שאותו משלמים עבור הדולר בשוק הלא־חוקי קטן ממחיר הדולר בבנק, בשיעור שבין שניים וחמישה אחוז. כשהמדובר באלפי דולארים, אחוזים אלה מצטרפים לסכום נכבד.

חוקרי המטה־הארצי, שמספרם היה פחות מאצבעות כף־יד אחת, יצרו את מפת המט"ח בעזרת הלשנות. הדרך המקובלת לאלץ סוחר לדבר עם החוקרים היתה להחנות ליד ביתו כספם לחו"ל.

במיקרה אחר השתמש איש זקן ומכובד, בעל מיגרשים ורכוש רב, בשירותיה של אשת־איש מכובד לא פחות. באחד הפעמים שבאה לנמל־התעופה, היא הבחינה שעוקבים אחריה. היא נפטרה במהירות מהכסף, ומאז חדל הסוחר שלה להעביר דרכה כסף לחו"ל.

מדוע יש צורך בשוק שחור למטבע זר?

הסיבה העיקרית לכך היא, שלאזרח ישראלי מותר להחזיק 500 דולר במזומן, ועוד 2500 דולר בהמחאות. גם אם מכפילים סכומים אלה במיספרם של כל בני המישפחה, המדובר עדיין בסכומים צנועים. כאשר סוחר מבקש להחזיק באלפי דולארים, הוא נזקק לשוק השחור. סיבה אחרת: הסכום שאותו משלמים עבור הדולר בשוק הלא־חוקי קטן ממחיר הדולר בבנק, בשיעור שבין שניים וחמישה אחוז. כשהמדובר באלפי דולארים, אחוזים אלה מצטרפים לסכום נכבד.

חוקרי המטה־הארצי, שמספרם היה פחות מאצבעות כף־יד אחת, יצרו את מפת המט"ח בעזרת הלשנות. הדרך המקובלת לאלץ סוחר לדבר עם החוקרים היתה להחנות ליד ביתו

הרכב ונהגו, חוקר בלבוש אזרחי, לקצה השני של הרחוב.

בשלב ראשון ביקשו החוקרים מאותם שבאו אליהם. רק שיאמרו מיהם הסוחרים האחרים, כדי שאפשר יהיה לשרטט מפה של השוק השחור בארץ.

שלב זה הוכתר בהצלחה.

בשלב השני הציעו החוקרים לאותם סוחרים שאליהם פנו, שילשינו בפירקי־זמן קצובים, על כל מי שעולה בדעתם.

מי שסירב, נאלץ לראות מבעד לחלון דירתו רכב־מישטרה חונה בפתח הבית, ומבריח לקוחות חולפים על פני הכניסה.

השאלה המתבקשת היא, כיצד פועלת המישטרה נגד התופעה.

התשובה היא חד־משמעית: המישטרה אינה מתמודדת כלל עם שוק המט"ח הלא־חוקי. אין אפילו שוטר אחד — שלא לדבר על חוקר — במרחבים או במטה הארצי, המופקד על עבודת־שטח בעניין זה. דובר המטה הארצי אישר, בתשובה לשאלת העולם הזה, שאין יחידה מיוחדת במישטרה המופקדת על תפיסת מט"ח.

ביחידתו של בנימין זיגל היו שני חוקרים שהתמחו בכך. הם פרשו (העולם הזה 2390), וכיסאותיהם לא נתפסו על־ידי חוקרים אחרים.

מחלקת החקירות של מס־ההכנסה

(המשך בעמוד 68)

יפה ירקוני

„כל עוד אני חיה לא אוותר!"

ילדה יפה אברמוב (משמאל) עם אחיה בנימין ואמה תיקווה מחופשים בפורים.

נערה יפה בגן לונדון. בגיל צעיר נישאה ליוסי גוסטין והתאלמנה כעבור שבוע.

בשדות פלשת יפה ירקוני כחיילת בחטיבת גיבעתי בחופשה הראשונה שלה. היא התגייסה להגנה בגיל 23, אחרי שהכירה את בעלה שייקה. מאוחר יותר התחתנו.

אני בדילמה, כבר שנים אני בדילמה. התואר הזה, „זמרת המילחמות", השירים האלה של 1948 — זה מגביל אותי. אני שרה דברים אחרים, ואף אחד לא רוצה לשמוע. מסתכלים עלי כאילו אני עושה איזה דבר שאסור לי לעשות אותו. מחויקים אותי בכוח בתקופה ההיא. נמאס לי מ־1948!

כשמבקשים ממני לשיר את באב־אל־ואד אני מרגישה כאילו השפתיים שלי מסרבות להיפתח, כאילו הן חתומות. המילים לא מגיעות לי בכלל לשפתיים. איך אני יכולה להסביר את זה כדי שיבינו? נו טוב, אז אין לי ברירה. אני מנסה שוב ושוב לשכנע שאני מסוגלת לעשות גם דברים אחרים, וגם זה קשה. היום זה לא מה שהיה פעם, שהייתי מרימה טלפון לעיתונאי. היום צריך להזמין אותם לארוחת־צהריים. מה לעשות, זמנים חדשים זמירות חדשות.

אני הולכת לגנוז את כל שישים התקליטים שלי? לא, לא השתגעתי. אני רוצה לשים פס על התקופה ההיא. אני ארכז את הכל לארבעה תקליטים ואכנים את ארבעת התקליטים למעטפה שזורה בחוט. על המעטפה יהיה כתוב „לכבוד... בהאונה נעימה, יפה ירקוני."

המון זמרים חידשו שירים שלי, אף אחד אפילו לא יודע שאני הייתי זו ששרה אותם ראשונה. כעת, שידעו מי המקור. מה יש, למה שלא ידעו?

כולם כעת עולים על גלי הנוסטלגיה, שרים שירים ישנים. בעיניי זה דווקא נורמלי. גם באמריקה זה קורה. פתאום כל מועדוני הג'אז שם מלאים עד אפס מקום. אנשים עייפים מכל הרוקנרול ו„ההו הה". אנשים מחפשים שקט. ידעתי שזה יקרה.

הם מחפשים מלודיה, טכסט מובן, מילים כמו אלה שנכתבו בשירים של אז. השירים שנכתבו בעברית בשנים האחרונות — מי־בכלל יכול היה להבין את המילים? איפה שלא הסתובבתי לחפש תמלילים, תמיד חזרתי בסוף לנעמי שמר. אצלה יש תוכן, יש עברית. כל השירים האלה, שצצו עם העברית המשובשת, זה לא זה. אפילו צביקה פיק — שאני חושבת שהוא זמר מלחין מצויין — הצליח ממש רק אחרי שכתב לשירי משוררים.

„לא לצילום!" מאשימים את יפה ירקוני שגם כאשר היא הולכת לבקר את הנכדים היא לוקחת צלם. בתמונה זו יפה עם בעלה שייקה ונכדיה אבישי ושלומית, בתמונה התלוייה על קיר חדר־המגורים. יפה טוענת שמשמיצים אותה מרוע לב.

„לא טורחים לשמוע"

עוד שואלים אותי לאן נעלמתי? לא נעלמתי: אני מופיעה הרבה מאוד. שואלים אותי מה קורה איתי בשנים האחרונות. אנשים לא יודעים שאני מופיעה כבר שנים בחאן, ואפילו לא מפרסמת את זה בעיתונים, רק במדריכים לתיירים. אני עובדת לילה־לילה, אבל מי יודע על זה? הרי ברדיו לא משמיעים אותי. בכלל לא!

אני מטלפנת אליהם, שואלת למה לא משמיעים אותי, והם אומרים: תביאי תקליט חדש ונשמיע. עד היום אני לא יודעת מה הסיבה ליחס הזה אלי. לא יודעת למה הם לא משדרים אותי. והדבר הכי איום, זה שכשהם כבר מגיעים למדף שכתוב עליו יפה ירקוני, הם מחפשים את באב־אל־ואד, וזה קורה ברדיו־כלל ביום העצמאות.

כמה שירי מילחמה יש לי בכלל? אני לא יודעת למה הדביקו לי את זה, חוץ מבאב־אל־ואד אף פעם לא שרתי שירי מילחמה.

את באה ומספרת לי שברדיו סיפרו לך שביום שבו נהרג האלוף יקותיאל אדם הפגזתי את הרדיו בטלפונים ושאלתי למה לא משמיעים אותי. איזו נבזות! השמיעו שירים עבריים מהבוקר עד הערב, וזה בכלל היה לפני מותו של אדם. אנשים טילפנו אלי ושאלו אותי למה לא משמיעים אותי. שאלו אם עשו עלי חרם. פתחתי רדיו ובאמת, כל היום השמיעו שירים עבריים — אפילו לברכה צפירה הגיעו — ואותי לא.

שאלתי את עורכת התוכנית אם יש איזו סיבה שלא משמיעים אותי. זה נשמע קצת משונה שמשדרים כל היום שירים עבריים ולא משמיעים את יפה ירקוני. היא אמרה לי: „אני לא יודעת את הסיבה, מושיק טימור מגיש את התוכנית והוא יטלפן אליך." עד היום הוא לא טילפן.

אז אומרים לי: מצד אחד את רוצה שישכחו שאת זמרת מילחמות, ומצד

גיבעתי תש"ח יפה (ראשונה משמאל) במיצעד יום־העצמאות הראשון, שהתקבל על־ידי בן־גוריון וייגאל ידין. יפה צעדה ביחד עם חבריה ללהקת החישטרון.

אברמוב, גוסטין, ירקוני

ב־24 בדצמבר תחוג יפה ירקוני את יום הולדתה ה־58. כשנולדה ב־1925 בתל־אביב, עוד נקראה יפה אברמוב. במשך 15 שנים היתה רקדנית באופרה של תל־אביב ותלמידתה של גרשוני קראוס. בגיל 18 נישאה ליוסי גוסטין, שבוע לאחר מכן הפכה יפה גוסטין לאלמנה. בעלה הטרי, ששירת בבריגדות היהודיות הארצישראלית של הצבא הבריטי, נפל בקרב.

בניגוד לדיעה הרווחת, מספרת יפה כי מעולם לא שירתה בצבא הבריטי. את הקריירה ה„צבאית" שלה החלה בהגנה. כשהיתה בת 23 הכירה את שייקה ירקוני, האיש שגייס אותה להגנה. כשהיו שניהם בסדים נישאו.

יפה שירתה כאלחוטאית בחטיבת גבעתי. שם החלה הקריירה שלה כזמרת. היא נהגה לשיר לחיילים, באלחוט, את השלאגר של אותם הימים, „הגרודנים". בחופשה הראשונה שלה בתל־אביב הוזמנה על־ידי חברת „הד ארצי" תמורת שתי לירות לחודש. החברה הציעה לה תקליטון כשמשני צידיו שני שירים שהפכו לאבן־דרך במילחמת העצמאות — „עיניים ירוקות" שתורגם מרומנית על־ידי אבי חנן ו„בערבות הנגב" שנכתב על־ידי מנשה הרב לפי מנגינה רוסית.

כשחזרה לגבעתי הוזלט לחתר על שירותיה כאלחוטאית, והיא צודפה ללהקת הבידור החטיבתית ה„חישטרון". אחר־כך החלה עלייתה בעולם הזמר.

כיום היא גם אם לשלוש בנות וסבתא לחמישה נכדים. הבנות הן: אורית, עתנאית; תמי מראשי שלום־עכשיו ומדריכה במתנ"ס ביפו; ורותי אשת יחסי־ציבור.

יפה עכשיו

בגיל 57, נאה ומטופחת, היא שומרת על הופעה צעירה. לבושה בגלבייה כחולה היא מבקשת להישאר צעירה נצחית, לא להתרפק על גלי הנוסטלגיה אלא לחדש ולהתחדש. היא עובדת על חומר חדש עם אמנים צעירים, מופיעה ערב ערב ולא נחה על תהילת העבר.

שני, כשיש מילחמה, את רוצה שישמיעו אותך. לא צריך להשמיע אותי מפני שאני זמרת מילחמות. ברפרטואר שלי יש הרבה מאוד שירים, החל מביתי אל מול גולן ועד לערב של שושנים. מדוע אי־אפשר להשמיע את השירים האלה: מדוע להשמיע שירים של יפה ירקוני רק בערב יום הזיכרון ותמיד את אורי.

אומרים לי: את מונומנט לאומי, את מיתוס. למה את נלחמת בזה? אני לא נלחמת בכלום. אני גם לא מנסה להתכחש לשירים האלה. אלה שירים אהובים עלי, שירים שעשו אותי. אבל הצרה היא שאנשים לא נותנים לי הזדמנות לשיר גם שירים אחרים. פשוט לא טורחים לשמוע שירים אחרים. ושיש מה לשמוע.

בזמנו, כשדרורה בן־אבי עוד היתה בחיים, היא אירגנה לי פגישה עם בחורות צעירות מהרדיו, שהן עורכות מוסיקליות. אחת מהן אמרה: אני מכירה את כל השירים שלך. אמרתי לה: מותק, זה קצת מסוכן להצהיר הצהרה כזו. אני אשים תקליט ותגידי לי אם אי פעם שמעת את השירים. מובן שהיא לא זיהתה אף לא שיר אחד.

למה לא נותנים לי הזדמנות להתפתח? לא נותנים לי צ'אנס. אפילו לא מתייחסים. פעם דיברתי על זה עם אורי אבנרי והוא אמר לי: „לא יעזור לך שום דבר, ככה זה יהיה תמיד." אבל אני לא רוצה שככה זה יהיה. אני לא מאלה שיושבות בבית ומתרפקות על העבר, לא יכולה לשיר באב־אל־ואד לא בא לי. אני מופיעה ערב ערב. הקהל דורש מופיע?" אומרים להם יפה ירקוני הם מהססים רגע ואז האיש שמוכר כרטיסים אומר להם: „אם לא תהנו תחזרו ואני אתן לכם כסף בחזרה." עד היום אף אחד לא בא לבקש את הכסף. הם אוהבים אותי. אני מרגישה מה זה קומפלימנט ישראלי. הם באים אלי ואומרים: „את יודעת יפה, היית לגמרי לא רעה."

למה בכל מקום בעולם אני זמרת, ורק פה אני זמרת מלחמות. אני מרגישה שאני כל הזמן כמו מתנצלת, אבל אני רוצה להסביר שאני עובדת ומתקדמת, שאנשים יתנו לי להתקדם.

מספרים לי שאחת מבנותי אמרה שהיא מתביישת באמביציה שלי, שלא נעים לה מזה, זו היתה כנראה תמי שאמרה. אבל היא לא אמרה את זה ברוע. הבנות רואות את המאמצים שלי וזה נראה להן כאילו אני מגזימה. כשהיא שומעת אותי מתלוננת למה לא שמיעים שיר חדש שלי או שירים אחרים ברדיו, זה נראה לה כאילו אני נאחזת במשהו בכוח, אבל אני כואת אשה שלא מוותרת. ניסיתי לדבר איתם ברדיו. דיברתי, טילפנתי, ראיתי שזה לא עוזר אז ירדתי מהנושא.

הצעירים הם שוחרי־מילחמה

אני נשמעת כאילו כואב לי משהו? לא כואב לי כלום, כי אני כמעט לא שומעת רדיו. וכשנהג טקסי שואל אותי. „יפה לאן נעלמת?" אני אומרת לו שלא נעלמתי.

זמרת המילחמות

כך ביגו את יפה ירקוני במשך כל השנים. היא הרוויחה לגיטימציה לפני חיילי צה"ל. כעת היא עייפה מהתואר שהודבק לשמה, מבקשת להתנער מעברה, רוצה שיתנו לה הזדמנות לשיר שירי ארץ־ישראל אהבה ושלום.

את השירים האלה ואני לא מסוגלת. את האמיני יום יבוא מנגנת התזמורת והקהל שר לי. אני לא יכולה להתחיל ברבותי ההיסטורייה חוזרת. אני עייפה. ואנשים אומרים לי „זה לא יעזור לך." או כעת אני מנסה לעשות תקליט עם שלמה ארצי, גרי אקשטיין וייהודית רביץ. אני לא מוכנה לוותר: אני רוצה להתחדש. אני לא אשיר רוקנ'רול, אבל גם לא באב־אל־וואד. אני לא מופיעה רק בפני תיירים, באים גם הרבה ישראלים. הם שואלים „מי לא מפרגנים לי. לוי יצחק הירושלמי כתב עלי: „יותר טוב שלא תהיה בארץ, אם לא תהיה פה לא תהיה עוד מילחמה." כבר שלוש שנים שאני לא מבלה את יום־העצמאות בארץ. אני לא אוהבת פה את יום־העצמאות עם המצעדים והמילטאנטיות שלו. כתבתי והצעתי לארגן ימי־עצמאות במתכונת של קרנבל ברזילאי, שכל עדה תרקוד ותציג את עצמה. אבל מי מקשיב לי? איך נראה יום־העצמאות עם ההופעות האלו. שמחה? זו לא שמחה. ואת יודעת מה, אני כבר חושבת שגם ביום העצמאות לא משמיעים את השירים שלי.

ביום־העצמאות לא צריך כנס מחתרות ולא מצעדים, וחייל בחופשה לא צריך להסתובב במדים. למה כשאני אומרת את זה זה נשמע משונה? איפה אני נמצאת על המפה הפוליטית? כאן אני בכלל מבולבלת. אני אנטי־מפלגתית. בתקופת מילחמת לבנון קמתי בבוקר ואמרתי: „אלוהים, תעזור לי שאדע מה טוב ומה רע." כבר לא ידעתי מה לחשוב. אני מקנאה בבתי, תמי, שיש לה דיעה ושהיא צמודה אליה. תמי היא מראשי שלום־עכשיו. בלילה שבו נרצח אמיל גרינצוויג הלכתי לכיכר מלכי־ישראל וחתמתי. בהפגנה נגד צברה ושאתילא הייתי מחוץ לארץ, אבל אילו הייתי בארץ, הייתי באה להפגין. יש דברים שבהם אני פחות קיצונית מהבנות שלי. אולי בגלל העבר, אולי בגלל שחייתי עם הערבים ושאני זוכרת את מילחמת־השחרור אני מסתכלת על דברים אחרת. אני יודעת שחייבים למצוא דרך לחיות איתם, זה ברור. איך לעשות את זה? אני באמת לא יודעת. אני מסתכלת

(המשך בעמוד 68)

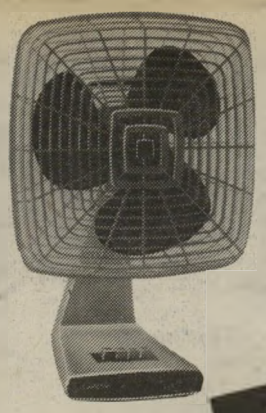

אם הבנות

יפה ירקוני עם בנותיה אורית, תמי ורותי בתקופה שבה ניסתה לשלב אותן בקריירה שלה. כיום אורית היא עיתונאית, תמי פעילה בשלום־עכשיו ורותי כלה צעירה. הבנות אמרו לא אחת כי הן עייפות משאיפתה של אמן להאחז בצמרת.

שבע ברכות לשנה החדשה

בחמישה תשלומים שווים וללא הצמדה

3 מאוורר שולחן

מאוורר קל ונייד בעל עיצוב אלגנטי בגוון שנהב, המתאים לחדרי שינה, סלון, משרדים, חדרי עבדה וכו'. תיכנון המאוורר נעשה עם דגש על בטיחות ולכן אין לחשוש גם כשהילדים בסביבה. מאוורר אמקור זכה במקום הראשון בתחרות עיצוב המוצר.

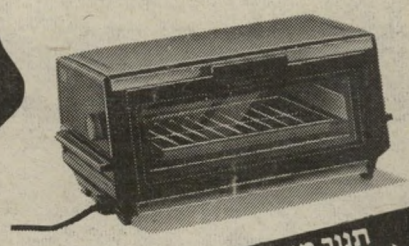
4 שופת קפה (פרקולטור)

שופת הקפה עם פילטר הזהב המיועד ל־14 כוסות. הפילטר אינו זקוק להחלפה ואין צורך בשקיות ניר. המכשיר בעל איכות מצויינת, נח וקומפקטי. הקפה יוצא נהדר. מתוצרת Proctor Silex, ארה"ב.

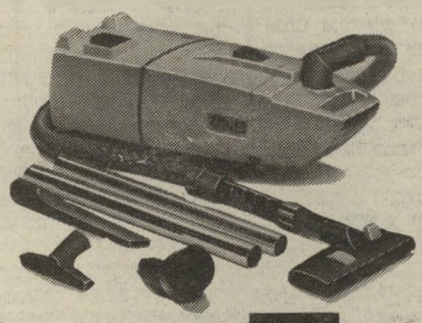
5 פוד לורד/פוד פרוססור ביחידה אחת

בעל כל הפעולות: חיתוך, טחינה, סחיטה, ערבול, לישה, הקצפה וקיצוץ. חלקי העזר עשויים מחומרים מיוחדים ובלתי חלידים ההופכים את מלאכת הבישול והאפיה למשחק קל ונעים. קל בהפעלה וקל גם בניקוי ובהחזקה. עיצובו מושלם ומשתלב בכל סגנון מטבח.

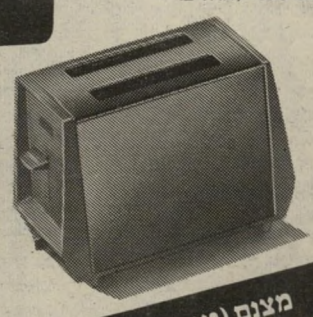
2 תנור מצנם (Oven Toaster)

תנור המצנם של אמקור בעל פעולה משולשת: אופה, צולה, קולה. למצנם תא אפיה ענקי עם שני משטחי אפיה רחבים. הקליה בתנור בשיטת Selectronic – להשגחה על החום. תנור המצנם כבה בעצמו בהגיעו לטמפרטורה הדרושה ונדלק שוב בעת הצורך. משטחי האפיה והמגשים – ניתנים לפירוק. מתוצרת Proctor Silex, ארה"ב.

6 שואב אבק

שלמות ביופי ובעיצוב. קל ונוח להפעלה, מגיע גם לפינות החבויות בבית. מעלה נוספת: נוח לאיכסון. כח יניקה 850 ואט.

1 מצנם (טוסטר)

לבחירתך מצנם לקלית 2 פרוסות לחם ר־4 פרוסות לחם. נח לשימוש ומהיר הכנה. בתוספת מגש לאיסוף פירורים המאפשר ניקוי מהיר וקל.

7 מגהץ

לבחירתך 2 סוגי מגהצים. המגהץ הרגיל (חשמלי נייד) ומגהץ האדים מתוצרת Proctor Silex ארה"ב, עם נורית אזהרה מיוחדת. למגהץ ידית נוחה לגיהוץ והוא מתאים לכל סוגי הבדים.

שבע ברכות לשנה החדשה כל אחד משבעת המוצרים שמציעים לך באמקור לשנה החדשה יביא ברכה לביתך וינעים לך את השהות בו. זוהי ההזדמנות שלך לרכוש מוצרים אלה בתשלומים נוחים במיוחד.

להשיג בחנויות אמפא ואצל סוחרים מורשים.

צרכן יקר

כדי להמנע מטעות הכנס רק לחנויות הנושאות את השלט אמקור.

אמקור

וימר יעקבסון טמיר

הדרך הנכונה ביותר

„ובכן," אמר שר־האוצר, וסקר את יועציו שישבו מסביב לשולחן הגדול. „אנחנו צריכים 55 מיליארד שקל. איך?"

„הממ," אמר יועץ א'.

„אההה," אמר יועץ ב'.

„אז ככה," אמר יועץ ג', ונרדם.

אריזור

„הנה התוכנית," אמר שר־האוצר. „אנחנו נגיד לשר־הדתות לסגור 150 בתי־כנסת ו־30 מיק־וואות ברחבי הארץ. אנחנו נגיד לשר־החינוך לבטל את שיעורי התנ"ך בכל בתי־הספר היסודיים. אנחנו נגיד לשר־הביטחון לקצץ ב־40% את משכורות כל הקצינים מדרגת סגן־אלוף ומעלה. אנחנו נגיד לשר־הבריאות לסגור את כל מחלקות הדיאליזה ומחצית חדרי־היולדות. אנחנו נגיד לשר־הרווחה לבטל את קיצבות־הילדים מהילד השלישי והלאה, ולהטיל קנס על כל משפחה שיש לה חמישה ילדים ויותר. אנחנו נאחד את השגרירויות בוושינגטון ובמרכז האו"ם, ונבטל את מסיבות־הקוקטייל בכל השגרירויות. נבטל את כל הסובסידיות לתחבורה הציבורית, ואת כל ההטבות לחברי־הכנסת מחוץ למשכורות. נקח את המכוניות מכל השרים, וניתן להם מכוניות של 1300 סמ"ק. את הקיצבות לזקנים נקצץ ב־25%, ואת הקיצבות לקציני־קבע ב־50%. אנחנו..."

„אלוהים," לחש יועץ א', „הוא השתגע!"

„אלה רעיונות מבריקים," אמר יועץ ב' בזהירות, „אבל האם הם לגמרי מעשיים?"

„אתה חושב שזה יעבור?" שאל יועץ ג'.

„בוודאי שלא!" צחק שר־האוצר את צחוקו המרושע. „אבל הם יקפצו. ועוד איך הם יקפצו! תהיה מהומה. ימחו בתוקף. יודיעו שרק על גופתם המתה. יכנסו מסיבות־עיתונאים. ירוצו לבנין."

„ואז?" שאלו יועץ א', ב' וג' במקהלה.

„ואז," אמר שר־האוצר, „נבטל את כל הגזרות ונדרוש מהם לקצץ את תקציביהם באחוז אחד. והם ינשקו את הידיים שלי!"

„זוהי הדמוקרטיה!" אמר המנכ"ל בחרדת־קודש.

הממציא המטורף

מי שחולם על קיצוץ תקציב־הביטחון, מוטב לו לקרוא את הסיפור הבא, שפורסם ב־1919 בעיתון הומוריסטי רוסי. הוא הועתק לפני כמה ימים בעיתון אמריקאי, שרצה לרמוז משהו לעמיתיו האמריקאים של משה ארנס. אמסור כאן את תמציתו.

לראש אגף־החימוש של ארץ מסויימת בא אזרח, שביקש לדבר עימו באופן דחוף.

„ארוני הגנרל," אמר, „יש בידי המצאה שתחולל מהפכה בכל מערכות־הלחימה. מי שיקנה אותה, ישיג עדיפות מכרעת על כל יריביו. זוהי ספינת־אוויר היכולה להישאר מעל לעננים במשך שבוע ימים ולשאת גדוד של חיילים. על נישקם. אני מוכן למכור את ההמצאה תמורת מיליון."

הגנרל ברק את התוכניות וראה כי זוהי אכן המצאה חשובה ביותר. הוא הגיש לממציא המחאה בסך מיליון, וברך אותו על גישתו הפטריוטית, שהקנתה למולדתו עדיפות כה רבה. „אם תהיה לך עוד המצאה, אל תהסס לבוא — אליי," אמר.

„יש לי כבר עוד המצאה," חייך הממציא. „זהו טיל שיכול ליירט ולהשמיד את ספינת־האוויר."

הגנרל נדהם. ברק את התוכניות ונוכח לדעת כי הממציא דובר אמת.

„בכמה אתה מוכן למכור את ההמצאה הזאת?" — סינן בין שיניו.

הממציא דרש מיליון. הגנרל מחה על כך בזעם. אך בסוף הבין שאין לו ברירה. האוייב יהיה מוכן לשלם יותר. הוא הגיש לממציא עוד המחאה על מיליון, והביע את התיקווה שטיל זה יוכל ליירט גם את ספינות־האוויר של האויב.

„לא בהכרח," אמר הממציא. „אני המצאתי מגן, שיגן על הספינה מפני הטיל הזה."

הגנרל רתח מזעם. אך בסוף הגיש לממציא עוד המחאה על מיליון. „אני מקווה שזה הסוף," רטן.

„בהחלט, אלא אם כן אתה מעוניין לקנות את ההמצאה הזאת," אמר האורח והניח עוד שירטוט על השולחן.

„מה זה, לכל הרוחות?" שאל הגנרל.

„זהו טיל מסוג חדש, שיחדור מבעד למגן הזה," השיב הממציא ודרש מיליון תמורתו.

„איזה מין נוכל אתה?" התפרץ הגנרל.

„אינני מבין את זעמך." השיב הממציא. „אתה יודע שלכל כלי־נשק חדש נמצא לבסוף אמצעי־הגנה, ולכל אמצעי־הגנה נמצא במשך הזמן כלי שיתגבר עליו. אני פשוט מקצר את התהליך."

זהו, בקיצור נמרץ, ההסבר לכך שלעולם לא יתכן קיצוץ בתקציב־הביטחון.

השבוע חתמה ישראל על חוזה להספקת מטוסים אמריקאיים, במחיר 2.7 מיליארד דולר — פי שלושה יותר מכל הקיצוצים שארידור דיבר עליהם, ופי כמה וכמה יותר מן הקיצוצים שהשיג באמת — אם השיג. המטוסים האלה יוכלו להתגבר על הטילים הסוריים, ואז ישיגו הסורים טילים אשר יוכלו להתגבר על המטוסים. ישראל תזדקק לדור חדש של מטוסים, שיתגברו על הטילים המשופרים, וכן הלאה.

אבל אז כבר יהיה „בעזרת השם" שר־ביטחון חדש. שהוא ירא.

אורי אבנרי

יומן איש

פגישה במוסקווה

שמעתי סיפור משעשע מאוד על ביקור המישלחת הישראלית במוסקווה.

ביום השבת נזכרו שולמית אלוני, אהרון הראל ובני ברבש שהם, בעצם, יהודים דתיים, ומקומם בבית־הכנסת.

זה היה קצת מאוחר, ובית־הכנסת כבר היה סגור. אבל בחוץ הסתודדו כמה יהודים. כאשר אלה ראו את האורחים, התקהלו סביבם. הם ברכו אותם בשימחה רבה. אבל כששמעו שהאורחים יהודים מישראל, ולא מארצות־הברית, רעכה התלהבותם. „האמריקאים נותנים לנו דולארים," אמר צעיר ממורמר. „אבל הישראלים מביאים רק סידורי־תפילה."

אבל לבסוף האיר המזל לישראלים. השמועה על בואם פשטה חיש מהר. ולפתע הופיעה במקום קבוצה גדולה של יהודים חבושי־כובעים, בעלי חזות דתית. אלה ברכו את הישראלים בשימחה אמיתית. הם לא ציפו למתנות. להיפך, הם היו מוכנים להעניק להם עצות טובות.

„קודם כל," אמר אחד, „צריכים לסלק את הערבים המסריחים מהארץ."

אחד הישראלים הנדהמים ניסה להסביר ליהודי באדיבות שזוהי מישלחת של אנשי־שלום.

„איזה שלום?" התפרץ יהודי שני, „צריכים לטהר את הארץ מן הערבים, וגם את עבר־הירדן. אלה הם חלקים של המולדת, ורק יהודים צריכים להיות שם!"

„ואסור גם לצאת מלבנון," הוסיף שלישי.

ישראלי אחר הסביר שהמישלחת היא בהחלט נגד סיפוח השטחים, מפני שזה יהיה מיכשול לשלום.

„ותגידו לבנין שהוא מאה אחוז!" אמר יהודי רביעי. „שימשיך ככה! שידפוק את הערבים ויקים התנחלויות!"

„בעזרת השם יתברך, הערבים יפוצו לכל עבר ותקום מלכות ישראל!" הוסיף אחר.

תוך דקות התלהט הוויכוח. אותם יהודים, כך הסתבר לחברי־המישלחת, קיצוניים אף מן הרב מאיר כהנא. בהשוואה אליהם, גאולה כהן היא מתונה, ומנחם בגין חבר שלום עכשיו.

בוויכוח הוכו הישראלים שוק על ירך, והם נסוגו לבסוף בחיפזון.

אף שוטר אחד לא התערב, ואף אחד לא ליווה את חברי־המישלחת לבית־הכנסת. איש גם לא שם לב אליהם כאשר התהלכו ברחובות מוסקווה, כאשר בידיהם תיקים שנשאו באותיות גדולות ובולטות את השם אל על. מישהו בארץ יעץ לחברי־המישלחת להצטייד באביזר זה, בתיקווה שהיהודים ברחוב יעצרו את האורחים.

אבל איש לא שם לב לתיקים. יש הרבה תיירים במוסקווה, ולכולם תיקי־מסע בצבעים שונים ובשפות שונות. גם את שולמית אלוני לא הכירו.

אחרת היתה, מן הסתם, שומעת עוד כמה דברי הלל ושבח על מנחם בגין, מפי יהודים טובים המוכנים להילחם עד החייל הישראלי הראשון.

האצילות מחייבת

כשאני שומע את הפסוק „האצילות מחייבת", אני חושב על ידידתי, הרוזנת.

פגשתי אותה באחד הערבים בפאריס, בבר קטן במונפארנאס, שבו מצטופפים אמנים וכמעט־אמנים, חתיכות משגעות ולא־כל־כך חתיכות, לבנים ושחורים, הכל בצפיפות אינטימית, זה על גבי זה. ידיד רצה להראות לי את המקום.

„בוא, תכיר את הרוזנת," אמר הידיד, והוביל אותי אל אשה כבת 40, שסימנים של יופי רב שרדו בפניה. היא היתה ורוקה בצורה אלגנטית מאוד.

נדחקנו ביחד בפינה. היא היתה שתוייה מאוד, ובהמשך הערב היתה שתויה עוד יותר. דיברנו על החברה הגבוהה, על בילויים בריביירה ובאתרי־נופש אכזוטיים שונים, והיא הזמינה אותי לבקר אצלה בערב שלמחרת.

נתתי את הכתובת לנהג־המונית, והוא הוביל אותי לבניין אלגנטי מאוד ברובע אלגנטי מאוד. משרת מהודר קיבל את פניי, והרוזנת ציפתה לי בטרקלין. כלומר, באחד מתריסר הטרקלינים.

למען האמת, עד לאותו הרגע קצת פיקפקתי באצילותה של הרוזנת, אך הדירה סילקה כל ספק. היא הובילה אותי מחדר לחדר, ובכל חדר היו עשרות רבות של תמונות וחפצי־אמנות, שכל אחד מהם היה שווה הון־עתק. בכל הדירה לא היה אף חפץ אחד — אף לא מאפרה אחת — שלא היה אוצר.

כאשר רמזתי על כך, עשתה תנועה של ביטול. „זה הכל של בעלי, הרוזן דה־בובינו," אמרה. מסתבר שהיא היתה מודל של כמה מן האמנים הגדולים של הדור. היו לה על כך דוקומנטים — תמונות־שמן ותצלומים. בשיא התהילה התחתנה עם הרוזן העשיר, נצר לאחת המישפחות הגדולות של צרפת. הדירה הכילה רק חלק קטן מרכושו. העיקר היה בטירתו, אי־שם בדרום.

„בוא נלך לאכול," אמרה הרוזנת. „אני רעבה!"

נסענו ללה־קופול. זוהי מיסעדה ענקית, יקרה למדי אך לא הכי יקרה, שבה נפגשו באותה עת כל המי־ומי בעולם הספרות והאמנות.

במיסעדה זו יש מקום ל־300 איש, לפי הערכתי הגסה, אך תמיד ממתינים שם רבים ורעבים. ניגשים למלצר, הוא רושם את השם, ועוברים לבר. שם שותים (אני שתיתי שם תמיד, משום־מה, מארק דה־קוניאק, מין קוניאק תמציתי וחזק במיוחד). כאשר בא תורך, קורא לך המלצר הראשי.

לא הפעם. הרוזנת פרצה פנימה, ניגשה בצעדים מלכותיים ישר אל המלצר הראשי, ואמרה: „אני הרוזנת מיקאלה דה־בובינו. האם יש מקום בשבילי?"

„בוודאי!" אמר הוד מעלתו, והוביל אותנו למקום שממנו קמה באותו רגע קבוצת סועדים. אין תור. אין בר.

„תן לו 100 פרנקים," אמרה הרוזנת בריישול. זה היה המון כסף, אבל האצילות מחייבת. שילמתי.

אכלנו הרבה וטוב, סרטנים שהיו רגילים ליין טוב. החשבון היה גדול, והוספתי טיפ נדיב, כי האצילות מחייבת. הרוזנת לא התעניינה בחשבון. לפני שהגיע, הלכה להתאפר בחדר הגברות. כשחזרה, זוהרת כמו בראשית הערב, אמרה: „ועכשיו, מותק, נלך לרקוד. אני יודעת בריוק איפה."

זה היה בלי ספק הדיסקוטק המשגע, האלגנטי והיקר ביותר בפאריס. הדיסקוטק של חוג־הסילון, לא הרחק משאנז־אליזה, בצד הימני של הנהר. בעל־המקום אץ לקראתנו, ולפחות שלושה מלצרים ריחפו כל הזמן סביב הרוזנת. אחד נטל ממנה את מעיל־הפרווה היקר מאוד, השני הזיז את הכיסא והשלישי רוקן את המאפרות. היא היתה מוכרת שם היטב. שילמתי להם, כפי שחייבה האצילות.

רקדנו קצת, שתינו הרבה, וכמובן הגישו לנו את השמפניה היקרה ביותר, מבלי לשאול. הרוזנת הכירה את כל באי המקום, שנראו כולם כאילו ירדו זה עתה מיאכטה, והיתה מלאת חיים ועליצות.

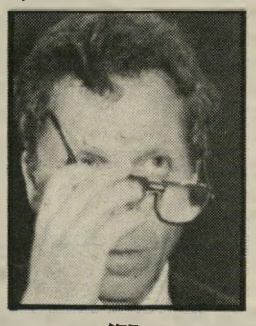
כך זה נמשך. הרוזנת הכירה את כל המקומות הנכונים. בסוף הערב (שהיה גם סוף הלילה) הייתי מרוצה מאוד — וגם די מופתע. למען האמת — שעוד שרדו לי כמה פרנקים למונית שהחזירה אותי למלון הקטן שלי בסן־ז'רמיין.

כעבור שנה שאלתי את הידיד, זה שהציג לי את הרוזנת, מה שלומה. רע מאוד, הוא השיב. הרוזן סבר כי אשתו ביזבזה יותר מדי כסף, ואישפז אותה במוסד פרטי.

המכשפה האכזרית

יש מכשפה אחת, מרשעת ואכזרית, ושמה מדיה.

קורבנותיה מרבים לדבר על מעלליה. כך טען מנכ"ל מישרד־האוצר, הפרופסור עזרא סדן, בראיון בטלוויזיה ש„המדיה השתתפה בעצמה" במחול סביב הקיצוצים. שמעתיו במו אזניי.

סדן

המדיה אשמה. המדיה אחראית. המדיה נעצה סכין בגב. המדיה עשתה כך או אחרת.

נוח להגיד כך. אלא שלמרבה הצער, כל הטענות האלה מבוססות על דיקדוק לקוי.

המכשפה פשוט לא היתה ולא נבראה, וגם משל לא היתה.

יש מילה לאטינית — „מדיום", שפירושה משהו שיש לו תכונה של אמצע, אמצעי. אין היא ממין זכר ואין היא ממין נקבה, אלא גויטרום. בדיקדוק הלאטיני, „מדיום" יחיד הופך, בלשון רבים, „מדיה".

בעידן המודרני המציאו את „אמצעי התיקשורת ההמונית", ובאנגלית „מדיום אוף מאס קומוניקיישן." מכיוון שזהו שם ארוך, רגילים לדבר באנגלית, למען הקיצור, על „המדיה". כלומר: אמצעי־התיקשורת. בלשון רבים.

מי שרוצה להיות מאוד IN, יכול להגיד בעברית ש„המדיה אשמים," „המדיה אחראים," „המדיה נועצים סכין בגב." ורק מי ששייך למעמד השליט החדש, הדומה לאחת הדמויות בנות־הכלאיים של המיתולוגיה היוונית — חצי סנוב, חצי בור — יכול לדבר על „המדיה" כאילו זוהי מילה ממין נקבה בלשון יחיד.

אני מקווה שהפרופסור סדן מבין יותר בכלכלה מאשר בדקדוק לאטיני. וכמו שאמרה החותנת שלי, שהיתה מכשפה נחמדה מאוד: „מילים לועזיות הן עניין של מזל."

כן, זה המחיר!

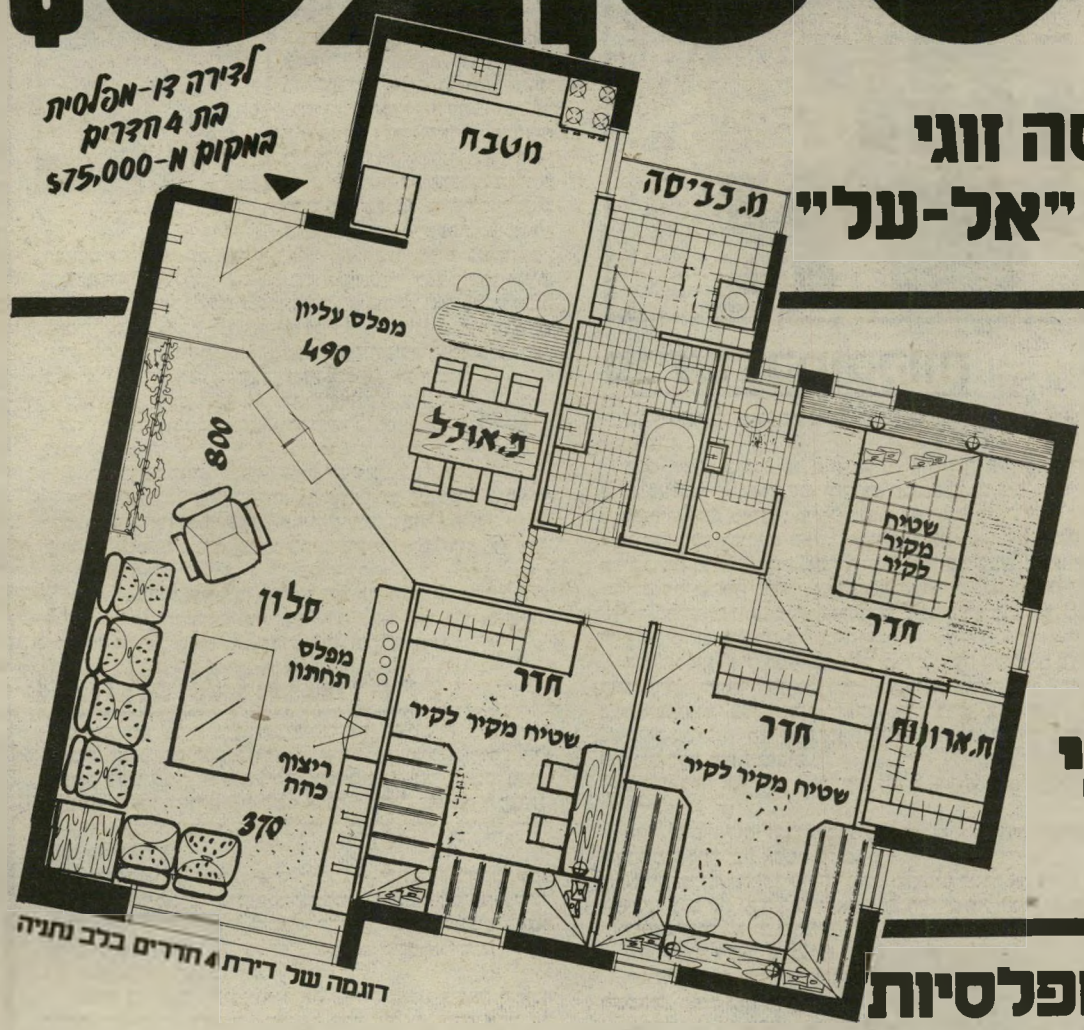
אבל רק ל-10 הראשונים

מ-$62,000

חינם! כרטיס טיסה זוגי לאירופה במטוסי "אל-על"

לב נתניה

פרויקט יוקרתי במרכז העיר

דוגמה של דירת 4 חדרים בלב נתניה

★דירות יוקרה דו-מפלסיות

★מגרש טניס צמוד ועוד...ועוד...

המחיר
מחיר ללא תקדים ל-10 הראשונים בלבד.
מ-$62,000 בלבד במקום מ-$75,000.

טיסה חינם
רק 10 מהירי החלטה שיממשו הצעה חד פעמית זו יזכו בכרטיס טיסה זוגי לאירופה.

המקום
בלב נתניה, במרחק של כ-5 דקות מהמרכז הסואן ומהים.

הדירה
דירות בנות 4 ו-4½ חדרים ב-2 מפלסים ופנטהאוזים עם מירב השכלולים.

שפע של שכלולים
- ★ מגרש טניס פרטי בפרויקט.
- ★ טלוויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך (בכל דירה).
- ★ לובי מפואר ומתקני משחקים לילדים.
- ★ חדר תרבות בכל בנין.
- ★ 3 כווני אויר.
- ★ 2 מפלסים בכל דירה.
- ★ 2 חדרי רחצה בכל דירה.
- ★ ריצוף כהה בסלון.
- ★ שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.

ועוד שכלולים רבים כמיטב מסורת הבניה של אברהם גינדי.

זוהי עיסקת חייך
הצעה מהפכנית זו מאפשרת לך לרכוש דירת יוקרה במחיר אטרקטיבי, בסביבה טובה ובתנאי תשלום נוחים במיוחד; ללא מזומנים.

TRADE IN-ללא מזומנים
אברהם גינדי יקבל את דירתך הישנה במחיר מלא. היתרה תשולם בהלוואות גדולות ובתשלומים נוחים.

המחירים אינם כוללים מע"מ הטיסה בהתאם לתקנון

פתוח במוצ"ש

לרגל המבצע יהיו משרדינו בת"א, ראשל"צ ונתניה פתוחים החל מצאת השבת.

משרדנו בלונדון
Morley house 320 Regent st.
London W1 R-5AB Tel. 6361748

אברהם גינדי

תל-אביב	פתח-תקוה	רמת-השרון	ראשון-לציון	נתניה
ככר המדינה ה' באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 62 צמוד לתחנת הדלק סונול	הרצל 18

העסק המתייחד המוכתר

הבניה המובה ביותר 1983

1983 העסקי הנבחר

1983

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אנשים

■ ח"כ מפ"ם **מוחמד ותד**, שיצא כחבר במישלחת הפרלמנטרית לדרום־אמריקה, זכה מפי חבריו בכינוי ותדוביץ'. העניין התחיל בנסיעה לונצואלה, כשהוא נרדם במטוס והשעין את ראשו בסמוך לח"כית התחיה **גאולה כהן**, שישבה לצידו. בקראקאס, בעת ביקור המישלחת במוזיאון הפרלמנטרי, הוצגה בפני הח"כים מכונת־כתיבה עתיקה. **כהן** ניגשה אליה ומיהרה להקיש עליה. **ותד** הצטרף אליה, ושניהם הקישו על המכונה כמה דקות. כשהגיעו לבית־המלון, הם הוסיפו לשחק בכתיבה על מכונות־כתיבה. **כהן** הקישה "גאולה כהן", ו**ותד** הקיש "מוחמד ותד". כשהגיעו לשדה־התעופה בקראקאס, הם כבר הקישו "גאולה ותד".

■ **מיכה שולדינר**, נכה צה"ל שרטייה מעטרת את עינו, לא ידע מה מצפה לו. שולדינר, שותפו לדירה של **יונתן** ("יוני") **פרס**, היה מרותק למיטתו יותר משלושה חודשים בגלל בעיה בחוליות גבו. באחד הערבים באו לדירתו חברים ותיקים והזמינו אותו לקבלת־פנים. שנערכה לחת בבית־הכנסת המקומי. הוא הופיע כשכיפה מעטרת את ראשו. אם לא די בכך, הוא אפילו פלט כמה מישפטים בידיש באותו מקום. אחר־כך אמר לחבריו למישלחת: "אני רק מקווה שהסיפור הזה לא יתפרסם בארץ, כי זה יהרוס את מעמדי בקהילה הערבית. גם ישנתי לצד גאולה כהן, גם חבשתי כיפה ואפילו דיברתי ידיש."

■ העורך הראשי של רשת חינמונים ארצית **אלי ניסן**, לשעבר כתב הטלוויזיה הישראלית, מסתובב אבל וחפוי ראש. לידידיו שהבחינו במצב־רוחו הירוד הסביר, כי הוא מזועזע מכך שרחוב ראשי מזוהה עם הליכוד.

נפתלי בלומנטל מביט באצבעות כף ידה הימנית של רעיית הנשיא אורה הרצוג (למעלה) ואחר־כך מנשק את כף היד. בלומנטל, ח"כ העבודה, היה בין המוזמנים שהתארחו בביתו של ח"כ עבודה אחר, רפי אדרי, מנכ"ל שיכון עובדים. שערך קבלת פנים לראש הקהילה היהודית במרסיי, מרסל גינון. המשמש גם כסגן־נשיא קהילת יהודי צרפת. למסיבה היתה סיבה נוספת: בקרוב יקבל גינון את אות לגיון הכבוד מידי נשיא צרפת. למסיבה, שנערכה בחצר ביתו של אדרי בהרצליה, באו אנשים מצמרת מיפלגת־העבודה וגם הנשיא חיים הרצוג ורעייתו.

במועדון ספיבק ברמת־גן, לכבוד המשתתפים הישראלים באליפות העולם לנכים. שולדינר, המשמש שם כמדריך בהתנדבות. הסכים לצאת מהבית. כשבא לשם, נדהם לראות את כל חבריו ממתינים לו ומקבלים את פניו בשירה. הם הכינו לו מסיבת הפתעה לכבוד יום־הולדתו ה־29. הוא התרגש מאוד והודיע מייד שהוא תורם 25 אלף שקל למועדון נכי איל"ן ברמת־גן.

■ איך מביאים לבימה אחת. לצורך עימות פומבי, שני אנשים שאינם אוהבים במיוחד זה את זה? המפיק **יוסי פאר** זימן לערב־ראיונות גם את שר התיקשורת **מרדכי** ("מוטק'ה") **ציפורי** וגם את ח"כ העבודה **מרדכי** ("מוטה") **גור**, מתוך כוונה לראיין אותם בזה אחר זה. לפני פתיחת הערב ניגש פאר לציפורי ואמר לו: "אדוני השר, אתה פוחד לשבת על בימה אחת עם מוטה?" ציפורי, שחש נפגע, השיב: "לא ולא. ארדבא, שיבוא." או ניגש פאר לגור ואמר לו: "זה נכון שאתה לא מוכן לשבת על בימה אחת עם ציפורי. בגלל ענינים אישיים?" גור הכחיש מייד, ואז קרא לו פאר להופיע בעימות פומבי עם יריבו מחרות.

■ האסיר המשוחרר **עמוס ברנס** שב אט־אט לחיים סדירים. בקרוב הוא יתחיל לעבוד בטיפול בנוער שוליים בעכו, מטעם העירייה.

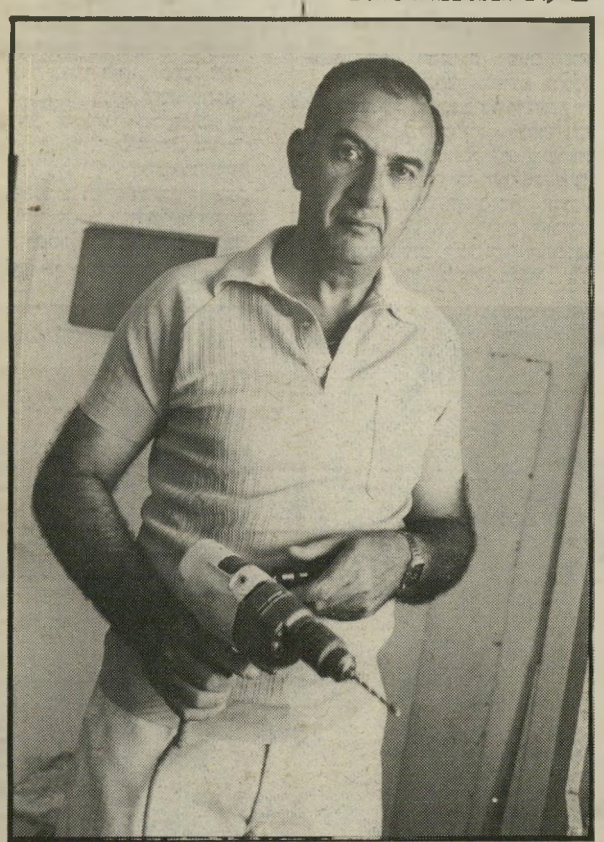
■ השבוע טס ברנס לבילוי חופשה באילת, אחרי שקיבל בדרך מקורית כרטיס בכיוון אחד לדרום. הוא הופיע בערב־ראיונות. שבו גם התקיימה הגרלה בין הצופים. הזוכה בכרטיס הטיסה בחר לתרום את זכייתו לברנס. האסיר לשעבר החליט לנצל את הכרטיס כדי לבלות שבוע שלם בעיר הדרומית.

■ השחקנית **אורנה פורת**, ששבה לפני שבוע מטיול בשוויץ, חוותה שם חוויה יוצאת־דופן. פורת, שיצאה עם בעלה **יוסף**, ויתרה על הליכה לתיאטרון והתרכזה בתחביב האהוב עליה: הליכה ברגל. בעוד בעלה נשאר במלון, היא יצאה בוקר־בוקר לטיולים רגליים ארוכים. באחד הימים יצאו שניהם לשייט באגם, ואורנה עמדה סמוך למעקה הספינה. כאשר הם התקרבו לחוף, ראתה אשה שנופפה לה בידה וצעקה "אירנה, אירנה!" אורנה הביטה סביבה, אך לא ראתה אשה אחרת מלבדה. למרבה תדהמתה, התברר לה שהאלמונית קוראת לה בשמה הקודם, לפני שהיא התגיירה. כאשר היא ירדה לחוף, ניגשה אליה האשה שנופפה בידה, חיבקה אותה וסיפרה לה שהן למדו ביחד באותה הכיתה בבית־הספר העממי בגרמניה. למרות שעברו מאז 45 שנה, הכירה חברתה לספסל־הלימודים את השחקנית הישראלית, בזכות תוכנית־תעודה בטלוויזיה הגרמנית. לפני שנה הוקרן שם סרט בן שעה על תולדות־חייה של פורת מינקות, על הגיור, על הגירתה לארץ ועל הקריירה שלה כשחקנית בכירה ומנהלת התיאטרון לילדים ולנוער.

■ פורת שבה מייד לשחק במחזה נשי טרוייה. המציג בהבימה. תיאטרון־הבית שלה, התיאטרון הקאמרי, התקנא בהצלחתה שם ומיהר לקרוא לה להשתתף בחזרות למחזה האמריקאי המתורגם לילה טוב אמא, שיועלה בתיאטרון העירוני התל־אביבי. פורת קיבלה את התפקיד אחרי **שחנה מרון** פרשה מההצגה.

■ ערב הצגת־בכורה נוהגים השחקנים לברך איש את רעהו במילים: "שתשבור את הרגל." בשום פנים ואופן אין אומרים "בהצלחה." **ציפי שביט**, כוכבת המחזה האידיוטית. התבלבלה ובחזרה בבוקר הופעת־הבכורה, ביום השישי שעבר, ברכה את כל הצוות במילים: "נו, ושיהיה בהצלחה הערב, חבר'ה." מייד היסו אותה והסבירו לה שאין לומר ברכה כזו לעולם, אך את שנאמר אי־אפשר היה לה להשיב, וההמשך היה כמעט טראגי. השחקן **אורי לוי**, נתקף כאבי־בטן מלווים בשילשול. הוא סיפר לשאר שחקני ההצגה, שמכיוון שמעולם לא החמיץ הצגה, גם כשהיה לו חום גבוה, הוא לא רצה לשבור את המסורת שלו. הוא קיבל טיפול משכנו הרופא **הנס יעקב**, והופיע כולו סועד כשהוא מלווה באשתו העיתונאית **טלילה בן־זכאי**. הוא היה חיוור כסיד, אך הקהל היה בטוח שזה חלק מההצגה, כי תפקידו הוא לגלם איש הנאשם ברצח. השחקן **שלמה יי־שינסקי** סיפר, שהוא נאלץ לוותר על מישחק הטניס המסורתי שלו ביום השישי בצהריים, כי הבחין שהוא שוכח את הטקסט. הוא מיהר לביתו כדי לשננו שוב ושוב. המפיק בפועל של ההצגה **אליעזר צייזלר**, שנסע על קטנוע, החליק ושבר את ידו. הוא הופיע לבכורה כשידו מעוטרת בגבס. "לפחות שברתי יד, ולא רגל," הוא אמר בבדיחות־הדעת. השחקנית **עדה ספיר**, לשעבר אשתו של המשורר **יאיר הורביץ**, שנפצעה לפני שבוע בתאונת־דרכים ומאז היא באה לחזרות כשידה חבושה, אמרה: "לי בוודאי איחלו בהצלחה בזמן החזרות." בסופו של דבר, עברה הצגת־הבכורה ללא תקלות.

מדוע כונה ח"כ מפ"ם בשם מוחמד ותדוביץ' ומי קרא לאורנה פורת בשם נעוריה

מאיר ניצן מועמד מיפלגת־העבודה לראשות עיריית ראשון־לציון מחזיק בידו מקדחה חשמלית. ניצן, תת־אלוף במילואים, שהשתחרר לפני כשנה משירות פעיל, הוא נגר חובב. בזמנו הפנוי הוא נהנה לבצע עבודות לצורכי הבית. הפרוייקט הנוכחי שלו הוא ארון לחדר־הרחצה. אך מכיוון שאת כל זמנו הוא מקדיש למאבק המוניציפלי, תיאלץ אשתו להמתין.

אנשים

כיצד התנער אברהם קריניצי מאזרח טרדן ומדוע מתנגד דב בן־מאיר למיסוד הזנות

■ מנכ"ל הבימה **שמואל** ("שמואליק") **עומר** מרוצה מאוד מהמחזה האנטי־מילחמתי, שמועלה על בימת התיאטרון. הוא סיפר שמזה זמן רב לא צבא כל־כך הרבה קהל על הקופות כמו במחזה נשי טרוייה, שעורר את זעם המימסד.

■ **חנן אברמסון**, יועצו לענייני־תיקשורת של סגן־ראש־הממשלה ושר־הבינוי־והשיכון **דייד לוי**, הוא כמסתבר רווק מבוקש. מסיבה זו הוא הוזמן למסיבת הרווקים והרווקות השנתית, שנערכת בתל־אביב בהשתתפות רווקים ורווקות יהודיים מארצות־הברית, והמאורגנת על־ידי הסניף הישראלי של הקונגרס היהודי אמריקאי. נערת ישראל בעבר **תהילה סלע** היא שהזמינה את אברמסון, ואף ערכה לו היכרות עם צעירה המתעניינת כמוהו בפוליטיקה. היא מנהלת המכון למחקרים פוליטיים שליד המימשל האמריקאי בוושינגטון ושמה הוא **טובה דסקל**. מכיוון שהשניים עוסקים בפוליטיקה, הם לא הפסיקו לשוחח.

■ אברמסון הוא גם ידיד של **פנינה רוזנבלום**. כאשר פת־חה — בשותפות עם **אבי כהן**, כדורגלן מכבי תל־אביב — את סוכנות־הביטוח המשותפת שלהם, היה אברמסון הראשון שביטח את עצמו בחברה של השניים.

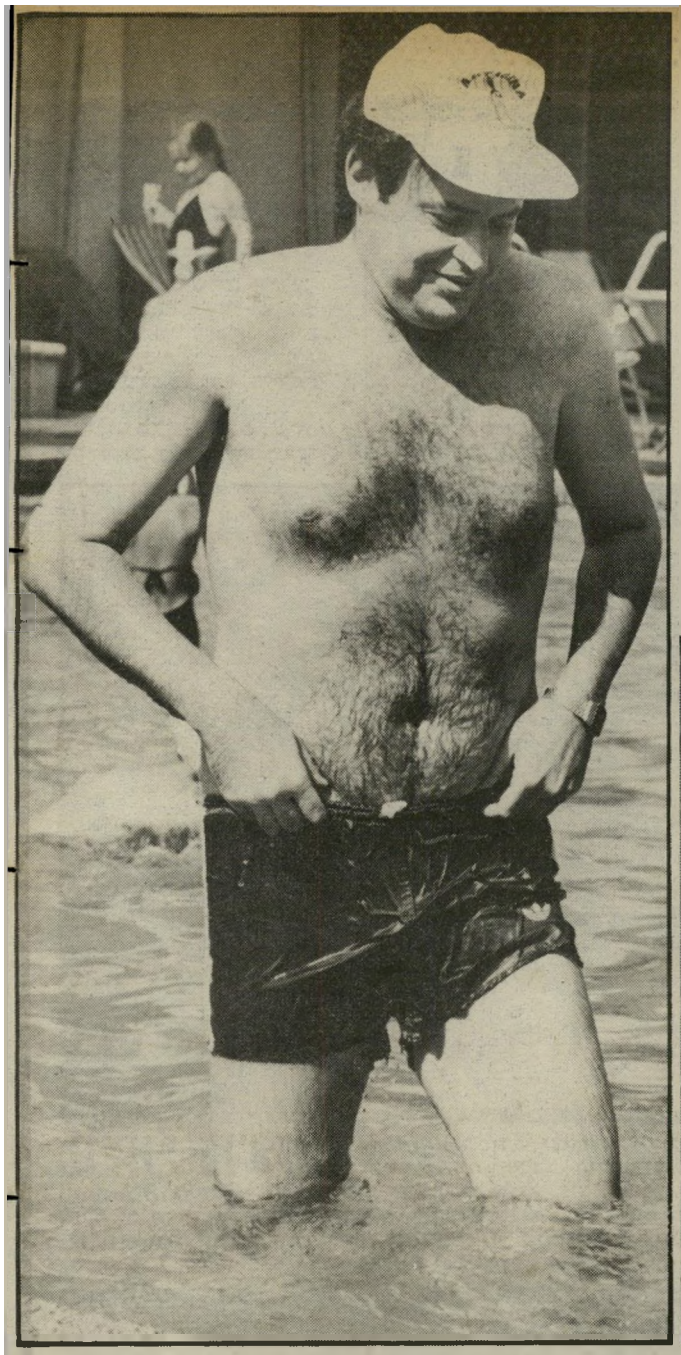
■ מהו המרחק שאותו צריך לעבור **חיים בסוק**, מועמד המפד"ל לראשות עיריית תל־אביב, כדי להדליף ידיעה לעיתונות? בבניין העירייה מתבדחים, שהוא צריך בסך־הכל לצאת לחצר ביתו. הסיבה: בסוק גר באותו בניין שבו מתגורר הכתב לענייני תל־אביב של הארץ **אילן שחורי**. העיתונאי מתגורר בקומת־הקרקע שבבניין, ומי שמעוניין בכך, יכול לשלשל דרך חריצי התריס במירפסת שלו כל פתק שירצה.

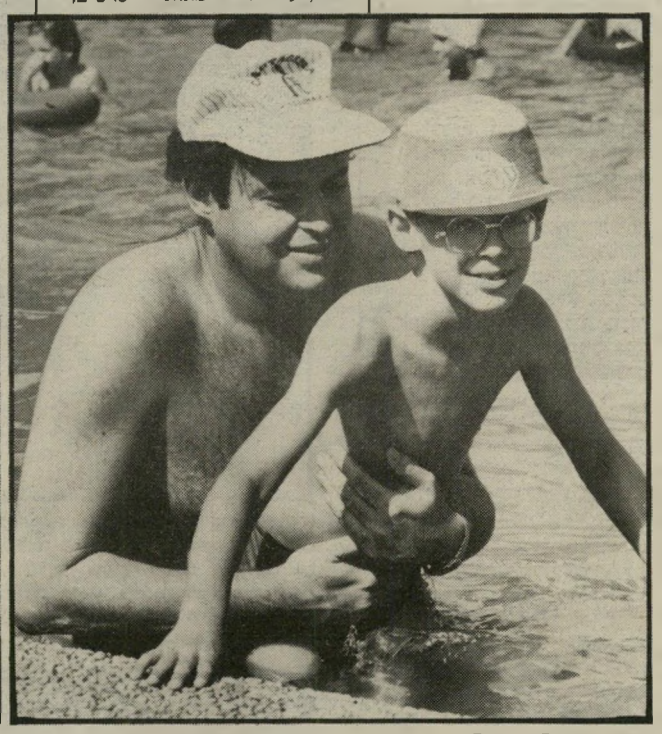
■ **דויד מלמדוביץ**, ממנכ"לי חברת־הבנייה **שיכון עובדים**, נתקל בשבוע שעבר בבעיה לא־קטנה. הוא נסע לבקר את בנו, שהוא חייל בסדיר, בבסיס צבאי בדרום. בדרך־חזרה עצר מלמדוביץ ליד מסעדה בעיר רמת־גן, ובעת שהמתין לחברו, שנכנס לשם לאכול, הבחין בשלט־חוצות גדול, שעליו מודעה על פתיחת מסעדה חדשה בתל־אביב. מלמדוביץ, שהוא מכיר היטב את מחירי המזון בתל־אביב, נדהם לראות שהמחירים במסעדה החדשה נמוכים בהרבה מאלה שבתל־אביב. הוא נכנס למסעדה, ומצא שהמחירים אכן נמוכים בהרבה מאלה שבתל־אביב. הוא שאל את המלצר מדוע המחירים נמוכים כל־כך, והלה השיב לו, שהמסעדה נמצאת בעיר רמת־גן, ולכן המחירים נמוכים יותר. מלמדוביץ, שהוא תושב רמת־גן, פנה בלי־לשכתו תושב ממוצא גרמני ומחה על כך שבכיצה גדולה ליד ביתו מקרקרות צפרדעים בשעות היום והלילה. משראה ראש־העירייה כי התושב אינו מרפה ממנו, השיב לו: "אדוני, בשבת אעבור במקום ואבקש מהצפרדעים לשתוק." התושב, שלא ירד לסוף דעתו של לא־מקום ראש עיריית רמת־גן וראש סיעת רמת־גן לאזרח, נמצא בבניין העירייה כבר 36 שנה. מלמדוביץ (70) אשר מתמודד על קאדנציה נוספת, סיפר השבוע סיפור אופייני המתאר כיצד נהג **אברהם קריניצי** לטפל בבעיות שהתעוררו בעיר, בהיותו ראש ראש־העירייה, לחץ את ידו בחמימות ואמר לו: "תודה רבה, תודה רבה."

■ כל אחד ואוספיו. מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב **דב בן־מאיר**, שהוא גם ח"כ וגם מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, שומר במגירות שולחן־עבודתו מאות סרטים, המיועדים להקרנה בפנס־קסם. בן־מאיר סיפר, שבצעירתו נהג לנדוד להרצאות במקומות שונים בארץ, והיה מלווה את הרצאותיו באופן חזותי. מכיוון שמכונת־הקרנה לא היתה בידיו, הסתייע בפנס־הקסם. אחר־כך, כאשר מונה כמנהל שירות הפירסומים של מינהל־ההסברה, מיסד את השימוש בפנס־קסם בזמן ההרצאות.

■ בראיונות עיתונאיים מביע בן־מאיר עמדה נחרצת נגד מיסוד הזנות בתל־אביב. אין זה פלא. ממרפסת ביתו שבנווה־אביבים יכול בן־מאיר להשקיף על מקום הריכוז הגדול של הזונות בחוף תל־ברוך.

■ איש הפרלמנט של ראשון, **זאב** ("דוק") **מאירוביץ**, הודיע שהוא יוצא לאנגליה לטיול, ובעיקר כדי להתארס עם צעירה מקומית בת 25. מכיוון שדוק, חבר מרכז המיפלגה הליברלית, אינו צעיר כלל ועיקר, ציפו רבים מכריו לשובו ארצה. אך בפעם המי־יודע כמה שב מאירוביץ ואיכזב את חבריו. הוא חזר מחו"ל לבדו.

מיכאל קליינר משתעשע במי־הבריכה עם בנו גילעד (למעלה משמאל). ואחר־כך יוצא מן המים (למעלה מימין), כשהוא מחזיק בבגד־הים. קליינר, ח"כ חרות שבשבוע שעבר מסיור ח"כים בדרום־אמריקה, ניצל את שעות אחר־הצהריים בשבת שעברה ולקח את גילעד בן ה־9 וחצי לשחייה בבריכת מלון רמת־אביב. אך כהרגלו, לא יכול קליינר להיפרד מהפוליטיקה. בתום הבילוי במים הוא מיהר להתלבש ורץ להרצות לפני אורחי המחלקה לחינוך יהודי של ההסתדרות הציונית.

דן בן־אמוץ יושב לצד הגרפיקאי דויד ("טרטה") טרטקובר בצהרי יום השישי שעבר בכסית. בן־אמוץ בא למקום כשהוא לובש חולצה נקייה. הוא קיצץ את שער זקנו בקפדנות וחייך לכל עבר. גם כאשר כולם התלחשו סביבו על סיפור השער של גיליון העולם הזה (2389), שבו דווח על פרשת יחסיו עם עדייה מאירצ'ק (משמאל).

עדייה מאירצ'ק (שלישית מימין) מחלקת סברס לחנן אברמסון, יועצו לענייני תיקשורת של שר־הבינוי־והשיכון (שני מימין) ולשחקן חיים ("אלברט פירות") בנאי, בפתיחת מיסעדה חדשה בתל־אביב. מביטים בה קצין הביטחון אלון צעירי (משמאל) ודליה הוד, בעלת רשת חנויות־בגדים.

כדי להשתתף בהצגה פמיניסטית למרה נירה רבינוביץ את תורת ההיאבקות

תני להם!

שחקני תיאטרון יתגוששו בקרוב על בימת תיאטרון בית־לסין. על הבימה, שתעוצב בצורת זירת־היאבקות, יועלה המינימחזמר, המוצג בלונדון ובניו־יורק טנזי.

במשך כמה שבועות מתאמן צוות־השחקנים בהיאבקות בסגנון קטש (תפוס כפי יכולתך) בהדרכת אנשי הפועל־יפו. לליטוש הסופי הובא מלונדון מתאבק קטש שגם הופיע שם בהצגה.

על השחקנים מוטלת מעמסה כפולה, המישחק התיאטרלי עצמו, בתוספת ההתגוששות, אשר צריכה להיראות אמינה.

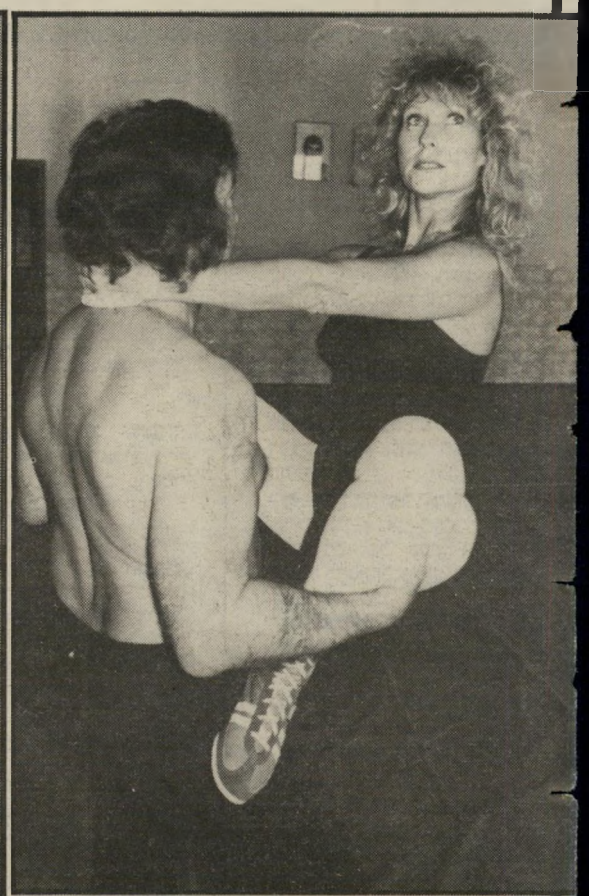
היאבקות הקטש בהצגה אינה אלא מטפורה למאבק הבלתי־פוסק של אשה בגורלה. תחילה כבת שהאם רוחסת מזון לפיה, ואחר־כך כאשה הנאבקת על מציאת מקומה בחברה. בין השאר היא נאלצת להיאבק בחברתה, ההופכת מאהבת של בעלה. מאחר שהבעל הוא אלוף בהתגוששות מחליטה גיבורת ההצגה ללמוד קטש, כדי שתוכל להיאבק בו.

כל עימות עם הבעל מוכרע בזירה. כשהיא מכניעה אותו, חוזר הבעל לסירים ולמחבתות. והאשה? על כך מנסה המחזה לענות.

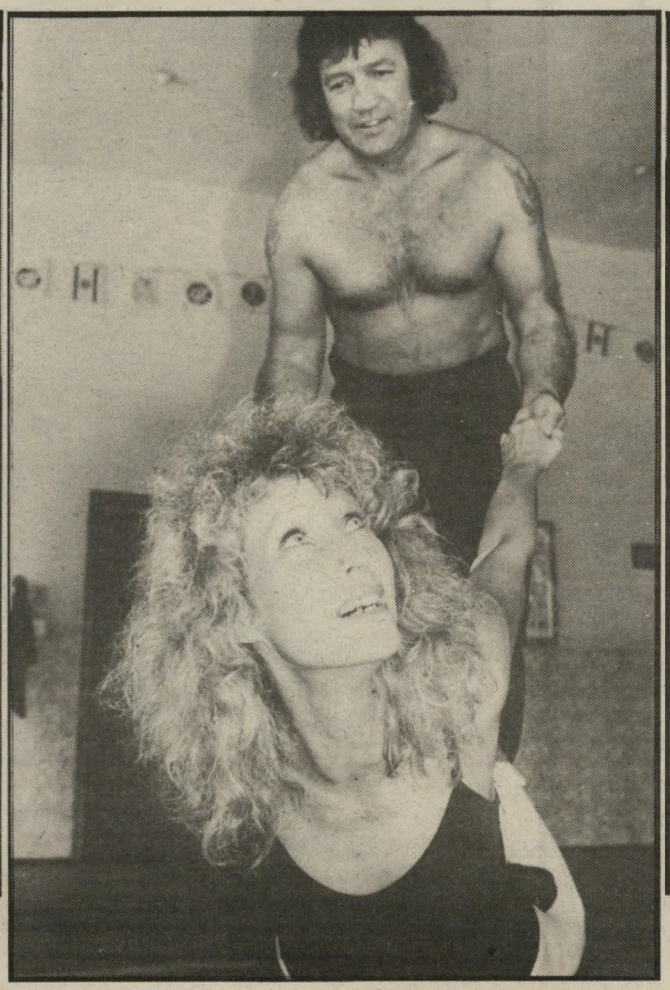
מספרת נירה רבינוביץ, המשחקת את תפקיד האם: „מההתחלה לקחתי את העניין ברצינות. האימונים בספורט זה מאוד קשים, עיקר המאמץ מכוון לגמישות הגוף, בעיקר השרירים הארוכים בגוף. אין פה עניין של כוח, אלא של זריזות והרבה הומור. זה ספורט מאוד תיאטרלי. כולם עפים לריצפה, כל פעם מישהו משחק את החלש והשני מסדר אותו, זה דורש כושר גופני גבוה מאוד. מלבד האימונים בהתגוששות ביפו, אני הולכת למועדון־הבריאות בהילטון להתאמן שם על המכשירים, כדי לפתח את כושרי הגופני."

„כל השחקנים נדלקו לנושא. גם אורלי זילברשטיין וזיזי שביט, המשחקות את תפקיד הבת־האשה. היו צריכים להכין שתי שחקניות לאותו תפקיד, כדי שאם מישהי תיפגע תוכל השניה להחליף אותה.

ביום הרביעי חגגתי בזירת־ההתגוששות את יום־הולדתי ה־40, וכמתנת יום־הולדת קיבלתי תלבושת התגוששות מהפועל־יפו."

רביבה הזמרת־שחקנית נירה רבינוביץ מתאמנת בחברת אלוף אנגליה בקטש, ברייך מקבין. הקטש בהצגה היא מטפורה למאבק של אישה בגורלה.

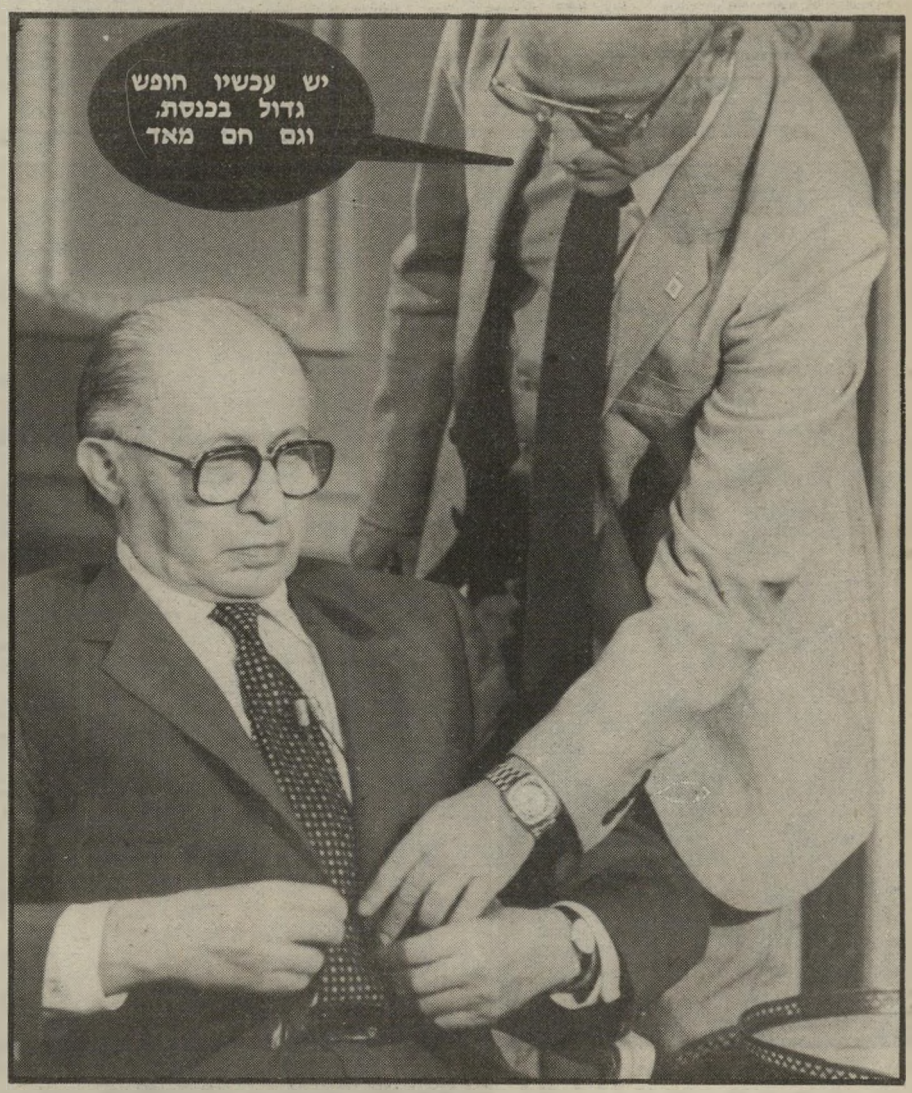
הפלה במשך שלושה חודשים מתאמנת נירה 10 שעות ביממה ולומדת את תורת הקטש. נירה מספרת כי לקחה את העניין ברצינות.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

מנחם בגין ויועצו לענייני תיקשורת, אורי פורת.

אנשים

נשות השרים אינן גומרות את החודש ומדוע נוסעים ישראלים לשוויץ

■ רק יצא עורך־הדין **אהרון פאפו** לחופשה קצרה בת פחות משבוע, וכבר השאירו לו אזרחים מודאגים הודעה במזכירה האוטומטית שבמישרדו. פאפו, חבר הוועד המנהל של רשות־השידור, התבקש לטפל במחלקת־החדשות, אחרי שמיש־הו שמע שהקריין מדבר על הגדה המערבית ולא על „יהודה ושומרון" בניגוד להנחיות הוועד־המנהל. סיכם את הפרשה פאפו: „נו, כאשר החתול נמצא בחופשה, כל העכברים מתנפלים על השמנת."

פסוקי השבוע

● **עדי הלפרן, מנהל מערכת הבחירות של שלמה („ציון") להט:** „צריך להרוג את כל הערבים, אלא אם כן יסכימו לחיות כמו שאני רוצה שיחיו."

● **הרב מנחם הכהן:** „שלושה שותפים קואליציוניים אינם מקוצצים לעולם. פושטי־רגל, פושטי־יד ופושטי־עור."

● **טובה ציפורי,** אשת שר־התיקשורת, על הקיצוץ המוצע במשכורות השרים: „אם צריך לקצץ לאישי ציבור, שיקצצו לח"כים. אני לא רעבה ללחם, אבל לעיתים אני עושה שמיניות באוויר, כדי לקנות במקומות הזולים."

● **מיכל מודעי,** אשת שר האנרגיה והתשתית: „הבן שלנו, סטודנט, עובד מישמרות לילה, כי הוא יודע שלהורים שלו יש בעיות של משכורת."

● **רות ניסים, אשתו של שר־המישפטים:** „להגיד שלא מסתדרים עם המשכורת — זה קל מאוד. אבל צריך להסתפק במה שיש, ולראות את חצי הכוס המלא ולא את החצי הריק."

● **רחל לוי, אשתו של סגן־ראש־הממשלה ושר־הבינוי־והשיכון ואם ל־11 ילדים:** „אינני יכולה להחזיק עוזרת, אפילו כמה שעות בחודש. אינני יכולה להרשות לעצמי לצאת לחופש, או לשלוח את הילדים לקייטנה בקיץ, כי זו הוצאה גדולה שעולה הרבה כסף."

● **דבורה נאמן, אשת שר־הפיתוח־והמדע:** „מאז שבעלי הפך שר ואיננו עוד פרופסור, רמת־החיים שלנו ירדה פלאים."

● **מינה שוסטק, אשת שר־הבריאות:** „האם אני מסתדרת עם המשכורת? מי מסתדר היום עם משכורת? אולי רק תעשיינים ובעלי עסקים."

● **דבורה קורפו, אשת שר־התחבורה:** „אני מס־תדרת בקושי עם המשכורת של הבעל, אבל אנחנו חיים ולא מתלוננים."

● **רות גרופר, אשת שר־החקלאות:** „אני מסתדרת עם המשכורת של פסח, וזו לא חוכמה להסתדר עימה, כאשר יש לנו משק, שבו הבן שלנו ואני שותפים, ואני גם אשה עובדת."

● **אייבי נתן:** „אם היצא־ניות בתל־ברוך רוצות תנאים, שיחייבו כל קליינט לבוא עם דלי מלא מים, תרמוס וסנדוויץ'."

● **המחזאי יהושע סובול** בחותם: „יורם אריזור המציא את הכלכלה הנכונה. עכשיו הוא ממציא לה מנוחה נכונה."

● **הנ"ל:** „הישראלים נוחתים על שווייץ בקצב של אלף איש ליום. הכל התחיל והכל ייגמר בבאזל."

אלון גרבוז מנהל הסינמטק הישראלי (מימין) בא עם אחיו הצייר והמורה לציור יאיר גרבוז, לאכול במיסעדת־דגים בצפון תל־אביב. כשהגיעו למקום, גילו שאורחים רבים הוזמנו לפתיחת המיסעדה. האחים גרבוז המתינו לחברים ולשולחן פנוי. יאיר בא למקום עם אשתו ואלון לבדו.

מרים בנימיני

מזל החודש:

בתולה

בתחומי הבית, המישפחה והכספים

בשלוש השנים שעברו הכריחו את בני מזל בתולה להעסיק את מחשבתם במצבם הכלכלי. רובם היו חסרי־ מנוחה, באשר למצבם הכספי. התחייבויות שלקחו על עצמם הכניסו אותם ללחץ, והם, שתמיד מוצאים לעצמם סיבה להיות מודאגים ממשהו, התקשו למצוא פיתרונות שיביאו להם את השקט הנכסף. הכספים שלהם הם היו זקוקים, לא תמיד היו למען עצמם. רבים מהם ניסו לגייס כספים כדי לעזור לבני־מישפחה, שעתידם היה תלוי בכך. הסיבה למצב זה היתה קשורה בכוכב שבתאי, הכוכב הגורם לקשיים ומחסור. מאוקטובר 1980 נמצא כוכב זה בבית השני של בני מזל בתולה. הבית השני קשור בכספים וברכוש, ומאותו הרגע ששבתאי התמקם בו, הוא גרם לכך שבני המזל יסבלו מבעיות רכוש וכספים.

ומה באשר להמשך? השנה מסוף אוגוסט, עוזב שבתאי את הבית השני ומשחרר את בני המזל מהלחץ והדאגות. לבעיות ולקשיים יימצא פיתרון, ומהשנה יוכלו להרגיש בני המזל בשיפור ניכר במצבם הכספי.

בני בתולה אוהבים לעבוד, אולם יסבלו במקום העבודה מלחצים וממתיחויות

אם כי המצב הכללי במדינה לא יהיה קל מהבחינה הזו, דווקא בני מזל בתולה ימצאו להם דרך, ויידעו איך לתמרן במצבים החדשים. למרבית הפלא יתברר, שמצבם הכלכלי ישתפר, והם ישתחררו מהדאגות והחרדות שהיו מנת־חלקם בשלוש השנים האחרונות.

תחום נוסף שהעסיק את בני המזל הוא תחום הבית והמישפחה. כוכב אוראנוס נכנס לבית הרביעי שלהם בדצמבר 1981 וכדרכו, התחיל להפוך דברים על פיהם. חלק מבני המזל הרגישו בצורך חזק לשנות את המקום שבו הם גרים. אחרים החליטו לשנות את המיסגרת המישפחתית. אם בשנים עברו הם הסתפקו בהשמעת ביקורת על מצבים שאינם משביעים את רצונם, הפעם הם מצאו את עצמם משנים מה שאינו לרוחם.

משנכנס כוכב יופיטר לבית הרביעי שלהם, בתחילת 1983, הם קיבלו כעין סיוע נוסף, ויכלו להוציא לפועל את הרעיונות החדשים שהתעוררו בקירבם.

השנה עתיד כוכב יופיטר לצאת מהבית הרביעי ולהיכנס לבית החמישי. כל זה יקרה בינואר 1984. הבית החמישי קשור בילדים, אהבות, יצירה ותחביבים. אם כך, מה המשמעות של המצב החדש? קודם כל: המישפחות, שאחד מבני־הזוג בהן משתייך למזל בתולה, יוכלו לצפות להרחבת המישפחה בשנה זו. ומכיוון שכבר ראינו, כי מבחינה כלכלית המצב ישתפר, אז אולי באמת הגיע הזמן להזרים דם צעיר ורענן למישפחה!

אמנים, סופרים ויוצרים במזל בתולה יוכלו להצליח יותר מהרגיל. הם יקבלו יותר השראה ויותר רעיונות, ויצליחו לפרסם ולמכור את יצירותיהם, ואף לזכות בשבחים על ביצוע מושלם ומעורר התפעלות.

בני המזל הצנועים והשקטים יחפשו לפתע אהבה והרפתקות חדשות

באשר לאהבות חדשות – שטח זה יהיה תוסס ומלא חיים השנה. בני בתולה, המוכרים כאנשים צנועים ומסתפקים במועט, ירגישו שהם רוצים להינות מהרפתקות מושכות ומרתקות. סוף־סוף יוכלו להרשות לעצמם לאהוב ולהיות נאהבים, מבלי לתת דין־וחשבון לאיש.

בתחום העבודה המצב השנה לא יהיה קל. לחצים שיורגשו במקום־ העבודה יביאו לא פעם לרוגז ולסיכסוכים עם עובדים אחרים. בני המזל יצטרכו לפתח סבלנות ושליטה עצמית, כדי למנוע מעצמם להגיע לעצבנות ולחוסר־שקט בעבודה. מכיוון שכידוע בני־בתולה אוהבים לעבוד, מקום העבודה משמש להם לעתים קרובות המקום שבו הם מתפרקים מלחצים אחרים.

מבחינה בריאותית, המצב יהיה רגיש ועדין. אותם שסובלים מבעיות הקשורות למחזור־הדם או ללחץ־הדם – יצטרכו להשגיח על עצמם במיוחד ולגשת לרופא כאשר אינם מרגישים בטוב.

אחת התכונות הבולטות של בני בתולה היא, שכאשר מישהו בסביבתם אינו חש בטוב, הם עושים הכל כדי לעזור לו ולהקל עליו. אך כשהם עצמם אינם בסדר, הם מעדיפים להתעלם מהמצב – עד שלעיתים הם מגיעים לרופא כאשר המצב נהיה קשה ומסובך.

בתחילת השבוע תחושו בעייפות, אבל עודף עבודה ואחריות ימנע מכם למצוא זמן למנוחה. ובכל זאת, רצוי שתקפידו לנוח ותיקחו על עצמכם פחות התחייבויות. ה־בריאות אינה כתמיד, ואתם נוטים יותר לחולשה. מכרים מה־ עבר נפגשים איתכם לאחרונה, גם השבוע יימשכו פגישות מוזרות אלה. מעניין, שכל מי שהכרתם בעבר מעוניין לחדש את הקשרים. עדיף ליזום פגישות עם אנשים חדשים.

* * *

השבוע תתחילו להרגיש יותר טוב. מצבי־הרוח הקשים שידעתם לאחרונה מתחילים לחלוף, אולם הקשיים עדיין לא נגמ־ רו. בשטח הרומאנטי המצב יותר בהיר. אולם עליכם להיות זהירים מתמיד. למצב־רוח אופ־ טימי עדיין אין כל סיבה. בשטח הכספי מצבכם רחוק מלהש־ ביע רצון. אל תכנסו להוצאות גדולות ונסו לחסוך במידת האפשר. בשטח העבודה יוצעו לכם כמה הצעות מעניינות ומקדמות.

* * *

השבוע תיאלצו לבלות בבית יותר מכפי הרצוי – או אתם או מישה מבני המישפחה ירגיש לא כל־כך טוב. לכן לא כדאי לתכנן נסיעות וחופשות לתקו־ פה הנוכחית. אמנים במזל תאומים יוכלו ליהנות השבוע מרע־ יונות מקוריים ומיכולת טובה – נצלו את התקופה ונסו להישאר יותר בבית כדי לעבוד. אורחים מהארץ וגם מחו"ל עומדים להפתיע אתכם בביקור. אולם הביקור יועיל לכם ויגרום לכם הנאה.

אינפורמציה שתגיע לאוזניכם עשויה לעזור לכם רבות בקידום תוכניותיכם הכספיות.

גם במקום שבו אתם עובדים קיימת אפשרות טובה לבצע שינויים יעילים וטובים. אנשים צעירים או ילדים עומדים לבקר בביתכם – אל תכנסו למתח. הכל יעבור בשלום. מסיבה או מפגש חברתי אחר יוסיפו רבות לת־ קופה. אתם עומדים להכיר אנשים חדשים ומקוריים. לרווקים תהיה הזדמנות לפתוח בקשרים חדשים.

* * *

המתח שבו חשתם לאחרונה יעזוב אתכם. מצב־הרוח יהיה הרבה יותר טוב. אנשים בסביבתכם יהיו יותר רגועים ויתנהגו כלפיכם ביתר אחדה. בשטח העבודה עליכם לחשוב על שינוי, או אפילו על התחלה חדשה. אל חשש: אחרי הצעד ה־ ראשון יהיה לכם הרבה יותר קל מכפי שאתם חושבים. אריות העסו־ קים בלימודים יצליחו ויזכו בשבחים יותר מן המשוער. השבוע תוכלו לחשוב על קנייה של ריהוט חדש.

* * *

השבוע תרגישו עדיין במתח. אולם אותם שנולדו בתחילת המזל כבר ירגישו בהקלה ניכרת. אתם מודאגים ממצב הבריאות של בן־הזוג או של בני־ מישפחה אחרים. תוך שבוע־שבועיים המצב יהיה שוב יותר טוב, ותוכלו למצוא לעצמכם יותר מנוחה נפשית. במקום העבודה אתם מתישים את עצמכם. קחו לעצמכם חופשה קצרה ונסו לנוח – בגוף ובנפש. לאחרונה אתם זקוקים מאוד לקצת מרגוע ופורקן.

השבוע לא יהיה לכם קל במיוחד. בשטח הרומאנטי צפויים קשיים, היזהרו מלהשלות את עצמכם והקשיבו היטב לדברי בן־הזוג, מאחר שאתם נוטים לפרש את דבריו כפי שאתם רוצים להבין, ומשנים את הכוונה האמיתית. בימים אלה האמת אמורה לצאת לאור – תתכוננו לשמוע דברים שלא ימצאו חן בעיניכם. אולם הגיע הזמן לארגן את החיים מחדש, להרחיב אופקים, ואולי אף לחשוב על קשר חדש.

* * *

אנשים שונים מנסים להתיידד איתכם לאחרונה. בידקו היטב את הסיבה לכך ואל תמהרו להאמין לכל הצהרת ידידות. בשטח העבודה מרוצים מכם. ואם כי כמה אנשים מקנאים בכם. אתם עומדים לפני קידום שיבוא במפתיע. קשרים שמתפתחים עם אנשים בעלי השפעה במקום שבו אתם עובדים עלולים לגרום לאכזבה מרה. להכרויות מסוג זה כדאי להתייחס בקלילות. למרות גישתכם הרצינית בנדון.

* * *

במקום־העבודה תתכוננו לתקופה חשובה ומלאת אירועים. זה הזמן לכל הבלתי־צפוי והמלהיב. התוצאות יימשכו זמן רב. תצ־ טרכו להיות זהירים מאוד בידידויות חד־ שות, כי ההשפעה שלהן עלולה להיות אחרת מזו שאתם חושבים. במ־ קום־העבודה תוכלו להרשות לעצמכם לג־ לות יוזמה ומקוריות. הראייה שלכם ברגע זה חדה, ומכיוון שהמגנטיזם האישי שלכם חזק ברגע זה – לא יוכלו להתעלם מעצותיכם.

מצב־הרוח שלכם עומד להשתפר השבוע, כדאי לתכנן את הנסיעה הבאה לחוץ־ לארץ – זה ישכיח מכם את כל מה שעברתם לאחרונה. לדילמה שבה אתם נתונים במקום־ העבודה עדיין לא יימ־ צא פיתרון. אל תשברו את הראש בקשר לכך. תוך כמה שבועות תמ־ צאו את הכיוון הנכון. מצב הבריאות אינו טוב במיוחד. השגיחו על עצ־ מכם. המקום הרגיש יהיה הגב או הרגליים. בשטח הרומאנטי המצב עדיין אינו טוב.

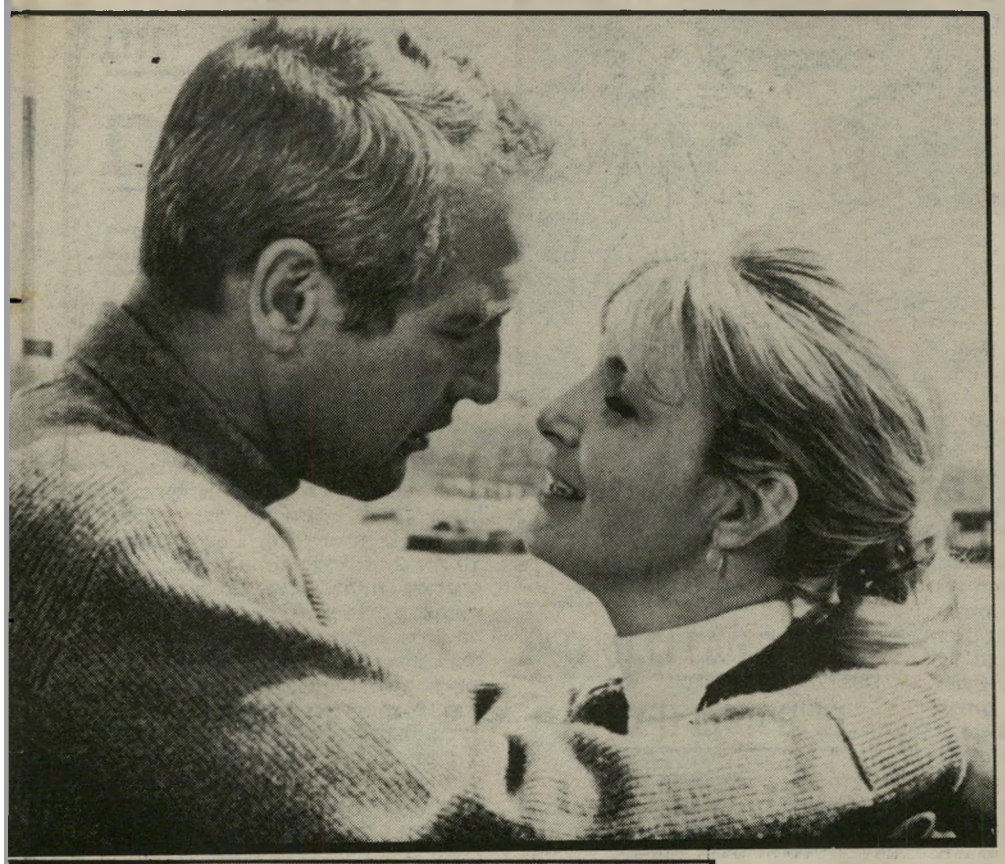
* * *

הצעד שביצעתם לא־מזמן גורם לכם קשיים לא מעטים ברגע זה. מצב־הרוח די ירוד. ונדמה כאילו שבאף מקום לא תוכלו למצוא לעצמכם שקט ומנוחה. בעיות כספיות הקשי־ רות באנשים אחרים במישפחה מציקות לכם ולא מוסיפות להרגשה הטובה – אולם אין ברירה, עליכם לעבור את החודש הקשה, ויסתבר לכם שאתם יו־ תר חזקים מכפי שחשבתם. בני־הזוג נוטים לריב איתכם, אל תגיבו ותגלו סובלנות.

* * *

השבוע יתחיל במצב־רוח מצויין. אתם נוטים להיות יותר מדי אופטימיים. אם כי השבוע תוכלו להיווכח שאנשים רבים מבקשים את חברתכם. שימו לב למה שקורה סביבכם. ואל תהיו יותר מדי תמימים. השבוע תוזמנו למסיבות ולחגיגות. וחיכלו ממש ליהנות מהפגישות שמ־ צפות לכם. אנשים מן העבר יכנסו לפתע חזרה לחייכם ויוסיפו טעם והתלהבות. מבחינה כספית תופתעו לטובה. תוכלו לקנות לעצמכם את המתנה הנכספת.

אנשים בעולם

נדין גורדימר: לא כמו סולז'ניצין

הסופרת הדרום־אפריקאית **נדין גורדימר**, שמבקרים בעולם מתחרים ביניהם בסופרלטיבים שהם מעניקים ליצירותיה, שומרת על שלוותה: „איני מייחסת חשיבות רבה מדי לסופר ולכוחותיו. הספרות כמעט שאינה יכולה לשנות את מהלכי ההיסטוריה. אין היא יכולה למנוע את הטרגדיה של החיים. אך בכל זאת, הסופר אינו יכול שלא לכתוב, ולכתוב ולכתוב.

„סופר אינו יכול להתרחק ממולדתו. כשאתה מתרחק מארצך, אתה מוותר בהכרח על יכולתך, ותהיה צנועה ככל שתהיה, לשנות, לתקן. הדוגמה הטובה ביותר לכך היא סולז'ניצין. איזו השפעה יש לו עכשיו, כשהוא חי מחוץ לברית־המועצות? קולו אינו נשמע. אם רוצים להיאבק, חייבים להישאר במקום. אסור לברוח."

והיא אכן נשארת בדרום־אפריקה וכותבת ספרים נוקבים נגד המישטר הגזעני, כי סופר אינו יכול שלא לכתוב.

בוב הופ הוא הגבר הסכסי ביותר באמריקה ★ ברוק שילדס תעשה כסף בבורסה ★ ליז טיילור תתחתן

אליזבת טיילור התארסה רישמית עם ויקטור גונזלס לונה. הכלה־לעתיד קיבלה מהבעל־לעתיד טבעת עם יהלום של 16 וחצי קראט. במסיבת האירוסין נכח גם **ריצ'רד ברטון**, שנשא לפני חודש את ידידתו **סלי היי** בטקס שנערך בלאס־וגאס. נישואיה בפעם השמינית של הגברת טיילור ייערכו בסוף השנה ●●● הרקדן **רודולף נוראייב** פרש מהפקת הבאלט דון קישוט בגלל פגיעה ברגלו. מנהלי הבוסטון באלט נאלצו לבטל את כל ההופעות ●●● השחקן הוותיק **ג'ימי סטיוארט** סובל מסרטן העור, שפגע בצד השמאלי של פניו. גידול מסוג זה ניתן לריפוי, והשחקן בן ה־75 ממשיך לעבוד כרגיל. הוא מקבל מזה שבועיים הקרנות, ובעוד כשבוע צופים שיהיה בריא לחלוטין ●●● כתב־העת פלייגירל בחר בקומיקאי **בוב הופ** כגבר האמריקאי הסכסי ביותר. הגיב על כך הופ בן ה־80: הקמטים שלי הצליחו להביס אפילו את גומות־החזון של **ג'ון טראבולטה** ●●● סר **ג'ון גילגוד** הוא חובב מושבע של רומנים למשרתות. הוא מוכן לספר לכל מי שרוצה לשמוע: „**הרולד רובינס** הוא נהדר ו**ג'ודית קרנין** היא בכלל משהו. אני כבר ממתין לספר הבא שלה." סר ג'ון מדגיש שהוא אוהב את „הקטעים המלוכלכים" ושהוא בורק תמיד כמה עמודים נשארו בין סצינת מין אחת לשנייה ●●● **רוברט רדפורד** עומד לגלם תפקיד של שחקן בייסבול מזדקן בסרט שייקרא הטבעי. רדפורד אומר שהוא ירגיש ממש טבעי בתפקיד, כי „תמיד אהבתי לשחק בייסבול, ואני יכול בהחלט להזדהות עם הדמות כי גם אני זקן מדי לבייסבול." השחקן בן ה־47, שלא עשה שום סרט מזה שנתיים, הסביר שהוא החליט להשתתף בסרט זה, כי כך תהיה לו הזדמנות לשחק לצד **רוברט דובל**, שיגלם את דמותו של כתב ספורט ●●● חברה המתכננת למכור פוסטרים שעליהם תתנוסס דמותה העירומה של **ברוק שילדס** כשהיתה בת 11, יצאה בהנפקה בבורסה של ניו־יורק. הפוסטר יעלה 40 דולר, והמניות נמכרו ב־6 דולר למניה.

פול ניומן: סרט־וידוי על טרגדיה של אב ובנו

סקוט ניומן (משמאל) לא הצליח להתמודד עם פירסומו האדיר של אביו. הוא ברח ממנו, החליף את שם מישפחתו, הסתבך עם החוק, ולבסוף מת בחדר עלוב בברונקס ממנת־יתר. שם סם. אחרי מותו הקימו **סול ניומן** ואשתו ג'ואן וודוורד (למעלה) קרן על שם בנם, שמטרתה לעזור לצעירים לצאת מגיהנום הסמים. בשנים האחרונות הם מקדישים את כל מירצם, וחלק גדול מהונם לפעולות הקרן.

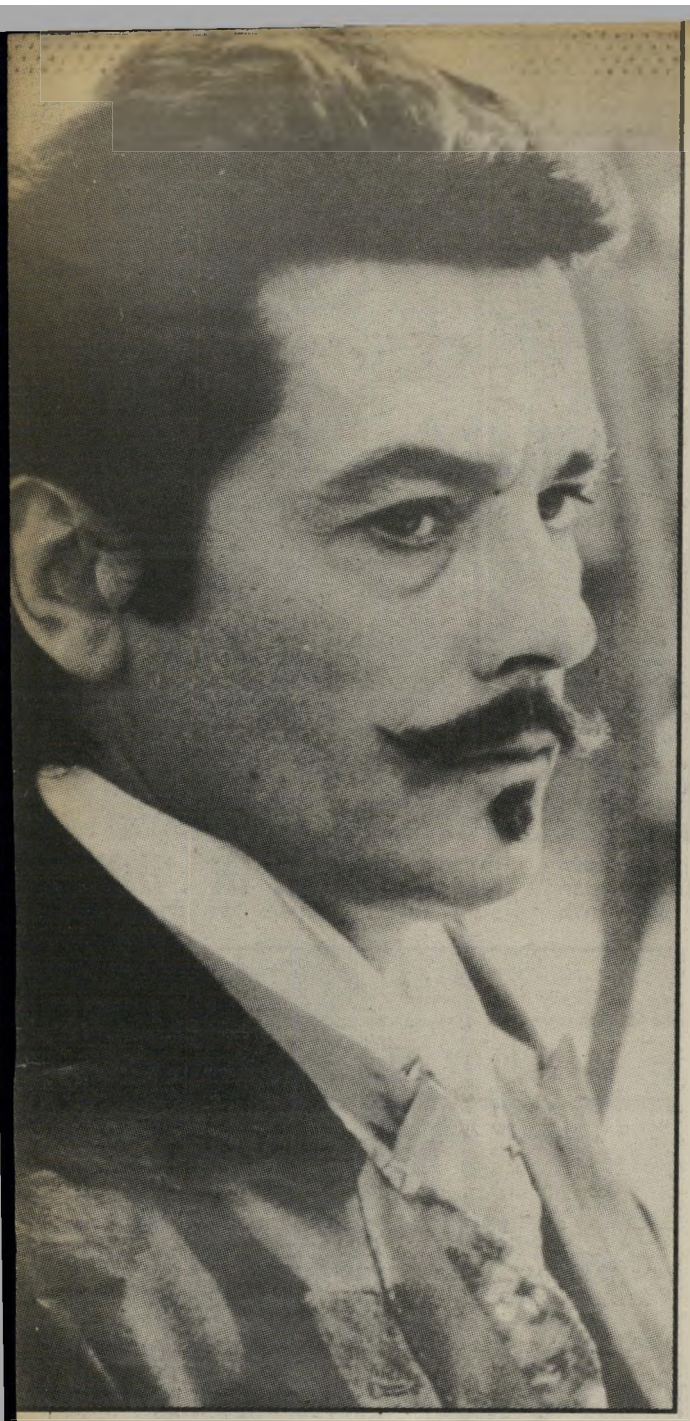
„זהו מאבק מתמיד ומתיש," אומרת ג'ואן וודוורד. „מאז מותו של סקוט חי פול בהרגשה שאין לו יותר מה להפסיד. הקרן הזאת נותנת לו לפחות סיבה להמשיך ולהיאבק. אני מקווה שהוא יוכה במאבק הזה, אך אני מתפללת שלא יזכה בו מהר מדי, כי אחר־כך — מי יודע..."

היום, חמש שנים אחרי הטרגדיה שפקדה את בנו, הוא מסריט, תחת מעטה כבד של סודיות, סרט וידוי בשם הרי ובנו. הסרט מתאר קונפליקט חריף בין אב, פועל שובת, ובין בנו, נער מתבגר שאינו מבין עוד לא את החברה שבה הוא חי ולא את המישפחה שאליה הוא משתייך. ידידים ספורים הנמצאים בסוד ההפקה מוכנים להסביר שזוהי גירסה חדשה לקונפליקט הניצחי בין הדורות וליאוש המתלווה לאי־היכולת ליצור קשר בין בני־הארם.

לוראן פיניון: בגיל 23 — התהילה, הכבוד והכסף

כמעט עד לסוף המירוץ לא האמין איש שהוא יזכה. אך הוא עשה זאת. בגיל 23 ובהופעת הבכורה שלו במירוץ־האופניים המפורסם ביותר בעולם, הטור דה פראנס, זכה **לוראן פיניון** בכל — בניצחון, בתהילה ובכסף. הוא התחיל למשוך תשומת־לב כבר בתחילת המירוץ, אך הפרשנים המעיטו בהצלחתו וניבאו שבמקודם או במאוחר הוא יחלש ויפרוש מהמירוץ הארוך והמתיש, הדורש לא רק כושר גופני מעולה וסיבולת גבוהה, אלא גם נסיון רב. ואחרי 3800 קילומטרים של בדידות מזהרת, מגיע לו לנוח מעט. בתמונה הוא נראה רוקד עם ארוסתו, במסיבה שנערכה לכבודו במועדון־לילה בפאריס.

אלן דלון: אמיץ, יהיר ומאופר

אלן דלון החליט שמה שיעשה אותו מאושר הוא איזה תואר אצולה קטן. החליט ועשה. הוא מגלם את הברון **דה־שרלוס** בסירטו החדש של הבימאי **סולקר שלנדורף**, אהבתו של סוואן על פי **מרסל פרוסט**. השתתפותו עוררה סקרנות רבה, מפני שזו היא הפעם הראשונה, אחרי שנים רבות, שדלון מוכן להשתתף בסרט בתפקיד קטן יחסית.

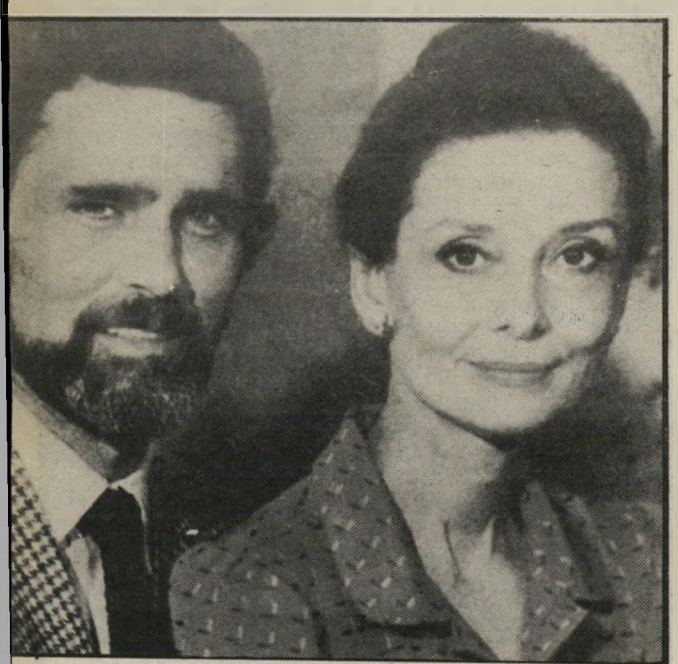
תוכן הסרט נשמר עדיין בסוד גדול. כל מה שהבימאי מוכן לגלות הוא שמדובר בסיפור של קינאה. אך אם ישאר נאמן לדמותו של הברון כפי שהיא מתוארת בספרות הצרפתית, הרי שצפוי לנו דלון „אינטליגנטי, אמיץ, רגיש ואפילו רגשן, תרבותי, נדיב, יהיר, רגזן, מלשין, קנאי ו...מתאפר". וגם זה משהו.

דיאן קיטון: מה קורה לה בפאריס?

צלם זריז ובעל עין חדה לא התרשם מהתחפושת של הגברת שבתמונה — שימלה שחורה וארוכה, ז'קט ענקי, מישקפי־שמש ושיער אסוף. לגבי הארון שלצידה כבר בכלל לא היתה לו בעיה בזיהוי, למרות המישקפיים הכהים והראש המורכן. הוא תפס את **דיאן קיטון** ואת **וורן ביטי** שוב ביחד, מטיילים כזוג יונים בשוק פאריסי, וכשהמשיך לעקוב אחריהם ראה אותם אוחזים ידיים ומביטים אחד בשני ביעניים אוהבות במיסעדות קטנות ואינטימיות. לא להאמין למה שקורה לאמריקאים בפאריס.

אודרי הפבורן: סיפור מהאגדות

הסיפור נשמע רומנטי יותר מכל סרט ש**אודרי הפבורן** כיכבה בו אי־פעם. הגיבור הוא **רוברט וולדרס**, בן 45, שהתאלמן מכוכבת הוליוודית ותיקה אחרת, **מרל אוברון**, שנפטרה בגיל 68. הגיבורה היא אודרי הפבורן בת ה־54, גרושה בודדה, אחרי שנישואיה השניים, לרופא־פלייבוי האיטלקי **אנדריאה דוטי** התמוטטו ברעש אדיר ובסידרת שערוריות.

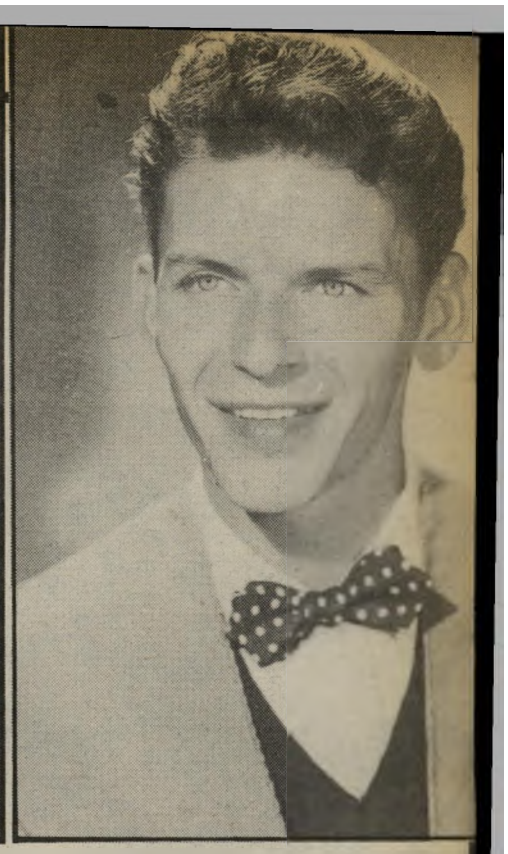
שני הגיבורים הבודדים נפגשו והתאהבו. אודרי אומרת עליו: „הוא אדם מאוד יקר ונפלא. אנחנו מאוד מאושרים. זוהי אהבת־אמת. אנחנו כמו נשואים. רוב הוא הגבר של חיי." ואילו הוא אומר עליה: „איזו סיבה בעולם יכולה להיות לשני אנשים בוגרים לחיות ביחד במשך שנתיים וחצי אם לא אהבה? אנחנו מאושרים, וזה ימשך כך לעולם." והם חיים באושר ועושר עד היום הזה.

אבי טולידנו כיסה את ראשו בפיאה —

לשיר - או

שע

פראנק: אז ועכשיו הזמר ה־אמריקאי פראנק סינטרה סבל מקרחת מתפשטת. מיטב מעצבי הפיאות בעולם טיפלו בראשו. בהתחלה הוא חבש פיאה, ולאחרונה עבר טיפול השתלה. הש־תלות השיער מצליחות רק לעיתים רחוקות מאוד.

כאשר כל אלה לא הועילו אפילו לשערה אחת?

רבים מושכים קווצות שיער מפאתי מערב לפאתי מיזרח, ובדבק אפוקסי — ובנוסחה סודית — מצמידים אותן למקומן, ומתפארים במצח נמוך ויפה, עד שבאה הרוח...

אך כמה מידידי הטובים ביותר ניסו ומנסים גם כיום להציג לפני העולם — ובעיקר לפני שונאיהם — ראש עטוי שיער, שערה־שערה במקומה.

שורות במיסדר

יש **המנסים** לעזור לקרחים להסתיר את הפרחת הנוצצת. יש אפילו המתפרנסים מכך.

כבר **עמדו** קדמונים על הקשר שבין פיאה ושיכחה, והתכוונו לומר, שהחובש פיאה לראשו מנסה להשכיח מכולם — ויותר מכל מעצמו — את קלונו, את הקרחת. אפילו ויליאם שקספיר רמז רמיזה עבה בנושא זה, ובעוד בני מונטגיו ברומיאו ויוליה היו שעירים כשעיר־עיזים, הרי בני קפולט היו קרחים כקורח — ומכאן השם התיאטרוני לפיאה נוכרית „קפלט".

בימינו, כשהמאה ה־21 מידפקת על הדלת, טרם נמצאה דרך להצמיח שיער על ראש קרח. מה להם, לקרחים, כורים אטומיים, טיסות לחלל, נחיתה על הירח, או מיקרוסקופ אלקטרוני — עד היום, ההשתלות בדרך כלל לא הצליחו, כי לאדם יש בחלק האחורי של ראשו מאגר גדול של כלי־דם. כשמנסים להעביר שערות מהעורף לחלק הקדמי של הראש, שבו אין כלי־ דם במידה מספקת, ההשתלה פשוט לא מצליחה.

אני מכין פיאות לבני 6 עד 76. אני מטפל בבחור בן 21, שמגיל 6 אני מכין לו פיאה סודית מבית־יוצר של ידידו הטוב של כל קרח, אורי גרוס, היא הסוד הגלוי ביותר בישראל.

אומר אורי גרוס, איש־הפיאות:

18 שנה אני עוסק בהתאמת פיאות לאנשים. יש להבדיל בין מה שאני עושה, ובין השתלות שעושים בשער. את ההשתלות עושה רופא כירוג בהרדמה.

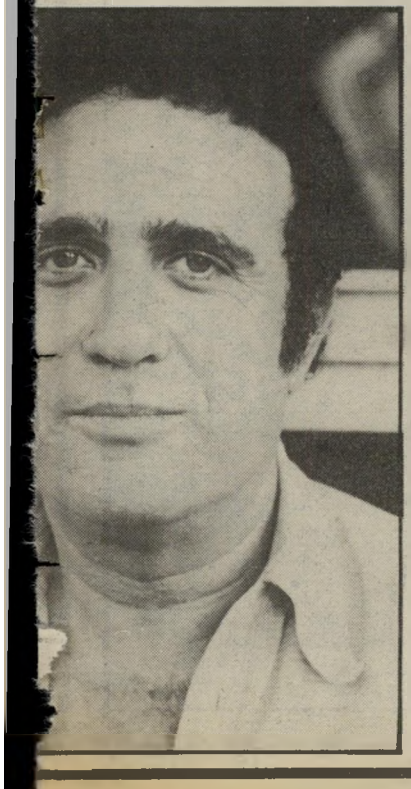

2 פיאות לששי הזמר־שחקן ששי קשת לא הופיע מעו־לם ללא פיאה. הוא נראה בחתונתו לשחקנית יונה אליאן בפיאה אחת ובתמונה למטה נראה בפיאה אחרת.

אבי טולידנו: פנים

הצטרף לזמרים אחרים בארץ ובעולם

כל בראש

ניר

כל פעם פאה שונה, לפי גילו.

לאנשים יש קשר חזק מאוד לשיער ראשם. יש כאלה שמקבלים פשוט הלם, ונכנסים לדיכאון קשה כשהם מתחילים להקריח.

אני לא משלה אנשים שהפיאה היא שיער טיבעי. זה אביזר של לבוש, ואדם צריך להוריד אותו כשהוא מגיע הביתה, כמו שהוא מוריד את נעליו.

אני עובד רק בשיער טיבעי, לשם התחושה הטובה של האדם.

פעם הגיע אלי רופא בן 70 וביקש פיאה. סידרתי לו אחת והתפלאתי — מה אדם בגילו צריך פיאה? אחרי כמה ימים, כשבאתי להצגה, ראיתי אותו יושב עם אשה צעירה. ואז פשוט הבנתי: כל אדם והשיגעון שלו.

עד כאן אורי גרוס.

זקן הבדרנים עוטי הפיאות הוא ללא ספק שמואל („שמיל") שי. מספר שמיל על הקרחת:

„זה היה בערב פורים 1968. ערכנו ערב ראיונות בבית החייל בתל־אביב. הזמנתי את אורי גרוס להתראיין על פיאות ועל תחפושות. אורי הביא איתו כמה אביזרים, וכהדגמה הניח פיאה על ראשי.

כולם קיבלו את השינוי בתשואות, וגם אני נלהבתי. ארבעה חודשים נשאתי אותה על ראשי, עד שעשיתי חושבים: הרי לא כל יום פורים. כמה זמן יכול אדם להיות מחופש? ומאז בני הקטן משתמש בה להצגותיו."

ששי קשת, לעומת זאת, אימץ את הפיאה באהבה רבה ולא נפרד ממנה לרגע. אפילו לנשואיו עם יונה אליאן הוא בא מצוייד בכלורית למהדרין.

יהורם גאון הוא יותר מתוחכם. השיטה שלו: הדבקת שערות. השיטה מצויינת, אך לפעמים, בנשוב הרוח, נראים טורים־טורים של הסוואה שעירה, המתייצבים במיסדר, מתיישרים לפי הימין.

אבי טולדנו, המעלה עתה ערב־יחיד, הצטייד אף הוא במלאכת מחשבת, ולקראת ההופעה מפארת תיסרוקת פוני את ראשו.

מה לך כי תשיר?

מדוע **לגברים** קרחת ולנשים תיפרחת? זה סיפור ישן, שורשיו בפרה־היסטוריה.

כשאבות־אבותינו התהלכו עירום, והלנה טרם פתחה מישרריה בתל־אביב ובניו־יורק, הגברים היו מחזרים נמרצים ונלהבים יותר מכני־מינם היום.

כשחתיכה טיילה בדיזנגוף, איש לא השמיע פוצניו־מוצניו. הגבר תפס מייד צמה נאה ועבה בידו, והוביל את משוש עיניו למערה ברחוב גורדון, כשהיא מפזזת ומכרכרת. כמה לילות סוערים התישו את הבחור, וכשגרדם — גזרה את מחלפות ראשו, וזהו. כל היתר תורשה, רבותי, פשוט תורשה.

מדוע מבריקה הקרחת? לא ידוע. עד היום לא נמצאה תשובה חותכת חד־משמעית, אך היא מבריקה בוהקת ונוצצת יותר מתמיד — לאור הזרקורים.

בתיאטרון יש הרבה זרקורים, ועוד יותר פיאות, והחברה מסתדרים, ועולים על הבימה מצויידים בקפלטים נהדרים, ולולא השוער ביציאה האחורית של התיאטרון, היו פיאות רבות נשכחות על ראשיהם היפים של כמה שחקנים ידועים ומצטיינים.

ראיתם פעם זמר חסר־שיער? נוסחת הפלא בעולם הזמר היא זאת: „מה לך כי תשיר — וראשך לא שעיר?"

ששי קשת, אבי טולדנו ושמואל שי לא היו הראשונים שגילו את הפיאה. זהו מוצר בינלאומי.

בינג קרוסבי ופרנק סינטרה נהגו לשפץ את התרמית בעזרת איזו פיאה קטנה וחמודה, לטובת אמהותינו הנלהבות. אך אז הופיע אלוויס באופק, לראשו בלורית ענקית משוחה בשמן. הבלורית מתנופפת לימין כשהירכיים לשמאל, כשהישבן נסוג עפה הבלורית קדימה, ולהיפך.

לא פלא, איפוא, שהחיפושיות והאבנים המתגלגלות גידלו בלוריות, ואלטון ג'ון כיסה מערומיו בכובע.

הקץ לפיאה

השדר והמנחה שמואל שי חובש פיאה בראיון עם בן־גוריון ב־1968. אחרי כבמה חודשים הוא הסיר את הפיאה. היום הוא אינו חובש פיאה כלל. „אורי גרוס התאים לי פיאה על הבימה, בערב־ראיונות, והיא מאוד מצאה חן בעיניי", סיפר.

חדשות (מימין) וישנות (למעלה)

מצח של גאון **הזמר יורם גאון סבל מקרחת שהתפשטה מכיוון המצח. לאחרונה עבר טיפול של השתלת שיער. שאחריו נראה כאילו שטח מיצחו נהיה קטן יותר.**

מקס עדן - מריאל

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט
ויזה
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ג'וקים), תוכעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' ע"ז עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

בעיות
ולבטים
בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

מוקדש למי שלא יודע

באמצע ישיבת המערכת האחרונה שאלה אותי אורנה גלזן, כתבת האופנה שלנו, בלחש בלחש (כדי שהעורך לא יתעצבן), איך מורידים מסטיק מבגד. עניתי לה. אורנה אמרה תודה ושאלה למה אני לא כותבת דברים כאלה במדור. זה מפני שאני בטוחה שכל העולם כבר יודע דברים כאלה. אז החלטנו, אורנה ואני, שכל פעם שתהיה לי איזו עצה מהסוג שלפי דעתי כל אחד יודע, אקדיש אותה במיוחד לאורנה.

אז בקשר למסטיק. מכניסים את הבגד הנגוע לתוך הפריזר לשעתיים־שלוש. המסטיק קופא, ואז מורידים אותו בעדינות עם סכין למריחה (לא סכין חד מדי, כי אז ילך המסטיק עם הבגד). אחרי פעולה א', אם נשארים עוד סימנים קלים על הבגד, משפשפים אותו בחתיכת צמר גפן טבולה בבנזין. מה, לא ידעתם את זה?

אם את עניין המסטיק לא ידעתם, אולי אתם גם לא יודעים איך מורידים זפת מהרגליים אחרי בילוי בים? מה, ברצינות? אז מה עשיתם עד היום?

שלב א' — מתיישבים באמבטיה.

שלב ב' — משפשפים את הרגליים בסינטבון שקונים בכל מכולת.

שלב ג' — (שלב ההפתעה) את השאריות שנשארו גם אחרי הסינטבון, משפשפים בנייר אלומיניום של חמאה. זאת אומרת, כשאתם מעבירים חמאה מהנייר שלה לכלי הפלסטיק או הזכוכית, אתם לא זורקים את הנייר לאשפה, אלא מאחסנים אותו בפריזר, עד שמתמלאות לכם הרגליים בזפת. זו המצאה שעוברת אצלנו במישפחה בירושה. פחות או יותר הירושה היחידה שקיבלתי ממשפחת בעלי, חוץ מהרגליים העקומות של הילדים שלי.

ואחרון אחרון חביב, עצה לאנשים שלא יכולים להשתמש בשמפו לחפיפת שער, מכל מיני סיבות. יש אנשים כאלה, אני מכירה אחת שגם סיפרה לי את הסיפר הבא:

ובכן, האלרגיים לשמפו חייבים לחפוף את ראשיהם בסבון בסיסי, כלומר סבון כביסה, שלא מכיל חומרים מסויימים שמכיל שמפו, ואני לא רוצה להיכנס לפרטים כי זה מסובך. בקיצור, אחרי החפיפה בסבון־כביסה, השיער יוצא נקי מאוד, אלא שחסר לו הברק. ומי רוצה להסתובב ברחובות בלי ברק? אז לוקחים איזה פיילה, שופכים לתוכה מים פושרים וכוס אחת של חומץ. מערבבים ביד, ומכניסים את הראש הרטוב והבלתי־נוצץ לתוך הפיילה. שוטפים את כל השיער במיים עם החומץ, ובא לציון גואל ולשיער ברק. מי שלא אוהב את ריח החומץ שירדוף אותו, שישים כמה טיפות בושם מאחורי האוזניים. זהו. נגמרו לי העצות להיום.

תודה

אני לא זוכרת אם כבר כתבתי כמה עם ישראל מרגיז אותי. העם הזה נוסע בכבישים כאילו הוא שואט בשדות הקרב, לא שומר על רכוש ציבורי, חצי מהעם תמיד צועק ורב עם החצי השני, נידחף לתורים. אני לא יודעת אם כבר כתבתי על חוסר הנימוס ועל חוסר הסובלנות לאנשים אחרים, או על הפקידים שממררים את חיי האזרחים בהנאה סאדיסטית (דוגמאות במדור הבא). לא זוכרת אם כתבתי על זה, אבל מה שבטוח הוא שאני חושבת את זה.

הנה מה שקרה אתמול. לקחתי את הילדים הטובים שלי לראות סרט בקולנוע חן וכדי שהבילוי יהיה מושלם, צריך אחרי הסרט לאכול פיצה ולשתות קולה. על יד הקולנוע יש רחבה יפה עם שולחנות וכסאות. התיישבנו שם והזמנו מטעמים. השולחן היה מלוכלך, הפיצה מגעילה והשרות סוג ד', הכל בשביל להוכיח לי שעם ישראל זה משהו בינוני.

ואז החליט בני הגדול ללכת 50 מטר ולראות את המיזרקה של כיכר דיזנגוף. אמרתי לו שייזהר, כי כך אני גומרת כל מישפט. הוא הלך, ואני הזמנתי כוס קפה קר וביליתי שבע דקות של שלווה. אחרי שבע דקות ראיתי התקהלות על יד הגדר של כיכר דיזנגוף. בחיי, שאם הילד שלי לא היה בכיכר לא הייתי גם אני רצה לראות מה קרה. אבל רצתי, ומה שראיתי היה בני בכורי הנחמד מקוע בין הברזלים של המעקה בלי יכולת להוציא את ראשו. ב־20 השניות שלקח לי להגיע עד הגדר הלוחצת על בני, כבר היו שם עשרה אנשים. שני צעירים משכו בכל הכוח את הברזלים כדי להרחיב את הפתח. איש אחד, שלא ידע שאמו של הנצור כבר נמצאת במקום, רץ לבית־הקפה שממול והביא כוס שתיה קרה, כדי שהילד יוכל לשתות משהו ברגע שישתחרר. אשה אחת עמדה על יד הילד וסיפרה לו סיפורים מצחיקים. כדי שלא יכנס לפאניקה וזה עזר. הוא התחיל לצחוק המטומטם הקטן.

עמדתי שם, מסתכלת על בני התקוע והצוחק וחשבתי לעצמי שבעצם אני לא בן־אדם בגלל הדברים שאני חושבת לפעמים על היהודים. הגעתי למסקנה שאני מאוד גאה באלה הלא־תמיד מנומסים. אם יש איזו צרה — ולמי אין לפעמים — בדיוק אלה הם האנשים שהייתי רוצה שיהיו על ידי. כשהילד השתחרר סוף סוף ואני הודיתי לכולם, ניגש אלי איש וביקש ממני לחכות רגע. הוא רץ, הביא כוס מים ושפך אותה מאחורי גבו של בני. הוא אמר שזה מאוד חשוב נגד עין הרע.

תודה לכל האנשים הנהדרים שהיו בכיכר דיזנגוף באחרי הצהריים של 28.7.83.

שבוע הילדה היפה

מהחנות קלאס ביקשו ממני להודיע, שמתוך התחשבות בנשים הלא־נוסעות לחו"ל, הם החליטו לערוך מדי שבוע מכירת דברים המיובאים מארץ אחרת. זאת אומרת, שאם יש איזה גברת שנוסעת לחו"ל בעיקר בשביל קניות (אני לא מאמינה שיש בארץ אפילו אשה אחת כזאת) אז קלאס פתרו לה את הבעיה.

האמת היא שזה לא נראה לי כל־כך חשוב להודיע את זה, אבל אלה מהחנות כנראה עשו עלי מחקר מקיף וגילו שמה שהורס בי כל חלקה טובה של עצמאות ושל כוח התנגדות, הן תמונות של ילדים יפים. אז הם שלחו לי את התמונה של הילדה המטרפת הזאת, שאגב איננה למכירה. ולא ברור לי לשבוע של איזו ארץ היא שייכת. טוב, ניצחתם אותי, אבל כל טריק עובד רק פעם אחת.

רווח אבל לא נקי

כבר חודש וחצי שיש חופש גדול לילדים וברדק גדול להורים. אני כבר המצאתי כל מה שמוח עם אי־קיו ממוצע יכול להמציא. ציירנו ביחד, כתבנו מיכתבים, אספנו תמונות של כוכבי תהילה. טיילנו וביקרנו חברים, ניקינו את הבית, סידרנו ארונות (הכל, כולם ביחד, וככה זה נראה) ראינו סרטים, עשינו תשבצים וצעקנו — הם עלי והרבה להיפך.

עכשיו אנחנו מבשלים. החלטתי להתפטר מהצרה הזאת ששמה מיטבח. במקום לפוצץ אותו בטי־אן־טי שמתי שם את שני הילדים ואמרתי להם שיבשלו מה שהם רוצים. חשבתי שככה הרווחתי שקט לחמש שעות. אבל ההמצאות שלהם טובות רק בקשר לצרות. בכל אופן נתתי להם מירשם ושלחתי אותם שוב. הנה המירשם, אם במיקרה גם אתם רוצים להתפטר מהמיטבח ומהילדים גם יחד.

המיצרכים הדרושים: שני ילדים, חבילת ספגטי, שמן, שום, רסק עגבניות ורייה אופטימית על החיים.

ילד אחד אחראי לספגטי. הוא צריך להרתיח את המים ולהכניס לשם את הספגטי, לבשל 15 דקות ולסנן. אי־אפשר לתאר כמה זמן לוקח המיבצע הזה. הילד השני מחמם באותו זמן קצת שמן במחבת, מוסיף לו כמה שיני שום חתוכות וקופסת רסק עגבניות. על זה הוא שופך כוס וחצי מים, מכסה את הסיר ומבשל את הרוטב כמה דקות. הבן שלי אמר שצריך לשים גם הרבה אורגנו, שמיר, פטרוזיליה, מלח ופלפל, והוא צודק כמובן.

בסוף התהליך העצמאי והארוך מאוד של שניהם (לא מבינים בכלל מה לקח להם יותר משעה) מערבבים את התוצרת של שני הילדים, מרוויחים ארוחת־צהריים ומזמינים קבלן לשיפוץ דירות.

משקה אלמוני

הייתי באחת המסיבות האלה שכולם שותים, ואוכלים גבינה צהובה, ואומרים אחד לשני חמישים פעם בשעה „גו.. מה נשמע?" ואחר־כך הם עונים כל הזמן „יופי. מה אצלכם?"

היה נורא משעמם. אי אפשר היה לרקוד, כי חם וחיכף מזיעים. אי אפשר היה לאכול, כי כולם כנראה בדיאטות שונות. אי אפשר היה לדבר ממש, כי היתה מוזיקה כמו בתוך מגבר, אי אפשר היה אפילו לראות בגדים יפים, כי כולם הולכים חצי עירומים ובמיוחד ערומות.

בטח שאפשר היה ללכת הביתה, וזה גם מה שעשינו אחר־כך, אבל כשכבר לוקחים בייבי־סיטר חושבים פעמיים אם לשלוח אותה אחרי שעה.

אני לא מספרת לכם את זה כדי לשעמם אתכם, אלא כדי להגיד לכם שהיה שם משקה קר יוצא מן הכלל, אפילו לאנשים שונאי אלכוהול כמוני. אני יודעת שלפי המשקה בעלת הבית תזהה את המסיבה שלה, אבל מה איכפת לי, אני כבר אמרתי לה שם שזו לא מסיבה לפי טעמי. זה מבלי להזכיר את העובדה שהיא עצמה נראתה לי די משוממת. אז אל תלכו למסיבות בחודש אוגוסט, כי זה כנראה לא יכול להצליח בחום כזה. לעומת זאת, אתם יכולים לנסות ולהכין את המשקה הזה, שאת שמו שכחתי לשאול.

מערבבים בתוך כלי גדול מאוד (אפשר אפילו בתוך אקווריום עגול — אחרי שהוצאתם את הדגים), 1 בקבוק ג'ין, 2 בקבוקי יין לבן (כרמל הוק), 2 קופסות קוקטייל פירות, כוס תרכיז פטל ו־3 בקבוקי סודה גדולים. מוזגים את זה במצקת לתוך כוסות ומוסיפים קוביית קרח. יופי.

רחל מרחלת על כל העולם

קודש וחול בעולם המחול

רוצים קצת סיפורים על עולם הבאלט? תפארלו, קחו כמה שאתם רוצים.

כשנאמר שאין נביא בעירו, התכוונו ל**יאיר ורדי**. הבחור הגיע להשגים לא־רגילים כרקדן ראשי של להקת בת־שבע. הביקורת ליקקה את האצבעות. אפילו **מרתה גראהם** הגדולה הכינה ריקוד בשבילו.

כשהברונית **אלישבע דה־רוטשילד** הסירה את חסותה מהלהקה, נטלה **לאה פורת**, שעמדה בראש המועצה לתרבות ולאומנות את הלהקה תחת חסותה, אך לא לפני שהרקדנים נשאלו אם יסכימו לפיקוח ממשלתי על להקתם. יאיר ורדי הביע ספקות והצארית של עולם התרבות והאמנות הצרה את צעדיו.

יאיר, בן קיבוץ כפר־בלום (35), ארז את המיזוודות ונסע ללונדון, וכמו בסיפורי־באלט, הגיע מיד לצמרת והפך רקדן ראשי בלהקת רמבר, הוותיקה בלהקות הבאלט הקלאסי.

בין שאר הרקדנים הגדולים, הפוקדים את הלהקה, גם **רודולף נוראייב** משתף מדי פעם פעולה. באחד ממופעיו צירף את יאיר לצוות של חמישה רקדנים שהופיעו איתו בבאלט חדש שחיבר, ואף עמד לרקוד בו. היו לא־מעט תקלים, אך בעיקר נזהר יאיר שלא להיצמד או להתחכך יותר מדי ב**רוברט**, צעיר יפה־תואר, אמריקאי, כדי שלא להרגיז את רודי.

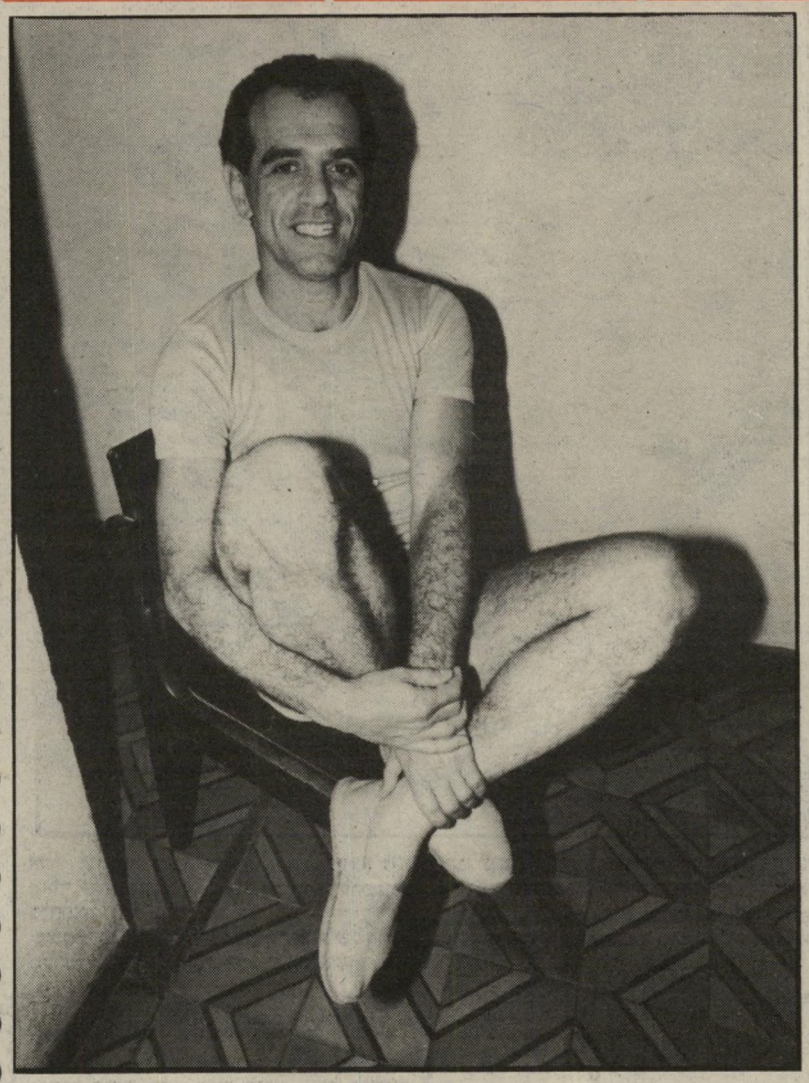
בעת החזרות היה יאיר צריך להניף את רודי ולהפוך אותו. אולי נהג בו כמו חבילת־חציר בקיבוץ, שכן רודי התלונן שלוחץ לו, עד שיאיר הציע שיבחר ברקדן אחר לתפקיד. רודי נרגע.

מאז זכה יאיר גם במינוי מעורר־קינאה. בידיו הופקד הניהול האמנותי של תיאטרון־המחול הבריטי.

גם **לינדה הודס** — שהיתה מנהלת־החזרות בלהקת בת־שבע, נתקלה כאן באטימות. ממנה נמנע התפקיד של מנהלת אמנותית ללהקה, ואף היא ארזה מיזוודה או שתיים ומתנחמת בתפקיד המנהלת האמנותית של להקת מרתה גראהם הדגולה.

מרתה גראהם היא רק בת 94 כיום, ולא נחה על זרי־הדפנה. היא עסוקה כתמיד בעולם המחול, ומכינה עתה תוכנית חדשה עם להקתה. את **ג'רום רובינס** הגדול היא מכנה „הילד הזה".

עד עתה היא סובלת מהתקפות־קינאה, ואינה מסוגלת לראות רקדנית אחרת מופיעה באחד מתפקידיה הישנים. לאחרונה התריסה: „אם אלוהים לא היה מעניש אותי בזיקנה — הייתי רוקדת גם היום!"

יאיר ורדי
בארץ

על אף גילה, המתחיל להתקדם, לא סר חינה של הגברת, והיא אינה מעזה לצאת בלי להתאפר ולהתייפות תחילה. כשהיא נכנסת לאולם־הקונצרטים, קם הקהל על רגליו ומקבל אותה כמעט בחרדת־קודש, ומרתה, מלאת גאווה, צועדת למושבה כמלכה.

כתר מלכות

כששימעונה הולנדר היתה עוד שימעונה הולנדר, מינוס התואר של מלכת־היופי 1982, היה לה גם חבר די צמוד, בשם **אייק סייק**. החברות התחילה כשהאח הצעיר שלה רצה לנגן בגיטרה. מצאו לו מורה מצויין, חבר בלהקת בננה , הלא הוא אייק סייק.

כששימעונה נבחרה כמלכת־היופי, מיהר הבחור וקנה לה טבעת בעלת יהלום קטן וחביב. זה לא הועיל, ועוד לפני שנסעה הנערה לתחרות הבינלאומית בארצות־הברית, היה הרומן לנחלת ההיסטוריה.

בתואר הבינלאומי לא זכתה הנערה, ובינתיים

שימעונה הולנדר
יהלומציק

אף החמיצה את מועד בחינות־הבגרות. לפיכך עסוקה היפה בהכנה לבחינות־בגרות מאוחרות. כשתעבור אותן בהצלחה, נשמע בוודאי על אירועים בשטח.

עיקר שכחתי. מה קרה לטבעת?

הסבה מיקצועית

הספר **גילי גמליאלי** ירד מהכותרות, ואת מקומו מתחילה לתפוש הדיירת שלו **ארלין מדיסון**. את הסיפור אתם מכירים: גילי חזר מאחת מגיחותיו מלוס־אנג'לס בלוויית ארלין, שיכן אותה בביתו, הבריח את אשתו, והפך את החתיכה השחורה לדוגמנית מבוקשת.

ביום השישי, לא האחרון, זה שלפניו, ערכה ארלין על הגג מסיבת יום־הולדת, במלאת לה 22. כל ה... הופיעו, כמובן מאליו, בהרכב מלא. אך מרוב התלהבות שגתה הגברת והזמינה גם אורח אחד מיותר.

הוא נשמע באחת הפינות כשהוא מתמרמר:

ארלין מדיסון
איפה האמת?

„תראו אותה, בלוס־אנג'לס עבדה במיספרה, אני מכיר אותה, היא עבדה שם בנקיון, וכאן היא דוגמנית־צמרת?"

האכילו אותו והישקו אותו, והאידיוט כמעט וקילקל את כל הערב. להבא היא בוודאי תיזהר לא להזמין כל אחד.

הוא לא יברח

השבוע קיבלתי שיעור בסבלנות. הרבה סבלנות והרבה עקשנות — הצירוף של השתיים נקרא „דוקי" — **הוניגמן דוקי**.

ב־1972 נבחרה דוקי כמלכת־מים. היא היתה יפה תמירה ובלונדית, קומבינציה מפוצצת. ואכן, מחזרים הסתדרו בתור ליד הדלת, ביניהם אחד שהיה מיספר חזק ממש, **יגאל** („חוצ'י") **לנגנם**. כשכולם קטפו פירות בבוסתנים, אסף חוצ'י חתיכות כמו בולים.

דוקי הודבקה באלבום, וכמו כל היתר היתה מפארת בדומיה את אחד הדפים, שכן חוצ'י קם ונסע לניו־יורק למלא גם שם כמה אלבומים.

סבלנות ועקשנות, אמרנו. טוב, קמה דוקי, ואחרי שאספה פרוטה לגרוש, טסה אחריו לניו־יורק. הבחור ניסה להשתחרר, אך כמו כל זבוב לא ידע בתחילה שהוא לכוד בקורי־העכביש.

ארבע וחצי שנים ניסה הגבר לברוח מהקורים, אך לשווא. וזה שבע שנים שהוא תפוס לגמרי. הם התחתנו ובשותפות עם אשת־חיקו הניצחית הוא מנהל בוטיקים בניו־יורק, כשבבית ממתין להם **אורן** בן ה־4 וחצי.

השבוע, בעת ביקור בארץ, הודיעה דוקי: „יותר הוא לא יברח!"

דוקי הוניגמן
רק שלה

סרט בטלוויזיה

אני הולכת להפיק סרט. הגיבור יהיה **כתב בטלוויזיה**. לגיבור תהיה **אשה** נאה בבית. הם יגורו בדירה נאה בתל־אביב.

מדי פעם, כשיחזור הביתה קצת שתוי, HIGH בעברית, יפליק לאשתו כמה פליקים, ובמה שמירים, ולקינוח איזה זין קטן.

ובסצנה הבאה נראה את הדיירת מהקומה העליונה, **פסיכולוגית** במיקצועה, המנסה לעזור לאשת־הגיבור אחרי כל הגיגה כזאת.

יש מיפנה דרמתי. הגיבור ואשתו עוזבים את דירתם בתל־אביב, ועוברים לירושלים, בלי הפסיכולוגית. יתכן שיצטרכו אחת כזאת גם שם, ויתכן שלא. ראשית, בירושלים שותים פחות, ושנית, ירושלים היא עיר קטנה וכל אחד יידע.

אגב זה מזכיר לי סיפור מהחיים, באיכילוב יש **פרופסור** נודע, שאצלו כל ניתוח הוא „על הסכין".

אבל כשאשתו־לשעבר הופיעה בבית־החולים כשהלסת שלה פצועה ונקועה, נטלו את הטיפול רופאים פחות ידועים, כי אין הנחתום מעיד על עיסתו.

צפיחית בדבש

מיכל אדר, הדיילת היפה מאל־על, שהיא דוגמנית מצטיינת בשעות־הפנאי שלה, התפטרה מעבודתה בחברה, כדי שתוכל לבלות יותר זמן בחברת **עקיבא פרסמן**, קברניט אל־על בעבר, ועם בנם בן ה־4.

מיכל ועקיבא התפרסמו כאשר נתפס מיטען של זהב, שהבריח הקפטן ארצה. הוא ריצה את עונשו, ומצנן עתה את עצמותיו ושואף אוויר־הרים לריאותיו אי־שם בשווייץ.

עקיבא פרסמן
בשווייץ

השבוע העלו חברים זיכרונות, כל זיכרון נופת־צופים. רוצים לטעום אחד?

כשהחלה מיכל את הרומן שלה עם עקיבא, עיקמו רבות מהבנות את האף. עקיבא היה הפחות אהוד (איך אומרים בעברית, שנוא?) בין הקברניטים באל־על. כשנידנדו הבנות ללא הרף, התריסה: „מה אתן מבלבלות! אתם יודעות איך הוא במיטה?" הן לא ידעו, היא כן.

מיכל אדר ודליה פרסמן
המאהבת והאשה

עוד דובשנית מהתנור? יש.

כאשר היה טייס צעיר בחיל־האוויר, שירת בבסיס אי־שם בעמק. החברה הסתובבו בעמק לחפש קצת אירועים. עקיבא, טייס מצטיין, יצא לצוד בסביבות כפר־יהושע. צד צד, עד שנצוד. החברה סיפרו שלא רצה כל־כך להתחתן, אך אין אמר פעם **עזר וייצמן**: „בתחבולות תעשה לך מילחמה". זה הצליח. עובדה, הוא גמר ברבנות. לך תתעסק עם מושבניקים!

פרסמן עדיין נשוי לה כדין.

שלום עכשיו

על **דני לרנר** אמרו תמיד בתל־אביב, שהוא מיספר חזק, אפילו חזק מאוד.

גם אתם היכרתם אותו. אתם זוכרים שאכלתם בדראגסטור, ואחר־כך בהאפי קאסרול בסוף דיזנגוף בתל־אביב. אתם גם זוכרים את **בילהה**, אשתו החמודה. תמיד ישבה לידו במיסעדה. קצת לאכול, קצת להשתעשע והרבה לפקוח עין על הבחור.

זה לא עזר, ומישפחת לרנר פנתה לרבנות. על הקולות שבקעו משם אפשר לכתוב ספר.

טוב שזה נגמר.

מאז קרו דברים.

בילהה נישאה ל**יעקב ארביב**.

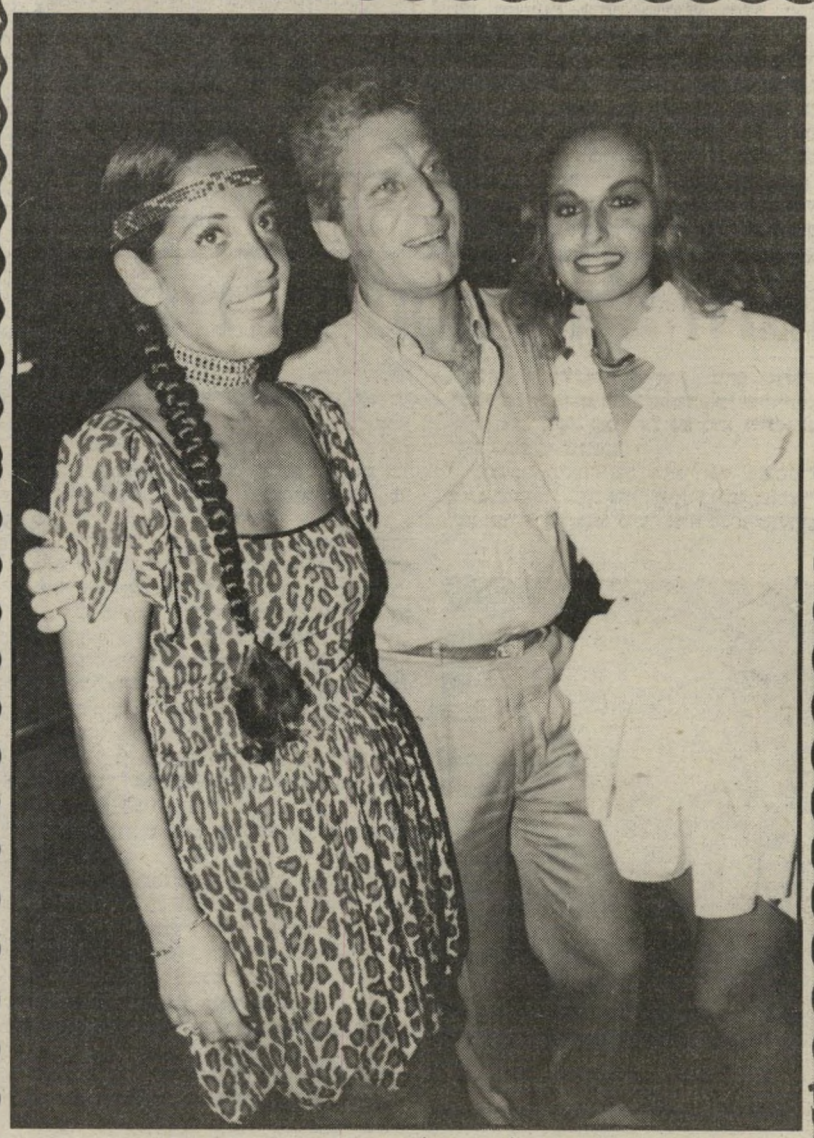
ודני? דני, ששמר בשקט בצד נערה, שאותה הכיר כשהיתה בת 15 ויפה כמו בסרטים, לקח אותה לעיר־הסרטים, ושם נשא אותה לאשה בבית־כנסת בבברלי־הילס, אחרי שקודם לכן נשא אותה לאשה בנישואין אזרחיים בלאס־וגאס.

כבר סיפרתי לכם שדני חזר ארצה עם זוגתו, אחרי שהות של כמה שנים בארצות־הברית. ועכשיו רואים את דני ובילהה שוב ביחד.

סנסציה! לא מאמינים?

שתתפוצצו, אבל זה נכון! אבל בשמירה צמודה של יעקב ארביב וגברת לרנר החדשה.

מה יש, כבר אסור לפתח ידידות חדשה?

דליה ודני לרנר עם ידידה
שלוה פסטוראלית

חיוך מסויים מאוד

אני מתה על החבר'ה העליזים בתל־אביב. הסיפור של השבוע מוגש לכם, באהבה.

ביום השישי ערך **בימאי** עליז מסיבת יום־הולדת בדירת־הגג שלו בתל־אביב. 200 המוזמנים רקדו, אכלו והקימו מהומה, עד שהמישטרה נאלצה להתערב כמה פעמים.

זה מעניין? לא־כל־כך. זאת כמעט כרוניקה ביומונים. מה זה עושה אצלי? הקשיבו:

רוב האורחים במסיבה היו, כמובן, גברים. זה לא פלא. מה שהפליא קצת היה שבין השאר הביאו חלק מהחבר'ה את נשותיהם. נראה שהנשים של היום לא רוצות להישאר לבד בבית בליל־שבת.

בקיצור. הרווקים והנשואים, לא חשוב. היו די נבוכים, וקריצות הלכו שם מלוות בחיוך נסתר מאחורי גבן של כמה מהגברות. ומה עם כל החבר'ה שבאו, כרגיל, לבד. בתיקווה ללילה ארוך ומלא עליצות. עם איזה עליז חופשי? יבש! זה לא הולך, כשהאשה בשטח פוקחת עיניים!

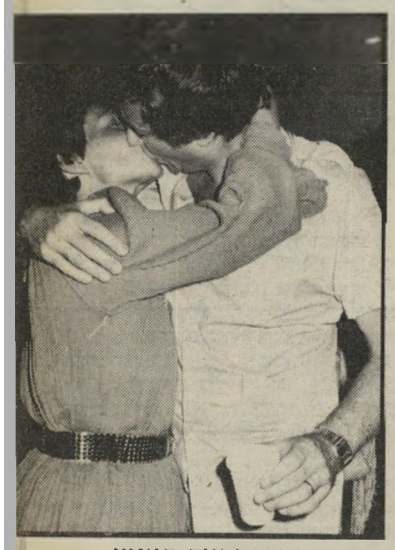
חבל שהבימאי לא צילם את המסיבה. הלכו שם קטעים אשר יכלו להשתלב מצויין בסרט האחרון שלו.

תאומי — תפוס מחסה!

סיפור מאילת, רק יצא מהתנור!

במלון מוריה בעיר־המיפרץ מתקיים מיבצע בשם נופשיאדה. את הבידור והשעשועים מספק **יהודה ברקן**.

איך אפשר לעשות נופשיאדה בלי לבחוֹ את המלכה? אי־אפשר, נכון? טוב, הכינו סמטוח שלמה. והחגיגה היתה בעיצומה כשניגשה אח

עודד וחווה תאומי
שתנסה!

המתחרות בתחרות, **אייה ציף** מרמת־אב והגישה ליהודה תיק עבה. מסתבר שהנערה אספ גיזרי עיתונים ושבועונים, וכל חומר אפשרי ע ברקן. הגבר נדהם, הודה לנערה, ושאל מדוע אי ממשיכה באוסף. „די, גמרתי, עכשיו התאהבו באחר — אני מתה על עודד תאומי."

אם זאת לא עבודה עברית, עליך או עליי – אני מתפטרת, ומצטרפת כגיזברית למועד המעריצות שלך.

נמר של עיר

הטריפ התנכ"י של ראובן קריץ ★ „החשבון והנפש"

הגזעני של חנוך ברטוב ★ הפרופסור המשחית שירת עצמו ★

מגיפה חבלנית במלונות ישראל? ★ עולם החוויות של יהונתן גפן

מקור

עוזאי

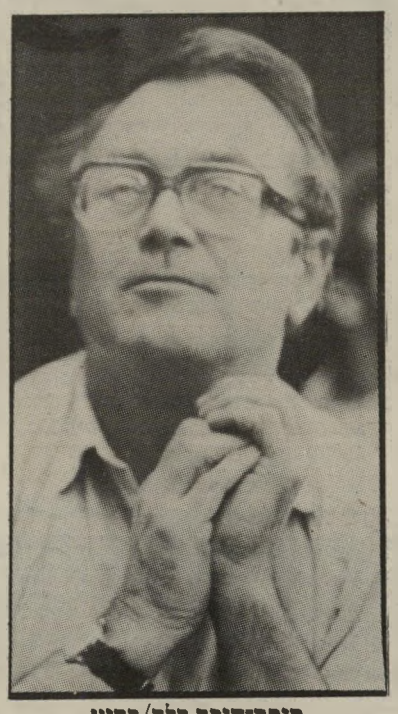
אחת לשנתיים מגיע אלי בדואר רומן מאת מחבר אלמוני בשם **ריקי קלר**. ב־1977 היה זה קונצ'רטו לנער צורם ותיזמורת, ב־1978 דופקים, ב־1979 שטים פשוטים ו־1981 בשדרות השקיעה. השנה, כמה שבועות לפני פתיחת שבוע הספר העברי, הגיע הספר החמישי של ריקי קלר, תחת הכותרת עוזאי*.

אולי כאן המקום לציין, כי ריקי קלר הוא שם־העט של הסופר והמבקר **ראובן קריץ**. בשנות החמישים וראשית השישים היה ראובן קריץ במקום הראשון של רשימת רב־המכר בסיפורת העברית. היתה זו סידרה של ספרים לגיל־ההתבגרות, שהודפסה במהדורות רבות. הבולטים בספרים אלה היו בוקר חדש, שנים של תכלת, חטאות נעורים, אלון ועירית, נפנוף של מיטפחת ועוד כמה ספרים**.

ראובן קריץ, העדיף בשלב מסויים של הקריירה הספרותית שלו ליהפך לחוקר ספרות. יבול סיפרי המחקר שלו לא היה מבורך פחות מהרומנים שלו, וביניהם: על מיבנה הסיפור מאחורי הגדר, על שירת רחל, איך לנתח יצירת ספרות, המוזר שבסיפור המוזר, תבניות הסיפור והחשוב מכולם **„הסיפורת של דור המאבק לעצמאות"**, שבינתיים ראה אור רק חלקו הראשון.

אי־שם במחצית שנות השבעים, החליט מן הסתם ראובן קריץ להתפצל מבחינה יצירתית לשתי דמויות, לראובן קריץ חוקר הספרות ולריקי קלר, מחברם של רומנים לצעירים.

ארבעת הרומנים הראשונים של קלר/קריץ הם תופעה מדהימה וחסרת־תקדים בסיפורת הישראלית. ברומנים אלה קיים נסיון לשוני־תיאורי להתמודד עם עולמו, בעיותיו ותהליך התבגרותו של דור צעיר במדינה. ברומנים אלה מוכיח קלר/קריץ את כישרונו הספרותי, מעל ומעבר לממוצע המגוייר־ברטובי־שמירי־שחמי, תוך שהוא פורס עולם חוויתי אמין על הקורא ובלתי־אמין על ביקורת הספרות, שעשתה כל שביכולתה להתעלם מארבעת הרומנים הראשונים של קלר/קריץ.

סופר־חוקר קלר/קריץ
על האצולה היומרנית

למרות מחירם הזול של ספרים אלה, הם לא זכו למעגלי הקריאה המגיעים להם, כנראה בשל קשר השתיקה שהטילה עליהם הביקורת.

סיפרו החמישי של קלר/קריץ מוגדר בידי מחברו במילים: **„סיפור מישחק וסיפור הרפתקה רוחנית נפשית, הוא סיפור כמה נשמות תועות שמבקשות, כמו שאומרים, את תיקונן, הוא סיפור שיש בו אמת ויש בו דימיון..."** וכל אלה, אמת המה.

מעבר להגדרה של קלר/קריץ, מהווה הרומן עוזאי ניסיון איכותי חסר־תקדים בכתיבת רומן בעל רקע תנ"כי, תוך שהוא מתעלה עשרת מונים על מלך בשר ודם וכיבשת הרש של **משה שמיר**, אשר מסיבות לא ברורות, זכו להד ביקורתי שלא היו ראויים לו.

במוטו לעוזאי מביא קלר/קריץ את המיסגרת התנ"כית של סיפרו: **„ויקחו בל עם יהודה את עוזיהו והוא בן שש עשרה וימליכו אותו וחמישים ושתיים שנה מלך בירושלים ושם אמו יכוליה ויבן מיגדלים בירושלים ויחזק ויחצוב בורות רבים כי מיקנה רב היה לו כי אוהב אדמה היה והצרעת זרחה במיצחו וישב בבית החופשית (דיברי הימים ב' כ"ז)..."**

הציר המקשר והמוביל של עוזאי הוא סיפורה של סטודנטית צעירה לתנ"ך („האוניברסיטה די זנוחה. **אני יוצאת מן הספרייה (בדקתי מה אומרים במה מפרשים על הסתירות שבין ספר מלכים וספר דברי הימים) ונעצרת כמו הלומה...**"). המספרת פוגשת בתחנת־האוטובוס, ליד האוניברסיטה, בחור המהמהם ריקוד־עם עצבני על „מגדלים בירושלים", ומתיז מבין שיניו למראה כלב, המתקרב לתחנה: **„לא מצורע!"** המספרת והבחור נקשרים בקשר מוזר („**אמרתי, שיובל להשאיר לי סיתקה מקופלת על לוח המודעות של החוג לתנ"ך, ואז כבר אתקשר איתו...**").

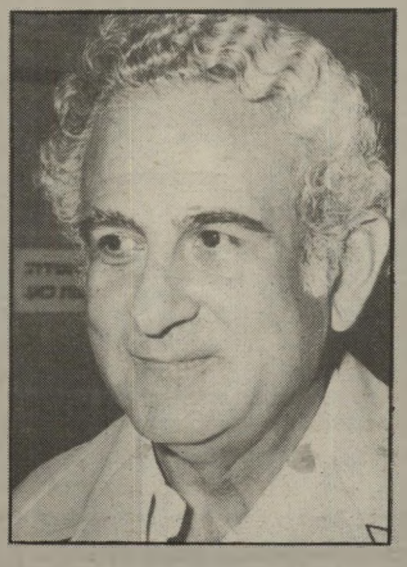
המספרת, בת 22, מתגוררת עם אמה האלמנה אשר רוצה להיות סבתא, ומגדלת בסלון עציץ של מאריחואנה. המספרת אינה אשה בשלה („**בשבסעם הראשונה שכבתי עם בחור, הסכמתי להוריד את הכל — חוץ מן הגופיה...**").

אותו בחור מוזר, **גדעון קניגסמן** (איש המלך — בתרגום) מציע למספרת לבקר עימו בירושלים: **„נבקר מקומות, ננוח במו... ברמת רחל, נגיד, ובשטח ג' המפורסם, אבל גם במעיין השילוח, בגיא בן הינום, ניגע סה ושם באבן או בסלע, בבף היד או בלחי, אם אפשר. וגם במזכיאון ישראל, אם תהיה הזדמנות..."** גדעון מכנה עצמו **„נזר"**.

המספרת וגדעון יוצאים להרפתקה המוזרה בארצות התנ"ך, עם שבירות חוזרות וקבועות להווה העכשווי. עיקרו של עוזאי הוא מסע ספרותי מרתק אל נבכי העבר, בירושלים של פעם, מסע שקלר/קריץ מוליך בו את הקורא בדרך פלאות. בתיאורי הפרוזה של קלר/קריץ ישנן השלכות מרתקות למציאות העכשווית, בנוסח של: **„התפנו אז הרבה בתים בירושלים, ונפתרה בעיית הדיור לאצולה היורמית החדשה, שחששה עתה לעזרה היורמי ולרכושה..."**

קלר/קריץ מצליח לעבור בכבוד את „מילכוד המלכות" של התקופה התנ"כית שבה עוסק סיפרו: **„לא, גידי, עתליה לא נפלה מכל מלכה מיזרחית עתיקה, כי נפלה למישכב כמו כולן, כמו מלכת ובתולת השמיים ענת, שהיתה אהובת כל האלים ורוב הגיבורים. וכך נהגה גם אימה. שונאיה דיברו על זנוני איזבל, אבל אל תישבח שזנונים אלה ניזננו או נזנו בזבל הגופות המזוהמים, וריחות שהם פולטים, הבצלים והשומים, דחקו מפניהם כל שיירת של אוויר צח. משה עצר את נשימתו ודיבא את רגש הבחילה שנתקף..."**

בהמשך תיאור של האוריינט אכספרס כותב ברטוב: **„...לא מכיר אותי? אמר הפרצוץ. מכל הוויתו לא ראה משה אלא פנים שחורים.**

סופר ברטוב
פימה עלי כסל ספרותי

תולעי תרבות

הברטוב, הרע והמכוער (ב)

תחת הכותרת זהירות דגל שחור הביא העיתונאי והמחבר **חנוך ברטוב** מסה בעלת מגוון גוזעני מתחסר, שרומה לה לא נראתה בסיפורת ובעיתונות הישראלית זה עידנים.

הרגל השחור של ברטוב הונף כמדורו הפרט חקטן במעריב (5 באוגוסט 1983), כהכרזת מילחמת־חורמה על סיפרו של **נחום מנחם** מתחיים ואפליה עדתית בישראל (ספר שלא ראיתי, ולכן אמנע מלהתייחס אליו).

ברשימתו־הסתתו חושף ברטוב שניים־שלושה אי־דיוקים היסטוריים המופיעים בסיפרו של נחום מנחם, בעמודים 107 ו־183, ובעזרתם הוא מוכיח את „אי־ערכו" המוחלט של המחקר כולו (לפי קריטריון מוגבל זה, ראויים כל סיפרי חנוך ברטוב לביטול מוחלט, שהרי מהשגיאות הקטנות והגרולות שבהם, ניתן לחבר רומן עב־כרס, מעין טרגדיה של טעויות, שעליה יהיה חתום ברטוב, גם אם נתעלם מספר שחיבר ברטוב כעט־להשכיר, על רמטכ"ל מילחמת יום־הכיפורים רב־אלוף **דויד אלעזר**).

ומדוע הטריה עצמו ברטוב לצאת למילחמת־חורמה בסיפרו של נחום מנחם?

ברטוב אינו מסתיר את הסיבה. וכותב: **„בכך: בין הסופרים השותפים ליצירת „הסטריאוטיפ המיזרחי", זה המציג את היהודי המיזרחי כ„נחשל", „מפגר", „טעון טיפוח" — חברה מבוזבזת, הכוללת את חברי משה שמיר, את יהושע בר־יוסף ואת חיים הזז — מהנה המחבר גם אותי. הוא מצטט חצי־פסוק מסיפרי „החשבון והנפש" — שראה־אור בדיוק לפני שלושים שנה — כדי לומר, שגם מתובו „נודף ריח של גזענות..." תיאור מדייק של „ניתוק מזרחי לעומת „החומר המערבי עלי־פי „תורת הגזע שעדר נורן בה בה בהמשך הדברים כפי שכותב נחום מנחם (עמ' 43). שאלתי המקטנה היתה: קראת את ספרי? מנחם: במבן. אמרתי לו שם ואני חזר על כך כאן. שלא זו כלבד שלא קרא, שכן אילו קרא, היה יודע שבתבתי את ההיסך הגמור. אלא יודע לי מניין שאב את הדיבה העלובה הזאת. משבועתן שעל כך פרנסתו, מרשימה של מי שחזו לחם־חוקו..."**

הקורא כבר גילה מן הסתם, כי כותב שורות אלה הוא מחברה של „רשימה של מי שחזו לחם־חוקו" וכן שהדברים נתפרסמו ב„שבועתן שעל כך פרנסתי". ברטוב מכוון מאמרו לרשימה שראתה אור כמדור זה תחת הכותרת הברטוב, הרע והמכוער (העולם הזה 2051). באותה רשימה מצוי קטע מתוך החשבון והנפש מאת חנוך ברטוב. אך לא אותו קטע שצוטט לנוחיותם של קוראי מעריב, ואביא קטע זה כאן:

„ואתה לך נהל מדינה התנזה ברוך תנוצע" יאוש בידי האדומה — אני לא יודע לאן נגיע: מצד אחד סטודנטים שחרשבים שעל הבל הם צריכים להחליט בעצמם ומצד אחד מאריקנים מפריחים.

„איך אתה מעז לדבר על יוצאי צפון־אפריקה, נתריתח האב, על אנשים שאתה מפקדם?

„אבא, כל הכבוד לרגש הציוני שלך, אמר נעמן, אבל אינני יודע מה היית אומר אילו ניתן לך לנהל גדוד של ברנשים באלה.

„לא טוב, לא טוב, נאנח האב..."

גיבורו של ברטוב עובר עוד חוויה, בעלת נימה גוזענית עמוקה. אולי העמוקה ביותר שתוארה עד כה בסיפורת הישראלית, והוא מתאר את נוסעיו של קו־אוטובוס, שהמחבר מכנהו אוריינט אכספרס, ובכך כתב ברטוב: **„אם נותר בחללו של האוטובוס מקום מעט פנוי מבניי־האדם, באו קולותיהם הצוחניים של הנוסעים וזיעת שעלו לחייהם פשה זקן־בן־שבוע. ירד מן הלחיים השקעות בתריסים העמוקים משני עברי פיו האפור והיבש, מתפשט ומגיע עד לשורשי אוזניו ועד לעורפו הפרוע. פרצוף שאינך רוצה להתקרב אליו בדי חמישה מטרים, חשב משה. על עורפו של זה צוואריון, שרובדים שחורים מעלימים את צבעו המקורי..."**

תיאור זה, שהוא בעל נימה גזענית מאיכות שמוטב לא להשוותה ושל ארץ שעדיף לא להזכירה, מעיד על מטרות כתיבתו של חנוך ברטוב, היוצא ברשימתו זהירות דגל שחור ומתחסד לפני קהיליית קוראי מעריב.

לוא היה בחנוך ברטוב מעט מהחומר שממנו קורצו „אנשי רוח" שאינם מתביישים בחזות פניהם, היה מתייחס לציטוטיו של נחום מנחם ואומר משהו בנוסח: שגיתי, טעיתי, פליטת קולמוס. אבל בתרגילים האפולוגטיים שלו, שבמהלכם הוא מנסה להצדיק את כתיבתו, נוהג ברטוב מינהג של פימה עלי כסל, מינהג המצדיק את הכינוי שדבק בו בעולם הסיפורת הישראלית: הברטוב, הרע והמכוער.

ברשימתו זהירות דגל שחור מוכיח חנוך ברטוב, כי אם יגרדו מעליו את ציפוי המילים, יחשפו את ההוכחה לדברים שהטיח בו נחום מנחם.

הערה אחרונה: באשר לטענתו של חנוך ברטוב, שנחום מנחם „שאב את הדיבה העלובה הזאת, משבועתן שעל כך פרנסתו, מרשימה של מי שחזו לחם־חוקו...": כותב שורות אלה נכון להתדיין על נושא זה עם ברטוב בערכאות, ולהוכיח, כי אין זו „דיבה", ושכתיבתו של חנוך ברטוב, באותה תקופה, מחזיקה סממנים גסים ביותר של גיזענות, מהסוג שלא היה מבייש את מחברי חוקי הגזע בגירנברג.

*ריקי קלר – **עוזאי; הוצאת גת, ת"ד 93489 תל־אביב; 340 עמודים (כריכה רכה).**

** כל הספרים המצויינים בשם ראובן קריץ ראו אור בהוצאת **פורה**, ניתן לרוכשם בכתובת ההוצאה: סימטת אורן 4, קריית מוצקין, מיקוד 26377.

הבעל ובשם מלכת השמיים, בטקס ממלכתי. לכן ציוותה עתליה על עבדיה ללקוט לה מן השדה דודאים צהובים־כהים כבדים בריחם ונטלה אותם למיקדש הדודים והסיריון, לאחר שהתמרקה בשמן המור ובבשמים. המשורר אלתרמן אמר על מישהי, שמוּל בצורת יומנו היא שגבה כמיפלצת, וידוקא ציין זאת לשבח. אז גם עתליה שלנו היתה כזאת וחייתה את המסורות...״

עוזאי של קלר/קריץ הוא רומן של מלכודות. רובן מוטמנות לחוקרי הסיפורת של הדור הבא, כי חוקרי הסיפורת ברור הנוכחי מתעלמים מהרומנים של קלר/קריץ ברישעות בלתי־מובנת. עוזאי הוא ספר נבון ומתוחכם, רומן הכתוב בכתיב מלא־מלא, שהוא הנאה לעיניים, ולכן יהא גם קריא בדור הבא. עוזאי הוא מאותם רומנים, שהקורא בהם עשוי לשוב ולקרוא בגללו שוב את התנ״ך. והו ספר קשה ומומלץ, העשוי להיראות במבט ראשון בלתי־מובן לקורא, אבל המבט השני ירתקו.

קריאת־קיץ

מחלת הליגיונרים

תארו לעצמכם יום קיץ חמים, עם כותרות בצהרונים על מחלת הלגיונרים. המפילה חללים בין התיירים המתוגרים בבתי־המלון בירושלים ולחוף תל־אביב. למחרת ממשיכות הכותרות ומפרסמות, כי מחבלים המיסו כמוסות של נסיוב מחלת הליגיונרים במיתקני־המים בבתי־המלון הישראליים.

זה, בקצרה, רעיון סיפור המותחן משבר בהאמה מאת **דומונד באגלי**, שתרגומו ראה אור באחרונה בעברית. מרכז העלילה הוא באיי בהאמה, ולא בישראל, באותה שרשרת איים המהווה מוקד לתיירות מארצות־הברית בתקופת הקיץ.

במשבר בהאמה מתנהלת העלילה מסביב

מחברי־מיתחנים באגלי
עד לצה גווארה

טום מאנגן, אילי־הון מקומי, המפתח שרשרת בתי־מלון. מאנגן פוגש בידידו **ביל קאני־נגהאם**, נצר למישפחה מטכסס (גירסה מלונאית של דאלאס), המציעה לו שותפות עיסקית, כדי לפתח את שרשרת מלונותיו ולהפיק מהם רווח מוגדל ומוכפל.

בעוד השניים מקימים תאגיד, מתחילה סידרה של אירועים מיסתוריים: אשתו של טום מאנגן נעלמת עם היאכטה המישפחתית. בשעה שטום מחפש אחריה מטפלת בבתו **קארן**, בת אחיו של קאנינגהאם. טום מגלה שעל היאכטה שלו עלה ימאי, שיתכן שניצל, וכי אותו ימאי התמחה בהעלמת יאכטות. הוא מצליח לאתר את הימאי, אך לא ללוכדו.

הזמן חולף ואימפריית בתי־המלון של התאגיד בבהאמה גדלה. שנה אחרי האסון מתחתן טום מאנגן עם **דבי קאנינגהאם**. וכאן מתחילה המכה השניה. תיירים שהגיעו לאיי בהאמה לחופשה, שבו הביתה כדי למות ממחלת הליגיונרים (מחלה שנתגלתה לראשונה בכינוס חברי הלגיון האמריקאי במלון בפילדלפיה), וכמאמר באגלי: ״למחלת הלגיונרים היה הרגל

* *דזמונד באגלי – **משבר באהאמה**; עברית: ג׳ חן; הוצאת זמורה ביתן; 210 עמודים (כריכה רכה).*

שירה עברית

פגיס

בשנים האחרונות נוצר בישראל גזע של משוררים, שאיש כמעט אינו קורא את סיפרי שיריהם, למרות שהם זוכים, באי־צדק, לכל הכיבודים האפשריים שהשירה עשויה להציע למשורר.

משורר כזה הוא הפרופסור הירושלמי דן **פגיס**, שקובץ שיריו מילים נרדפות ראה אור באחרונה. בסיוע פרס אקו״ם לעידוד פירסום יצירות, אשר נועד מן הסתם לסייע למשוררים צעירים, ולאו דווקא לאלה ששירתם לא תשופר במיטב הפרסים והוותק השירי.

דן פגיס עשוי לשמש בעוד דור או שניים

חרזן פגיס
שירים סטריליים בחדר־ניתוח

נושא למחקר מרתק באחת מאוניברסיטות ישראל, מחקר טרגי במעט, על מרצה מעולה (בעבר) לתורת החרוז, המישקל והבית, הכותב בזמנו החופשי שירים, ומרסק אותם בעזרת כלי לימודיו.

האמת היא, שקיים תיחכום רב (לרוב מוגזם) בשיריו של פגיס, תיחכום שאין בכוחו לכסות על יצר ההריסה, שבאמצעותו מחסל הפרופסור פגיס ניבזי להרוג לא רק אנשים אלא גם בתי־מלון...״

בנקודה זו מאותר שוב ג׳ק קיילס, הימאי, הקשור בהטבעת היאכטה של טום מאנגן ושל רעייתו. הוא נלכד אך מצליח להימלט. המתח מערער את יחסי טום ודבי, הנמצאת בהריון. היא מחליטה לשוב לזמן לא מוגבל למישפחתה בטכסס.

בדרכה לטכסס נחטפת דבי, וטום מאנגן מגיע במהירות ליוסטון. מתברר כי הכופר תמורתה הוא טום. למתח מצטרפת מחלקת־הביטחון של תאגיד קאנינגהאם. כנופיית החוטפים מצליחה ללכוד את טום בעורמה. במקום כלאו הוא פוגש את דבי. כאן מגלה טום את סיפור הטבעת היאכטה, שבה הוביל ג׳ק קיילס קוקאין לארצות־הברית. החוטפים מוציאים את ג׳ק קיילס להורג, ומתברר שעיני הכנופיה נשואות למטרות גבוהות יותר.

טום מצליח להימלט תוך התמודדות אלימה עם חוטפיו, ומגיע לביתה של מישפחה יריבה. הוא מזעיק את אנשי־הביטחון, המסתערים על המקום שם לכודה דבי ומשחררים אותה, אך היא מאבדת את ולדה.

ראש הכנופיה **ריבינזון** נעלם. טום ואנשי־הביטחון של קאנינגהאם אורבים לו בבאהמה, כאשר מחלת הליגיונרים ממשיכה לחסל את ענף התיירות של האיים. טום ואנשיו מצליחים לאתר את שרידי אותה כנופיה, שבראשה עמד **פרז**: ״קובאני, קומוניסט נוקשה חניך מוסקבה. הוא היה בחברת צ׳ה גווארה כאשר גוויארה ניסה ״ליצא את המהפיכה...״ והעלילה מגיעה לשיאה בשיחרור איי בהאמה מאימת מחלת הליגיונרים.

משבר בהאמה של דזמונד באגלי הוא מותחן מעולה, ויחד עם זאת פשוט בסיגנונו, קריא מאוד לימי חופשת הקיץ. גם התרגום העברי קריא למדי.

מי מריבה

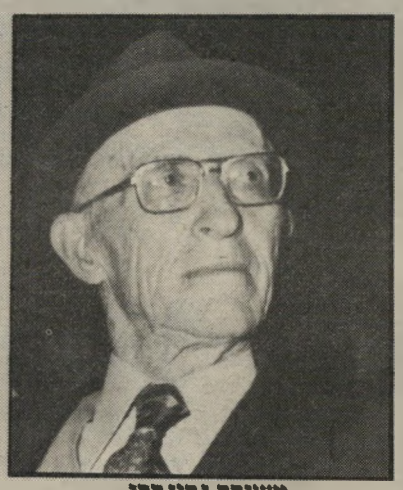
יצחק לאור מול אצ״ג

★ השריף עוזב את הפרוטקשן

■ הילולת־מילים מתחוללת זה כמה שבועות, וגרם לה שירו של המשורר **יצחק לאור**, הימנון לגוש, שבו כתב בין השאר: ״**את חג חרותנו יום חג המצות הזה בקדושה ובנענוע / גוף מתמכרים נחוג בהתבוננות ובמצותינו דם נערים פלסטיניים כי בלאו הכי / הכל עלילות עכרם.**״ עשרות מיכתבים למערכת, התפרסמו כימעט בכל יומון, וכולם מלאי כעס ומרירות. אלא שכל הכותבים מתעלמים מעובדה אחת: ששירה פוליטית היא שירה תוקפנית. הכל מתחסדים, ומתחמקים מאיזכור שירה פוליטית מהצד האחר של המפה הפוליטית: שירו של **אורי צבי גרינברג**, שכתב על קיבוץ מישמר־העמק: ״**היי ישימון בממשת המדינה / אל טל בהריך, אל עין ואל טף: / ואיש כי ישאל: לאן הדרך מוליך; / וענה העונה: להשכר העמק...**״ אורי צבי גרינברג גם אינו חס על קיבוץ רמת־הכובש. ומעניק לו מעט שירה פוליטית במילים: ״ברמת־הכובש, עדת מארכס המפחדת / יושבים שם בחושך בחודרים כרובים / ומחכים ליריות בהרגשה מיוחדת...״

האמת היא, שאם מישהו הביא את הקללה לשירה העברית הפוליטית, היה זה הימין ומשוררו האחד והיחיד אורי צבי גרינברג, ששירי יצחק לאור מחווירים בגירויים ובגסותם ליד שירתו. כל משגרי המיכתבים והמאמרים למערכות העיתונים, מן הראוי להם לקרוא קודם לכן את שירת אצ״ג, וללמוד, כי לשירה פוליטית יש אפקט של בומרנג: היא קטלנית לשני הכיוונים, ומה שמותר לאורי צבי גרינברג הארכי־לאומן, מותר גם ליצחק לאור האנטי־לאומן.

■ חלחלה וגועל־נפש עלו בי למראה הופעתו של המלחין **נועם שריף** בתוכנית זה הזמן בהנחיית **רם עברון**. שריף הוא מלחין מוגבל, שבמשך קרוב לשלושים שנה מילא כרסו במיטב

משורר גרינברג

מלחין שריף

הגיעה שעתם

המענקים הציבוריים שהחברה הישראלית היתה נכונה להעניק למלחין כלשהו. מי שחסם את שערי נמל המוסיקה הישראלית כדי למנוע את עלייתו של דור מלחינים צעיר ממנו, מאיים באמצעות המירקע לרדת מהארץ, כי הארץ רעה וקטנה עליו. אמר לי על הופעתו של שריף בזה הזמן מלחין צעיר: ״עכשיו, שהשריף עזב את העיירה, יפסיקו לתת את המענקים למלחינים מזדקנים שלא הוכיחו עצמם. עכשיו הגיעה שעתם של המלחינים הצעירים, שהפרוטקשן המוסיקאלי סולק מעולמם!״

את השורות של החרזן פגיס. שיריו של פגיס הינם סטריליים לא פחות מחדר־ניתוח שיריי (״**את מסיכת המוות מתקינים / מנגנטיב של הסנים. / עם צאת הנשמה, אתה עוטף את הסנים בחומר רך / ומקלף לאט...**״).

למיקרא 77 עמודי מילים נרדפות לא הגעתי לפשר הסיבה להענקת פרס אקו״ם לשירים אלה, המנותקים ניתוק מוחלט מהחוויות השיריות של שנות השבעים והשמונים ומכל שאר המרכיבים, ההופכים חרוז לשירה.

גפן

צחוק הגורל בעולם השירה הישראלית הוא בכך, שדן פגיס נחשב למשורר מכובד, בעוד **שיהונתן גפן** נחשב לפיזמונאי ״לא מכובד״. קובץ שיריו החדש של יהונתן גפן בעיקר שירי אהבה*, שראה אור באחרונה, מחזיק בכל שורה משלו יותר אמת שירית מאשר פגיס בכל סיפרונו.

גפן כותב כבר בשיר הפתיחה: ״**מה שלא אמרתי מעולם לשום אדם / ריק אצלי יקף בתוך מחזור הדם...**״ עולמו של גפן אינו מתוחכם, גם לא יומרני, אלא אמין ואמיתי וכאשר הוא כותב: ״**אבל כמה אפשר לכסות בעשן אינטלקטואלי של משוררים / ולעשות עצמנו מבינים כאילו לא נהיינו לגמרי עיוורים / למראות כה פשוטים כמו ביזק ושמיים וצבע של עיניים.**״ הוא מציג את החיוניות של שירה פשוטה זו, שכמו מרמזת, בליגלוג בלתי־מתנשא, לשירה מהסוג שפגיס מייצג.

עולמו של יהונתן גפן הינו עולם חוויתי פשוט, ללא סמלים, ללא דימויים מאולצים וכל שאר מרכיבי הבימבום של שירת משוררי הפרסים. לשונו של גפן היא לשון שירית אמינה: ״**מי שלא אוהב מנגן בתקופת המנגן / אוכל מקוספאות בתקופת הקוספאות... // מי שלא כותב שירים בתקופת השירים / אין לו מה לחפש בשיר הזה בתקופת החיפושים / הוא יכול לדקלם מיליון שירים / הוא יכול ללמוד שבע שנים את מדעי השיר / הוא יכול לאכול שיר / אבל הוא לא יכול להרגיש.**״

במחזור השירים יסורי יונתן הצעיר, עוסק גפן בחשיפת קליפות עצמו והסובב אותו (״**אנשים הולכים למות במילחמה / אבל לא נותנים שיכנסו להם לנשמה...**״), מהמילחמה הוא ממשיך לציפורים, אשר ״**אולי הן שרות בכפר אבל הן בוכות בעיר**״ ואל ״**אל תשאלו / היום הרגתי שיר.**״

יש בשירי גפן משהו נאיבי, שורשי, עם אמת עגומה, כמו שירו תישעה חדשים אחרי אחת המילחמות, שבו הוא כותב: ״**אתם זוכרים, לפני הקרב עמדנו מתוחים / סביב לשולחן החול. והמסקר נתן לגבעות / שמות של בחורות. דינה לתל עזזיאת, / שולה לתל סחר, וגילה לגבעת / 476 במפת הסיורים. שבתאי השמן מת על דינה, / מוסה המצחיק מת על שולה. אליהו / שהיה אתי באוהל מת על גילה. ורק אני / נשארתי עם נורית שעכשיו היא גבעה.**״

תמונות אחרות מעולמו של גפן עוברות דרך נהלל: ״**בכפר שלי יש מעגל של אנשים זקנים. / והם חרשבים שהם בראו את העולם... בבית־קברות כבר יש בכפר שלי שלוש שורות / מהמילחמות...**״ ועוד שירים ושורות מלאי רגישות של ציניקן, שהשירה משמשת מיפלטו האחרון.

* *יהונתן גפן – **בעיקר שירי אהבה**; הוצאת דביר; 68 עמודים (כריכה קשה).*

מאת דן עומר

מי צריך לרפא את הספורטאי הפצוע? על כך נטוש ויכוח סוער בין הפיסיותראפיסטים והמעסים

הקרב על הגב

מי יטפל? הפיסיותראפיסטים טוענים ש־רק הם מוסמכים לאבחן את הפגיעה. לקבוע טיפול ולבצעו. לדעתם גם לרופא שלא עבר התמחות ברפואה ספורטיבית אין הרבה להציע לספורטאי פצוע. מלבד זריקות וכדורים. בתמונה למעלה: מקבל כדורגלן מחוסר־הכרה טיפול נשימתי מידיו של מעסה. בתמונה למטה: ארל ויליאמס מתעוות מכאב כתוצאה מפגיעה בשעת מישחק.

וכך זוכים ספורטאים. המשתכרים עשרות אלפי דולרים. בשירותיו של אדם החסר כל השכלה רפואית או הסמכה חוקית כדי לטפל בהם. רוב אגודות הספורט בארץ מתעלמות ממצב זה. התודעה שלהן לבריאות שחקניהם נמוכה מאוד. הן עטות על ה„אינסטנט־מעסים", מעסיקות אותם תמורת תשלום מגוחך. והופכות אותם לברי־סמכה בילעדיים בכל הקשור לטיפול בפציעות השחקנים. המסו׳יס־טים רשאים להגיש עזרה לספורטאי שנפצע על המיגרש. ברגע שהוא הקריטי ביותר לפציעה. אנשי אגודות־הספורט בארץ חוסכים כסף במקום שבו לדעתם אפשר לחסוך.

ראובן מיטרני, שהועסק בשנתיים האחרונות כפיסיותראפיסט של ניב־חרת ישראל בכדורסל, יוצא במיתקפה על אגודות־הספורט.

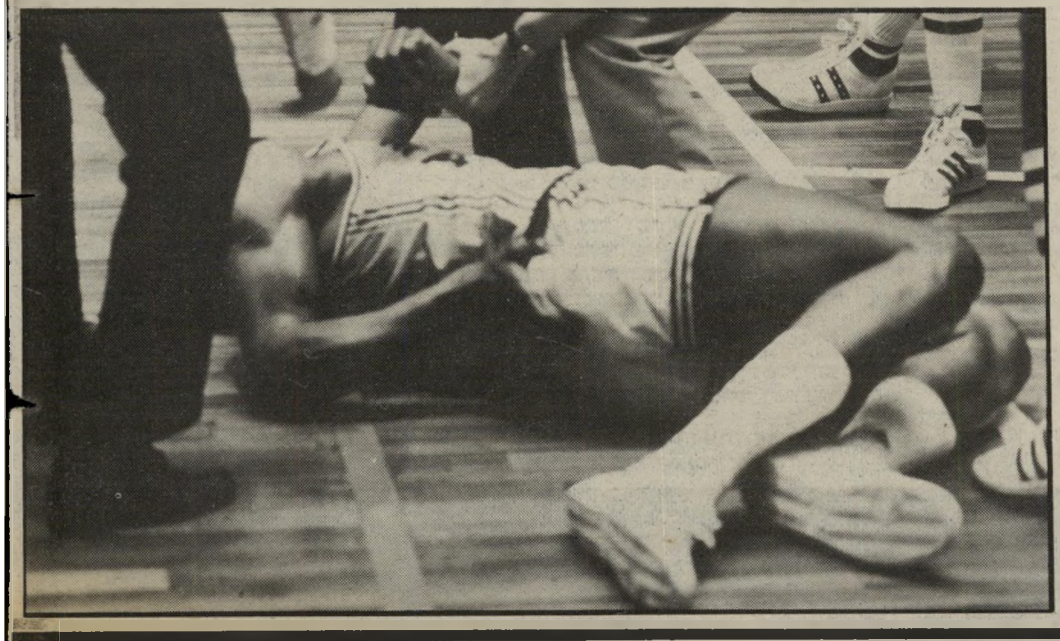
אומר מיטרני: המצב הידרדר עד כדי כך. שאפילו בניבחרת ישראל בכדורגל ישנו כיום מסג׳סט בשם שמוליק רוזנצווייג, המטפל בשחקנים. הוא אומנם בחור נחמד ואני מחבב אותו מאוד. אבל לבחור הזה. כמו לאחרים. אין שום הכשרה ושום הסמכה פורמלית לטפל בבני אדם. ובוודאי שלא בספורטאים.

ההיסטוריה שלו עם ההתאחדות לכדורגל התחילה כמו של יתר חבריו בענף הספורט בארץ: הוא התחיל בתפקידי־עזר באפסנאות, בגינון, ועם השנים התבסס מעמדו ותפקידו התרחב עד כדי כך, שהיום הוא הסמכות המטפלת בכדורגלנים מהבכירים של־נו.

הוא אומנם עובד בצמוד לרופא, ד״ר מרק רוסנובסקי, אך כולם יודעים שהוא מבצע טיפולים חשמליים גם כשהרופא נעדר. הוא עושה זאת בלי שלמד את אמצעי הזהירות הנדרשים לביצוע טיפול כזה.

העסקנות הספורטיבית בישראל לוקה עד היום בחוסר־הבנה משווע לגבי הצורך באישׁ־רפואה מוסמך בקבוצה. קל מאוד היום לשלם עשרות אלפי דולרים עבור שחקן, אבל לקחת אדם מן הרחוב שיטפל ברגלייו. ביחס לבריאותם של הספורטאים בארץ גובל בזילזול מוחלט.

מה שיותר גרוע הוא שהספורטאים עצמם אינם מודעים לסכנות האורבות להם ממצב זה. פעמים רבות הם עסוקים בספירת הכסף שיקבלו על מישחקם, ומגלים חוסר מודעות. הגובלת בבורות. לעובדה שעתידם תלוי בבריאותם.

„מה כבר יכול הפיסיותראפיסט ששלחת אלי, שאינו יכול לעשות המסו׳יסט שלנו, שגם מכסח לנו את הדשא?" כך אמר יחזקאל („חזי") ויתקובסקי, יושב־ראש הנהלת קבוצת הכדורגל של הפועל רמת־גן. לראובן מיטרני, סגן־מנהל בית־הספר לפיסיותראפיה שבמכון ויינגייט.

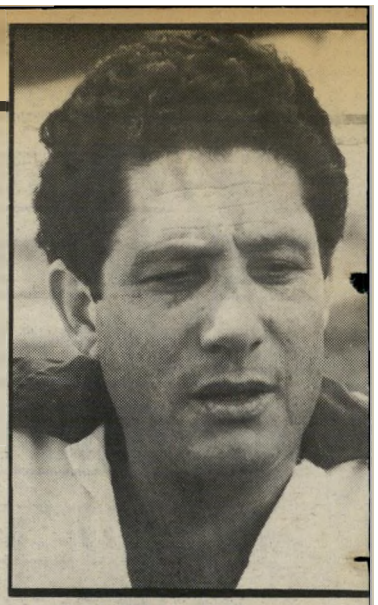
מיטרני (41) שלח את יעקב גור לשמש כפיסיותראפיסט לקבוצת הרמת־גנית. השידוך בין השניים הסתיים כעבור זמן קצר מאוד. המסו׳יסט חזר למישרתו.

לא רק אנשי הפועל רמת־גן ממעיטים בחשיבותו של הפיסיות־ראפיסט כאיש צוות חיוני בקבוצת ספורט. מעמדו בארץ הוא נמוך ביותר. לעומתו, המעסה נחשב לאדם חיוני וחשוב אצל קבוצות הספורט.

זה שנים נלחמים אנשי הפי־סיותראפיה בארץ על כבודם האבוד. מזה כמה שנים נסחבת בכנסת חקיקת „חוק הפיסיותראפיסט". שיגדיר בבירור מי רשאי להיקרא כך. ומי רשאי לטפל בבני־אדם. פרט לרופא ולאחות. חוק זה אמור להבטיח את זכויות האזרח מפני שרלטנים, ולקבוע שרק לבעלי רישיון ממישרד־הבריאות יותר לעסוק בכך. בינתיים לא מצא איש מחברי הכנסת זמן להעביר את החוק.

מגן לרפואן

בינתיים, כל שנדרש ממך כדי לזכות לטפל ברגליהם היקרות של ספורטאים יקרים כמו משה סיני. מהפועל תל־אביב. אבי כהן ממכבי תל־אביב. עודד מכנס ממכבי נתניה או דורון ג׳אמצ׳י ממכבי רמת־גן — הוא לעבור קורס מזורז וקצר בעיסוי. תמורת סכום נכבד תוענק לך גם תעודה, שאין לה כל תוקף חוקי. בתי־הספר הפרטיים הרבים ללימוד תורת העיסוי משגשגים, בעיקר באיזור תל־אביב.

פיסיותראפיסט

ר־אובן

מיטרני מוחה בתוקף על העסקתם של המעסים בקבוצות הספורט ועל זילזול אגודות־הספורט בטיפול רפואי שניתן כיום לספורטאי.

אני מכיר ספורטאים רבים שסיימו קאריירה ספורטיבית מבטיחה בגלל טיפול ראשוני רשלני. גם אני הייתי שחקן כדורגל, ואני יודע על גופי מה קורה כששחקן נפצע ולא מקבל טיפול מיידי מתאים. לא פעם מגיע אלי שחקן, שבא לייעוץ או לטיפול, ומספר לי על הפחד שלו מכך שלא יאמינו לו שהוא פצוע. מחייבים אותו לשחק כשהוא פצוע, ובגלל טיפול רשלני סוחבים פציעה במשך חודשים.

המאמן הכל־יכול

גם **מאמן** הקבוצה מרשה לעצמו לייעץ מה לעשות עם הפצוע. מאמנים בארץ הודו לא פעם שנסיונם העשיר בפציעות מרשה להם להתערב בהחלטות רפואיות הנעשות לשחקן. אבל כשם שהמאמן לא היה שמח אילו הייתי מחווה דיעה מיקצועית על עבודתו, כך אני מציע לכל המאמנים בארץ שלא יתערבו בשטח שאין להם בו שמץ של מושג. שיהיה המאמן הבכיר עם הנסיון העשיר ביותר על המיגרש, אני בטוח שאין לו ידע בסיסי להעריך את הפציעה, ובוודאי שלא את דרך הטיפול. זה כמו לתת לאחות חדר־ניתוח לנתח בעצמה, כי היא ראתה במשך שנים איך עושה זאת הרופא.

לצערי, התופעה הזו היא שיגרתית בארץ. יש מאמן בכיר, שיש לו מסו'יסט צמוד, העובר איתו מקבוצה לקבוצה. זה נושא־הכלים של המאמן. הסנשו פנצ'ה שלו. הנהלה רצינית לא עושה את שהמאמן מכתיב לה. אך לדאבוני אין הרבה הנהלות רציניות.

עד באן דבריו של ראובן מיטרני. לא רק מיקצוע הפיסיותראפיה סובל בארץ מהזנחה מחוסר־מודעות. מצבה של הרפואה הספורטיבית אינו טוב יותר. במדינות המערב קיים מסלול מיוחד להתמחות ברפואה ספורטיבית. בארץ התמחות זו חסרה.

האורתופדים והכירורגים הם כתובתו האחרונה של הספורטאי. בארצות שבהן הפך הספורט למיק־צועני, לא יעלה על דעתו של איש להוציא סכומי עתק על העסקתו של הספורטאי ולספק לו טיפול רפואי חובבני. השחקן אצלם הוא נכס, רכוש יקר, ולוא רק בגלל שוויו הכספי.

„טיפול בזריקה אינו מקובל כיום אצל רופאי הספורט במערב. הזריקה באה לתת תשובה מיידית לבעיה. אך אינה מטפלת בבעייה עצמה. לפעמים מתגלים סיבוכים ומיגבלות רק מאוחר יותר. הטיפול בכדורים הוא טיפול שהשפעתו אף פעם אינה ברורה".

מצב עגום

ל**רופא הישראלי**, כמו למעשה אין מה להציע לספורטאי. אין לו המיומנות הידנית לעשות את תרגילי החיזוק שרירים, המתיחת הרקמות, או פירוק הידבקויות בשרירים. כל אלה הם תפקידיו של הפיסיותראפיסט. למעשה אין ההכשרה לבנות תוכנית טיפולים.

מצבו של הספורטאי עגום, כי לא המעסה וגם לא הרופא אינם יכולים לפתור את בעיותיו. לכן אפשר להבחין כיום אצל ספורטאים רבים בפציעות נמשכות שלא טופלו כהלכה.

לפיסיותראפיסט מוסמך יש הידע הבסיסי והיכולת להתמודד עם בעיות שוטפות, הקורות על מיגרשי הספורט. הוא יודע לאבחן את הפגיעה, לקבוע את הטיפול ולבצעו. הוא גם יודע להפנות את הספורטאי לרופא המתאים — במיקרה הטוב לרופא־ספורט, ואם אין ברירה אז לאורתופד טוב. שיש לו גישה נכונה לטיפול בספורטאים או נסיון נרכש — וכאלה יש מעטים.

השחקנים האמריקאים המשחקים בארץ, אשר רגילים לטיפול שונה, אמנם מודאגים פחות מהישראלים, אך לעומת זאת הם מדאיגים את אגודותיהם. הם אינם מחכים עד שהנהלת הקבוצה תטפל בהם, אלא הולכים למי שהם רוצים ומביאים קבלות. במיקרה כזה יכולה האגודה להוציא מאות אלפי שקלים בחודש על טיפולים מיותרים וחופפים. כי לשחקן אין כתובת אחת שאליה יוכל לפנות, והוא נאלץ לחפש כל פעם מושיע יותר מוצלח.

„זה מה שיש"

ל**ד"ר מרק רוסנובסקי** מהמכון לרפואה ספורטיבית של ההתאחדות לכדורגל דיעה מעט שונה:

אומר ד"ר רוסנובסקי:

קבוצת ספורט זקוקה למסו'יסט ולרופא. המסו'יסט מבצע טיפולים רק לפי הוראות הרופא, כפי שקורה אצלי עם המעסה שמוליק רוזנצווייג. הוא יודע להפעיל את כל המכשירים החשמליים. ואני חושב שהוא מוסמך לעשות זאת למרות שאין לו דיפלומה רישמית.

אני לימדתי אותו לעשות את העבודה, וכל מה שאני יודע גם הוא יודע. יכול להיות שלא תמיד הוא יודע מה בדיוק קורה בריקמה או בשריר. אני תמיד בודק אותו, למרות שבשבילי הוא כמו כל פיסיותראפיסט. נסיון תמיד יותר חשוב מלימודים. בעיקר במה שקשור לפגיעות ספורט.

שמוליק עושה את זה כבר שנים ויש לו נסיון רב. הוא מבחין מייד בין נקע בקרסול ובין מתיחה קלה של גיד. גם הרופאים שהספורטאים עובדים איתם סומכים עליו.

הוא עושה כמו במילחמה: נותן את הטיפול הראשוני במיגרש. אני לא מתייחס למה שמיטרני אומר, כי לדעתי שמוליק מבין יותר מאשר פיסיותראפיסט. הוא יודע איך לצאת מבעיה. למרות שאינו מוסמך. כל הוויכוח הזה הוא מיותר. זה מה שיש בכל העולם, מניבחרת בראזיל המובחרת ועד לגרמנים — רופא ומעסה.

עד באן דבריו של ד"ר מרק רוסנובסקי.

יוסף („יוסי") דבס בן ה־41 עובד כבר 20 שנה כמעסה בקבוצות כדורגל בליגה הלאומית. בשנתיים האחרונות הועסק על־ידי מכבי תל־אביב.

אומר יוסי דבס:

אני חושב שיש לי מספיק ידע לטפל. בכל פציעה הצלחתי. אפשר להגיד עלי שאני חצי רופא. באים אלי אנשים עקומים ויוצאים ישרים. 20 שנה אני עובד בכדורגל, ובחיים שלי לא הסתכסכתי. וכולם אוהבים אותי.

אני מאוד מרוצה ממה שמכבי משלמת לי, ולוא לא הייתי מרוצה, הרבה קבוצות היו קופצות עלי. עובדה שאנשים מעדיפים לבוא אלי ולא לפיסיותראפיסט, כי הם רואים את ההבדל בטיפול. אני יודע לתת גם טיפול חשמלי.

לימדתי גם בחור אחד להיות מעסה ועכשיו הוא עובד עם מכבי פתח־תיקווה. מיטרני יכול להגיד מה שהוא רוצה, זה לא מעניין אותי. לולא הייתי טוב, לא הייתי מקובל ולא הייתי עובד כל־כך הרבה שנים בקבוצות.

נכון שהמשכורת נמוכה, אבל אני לא חושב שהאגודות־הספורט העדיפו אותי מפני שלקחתי פחות כסף. אני יודע שהיו מרוצים ממני.

אני קורא ספרים וכך התמחיתי. לדעתי אני משתלב נהדר בקבוצות ואין לי צורך בעזרתו של פיסיותרא־פיסט. תמיד הסתדרתי לבד.

דינה ונון ■

רופא הנבחרת

מזה עשר שנים הוא ד"ר רוסנובסקי. בתמונה הוא מטפל ברגלו הפצועה של אבי כהן. רוסנובסקי טוען שהמעסה יכול לעשות כל מה שיודע פיסיותראפיסט. לדעתו הנסיון בשטח המיקצועי חשוב יותר מהדיפלומה.

מעסה הנבחרת

שמוליק רוזנצווייג עובד במכון לרפואה ספורטיבית של ההתאחדות לכדורגל כבר שמונה שנים. הוא התחיל את הקאריירה הרפואית שלו כאפסנאי בהתאחדות. עבר קורס קצר לעיסוי והפך אחראי לבריאות הספורטאים.

„זו בעיה נוספת המכאיבה," ממשיך לגולל ראובן מיטרני את מחדלי הרפואה הספורטיבית בארץ: „לרופא שאינו מומחה ברפואה ספורטיבית, אין שום מודעות לבעיותיו המיוחדות של הספורטאי. הרופא מתייחס לספורטאי פצוע ולפקיד פצוע באותה הצורה.

„כאן קבור הכלב, לכן הרופאים בארץ אינם מכירים בטיפול השמרני בספורטאי שהוא בעיקר הפי־סיותראפיה. ספורטאי פגוע ההולך לרופא זוכה לאחד משני הטיפולים הקבועים: או זריקה או כדורים. גם רופאים שאינם ממהרים לתת זריקות, משתכנעים לתת אותן בגלל ציפיות השחקן מהם. אם רופא לא יתן טיפול דראסטי יגידו לו: בשביל לנוח אני לא צריך לבוא אליך ולשלם כל־כך הרבה כסף!

„לא זריקות!"

הפיסיותראפיסט אורי בהרב מועסק על־ידי קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב מזה 10 שנים. היא אחת הקבוצות הבודדות המקבלת שירותיו של איש מיקצוע.

מרפא את הכל

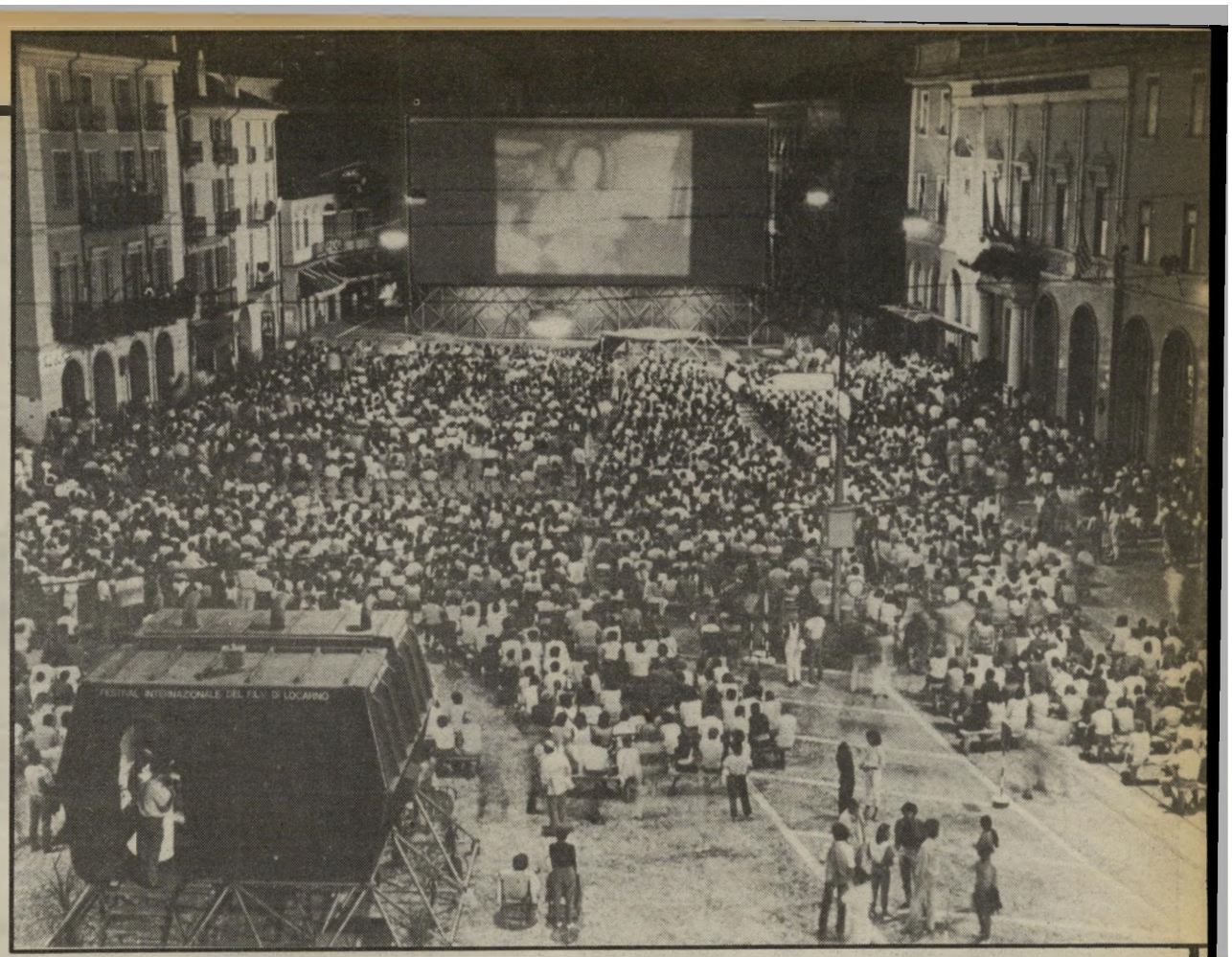
כך מבטיח יוסי דבס (40). מעסה מכבי תל־אביב. דבס עובד עם קבוצות הכדורגל בארץ כבר 20 שנה. הוא למד עיסוי בקורס מהיר מאז הוא מטפל ברגליהם של מיטב הכדורגלנים בארץ. למרות שהוא חסר הכשרה רפואית מתאימה. מעדיפות אותו האגודות על פני פיסיותראפיסטים מוסמכים.

עדנה פיינרו מסכמת את פסטיבל הסרטים בלוקארנו שבו הוענק „ברדלס הכסף" לסרטו של דניאל וקסמן

הסרט חמסין אחרי שראה אותו כמעט במיקרה וכמעט ברגע האחרון. הוא בעצמו היה מופתע לא מעט כאשר גילה שיש גם ישראל אחרת מזו המוצגת כבר עשר שנים בדמות מסויימת מאוד בעיתונים ובכלי־התיקשורת האירופיים. „לפתע גיליתי שיש גם ישראלים שאינם בגיניסטים וישנן גם מחשבות שאיננו מכירים אותן כלל."

משהו מסוג אחר

הוא לא היה היחידי בדעתו — חמסין הפתיע. איש לא ניסה לקשור לו זרים של המצאת שפה קולנועית חדשה, היו שטענו גם שהוא מיושן באסתטיקה שלו, שהחלק הראשון דיבורי מדי, שקשה להבדיל בין יהודים וערבים

אנה מניאני כך נראתה הכיכר הגדולה של לוקארנו בערב הצגת אפיסודה נפלאה שביים לוקינו ויסקונטי, בשם אנו הנשים. על הבד, תחת כיפת השמיים, נראית צלליתה של השחקנית האיטלקית, כשאלפי הצופים יושבים על כסאות, על הארץ או עומדים. מראה מרהיב זה חזר על עצמו מדי לילה, במשך 11 לילות. פסטיבל זה הוא השני בחשיבותו באירופה.

חמסין בלוקארנו

איך מבינים מה זה לוקארנו? אוטובוס מיוחד. המסיע את אורחי פסטיבל־הסרטים מכיכר העיר הגדולה למרכז הקולנועי במורטינה, מרחק של 7 דקות נסיעה (כ־20 דקות בהליכה), נעצר לפתע. הנהג־המחליף יורד מן האוטובוס. האוטובוס ממתין. אולי תקלה? הנהג מתעכב ליד דוכן. האוטובוס מחכה, על כל נוסעיו. הנהג עולה ובידו גביע גלידה שקנה לעצמו.

אף לא אחד מן הנוסעים פוצה פה או מצפצף. איש אינו מתרגז. הנהג מלקק בהנאה. יום חם היום. כולם מרוצים.

היירהור חד של כפירה חלף במחשבתי. היכן היה עכשיו אותו הנהג אילו נסע בקו תל־אביב — הרצליה למשל? אבל תושב לוקארנו אינו מודאג. כבר 700 שנה לא קרה כאן כלום. אפילו לא מילחמה קטנטונת. הבורגנים אוהבים את לוקארנו, עם הבנקים השווייציים, הנקיון והסדר. הקשישים האירופיים אוהבים את החום בקיץ ואת מזג־האוויר הנוח בכל ימות השנה, את האגם השקט והירק המעניק מישנה שלווה לסתיו של החיים. התיירים אוהבים את לוקארנו בגלל השילוב של היעילות השווייצית עם המזג האיטלקי הנוח — סוף כל סוף לוקארנו היא עיר־נופש במחוז טיצ'ינו, הקרוב ביותר לאיטליה, עובדה שהמיטבח של טיצ'ינו נהנה ממנה מאד.

פעם אחת בשנה רואה לוקארנו אנשים צעירים בהמונים. האריסטוקרטים הוותיקים, שיש מהם שזכו לראות את פתיחת הפסטיבל הבינלאומי לקולנוע, לפני 36 שנים (בוותק זהו הפסטיבל באירופה אחרי ונציה), לוטשים עיניים בפליאה על הדור הצעיר, הפולש אל העיר מדי אוגוסט ובעיקר בשנים האחרונות. זהו האירוע המיועד לאותם המחפשים סרטים מעניינים, ולאו דווקא שמות מפוצצים או פרודוקציות אמריקאיות אדירות.

דויד סטרייף, מנהל הפסטיבל, שנראה בעצמו כמו גימנזיסט מבית טוב, מקדיש לעניין את כל מאמציו — הוא בעצמו עורך מסע דילוגים בעולם „כדי לגלות כישרונות חדשים וכיוונים חדשים. אני לא מתבייש להראות בתחרות סרטים שהם פחות ממושלמים או בשלים. איני מתכוון להתחרות בקאן או בברלין — כל אחד והקהל שלו, הטעם שלו, המטרה שלו. לוקארנו הוא מקום לגילויים חדשים."

בלי תופים ובלא חצוצרות, כנהוג בעולם הקולנוע הישראלי, הזמין דויד סטרייף את מפני ששני הצרדים מדברים את שתי השפות וכי הצגת הבעייה העיקרית מעורפלת לעיניים זרות שאינן בקיאות בקונפליקט הישראלי־ערבי. אבל. סוף סוף, איש לא לעג, לא פסל, ולא עיקם אפו.

ז'אן לדו, מנהל הסינמטק בבריסל, הנחשב לאחד ההיסטוריונים הגדולים בזמן הזה בקולנוע, וחולש על אחת הספריות העשירות בעולם באמנות השביעית, היה מרוצה: „תמיד שאלתי את עצמי אם כל מה שישראל מסוגלת לייצר הן קומדיות ים־תיכוניות. בפעם הראשונה אני רואה משהו מסוג אחר. דבר הנוגע לחיים ולאנשים. רק שיש לי הרושם שהבימאים שלכם אינם אוהבים מספיק את הגיבורים לשהם."

עיתונאי מצרי פאוזי סלימאן, היה המום: „האם הבנתי נכון? האם זו קרן ממשלתית שעזרה בהפקת הסרט?" לתשובתי כי לא רק שהקרן היא ממשלתית — הקרן לעידוד סרטי איכות —

ברדלס הכסף הפרס השני בחשיבותו, שהוענק לסירטו של דניאל וקסמן, חמסין. הסרט הגיע לתחרות כמעט ברגע האחרון, אחרי שמנהל הפסטיבל צפה בו במיקרה. הדעה הכללית על הסרט היתה: אין זו יצירת מופת, אך זהו קולנוע מעניין ושונה. בפרס הראשון זכה סרט הונגרי בשם הנסיכה.

החוויה הגדולה אנשי מיקצוע וחוקרי קולנוע באו ללוקארנו במיוחד כדי לחזות ברטרוספקטיבה מרתקת של סרטיו של הבמאי היפאני מיקיו נארוזה. במסיבת־העיתונאים נראים מחברת הספר על הבימאי, ה־ אמריקאית אודי בוק, ופרופסור לספרות יפאנית יושימו יאזומי, מנתחים את סרטיו.

אלא שהסרט גם זכה בפרס כסרט המצטיין בקולנוע הישראלי. העיתונאי הלך לו לדרכו, משתאה על פישרה של הדמוקרטיה, כשהיא ממלמל: „סרט אמיץ — סרט אמיץ."

גם אם לא ייכנס חמסין לרשימת רבי־המכר, או לאנציקלופדיה עולמית לסרטי־מופת, כדאי לחשוב על כמה דברים — פרס שני בפסטיבל של אנשים המעוניינים לפתח את תרבות הקולנוע והמתייחסים לכל סרט בכבוד הראוי לו, הוא דבר טוב. הגיע הזמן להפסיק לחשוב שיש רק פסטיבל אחד בעולם שקוראים לו קאן. בדיוק כמו שצריך להפסיק לטפח חלומות באספמיה שלפסטיבלים אחרים חוץ מקאן וברלין אין טעם לבזבז כסף ולשלוח סרטים. אולי יפקח מרכז הסרט הישראלי את עיניו ויבין שעד שנהייה מעצמה קולנועית אדירה אפשר להסתפק בנסיונות צנועים יותר, אך לא פחות רציניים? אין מקום בעולם שלא שווה מאמץ להציג את ישראל בצורה מכובדת. אולי זה יעזור גם לישראלי לעבור את הכביש בראש מורם, לחזור לימים שהישראלי לא זכה ברחוב האירופי ליחס של מצורע, ולעשות משהו דרך כלי־ההסברה היעיל ביותר שיש היום בעולם. שרק נעים יותר להיעזר בו כי הוא גם אמנות — הקולנוע.

שחקן מצטיין יוסאקו מאצודה בסרט משחק הקאזוקו. **הסרט, של הבימאי יושימיצו מוריטה, מספר על מורה צעיר המשתלט על מישפחה יפאנית שלמה בגלל התאבנותם המוחלטת של ההורים וחוסר הבנתם את צרכי ילדיהם.**

מסכת רוסית בקיבוץ

אם מדובר בהסברה, אין ספק שהבדיחה הגדולה של הפסטיבל היתה הפעם סרט רוסי. אחרי שבשנה שעברה סירב מנהל־הפסטיבל ליטול כל סרט מרוסיה, כי טען שלא מצא אף לא אחד המתאים למסגרת שלו, ניסה את מזלו הפעם. הוא נסע למוסקווה וביקש לראות מה חדש. הראו לו שלושה סרטים. מהם שניים גרוזיים שנשאו חן בעיניו, אבל אותם לא היו הרוסים מוכנים לתת בטענה שתמיד מבקשים לייצגם דווקא בסרטים של המיעוט הזה, ולעומת זאת עמדו כל כך שיקח את רודניק (המעייף) שניראה בדיוק כמו מסכת בקיבוץ של התחלת המאה. הטפה גסה, תעמולה שקופה עד כדי העלאת גיחוכים באולם ההקרנה.

סטרייף, שעמד כבר על דלותה של ההפקה הקולנועית במיזרח אירופה השנה — יובש טוטאלי ברוסיה, רומניה, בולגריה, ביוגוסלביה ובפולין — לא רצה לטרוק את הדלת לפני הרוסים, ו„לא" בפעם השנייה היה מנתק יחסים. הוא הציג את רודניק בתחרות — אבל הסרט הרוסי של בימאי צעיר ניראה זקן — והנסיון לתאר כפר שליו ומאושר כסמל לרוסיה כולה שאף פעם לא היתה ולא תהיה שוחרת מילחמה או מתיחות כלשהי, עם ההסבר הפשטני שרוסיה נגררה למילחמה רק מפני שהגרמנים הנוראים גררו אותה בכוח — זה כבר לא עובד אפילו על תמימים.

לעומת זאת, נעים היה לראות סרט יפאני בשם מישחק הקאזוקו. שמו בא לו מאחד המישחקים האלקטרוניים המודרניים, כשברווז גולש במבוך של צינורות זכוכית, במעגלים שאינם נגמרים. אמנם זה היה שונה מכל מה שראינו כאן בשעות הבוקר — 15 סרטי מיקיו נארוזה. אבל העולם ביפאן השתנה, כמו בכל פינה אחרת. החברה היפאנית „התמערבה," והיום החיים מסתובבים סביב הדיפלומה. בחינות הבגרות הן הטראומה של הנוער ושל הוריו, המוכנים להשקיע כל מאמץ כדי שהילד יסיים את בית־הספר בציונים גבוהים, ימשיך אחר־כך לא סתם בקולג' כי אם בקולג' מכובד ויוקרתי. אין זה משנה כלל מה רוצה הבן לעשות בחייו, גם אין זה משנה כהוא זה אם הוא מאושר. ההורים בכלל אינם מתעמקים בבעיה ואינם טורחים לקיים כל קשר אנושי עם ילדיהם.

המישפחה, כך מסתבר לפי סרטו של יושמיצו מוריטה, (בימאי צעיר שעוד נשמע עליו רבות), היא מוסד שהתאבן לחלוטין, עד כדי תרדמה. ההורים נחלצים מן המבוכה שבנשיאת האחריות האמיתית לגורל ילדיהם בכך שהם שוכרים מורה פרטי לבנם. המורה, שעקב תפקידו המיוחד נאלץ לטפל גם בבעיות נפשיות של חניכו, בנוסף על המרצתו בלימודים, משתלט לאט לאט על הבית כולו, עד שבסופו של דבר הוא תופס את מקומו של האב.

האם, הפוחדת לעשות משהו על דעת עצמה, כי חוץ מעבודת שירותים אין לה מה לומר בבית זה, פונה לעזרתו. האב, שמתחמק כל העת מעימותים עם בנו, מאושר כשהמורה הולך תחתיו לבית־הספר לסדר את ענייני בנו, ואפילו מרוצה כשהמורה הצעיר תופש את סמכויותיו בידו. לבסוף, בסצינה שכמו נלקחה מסרט אילם, חוגגים את כניסתו של הבן לקולג' החדש בארוחת־ערב מישפחתית, כשברור לחלוטין מי מניע את הבובות המטומטמות האלה על החוט. הסעודה הופכת לבלט מטורף של איטריות עפות ורוטב שהמורה משקה בו את השולחן כולו, על סוערין. הוא לוקח את הממון האדיר שגרף משיעורי־העזר ומשאיר את המישפחה טובלת בים של אוכל, שהפך לעיסה המזהמת את הבית.

אבל מה שנראה כל הזמן כקומדיה מקורית למדי הופך בסופו של דבר לאזהרה מאיימת: האם נכנסת לחדר שני בניה ומגלה ששניהם ישנים שינה עמוקה. רעש טורדני של מסוק נשמע ברקע ואיש אינו מבין את פישרו. גם לא האם שעל הבר. היא בעצמה מתיישבת ליד עבודת התפירה היומית שלה, ועד מהרה נופל ראשה על השולחן. גם היא נותנת לעצמה לשקוע בתרדמה עמוקה. כולם ישנים. מתי יתעוררו — איש אינו יודע. האם זה מוות או תרדמה מוסרית שהבימאי מזהיר מפניה? זה או זה, אין זה משנה — עמדת מי שעשה אותו אינה מוטלת בספק.

חצי ברדלס **הבימאי הצעיר ספייק לי התחלק בפרס השלישי עם סרט בראזילי. לי זכה בזכות שפה אישית בשילוב חוש הומור, שהגיעו להרמוניה עם הסיפור והמישחק.**

• *את הפרס הראשון, **ברדלס הזהב**, העניקו לסרט **הנסיכה**, סירטו הראשון של הבימאי ההונגרי פאל ארדוש, והיה זה הסרט היחידי שכל החברים בחבר־השופטים הצביעו עליו כעל הסרט הטוב ביותר בפסטיבל. לעומת השנה שעברה, שבה פוצץ חבר־השופטים את הפסטיבל בכך שסירב להעניק פרסים וישבו בו אנשים בעלי אינטרסים אישיים מנוגדים, היתה השנה אווירה טובה והארמונית בצוות. ללא גלים ותוך מסירות למקצוע שאהבים כולם כולם*

החל בשני הבימאים הצרפתי פול וקיאלי והשווייצי תומס קרפר. דרך מנהל הסינמטק בריו דה־ז'נרו, קוסמה אלבסנטו המבקר האיטלקי טוליו קיזיץ. ועד למנהלת ארכיון הסרטים של המוסיאון לאמנות מודרנית אדריאן מניסיה.

ציון לשבח **הצלם יו רייפל זכה בציון לשבח על צילום יוצא דופן בשחור־לבן של ההתעלות, סירטו של הבימאי השוויצי הצעיר מרסל שופבך. בתמונה: אן קודרי בתפקיד נערה הנקרעת בין האהבה האידיאלית לאהבת בשרים.**

טרינטיניאן בראשונה **ז'אן־לואי טרינטיניאן ופאני ארדן בסירטו של פרנסואה טריפו שיבוא כבר יום ראשון. היתה זו הצגת בכורה עולמית של הסרט, שפתח את הפסטיבל ה־36 בלוקארנו.**

טרינטיניאן בשנייה **בתפקיד פרופסור איטלקי המזדהה עם תלמידו הטרוריסט, (סוני גסנר, בתמונה) אך מגיע לקרע עם בנו, המסגיר אותו לבסוף למישטרה. הסרט, מכה בלב, הוא בבימויו של ג'יאני אמליו.**

הציר ששדד ונדד

אבי פיילר היה חייל קרבי, הסתבך בשוד, צייר בבית הסוהר, קיבל מילגה לציור ועכשיו הוא צייר מן המניין, שב ארצה אחרי מסעות מרתקים ברחבי העולם

א בי פיילר הוא צייר ישראלי, טיפוס הרפתקן שבילה כמה שנים בטיולים מסביב לעולם. עכשיו חזר ארצה, כשברשותו אוספים נדירים של עתיקות וקונכיות אשר אסף במשך שנים במסעותיו.

מספר אבי פיילר:

אחרי הצבא קרו כמה דברים מטורפים למדי. הכרתי כמה חברים, חיילים משוחררים, שרובם לא עבדו ולא היה כסף אפילו לשכור דירה. המיפגשים שלנו היו בכסית. זה היה ב־1970. העלינו אז כל מיני רעיונות איך להשיג כסף בדרך הרפתקנית.

אחד הבחורים, שעבד במלון בזל בתל־אביב, סיפר שקבוצת יהלומנים מחו"ל עתידה להגיע לכינוס של יהלומנים בישראל. הוא סיפר לנו שאותם יהלומנים יגיעו למלון בלילה, כאשר הבנקים סגורים והיהלומים ישארו בכספת המלון באותו לילה. הרעיון שעלה היה לשדוד את כספת המלון עוד באותו הלילה. כולם התלהבו. ראיתי את העניין בתור הרפתקה. הראש היה אחר לגמרי. אז כולנו היינו בני 21.

היה לי נשק־שלל מתקופת שרותי בצה"ל ובו השתמשנו. השוד התנהל כמו בסרטים. אחד איבטח מבחוץ ושניים אחרים, שאחד מהם היה מחופש כאישה, נכנסו בשעה מאוחרת למלון.

הזוג נכנס למלון, השתלט על השומר ונעל אותו, יחד עם איש־הקבלה שמאחורי הדלפק, בחדר אחורי. החדר היה ללא חלונות, ומפתח נוסף נמצא אצל איש־האחזקה, שהגיע בבוקר.

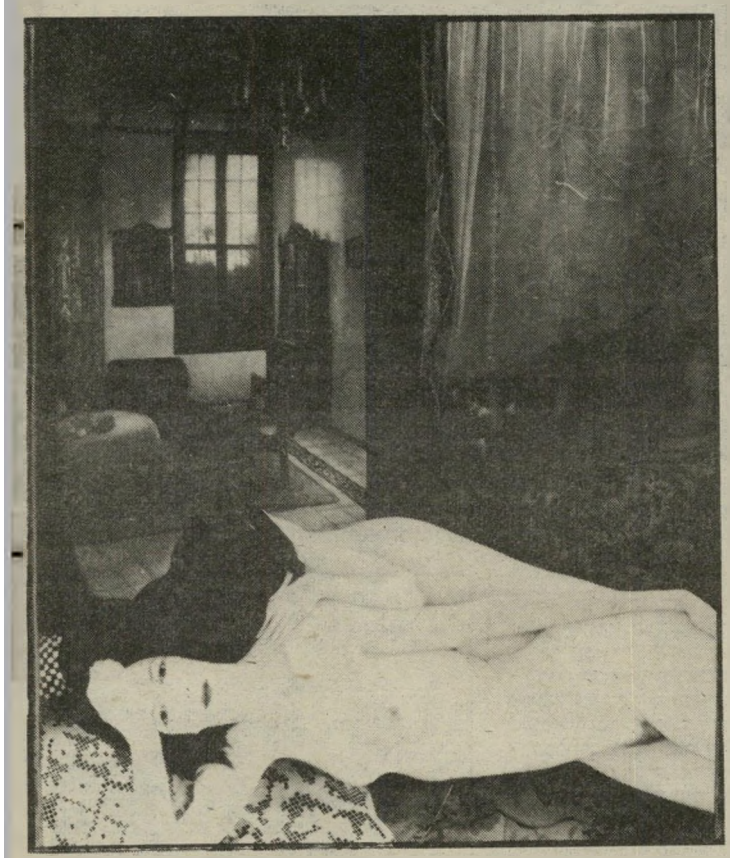
שמרתי על חזית המלון במיקרה שרכב משטרה או רכב חשוד אחר יעברו. במיקרה כזה היה עלי להפעיל רימון־עשן, כדי להסיח את הדעת ולגרום למהומה.

השעה היתה שתיים בלילה והכל התנהל למופת. הזוג לקח את היהלומים ואת הכסף — והיה הרבה — וכל אחד הלך לדרכו ברגל, בדרכים נפרדות. יותר מאוחר נפגשנו בדירה על גג ברחוב גורדון, כדי לחלק את השלל. הצעתי שנלך כולנו לאכול במיסעדה בהרצליה.

לקחתי שטר של דולר אחד למזכרת, והשארתי להם את השאר. לא רציתי את הכסף. לא הייתי זקוק לו. חייתי אז במעגל של אידיאלים מטורפים לגמרי.

חלונות לחופש

ה ייתי רובין הוד. התחלתי לגלות את העולם ואהבתי לתאר ולדמיין דברים. לימדו אותי בצבא שאפשר לצאת מכל מצב. אפילו מהמסובך ביותר. וזה היה אתגר לאגו שלי, מין נסיון. בצבא מלמדים אותך להיות תרנגול, ואני אהבתי ללכת על חוטים דקים. עם לקיחת אותו דולר למזכרת סגרתי את המעגל.

„שתי נשים" היא אחת מהתמונות האהובות על פיילר. הוא לקח את התמונה עימו בטיוליו על פני כדור הארץ. מוסיאון ישראל הגדיר את סגנון ציורו המיוחד כ„ציור פנטסטי".

את חבריי מהשוד פגשתי שוב כעבור חצי שנה, בבית־המעצר.

ישבתי שנה וחצי. ובאותה התקופה נכנסתי בפעם הראשונה כל כולי לעולם הציורים שלי. ציירתי את פינות בית־הסוהר, את הטיפוסים שהיו בו, ועל חומות חצר־הטיולים ציירתי חלונות־ענק, הפתוחים למראות של חופש. שם הבנתי שהציור הוא אחד מצורות הביטוי החזקות ביותר שלי, ושדרכו אני יכול להגיע לכל מה שאני רוצה.

בית־הסוהר סיפק לי את כל התנאים והחומרים לעבודה, ואת העבודות הייתי מחלק חצי לי וחצי לשרות בתי־הסוהר.

עד כאן סיפורו של אבי פיילר.

עם העבודות שפיילר עשה בבית־הסוהר הוא נכנס לבצלאל למד במשך תקופה מסויימת ואז קיבל מילגה מטעם ממשלת איטליה ללמוד ברומא. הוא שהה שם זמן־מה ושוב חזר ארצה. „לא הצלחתי למצוא מקום שבו אוכל ללמוד את הטכניקה המיוחדת שאותה חיפשתי, והחלטתי ללמוד ולחפש לבד."

בביקור אצל ידידים בקיבוץ הסוללים הוא פגש את מי שהפכה יותר מאוחר לאישתו, דפנה, יפהפיה תל־אביבית שהתארחה אצל אותם החברים.

כשעברו לגור ביחד, נודע לפיילר כי דפנה היא בתו של נשיא בורסת היהלומים, שאת אורחיו שדד במלון בזל בתל־אביב. „כשזה נודע לי, נראו לי דרכי שמים מופלאות ומצחיקות." הוא אומר.

דפנה גם היא היתה ציירת. „עבדנו וציירנו הרבה ומכרנו את העבודות בכל מיני מקומות שבהם טיילנו באירופה. הסתובבנו במקומות נידחים ביותר. ומצאנו דברי אמנות עתיקים שאותם קנינו ומכרנו כדי להתפרנס. באותן תמונות עתיקות גיליתי את הטכניקה האהובה עלי. פיתחתי אותה והתאמתי אותה לתקופתנו.

„עברנו וביקרנו במוסיאונים רבים ואספנו ידע וחוויות.

„גרנו בעין־הוד ואחר־כך היינו בין הראשונים בסיני. גרנו בנביעות. קניתי גם אדמה בבנימינה ובניתי בית במו ידיי. אחר־כך מכרתי את הבית ועברתי לגור באי הירדה ביוון.

„דפנה ואני התגרשנו אחרי שבע שנות נישואין. לא הסתדרנו. אני רציתי להיות חופשי, לגדול. הבן שלנו, בועז בן ה־6 נשאר אצל דפנה."

מכשפה חיובית

ב משך נסיעותיו על פני כדור הארץ הכיר אבי פיילר אמנים רבים, שכמוהו טיילו בעולם וחילק איתם חוויות, נסיון חיים והשקפות עולם. בין היתר הוא התיידד עם אמנים כאריק בראוור והונדרטוואסר.

פיילר טייל בכל מרכז אפריקה, באירופה, בארצות־הברית באיי האוקיינוס ההודי, מאוריציוס, איי סיישל

האשה לשעבר של אבי פיילר, דפנה, היתה גם היא ציירת. הם נדדו יחד בעולם עד לגירושיהם. בנם בועז נשאר עם אמו. דפנה המירה את אמונה באמנות לטובת הגורו מהרישי, והיא אחת המאמינות הפנטיות ביותר שלו.

במדינה

מישפט

גונב מגנב

מנהלת המוסד המכובדת ניסתה להטיל על הפורץ את כל גירעונות המוסד.

כאשר נעצר יורם ירדני סקי ליד שלל פריצתו, הוא הודה בכל. הצעיר בן ה־24 סיפר מייד לשוטרים, כי פרץ למוסד מעון לילד ברמת־גן, ונטל משם חיתולים, בגדי ילדים וכלי־מיטה בשווי, שהסתכם ב־1981 בסך של מיליון לירות. הוא נעצר והועמד לדין, וגם בבית־המישפט הודה במעשהו. אולם כאן התברר, כי התביעה מאשימה אותו בגניבת רכוש בסך שלושה מיליון לירות.

ידיעה קטנה. הנאשם וסניגורו דרור מקרין ניסו לברר מהיכן צמחו שני המיליונים הנוספים, ואז התגלה להם כי מנהלת המוסד, הגברת הדסה לוי, היא שמסרה למישטרה ולחברת־הביטוח את הערכתה לגבי הרכוש שנגנב, ואמדה אותו בשלושה מיליונים.

כמעט שלא היה צורך לנהל מישפט, מכיוון שהנאשם לא כפר באשמות. הוא כפר רק בסכום הגניבה כפי שהוערך בכתב־האישום. ואומנם, השופט יוסף האג"־יחיא דחה את המשך המישפט, כדי להחליט בשאלה זו.

עוד לפני שהשופט קבע את דעתו, מצא לפתע הסניגור בעיתון ידיעה קטנה. נאמר בה כי הדסה לוי נאשמת על־ידי פרקליטות תל־אביב בהונאת חברת־ביטוח.

מייד פנה הסניגור לתובעת וביקש ממנה לשקול את אמונה במתלוננת מחדש.

ואומנם, הפרקליטות שינתה את סכום התביעה, והעמידה אותו על מיליון לירות בלבד, כפי שטען הנאשם מלכתחילה.

המדינה לא צריכה להתערב

על המישטרה לברר אם התלונה אינה נסיון להשתמש בחוק למטרות פרטיות.

הסניגור אברהם ברדוגו טען, כי יש אנשים המנסים להפעיל את החוק והמישטרה למטרות פרטיות. ויש מיקרים שהם אפילו מצליחים.

השופטת דליה קורל קיבלה את טענתו זו, וקבעה כי על המישטרה לברר היטב בטרם היא מגישה כתב־אישום במקרה של סיכסוך פרטי. כדי להרתיע בעתיד, הטילה השופטת הוצאות בסך 10 אלפים שקל על המדינה, שתבעה ללא הצדקה את אברהם סודאי, וגרמה לו עיגמת־נפש והוצאות מישפט מיותרות.

עניין אזרחי טהור. באמצע 1980 התלונן אדם בשם אברהם רפאלי במישטרה, כי סודאי הסיג את גבולו, בכך שפרץ לחצר חנותו וגנב משם גושי אלומיניום, שערכם 50 אלף לירות. המישטרה חקרה את המתלונן, והתברר לה כי סודאי היה שותפו־לשעבר בעיסקי מסגרות. הם חילקו ביניהם את הרכוש, ולדברי המתלונן לא היתה לסודאי זכות לקחת את האלומיניום מחצרו.

למרות שעל פניו היה זה עניין אזרחי טהור, המשיכה המישטרה לחקור ואף הגישה כתב־אישום נגד סודאי לבית־מישפט־השלום.

המישפט התברר לפני חודש ימים, ובית־המישפט מצא כי לא היה כל יסוד, עובדתי או מישפטי, לפתיחת תיק פלילי במיקרה זה.

„הבסיס להגשת התלונה על־ידי המתלונן היה רצונו לזכות בכל האלומיניום, שרק חציו מגיע לו," קבעה השופטת. התנהגותו לא היתה התנהגות של תום־לב, ובלט מתוכה רצונו של המתלונן לגרום נזק לשותפו־לשעבר, על־ידי פתיחת תיק מישפטי נגדו.

בית־המישפט הטיל על המתלונן לשלם לסודאי, שיצא כמובן זכאי לחלוטין, סכום של 15 אלף שקל.

גם על התביעה המישטרתית נמתחה ביקורת מצד השופטת. „לחובת התביעה ייאמר, כי נתפשה להחלטתה להגיש כתב־אישום ולהמשיך בהליכים עד הסוף — למרות שכבר בשלב ראשון הציע התובע בתיק לסוגרו."

פרקליט ברדוגו
מישטרה למטרות פרטיות

קורבן מועד

הסניגור הביא ראיות חדשות, כדי לשנות תוצאות מישפט בעניין מזתו של אדם בתאונת־דרכים.

חריקת־בלמים וצעקות אדם התערבבו לסימפוניה קולנית. רוכב אופניים נפל מעל אופניו על מכסה־המנוע של מכונית טרנזיט מיסחרית. אז פגע האופנוען בשימשה הקידמית של המכונית וריסק אותה.

כאשר התגלגל לארץ, היה כבר הקורבן מת.

מכונית הטרנזיט עצרבמרחק כמה מטרים, כשהיא מותירה מאחוריה את אופניו של הקורבן, נעל מוכתמת בדם וארגז־קרטון שהכיל קלטות.

חוקר פרטי. הפרקליטות העמידה לדין את נהג מכונית הטרנזיט, יובל קליין, באשמת גרימת מוות בנהיגה רשלנית.

עיקר האשמה התבססה על עדותו של קליין עצמו. הוא העיד מהרגע הראשון, כי לא הבחין כלל ברוכב־האופניים שבו פגע.

אולם בידי המישטרה היתה עדות נוספת של נהג מכונית־משא, שנסעה אחרי מכוניתו של קליין. נהגה של מכונית זו סיפר, כי הוא דווקא ראה את רוכב־האופניים במו עיניו, דרך זגוגיות חלונות מכוניתו של קליין.

השופט האמין לעדות זו והרשיע את קליין. הוא גזר עליו עונש חמור: חצי שנה מאסר בפועל, ועוד שנה מאסר־על־תנאי. כמו כן הטיל עליו קנס בסך 20 אלף שקל, ושלילת רשיון־נהיגה לעשר שנים.

בפסק־דינו לא קיבל בית־המישפט את עדותו של מהנדס מומחה שהעיד מטעם ההגנה, כי למרות עדותו של הנאשם, כי לא הבחין בקורבן, הרי לפי הבדיקות שעשה המומחה על הכביש, ניכר כי הנהג בכל זאת הבחין באופניים ממרחק של 20 מטרים, ואף הגיב בהתאם. לולא הגיב כך, היה עולה עם ריכבו על האופניים, ותגובתו האינסטינקטיבית מנעה זאת.

הנאשם, שנותר בטוח בצידקתו כי לא היה רשלן, פנה לעורך־הדין עמיקם לוויתן, המתמחה בעבירות־תנועה, ובקש ממנו להגיש עירעור.

לוויתן, שהוא עורך־דין המסוגל לזכות נאשמים גם בעבירות־תנועה, החליט במיקרה זה לבקש עזרתו של חוקר פרטי.

משהו בהתנהגותו של רוכב האופניים, סמוך לתאונה, לא מצא חן בעיני עורך־הדין בעל החושים החדים.

היסטוריה גדושה פציעות. מימצאיו של החוקר היו מפתיעים. התאונה קרתה בערך ב־10 בבוקר. לא רחוק מבית־החולים תל־השומר. החוקר הפרטי גילה, כי הקורבן היה אדם חולני, שסבל מאבנים בכליות. באותו בוקר התייצב בבית־החולים, בחדר־המיון, והתלונן על כאבים חדים בכליותיו. הוא טופל על־ידי מתן אופטלגין תוך ורידי, אחר כך שוחרר ונסע לדרכו על אופניו.

זמן קצר אחר כך מצא את מותו בתאונה.

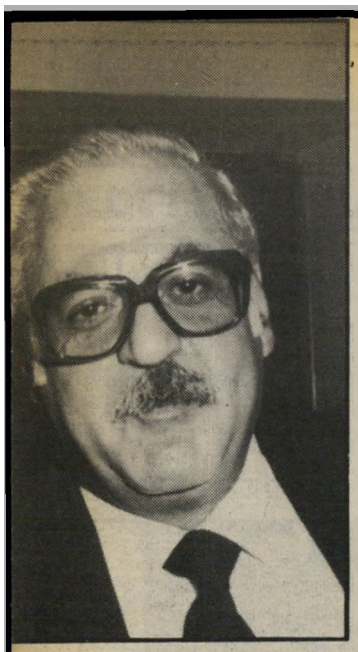
כאבים הנגרמים כתוצאה מאבן בכליות יכולים להיות חריפים עד מאוד. ובחלוף העווית, החולה בדרך־כלל עייף ומחוסר־כוח. גם הזלפת אופטלגין תוך ורידית עלולה לגרום לעיתים להופעת הלם אצל מקבל הטיפול.

תעודה רפואית שהשיג עורך־הדין אמרה, כי בגרמניה היו כמה מיקרים של מוות פיתאומי אחרי טיפול מסוג זה.

כמו כן גילה החוקר, כי למנוח היתה היסטוריה גדושה פציעות. שנגרמו לו כתוצאה מתאונות־דרכים: פגיעה אחת מתאונת־דרכים ב־1969, תאונת־דרכים שבה נפל מאופניו ב־1978 ועוד פגיעה גופנית בגלל תאונת־דרכים ב־1977.

את כל התעודות הרפואיות האלה ביקש הסניגור להוסיף לתיק העירעור. בכך הוא מקווה לשכנע את בית־המישפט, כי לשופט־התעבורה היתה טעות כאשר הרשיע את קליין בנהיגה רשלנית.

לדעת עורך־הדין לוויתן, נגרמה התאונה בגלל מצבו של הקורבן, ולא היתה כל רשלנות של נהג המכונית.

פרקליט לויתן
לשכנע את בית־המישפט

אב ובן אבי פיילר מצייר את דיוקן בנו היחיד בועז. רבים ביקשו לרכוש תמונה זו. המצויירת בצבע שמן. אך פיילר הבטיח לתת תמונה זו לבנו ביום־הולדתו השישי שיחול בקרוב.

וציילון לציילון אין יחסים דיפלומטים עם ישראל. ובקושי רב הצליח להישאר שם. כשהוא נתון תחת השגחתו של שומר־הראש של נשיא ציילון. משם המשיך לטיבט, לנפאל, לבורמה ולהודו.

בהודו שהה במשך שנה ופגש אשה יהודיה ממוצא מארוקאי, שלא היתה בארץ מעולם. אותה אשה, סוחרת אמנות, מייצרת סמים מצמחים הודיים. פיילר מגדיר אותה כ„מכשפה חיובית."

האשה סיפרה לו על הזייה שעברה. היא סיפרה לו על פטריה מסויימת. הגדלה במקום אחד ויחידי: במיקדש של פילים על גבול בנגל. היא היתה אחת הנשים המערביות היחידות שניסו את הפטריה. פיילר התלהב מהתיאור ונסע לאותו מקום.

הוא מספר על שעבר עליו: „עשיתי מה שהאשה אמרה לי: התפשטתי עירום ומרחתי צואת פילים על הגוף, כדי לא להפריע בריח שלי לפילים המסתובבים במקום. בלעתי את הפטריה והתיישבתי בסבך. אחרי כמה דקות התחלתי לראות אחרת.

הראיה הרגילה כאילו נעלמה, ובמקומה הופיעו מעגלים זוהרים מסביב לכל עצם. מה שהבנתי יותר מאוחר, כשיצאתי מאותו טריפ, היה דבר חדמישמעי: שהאמת אינה טמונה אך ורק במה שנמצא ונראה באמצעות העיניים, וכי המהות האמיתית של דברים כמעט שאינה נמצאת בגלוי. אלא בנסתר. אז הבנתי שככל שאני גדל עם עצמי ולומד את האני הפרטי שלי, שהוא לא ויזואלי. אני מושפע יישירות לגבי מה שאני עושה בחומר. או בעולם הוויזואלי.

„הגעתי למצב שבו אני יכול לצייר מה ואיך שאני רוצה. ניסיתי כל מה שבא בדרכי — חוויות כמו אל־אסד־י. מסקלין. פיטריות למיניהן וקוקאין. דרך כל הנסיונות שעברתי הגעתי למסקנה שמה שעושה אותי להיות איש חופשי זו האפשרות והיכולת לבחור בצורה מודעת ולעמוד מאחורי בחירתי."

להתפלש בריח האדמה

חרי החוויות בהודו והיכרות עם עולם הסמים ההזייתיים, חזר פיילר ארצה ובנה סטודיו על גג ביתו ברחוב טרומפלדור בתל־אביב. אחרי חצי שנה מכר אותו ושוב נסע, הפעם לארצות־הברית, שהה תקופת־מה בסן־פרנסיסקו ועבר לאירופה. הוא שהה על יאכטה בהולנד יחד עם חבר הולנדי. ויצא להפלגות בים הצפוני.

לארצות־הברית הוא הוזמן על־ידי פול צוקרמן, שהיה נשיא המגבית ושנחשב כאחד מאספני האמנות הפרטיים הגדולים בעולם. באוספיו יש גם כמה עבודות של פיילר.

תמונתיו של פיילר מפוזרות באוספים פרטיים בעולם כולו. מוסיאון ישראל פנה אליו כדי שיציג כמה עבודות. וכינה את סגנונו המיוחד „אמנות פנטסטית".

אבי פיילר שב ארצה, הפעם מהאיביצה שבספרד, שם בנה סטודיו. לעת עתה הוא מתכונן להישאר בארץ. הוא אומר: „אם יש אישהו מקום בעולם שבו אני אוהב להתפלש בריח של האדמה, זה כאן. עד לפני תקופה די קצרה הייתי מוכן לסבול את הכאב של לא להיות במקומות האהובים עלי תמורת החופש. פה לא הרגשתי חופשי. אבל גדלתי עם עצמי ולמדתי לדעת שהחופש הולך איתי לכל מקום. הוא נמצא בי ואני נמצא פה. בארץ שאותה אני אוהב לצייר יותר מכל."

נעמי אדוזה ■

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

24.8

● **בידור: עוד לחיט (8.02 — מזמר אנגלית).** מיבחר שירים לועזיים, ביניהם: ליידי אהבי אותי בביצוע ג'ורג' בנסון, רוקנ'רול הוא המלך בביצוע אורות החשמל.

מיילס ופונדה: טעות בזיהוי
יום רביעי, שעה 10.05

● **קולנוע: סיפורי בדים (8.30 — מדבר עברית).** דו־שבועון על קולנוע.

● **סרט קולנוע: טעות בזיהוי (10.05 — מדבר אנגלית).** סירטו של הבימאי אלפרד היצ'קוק. הסרט מבוסס על מיקרה שהיה, אך מאופיין בכל שאר מאפייני סרטיו של היצ'קוק. זהו סיפורו של נגן קונטרבאס במועדון־לילה, שנעצר באשמת שוד, כאשר עדי־ראייה מזהים אותו. אולם הוא טוען כי אינו יודע במה מדובר. בחקירה המפרכת מתמוטטת רעייתו של הנגן ומאושפזת בבית־חולי־רוח. רק הפרקליט העקשן ממשיך להילחם לטובתו. הנרי פונדה מופיע בתפקיד הנגן, ורה מיילס

כריסטי: היריב הנעלם
יום חמישי, שעה 10.50

בתפקיד אשתו ואנטוני קוויל הוא הפרקליט. הסרט צולם ב־1957 בשחור־לבן, מתוך כוונה להדגיש את האווירה המיוחדת ואת תחושת הריאליזם.

● **מותחן: היריב הנעלם (10.50 — מדבר אנגלית).** חלק שני של סרט המקדים את הסידרה שותפים לפשע, המבוססת על סיפוריה של אגאתה כריסטי.

יום חמישי

25.8

● **סידרה תיעודית: מישחק המילחמה הקרה (9.30 — מדבר אנגלית).** חלקה השלישי והאחרון של הסידרה, שבה מספר העיתונאי ג'ונתן דימבלבי על המילחמה הקרה בין המיזרח והמערב. בפרק זה בוחן דימבלבי את הצבא האדום, את המחלוקות העקרוניות שבין בעלות־הברית המערביות ואת התפרסות הטילים באירופה.

יום שישי

26.8

● **סרט קולנוע: קורי עכביש (9.15 — מדבר אנגלית).** דראמה של הבימאי וינסנט מינלי, על־פי רומן של ויליאם גיבסון. העלילה מספרת על מאבק־כוח וויכוח על שיטות־ריפוי בבית־מרפא לחולי־נפש. הנושא המעניין את מינלי בסרט זה הוא תיפקודם של אמנים בתנאי לחץ, והקירבה שבין אמנות ושיגעון. בתפקידים הראשיים: ריצ'ארד וידמרק, לורן באקל, גלוריה גראהם, סוזן סטראסברג ולויליאן גיש. הסרט הופק ב־1955.

● **מוסיקה: קונצרט יום האום (11.15 — מוסיקה).** קונצרט חגיגי שהיה ביום האום ונערך באולם מליאת האומות המאוחדות. התיזמורת הפילה־רמונית של ניו־יורק, בניצוחו של זובין מהטה, מנגנת יצירה בת זמננו, של המלחינה האמריקאית ג'ון טאואר.

שבת

27.8

● **מיסיונריות: בצאת השבת (8.00 — מדבר עברית).** החוזר־בתשובה והבדרן לשעבר מרדכי („פופיק") ארנון, מסביר לחוג ירושלמי את דרכו אל האלוהים.

● **קומדיה: בנסון (8.30 — מדבר אנגלית).** הפרק בעיות פרישה. במהלכו מקבל צ'ארלי, הגנן בבית־המושל, הודעה כי עליו לפרוש, למרות שהוא חש כי מצבו הגופני מאפשר לו להמשיך לעבוד.

● **סרט מתח: מישחקי־מזל (10.30 — מדבר אנגלית).** סרט־מתח בריטי.

● **קומדיה פוליטית: כן, אדוני השר (11.35 — מדבר אנגלית).** פרק רביעי בסידרה, תחת הכותרת האח הגדול. ג'ים האקר מאמץ את הרעיון להקים תיקיית מחשבים ארצית, שתכיל מידע אישי על אזרחים. מודע לחסרונות מאגר כזה, הוא מחפש דרך להגן על צינעת־הפרט. הוא נתקל בהתנגדות מצד סר האמפרי, ולומד כי הסודיות מוקרשת למשרתי הציבור בלבד.

אדינגטון: כן, אדוני השר
מוצאי־שבת, שעה 11.35

יום ראשון

28.8

● **בידור: עד פום (8.03 — מזמר אנגלית).** אורח התוכנית הפעם הוא הזמר מייק אולפילד.

● **מותחן: עקרב (9.30 — מדבר אנגלית).** פרק אחרון בסידרת־המתח הבריטית.

● **דראמה אוסטרלית: חקירה ממלכתית (10.20 — מדבר אנגלית).** דראמה אוסטרלית על מפקח מישטרה, החוקר גניבה מתוך כספות המישטרה.

יום שני

29.8

● **בידור: תהילה (8.03 — מדבר ומזמר אנגלית).** פרק תחת הכותרת אור, שמש שוב המספר על המתרחש בין כותלי בית־ספר לאמנויות בניו־יורק.

● **מותחן: אייזיד (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק הרקדן ממשיך בתיאור מעלליו של מפקד מישטרת ניו־יורק בפיענות מיקרי־פשע.

● **סרט ישראלי קצר: תעזוב בשקט (11.10 — מדבר עברית).** סירטו של מוריס חיון, בוגר בית צבי על נושא חבורות־דחוב.

יום שלישי

30.8

● **קומדיה: מישהו מטפל בך (8.03 — מדבר אנגלית).** עוד פרק בסידרה הקומית הבריטית האינפטנטלית, המספרת על המתרחש בתוככי חנות כולבו גדולה.

● **סידרה: בינום מישפחתי (9.30 — מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסידרה, המאפיינת חתך של מישפחה אמריקאית, באמצעותה של השחקנית בת דייווים.

● **בידור: לקט מתוך תוכניות „שעה טובה" (10.20 — מדבר עברית).**

● **מותחן: לא ייאמן כי יסופר (11.10 — מדבר אנגלית).** בפרק מוות עם שחר עוד אחד מאותם סיפורים מופלאים, בעלי סוף מופלא לא פחות.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 24.8.83

● **סידרת טבע החלל הפנימי (6.35 — ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־טבע: מרהיבה ביופיה ובצילומיה. המצלמה עוקבת במשך 20 דקות אחרי שני אמודאים, הצוללים למעמקי־הימים ומצלמים את החיים תחת פני המים — שוניות ובעלי־חיים ימיים בסביבתם הטיבעית ובשלל צבעים.

● **דראמה עלילתית: האשה בלבן (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה דרמאתית בהפקת בי־בי־סי, המתארת הווי־חיים של מישפחה אריסטוקרטית באנגליה בתחילת המאה העשרים. צעירה נאלצת להתחתן עם איש מהאצולה, בניגוד לרצונה ולמרות שהיא מגלה לו כי אינה אוהבת אותו, וכי אהבתה נתונה לאחר. עויינות, מתח וחשדות מלווים את בני־הזוג ואת סביבתם. בסידרה לוקחים חלק השחקנים: אלן בדאל, דיאנה קוויק, לאן ריצ'רדסון וג'יני סיגרוב.

יום חמישי 25.8.83

● **בידור: אולפן לאמנות (7.20 — ערוץ 3 — 40 דקות — מדבר ומזמר ערבית).** תוכנית בידור בהפקה מקומית, המביאה לאולפן הטלוויזיה אמנים בתחילת דרכם. המציגים מיבחר מרשים של שירה וריקודים, מישחק, פרודיות וחיקויים — כל זאת לפני קהל אוהד, אם קרובי־מישפחה או חברים לספסל־הלימודים.

● **סידרה עלילתית: נוטס לנדינג (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה עלילתית על מערכת יחסים המתפתחת בין ידידים וקרובי־מישפחה בפרבר שקט במדינת קליפורניה. הסידרה הופקה על־ידי חברת לורימר האמריקאית, שהפיקה את הסידרה דאלאס. בסידרה זו אנו עוקבים אחרי עתידו של הבן האמצעי של מישפחת יואינג, אחרי שעזב את דאלאס לצמיתות. את תפקיד גרי יואינג מגלם השחקן טר שקלפורד, ואת תפקיד הכלה לבית יואינג מגלמת השחקנית ג'אן וון ארק.

יום שישי 26.8.83

● **כדורגל: (2.40 — שני העריצים — 90 דקות).** תחרויות כדורגל נבחרות מן הליגות הלאומיות באנגליה וגרמניה.

● **סידרה מדעית: קוסמוס (6.20 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה מדעית מרהיבה בצילומיה על היקום ועל הבלתי־נודע. דרך הרמיון אנו משייטים אל עולם מלפני 200 מיליון שנות אור, לעולם של מיסתורין, לעולם שיתכן שיש בו חיים, ברומה לכוכב־הלכת שלנו. סרט מסקרן ומוגש בצורה מרשימה מאוד.

● **סידרה משפחתית: מישפחת קינג (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).**

יום שבת 27.8.83

● **סידרת טבע: כפר מעל לעננים (6.30 — ערוץ 6 — 20 דקות — מדבר צרפתית).** סידרה לילדים בהפקת הטלוויזיה הצרפתית, אשר בובות ממלאות בה את תפקידי השחקנים. הסידרה מספרת על ילדים המרחפים בעננים ויורדים מפעם לפעם לסיורים וביקורים במקומות שונים. אפשר ליהנות מסידרה זו גם ללא ידיעת השפה הצרפתית.

יום ראשון 28.8.83

● **סידרה קומית: אחת ממיליון (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית על נהגת־מונית שחורה ועבת־בשר, אשר ירשה כתוצאה מצירוף מיקרים נדיר את רכושו הרב ואת מישרתו של יו"ר מועצת־המנהלים של חברת־ענק. ואכן, היא מנהלת את החברה ביד רמה, למרות היחס העוין של שאר העובדים. משתתפים: שירלי המפיל, ריצ'ארד פול, קין קורטין, דוורותי פילדינג ורלף וילקוקס.

יום שני 29.8.83

● **סידרה לילדים: בית קטן בערבה (6.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** פרקים חדשים בסידרה הפופולארית בית קטן בערבה. הנקראת במתכונתה החדשה בית קטן – התחלה חדשה והעוקבת במיוחד אחרי הבת לורה.

● **קומדיה בלשית: ברני מילר (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרקים חדשים של הסידרה, בכיכובו של האל לינדון, המגלם את תפקידו של ברני מילר, בלש ממשטרת ניו־יורק, הנתקל במיסגרת עבודתו בטיפוסים שונים ומוזרים.

יום שלישי 30.8.83

● **מתח וריגול: הצבא הסודי (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בהפקת בי־בי־סי, המבוססת על מיקרים שהתרחשו בימי מילחמת העולם השניה, בזמן הכיבוש הנאצי באירופה. הסידרה מביאה פירקי גבורה של אנשי המחתרת הצרפתית והבלגית, והעזרה והסיוע שהגישו לקצינים ולחיילים בריטיים שמטוסיהם הופלו.

שידור

צל"ש

פרחים גוססים, יהודים בוכים

● לעורכי השבוע – יומן אירועים. שחזרו למיטבם בסידרה של כתבות מרתקות.

לשבח מיוחד ראויים **רמי גוברניק**, על כתבתו המרגשת על גוויעת המושבים בנגב, וגם **יורם רונן**, שסקר את ביקור שר־החוץ יצחק שמיר בבית־הכנסת בבודפשט. הצלם **אפי רוסק** התמקד בפניהם של כמה מן היהודים המקומיים, יתצלום־התקריב של פני האשה הבוכה מרוב התרגשות הגיע לשיא של עוצמה טלוויזיונית.

לעומת זאת עשה **גיל סדן** עבודה קלה, כאשר תיאר את אחת התופעות המאוסות ביותר בארץ — הקווזילינגים של המימשל הצבאי, המכונים אגודות־הכפרים, ותומכיהם הישראליים. החבורה העכורה כולה, החל במושלים צבאיים משומשים כמו מנחם מילסון וצבי אלפלג וכלה בסוכנים ערביים מקומיים, המתקוטטים על כספי המושל הצבאי הישראלי, הוצגו על־ידי סדן באור של דו־שיח בין שוחרי־שלום ישראליים ו„פלסטינים מתונים". העימות היחידי בכתבה היה בין אנשי הימין הקיצוני (וביניהם, למרבה הפליאה, אנשי השומר הצעיר) ואנשי הימין הקיצוני־הקיצוני, מסוגו של אליקים העצני, שגם בוגר ערבי הוא יותר מדי ערבי בשבילו.

זרקול

● **לדני אור־פתיו**, עורך ומגיש המגזין היומי זרקול ברשת־הרדיו קול המוסיקה. מדי יום, בשעה 3 אחרי־הצהריים, מוגש מגזין יומי זה

כתב רונן
צילום מרגש

לעניני מוסיקה. אומנם, קול המוסיקה עונה לצרכיה התרבותיים והתקשורתיים של אוכלוסיית־מיעוט בישראל, אך זרקול מאפיין, בפשטותו, את העוצמה התרבותית הקיימת בשידורי רדיו. זהו מגזין המאפיין את נדירת־המאזינים לעבר הגלים התרבותיים של קול המוסיקה.

הכצעקתה

● לעיתונאי **דן מרגלית**, ממנחי מישדר היום של הטלוויזיה הלימודית. ערב חדש. על ראיון שערך עם הח"כ־בדימוס **יחזן באדר**. מרגלית, ששאף לסיפור עיתונאי בכל מחיר (והפעם, „יד ימינו" לשעבר של **מנחם בגין**, תוקף את המדיניות הכלכלית של שר־האוצר **יורם ארידור**) הטריח עצמו אל מחוץ לאולפני רמת־אביב, והוליך את ניידת־השידור לביתו של באדר. ששמיעתו אינה תקינה, כך שהראיון התנהל בצעקות רמות.

מאחורי הקלעים

מסכת ברכות

מאז שחדלו לפני שבועיים מהדורות מבט המקוצצות, מתמוגגים כתבי מבט מענג בישיבות־הבוקר שלהם. הם מעניקים בפרהסיה צל"שים — כל אחד לכתבת אמש שלו.

בראשית השבוע שעבר שב לתפקידו העורך הזמני של מבט, **מיכאל קרפין**, מחופשת־מחלה ארוכה, שבמהלכה הוצאה אבן מכיליותיו. בניגוד לתקופה שקדמה לניתוחו, אין קרפין משליט שררה כלשהי במבט. זוהי, כנראה, המדיניות המומלצת על־ידי מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, ומנהל הטלוויזיה, **טוביה פער**, עד למינויו הסופי כעורך מבט.

בחטיבת־החדשות יש אווירה של עונת־מלפונים. גם המשבר־הכלכלי, ההולך ומתמשך, אינו מצליח לפגום בה.

אולימפיאדה בעברית

העברת משדרי אליפות־העולם באתלטיקה קלה שנערכה בהלסינקי בשידור־חי ובמגזינים, עם פרשנות בעברית בלבד בטלוויזיה, היתה ניסיון לבדוק את כושר־הספיגה של צרכני הדיווח הספורטיבי דוברי־הערבית.

מטרת הניסיון היתה ליצור נורמת־שידורים חדשה, שבה יישמט הדיווח בערבית מאירועים ספורטיביים בינלאומיים.

אולימפיאדת לוס־אנג'לס, שתיערך בקיץ הבא, תשאיר את המירקע חשוף לפרשנות

עורך־„מבט" קרפין
בלי אבנים בכליות

בעברית בלבד (למעט מגזינים מרווחים, במיסגרת הטלוויזיה בערבית). מדיניות מישדרים זו טופחה אחרי מישחקי הכדורגל בספרד בשנה שעברה.

השמועה בפרוזדורי בניין־הטלוויזיה טוענת שמאחורי קיצוץ הערבית מאירועי־ספורט אינה מסתתרת כל כוונה אידיאולוגית, אלא רק ניסיון לקיצוץ בהוצאות.

אופוריית שפירא: סוף

שלושת רבעי שנה חלפו מאז כניסתו של מפקד־גל"צ־לשעבר, **צבי** („צביקה") **שפירא**, לתפקידו כמנהל מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה.

במשך תקופה זו התעוררו מנכ"ל רשות־השידור **יוסף לפיד** ומנהל הטלוויזיה **טוביה פער** מהאופוריה, שהישרה שפירא על הסובבים אותו עם כניסתו לתפקיד.

מחלקת־התוכניות, שפעלה באורח סביר כאשר נוהלה קודם לכן בידי **אסתר כיפר**, חדלה כמעט לתפקד. סרטים דוקומנטריים כמעט ואינם מופקים. כך גם תעודרמות. מגמת שפירא — „עיבוי" תוכניות־האולפן, או „תוכניות האומר" כפי שהוא נוהג לכנותן — אינה מצליחה לשפר את החומר המוקרן במסך.

האווירה בבניין הטלוויזיה קודרת. חלק מהקדרות נובע מכך שבמהלך שנת־השידור הקרובה יתחיל צוות־ההקמה של הערוץ השני בפעולתו, ולדעת כמה מאחרוני העובדים המסורים בבניין חסרה לשפירא היכולת המיקצועית להתמודד עם צוות ההקמה של הערוץ השני בבניית לוח־מישדרים והיצעי שידור.

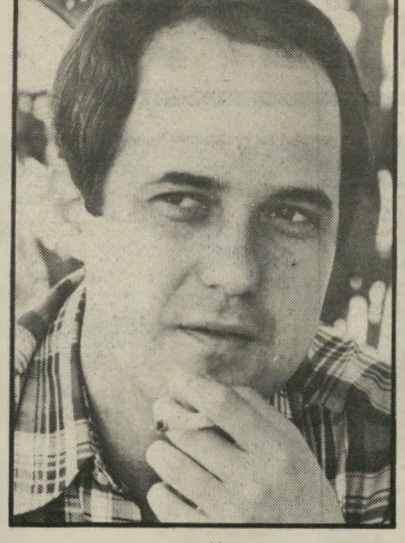
יקבי „כולבוטק"

זכור המישדר הסנסציוני בתוכנית כולבוטק לפני שנתיים, כאשר ייצרו, כביכול באולפן את יין קונדיטון, המיוצר על־ידי יקבי שור בירושלים.

כעבור שבוע מלאו עמודי־החדשות של היומונים בידיעות על תביעת־נזיקין ענקית של בעלי יקבי שור נגד כולבוטק ורשות־השידור.

אחרי סידרת דיונים מישפטיים, שבמקביל להם, נערך משא־ומתן בין הצדדים מחוץ לכתלי בית־המישפט, הגיעו הצדדים לידי פשרה מישפטית.

העילה לפשרה היא סידרת־בדיקות שנערכה

מראיין פאר
„שעה טובה" ברדיו

ליין־קונדיטון, שהוכיחו כי למרות כל מה שהוצג בכולבוטק, קונדיטון הוא יין לכל דבר, ואף ניתן לברך עליו את בירכת פרי־הגפן.

כאשר חודשה לפני חודשיים התוכנית כולבוטק, אחרי פגרה, הבליע מפיקה, עורכה ומגישה, **רפי גינת**, את ההתנצלות בדיב־רי־הפתיחה שלו.

צוות ההקמה של ערוץ 2

מתוך התמונה המתבהרת בימים אלה, סביר להניח שהממשלה תחליט, זמן קצר לאחר דיוניה על הנושא הכלכלי, על הקמת הערוץ השני.

מנהל צוות־ההקמה של הערוץ השני עשוי להיות מנהל הטלוויזיה הלימודית, **יעקב לורברבוים**, ממקורביו של שר־החינוך־זה־תרבות **זבולון המר**.

לורברבוים, שהצליח בשנתיים האחרונות להפוך את הטלוויזיה הלימודית מערוץ חינוכי לתחנה פוליטית עלול להמשיך בכך בערוץ השני.

מועמד מטעם עצמו לתפקיד מנהל צוות־ההקמה הוא הפרופסור **אליהוא כין**, שניצל הופעה בערב חדש של לורברבוים כדי להציע את עצמו. כין, מי שהיה הממונה על צוות־ההקמה של הטלוויזיה הישראלית, נחשב בעיני מומחי טלוויזיה ותיקשורת כאחראי הישיר לאי־תיפ־קודה הנכון של הטלוויזיה, ולאבי רוב פגמיה המיקצועיים.

רדיו

כלי תיקשורת צבאיים

מדי מוצאי־שבת משודרת בשידור חי בקול ישראל (רשת ב'), תוכנית העוסקת בעיתונים, רדיו וטלוויזיה תחת הכותרת מאחורי הכותרות, בעריכת **אברהם מרין ומשה נסטלבאום**.

יום אחד ראו עורכי התוכנית בעיתון, במחנה, דיון שעסק בכלי־תיקשורת צבאיים, בהשתתפות קצין חינוך ראשי של צה"ל תת־אלוף, **יום אלדר**, מפקד גלי צה"ל **רון בן־ישי** ועורך במחנה.

עורכי מאחורי הכותרות החליטו שנושא זה הוא ענייננו של הציבור כולו, ולא רק קוראי במחנה. הם פנו אל דובר־צה"ל, תת־אלוף **יעקיב אבן**, וביקשו אישור להשתתפות השלושה בדיון בעל אופי דומה, במיסגרת מאחורי הכותרות.

דובר־צה"ל לא אישר לשלושה להשתתף בדיון. פנייה חוזרת של עורכי מאחורי הכותרות לדובר צה"ל הגיעה עד לשולחנו של הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, שפסל אף הוא את הופעת השלושה.

עורכי מאחורי הכותרות הוכיחו תושיה צבאית. וערכו בשבת האחרונה את הדיון בהשתתפות **אבנר שליו**, ששימש כקצין חינוך ראשי, **צבי** („צביקה") **שפירא**, שתיפקד כמפקד גל"ץ ורב־אלוף (מיל) **מרדכי** („מוטה") **גור**. את הדיון הינחה הכתב הצבאי לשעבר של הטלוויזיה, **עמירם ניר**.

פסקול

בלי גבי גזית

צופי־טלוויזיה רבים הרימו גבות במהלך הקרנתו של הסרט השיכנוע הידידותי. בכיכובו של **ג'רי קופר**. הסרט, שעלילתו מתנהלת במילחמת־האזרחים בארצות־הברית, עוסק בבני כת הקוויקרים, שהם סרבני־מילחמה. בתרגום העברי הוזכרו בצורה שיטתית הבוזזנים, חיילי הדרום. בתואר: „מסתננים" ●● סידרה של תוכניות, בהנחיית השדר **ירון לונדון**, תוקרן בחודש ספטמבר, והיא עשוייה לעורר חמת־זעם בקרב כמה מחברי הוועד המנהל ●● נימים אלה עומדים להתחיל בצילומה של דראמה דוקו־מנטרית של הבימאי **חיים** („כיימול") **גיל**, העוסקת בארבעה ימים מתוך חייו של ראש־הממשלה הראשון, **דויד בן־גוריון**, בסג'רה. הדראמה תצולם בחווה בייסוד־המעלה. העיר על כך אחד מוותיקי הטלוויזיה, „הייתי רוצה לראות בטלוויזיה הישראלית דראמה העוסקת בארבעה ימים מתוך חיי דויד בן־גוריון, אבל לא את הימים שכיימול מצלם, אלא את ארבעת ימי אלטלנה. בסרט שכזה יוכלו הצופים לראות עימות בין בן־גוריון **למנחם בגין**, וזה עשוי לחסוך, לפחות מערכת בחירות אחת" ●● מסתבר שהמראיין **מני פאר** העביר את אורחיו מהתוכנית שעה טובה בטלוויזיה לתוכנית רדיו בעלת הכותרת אולפן קיץ עם מני פאר ואורחיו.

טוטו „כותרת לילה"

מסתבר שמישדר־הדיבה של הטלוויזיה כותרת לילה בהנחייתו של **דן רביב** השיג את מטרתו. והפך מושך־צפייה.

שיטת העימות מדי ערב. בעניני היום. הפך מרכיב טלוויזיוני מהמעלה הראשונה. הוא מעודד מדי לילה. לפני פתיחת בהירות כותרות לילה בבירות רבות טוטו הגבי בעלי־העימות.

אילם כותרת לילה היא עדיין בגדר תוכנית ניסיונית. יהא ברור אם היא תמשיך ותשודר אי־פעם תוכנית־ניסיון. בעיר בגוד שביעית.

הבריאות של ליס

מסתבר ששבית־הרופאים לא הענ־קה בריאות רבה לכתב לענייני־בריאות של הטלוויזיה **בני ליס**. באחרונה נעדר ליס מעבודתו בשל מחלה.

המחלה שבה לקה ליס היא דלקת

כתב־בריאות ליס
דלקת עצבי עמוד־השידרה

בעצבי עמוד־השדרה. עמיתיו מקוים שהכתב לענייני־רפואה זוכה ביחס הוגן מצד הרופאים המטפלים בו. ושזכו קודם לכן בטיפולו.

בית חרושת לזהב

השבוע אמורה לעלות על דוכני העדים בתל־אביב אשה נאה, שחורת עיניים, בת 35 לערך, כדי להגיש את עדותה המפתיעה.

בתצהיר שהגישה לפני מתן עדותה, היא הכריזה: „ההכנסה נטו במיסעדה שלנו בדיזנגוף, היא כ־600 אלף שקל לחודש."

פיבי אשכנזי כבר הגישה לבית־המישפט, באמצעות עורכי־הדין אהרון טירר וזאב ולנר, את החומר המישפטי. שבו היא מסבירה איך הפכה מיסעדה קטנה ברחוב דיזנגוף לבית־חרושת לזהב.

„עבדתי בעצמי בבית העסק הזה," סיפרה פיבי, „וידוע לי באופן אישי, כי הפידיון היומי של המיסעדה מסתכם ב־35 אלף שקל, דהיינו כמיליון ו־50 אלף שקל בחודש. מאחר שהוצאות התיפעול נמוכות ביותר, מסתכמת הכנסה נטו ב־600 אלף שקל לערך בחודש."

אם כך, אפשר לנסות לאמוד את ההכנסה של בעלי מסעדות בתל־אביב הגדולות פי כמה וכמה ממיסעדת פיבי.

מדוע עולה בעלת מיסעדה ברחוב דיזנגוף, מיוזמתה, על דוכני־העדים ומכריזה קבל עם ועדה: „לי ולבעלי הכנסה חודשית נטו של 600 אלף שקל." זאת כשהמשכורת הממוצעת בארץ נעה בסביבות, 30 אלף שקל?

בתחילת החודש נרשם במזכירות בית־המישפט המחוזי בתל־אביב כתב־התביעה שהגישה פיבי אשכנזי נגד בעלה, המיסעדן־המיליונר ניסים אשכנזי.

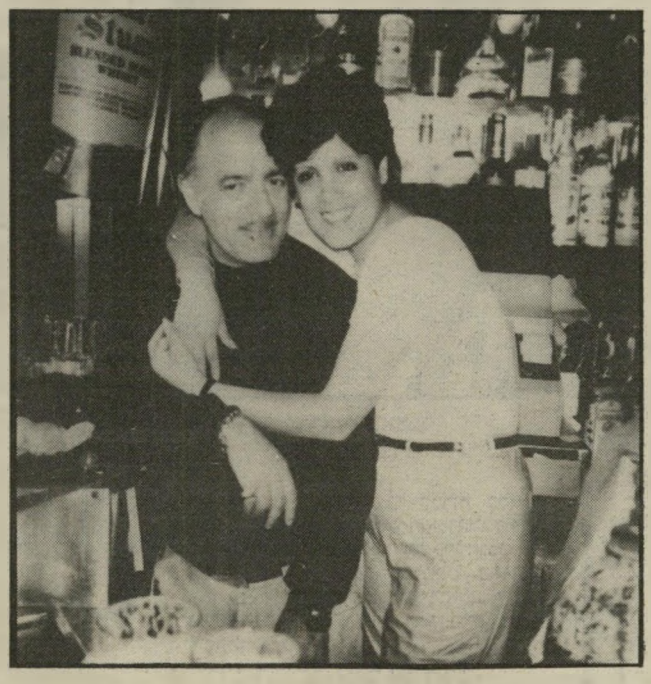
„בתחילת אפריל 1972 נפגשתי עם ניסים אשכנזי, שהיה אז בן 37." הצהירה האשה בתביעתה. „הייתי אז בת 20. התאהבנו וזמן קצר אחרי הפגישה התחלנו להתגורר יחד בדירה שכורה." ב־1976 נישאו ניסים ופיבי.

„במשך תקופת חיינו המשותפים ניסים אשכנזי שיכנע אותי להכניס סכומי־עתק, שקיבלתי בירושה בחו"ל, וכתוצאה מזה רכשנו דירה ובתי־עסק שונים. הייתי בחורה צעירה, ובתמימותי לא העליתי על דעתי כי ניסים אשכנזי הכין את הרקע כדי לנשל אותי מכל כספי ורכושי."

בין השאר, רכשו הצדדים שני בתי־עסק בדמי־מפתח, במקום היקר ביותר ברחוב דיזנגוף, סמוך לכיכר. וגם קנו דירה ברמת־גן.

פיבי וניסים אשכנזי רכשו, כל אחד לעצמו, מכונית פרטית חדשה.

את בתי־העסק שלהם ניהלו פיבי וניסים אשכנזי, לפי דבריה, לפעמים יחד ולפעמים לחוד. המיסעדה ברחוב דיזנגוף נקראה על שמה, ונוהלה, לטענתה, בעיקר על־ידה, כשהיא משקיעה בה ימים ולילות.

איומי התאבדות

„אחרי כמה שנות־נישואין, החלה פיבי אשכנזי מרגישה במצב מוזר אצל בעלה," כתוב בכתב־התביעה. „הוא הפך עצבני מאוד. ותיפקודו המיני הלך ונחלש."

פיבי טיפלה בבעלה במסירות רבה וניסתה לעזור לו כמיטב יכולתה, אולם הוא הגיב בצורה שלילית ביותר. פתח בהתקפות זעם נגד אשתו, ואף החל חושד בה.

„תיפקודו המיני של בעלי הלך ונחלש, עד שהפך אימפוטנט. שאונו חוזר אליו לעיתים רחוקות. בשל מצב זה," מגלה האשה בתביעה שלה בבית־המישפט. „החל הבעל מפתח מחשבות קנאה ומחשבות חולניות, ודרש ממנה קיום יחסים שלא בדרך הטבע. הוא החל רודף אותי וכולא אותי בבית."

פיבי אשכנזי ממשיכה לגלות: „לפני כמה שנים דרש ניסים להתגרש, אך בתנאי שאוותר על כל רכושי."

פיבי פנתה לעורך־הדין שלה, וביקשה שיפתח בהליכי־מזונות נגד בעלה. המיסעדן דרש ממנה להפסיק את הטיפול. עד שיגיעו לידי הסכם משותף. היא שמעה בקולו ודרשה מפרקליטה להפסיק את ההליכים המישפטים.

ניסים אשכנזי, שמכר לפני זמן מה את חלקו במיסעדה אחרת, גולדן ביר ברחוב דיזנגוף, החל מפציר בפיבי שלא להתגרש ממנו. הוא טען, כי חייו לא יהיו חיים בלעדיה. הוא טען כי אם תתגרש ממנו — יתאבד.

פיבי אשכנזי האמינה, לדבריה, לניסים והסכימה לחזור. למען שלום־בית. היא אומרת שניסים אשכנזי הוליך אותה שולל, וכי החל במימוש הרכוש ללא ידיעתה.

מדוע נעלם המיליונר?

בסוף יולי נסעה פיבי לחיפה, לאזכרה של אחיה. כשחזרה לתל־אביב. לא מצאה את בעלה.

נודע לה, שהוא מכר את זכויות השכירות בדמי־מפתח של המיסעדה — ששווה כנראה כ־400 אלף דולר — ונסע ללונדון.

מאוחר יותר הופיע אצלה אדם בשם איציק אדרי, שטען כי ניסים אשכנזי מכר לו חלק ממיסעדת פיבי במחיר מציאה, וכי הוא מנהל את העסק.

בבית־המישפט סיפרה פיבי כי ניסים אשכנזי ניסה, כמה פעמים, לפעול נגדה בכוח ובאלימות, ואף איים כי ירצח אותה באמצעות אקדח. הנמצא ברשותו. אם תפתח נגדו בהליכים מישפטיים.

בסיום תביעתה נגד ניסים אשכנזי, מבקשת פיבי אשכנזי מבית־המישפט, כי יפסוק לה ולבתה הקטינה מזונות בסך 129 אלף שקל לחודש.

היא מפרטת את דרישתה:

הוצאות עבור מזון	20.000
הוצאות בגין תכשיטים ופרוות	10.000
עבור ביגוד	7000
עבור מספרה, קוסמטיקה ותכשירים קוסמטים	5000
עבור מטפלת לבת	10.000
עבור ביגוד ומישחקים של הילדה	4000
עבור גן־ילדים לבת	3000
עבור נסיעות לחו"ל	25.000
עבור בילויים מיסעדות ובתי־מלון	15.000
עבור אחקת המכונית	10.000
הוצאות החזקת הבית	20.000

לדברי פיבי, קיימו היא ובעלה רמת־חיים גבוהה ביותר, שכללה שתיים־שלוש נסיעות לחו"ל בשנה. לעיתים הסתכמה כל נסיעה שלה בלבד ב־5000 דולר לערך. הבילוי האחרון שלהם במיסעדה, עם ידידים, הסתכם לדברי פיבי ב־15.000 שקל.

מדוע עזב אשכנזי את אשתו הצעירה, חיסל את עסקיו, ונמלט? למטפלת של בתו, שאותה פגש בלונדון, גילה אשכנזי, לדברי פיבי, כי ייסע לניו־יורק. שם מתגוררת אחותו. את כתב־הגנה שלו עדיין לא הגיש.

מרים זוהר ■

פיצוץ בקיבוץ

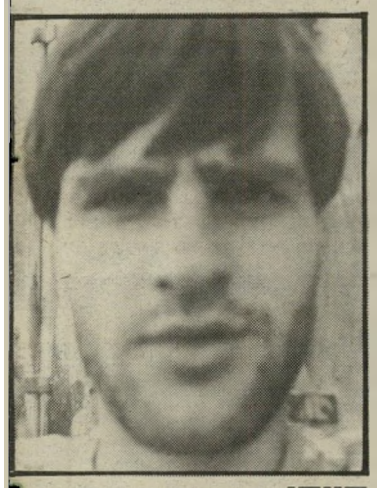
(המשך מעמוד 17)

להחזיר אותם. אנחנו מוכנים להיפגש עם כל גוף או תנועה, שרוצים לדבר על הבעייה החברתית, אבל לא בצורה גזענית. הם התרחקו מאיתנו כל הזמן, בבריכה, בחדר־האוכל. אני לא יכול להיות אורח אם אין מארח."

ה„השתוללות", אם היתה, נבעה מכך שהתייחסו לאנשי מוסררה כמו אל גוש אחד ולא לכל אחד מהם באופן אישי. התייחסו אליהם כמו אל בעייה שצריך ללמוד ולהכיר אותה. אנשי מוסררה הרגישו בהסתייגות מצד הקיבוצניקים כבר מן הרגע הראשון ואולי בשל כך רצו אחדים מהם לנקום. בשכונה אצלם לא מונח זוג אופניים ליד כל בית, שם אין דשאים ובוודאי לא בריכת שחיה.

כך קרה, שאחדים מצעירי הקבוצה לקחו כמה זוגות אופניים של חברי המשק, נסעו בשבילי הקיבוץ, ואפילו נכנסו עם האופניים לחדר־האוכל.

עופר אבני, הרכז האירגוני של

דיוקן דויד ממוסררה בדיוקן עצמי שאותו צילם במצלמתה של צלמת העולם הזה.

צעירי מפ"ם. מארגן כבר במשך שנה את פרוייקט אימוץ השכונות על־ידי קיבוצי מפ"ם בכל רחבי הארץ. הכוונה היא להוביל את האנשים משני הצדדים לפעולות משותפות, הפגנות משותפות ואירוח הדדי.

אחת לחודש מתקיים בגיבעת־חביבה סמינר משותף לחברי קיבוצים ולאנשי שכונות מכל הארץ. כשהמטרה היא לימוד משותף של הבעיות החברתיות, מתוך אינטרס משותף באווירה שוויונית.

בין השאר יצר עופר קשר עם אנשים משכונת מוסררה, ואלה היו אמורים להתארח, אחרי כמה מיפגשים. בנחשון. הכוונה היתה למיפגש ראשוני לגמרי, לכן לא אורגנו מישפחות מאמצות לאורחים. עופר סיפר כי הסביר לאנשים בבירור כי במשק אין מקום לשכן אותם, ולכן אולי יצטרכו לישון במיקלט. הם אמרו לו, לדבריו, כי אין זה משנה, וכי הם רוצים לבוא בכל מיקרה.

בנחשון ידעו כי אנשי מוסררה עומדים להגיע, אבל איש לא התרגש מכך. „צריך להבין," אמר עופר, „כי האנשים בקיבוץ הם כמו כל האנשים האחרים בעיר. לא כל אחד מעורב בפוליטיקה, לא לכל אחד איכפת. וזה לא היה הערב היחידי שאורגן במשק ושחברים לא הגיעו אליו. אנשים בקיבוץ, בדיוק כמו בעיר, מעוניינים בחיים הפרטיים שלהם, הם אוהבים לשבת ביום שישי בערב מול הטלוויזיה. לא היתה שום כוונה לפגוע בהם באופן מאורגן. החברים פשוט התנהגו בצורה טיבעית לחלוטין."

הפירסומים בעיתונים גרמו נזק רב הן לאנשי מוסררה, הן לחברי נחשון והן לפרוייקט כולו. „חטפנו גול עצמי," אמר עופר אבני.

באסיפה שהתקיימה במוצאי־השבת בנחשון, החליטו החברים להמשיך את הקשר עם שכונת מוסררה. הוחלט גם על הקמת צוות מיוחד שיטפל בעניין זה ויבחון בהיבט כולל את מהות הקשר בין הקיבוץ והשכונה.

ענת סרגוסטי ■

BROADWAY 80

בבדיקה של MONDE SELECTION, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

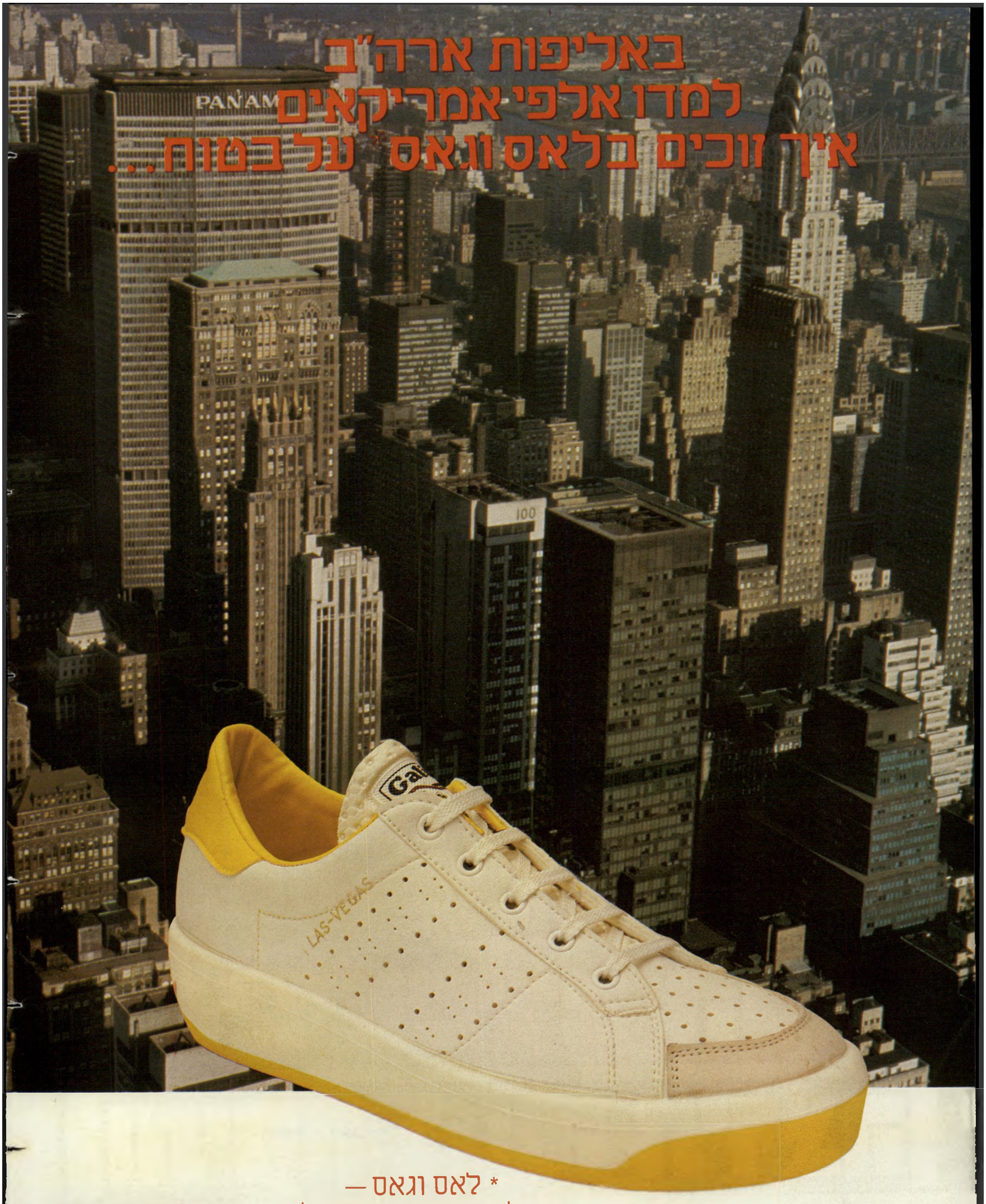
טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

מתאים לי.

מוקד B16

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

באליפות ארה"ב
למדו אלפי אמריקאים
איך זוכים בלאס וגאס על בטוח...

* לאס וגאס —
הנעל שניצחה גם בחו"ל.

רולקס —
גמר האליפות הפתוחה
של ארה"ב
רביב וידנפלד עם
הבינלאומית של גלי

Gali® SPORT

גלי ספורט-איתך ברגעים הגדולים.

רעיה אפשטיין, שפרשה השבוע מתפקידה כמנהלת כלא־הנשים, מספרת על אורח־החיים בכלא, על אסירות מפורסמות ופחות מפורסמות, על יחסה לאסירות הביטחוניות והתמודדותה עם בעיות מישמעת ומין בכלא

ראיינה שרית ישי

„אני האסירה הכי חשובה בנווה תירצה!"

„הבנות הן קורבנות של מצב. במקום להכניס זונות לבית־סוהר, הייתי מכניסה את הסרסורים ונותנת להם מאסר"

„האסירות הביטחוניות הן קורבנות של מצב פוליטי. אני לא מאשימה אותן. גם אני הייתי חברת־הגנה"

„חיים לוי רצה שאנהג ביד קשה באסירות הביטחוניות. אבל אצלנו, חס וחלילה, מעולם לא הרמנו יד"

„הבדידות דוחפת את האסירות זו לזרועותיה של זו. הן מתאהבות האחת בשניה. אני רואה בזה דבר טבעי"

„יש לי אסירה שהגיעה לכאן כנרקומנית במצב קשה. היום, אחרי תשע שנים, היא לא נוגעת בסיגריה"

„התינוק של אורית ארביב הכניס קרן־אור לכלא. היה תענוג לראות אותו מתפתח. הוא עורר רגש אמהי"

ביום הרביעי בשבוע שעבר הזדמנתי לכלא „נווה־תרצה." הקרינו שם לפני האסירות את סירטו של יקי יושע, שחלקו צולם בכלא, „כביש ללא מוצא."

זו היתה חווייה יוצאת מן הכלל לשבת שם על הדשא בנווה תרצה ולראות את תגובות האסירות למה שהתרחש על המסך. היו שהזדהו כל־כך עם הזונה בסרט, עד שבאו בטענות קשות אל הבמאי מבלי להבחין בין הסרט למציאות. אחרי הקרנת הסרט התקיים דיון, שבו בלטה שרה אנג'ל, המכונה שמוליק. שרה יושבת במעצר עד להעמדה לדין בפרשת הרצח הכפול. היא נבונה ואינטליגנטית מאוד, ואתה שואל את עצמך מה עושה בחורה כזאת – שהיתה יכולה להיות המכרה הפרטית שלך – מאחורי הסורגים.

היתה שם צעירה בשם עמירה פימנטל, בלונדית מרשימה, העצורה גם היא, עד להעמדה לדין, באשמת שותפות ברצח. עמירה סיפרה כי היא חברת ילדות של ענת עצמון, כוכבת הסרט ולדבריה, גדלה איתה באותה שכונה. אחיה של עמירה הוא בעל תפקיד בכיר בחברת פירסום, היא עצמה בוגרת תיכון. קשה להבין מה היא עושה פה וכיצד הגיעה לכאן. כאשר נדלקים האורות נגלים כל הפרצופים, מרביתן ילדות. קצת קשה להאמין שחלקן יבלו כאן, מאחורי סורג ובריח, את חלק הארי של חייהן.

אחת כזו היא זיוה אייזנברג, השפוטה למאסר־עולם באשמת רצח אמו של מאהבה. זיוה אשה נאה, מרשימה ומטופחת, מדברת בהיגיון, בקול שקט.

לידי יושבת ילדונת יפהפיה, המספ
שהיא יושבת באשמת סיוע לעבריין נמל
אורית ארביב מציגה את עצמה כאמו
התינוק של בית־הסוהר. חנה מזרחי, יוש
ליד המנהלת, רעייה אפשטיין, היא סבח
קשה להאמין שלאשה הנראית בת 25 ל
היותר יש נכדים. אחר־כך מסתבר שה
בת 32. מרגש לא פחות סיפור ח
ומאסרה. חנה רצחה, בעת שהיתה מסומ
עד אובדן החושים, את הסרסור ש
ונשפטה למאסר־עולם. מעונשה א

(המשך מעמוד 55)

הופחת בינתיים ריצתה כבר תשע שנים. כשהגיעה לכלא היתה נרקומנית חסרת תקווה. כיום, היא אומרת בגאווה: „אני מרגישה כמו ליידי. אני חזקה. אפילו סיגריות אני לא מעשנת.“ „נראה אותך מה יקרה לך, כשיציעו לך סם,“ מתגרה בה אסירה אחרת. כאשר הוצגתי בפני אותה אסירה, אמרה לי: „תשמעי, אני יושבת על השחתת פנים, אם תזכירי את השם שלי בעיתון, את בסכנה.“

מרבית האסירות לא ידעו שאני עיתונאית. הגעתי לכלא כאורחת של הבמאי יקי יושע, לכן היה לי קל ונוח יותר לדבר איתן. הן לא העלו בדעתן שאכתוב בעיתון את מה שתאמרנה לי. ביקשתי לדעת מהו יחסן אל רעייה אפשטיין, מפקדת הכלא הפורשת התשובות היו אחידות: אף אחת מהן אינה רוצה שרעייה תעזוב. הן פוחדות מפני הבאות וחוששות שמצבן יורע, ושתנאי

מרואיינת אפשטיין והנבר שלה
„עכשיו יהיה לי סוף־סוף זמן למישפחה!“

הכלא שלהן יוחמרו. „רעיה,“ אומרת שרה אנג'ל, „היתה כמו אמא. היא מין יידישע מאמא כזאת. תמיד אפשר היה לדבר איתה ולקוות שהיא תבין. אנחנו לא יודעות מה יהיה הלאה. אני מרגישה קצת יסורי־מצפון, כי די לכלכתי אותה בהתחלה. היא לא ידעה איך לאכול אותי, אני לא ידעתי איך לאכול אותה, אבל עם הזמן הגעתי למסקנה שהיא בסדר גמור.“

גם אסירות אחרות הביעו את צערן על עזיבתה של רעייה. בביתן הבטחוניסטיות נשמעו קולות בכי. תרז תאלאסה, השפוטה למאסר־עולם, כתבה לרעייה אפשטיין מיכתב נרגש, כמעט מכתב־אהבה. גם אסירות ביטחוניות אחרות כתבו לה מכתבים.

האסירות היהודיות אירגנו למענה תיק שלם ובו שירים ומכתבים. מעולם לא ישבתי בבית־סוהר ואין לי מושג מהם היחסים האמיתיים, מתחת לפני השטח, בין אסיר וסוהר, ובין אסיר למנהל כלא. אך מהתרשמות חיצונית ומביקור חד־פעמי נדמה לי שרעייה אפשטיין באמת היתה כמו אמא לאסירות ושרבות מהן חוששות מפני המפקדת הבאה, חיה שוהם, מי שהיתה סגניתה של רעייה במשך תשע שנים.

„כעת על כל דבר קטן, על כל מריבה יכניסו אותנו לבידוד,“ אומרת לי אחת מהן. בסוף הביקור, כשאני מזדהה ואומרת להן מה מקצועי הן מבקשות: „תכתבי שאנחנו לא רוצות שרעייה תלך. אנחנו רוצות שהיא תישאר פה.“

נדמה כאילו רעייה עצמה גם היא לא כל־כך רוצה ללכת. היא קשורה למקום בכל נימי נפשה. שנים ארוכות של עבודה עם מוכות גורל שינו, כנראה, את פילוסופיית החיים שלה לגבי מה שטוב ורע בעולמנו.

בגיל 61 עוזבת רעייה אפשטיין את „נווה־תרצה,“ בית־הכלא היחידי לנשים במדינת ישראל, והולכת לטפל בנכדיה. היא היתה אמא טובה לאסירות, אין ספק שהיא סבתא נפלאה לנכדיה.

■ ■ ■

● איך הגעת לתפקיד מנהלת כלא?

במשך 11 שנים הייתי ראש לישכתו של הנציב המנוח, אריה ניר. במשך כל אותן שנים שכנה הנציבות בקיריה. כשהצטווינו לעבור לירושלים, אירגנתי לניר את הלישכה שם ורציתי לפרוש. ואז מנהלת נווה תרצה התפטרה וניר הציע לי את הג'וב.

● סתם כך, ללא כל נישורים מוקדמים, ללא כל הכנה?

אני מודה, כשהוא אמר לי שהוא רוצה שאהיה מנהלת־הכלא, קיבלתי הלם ובהחלט לא כל־כך התלהבתי. רציתי לצאת לפנסיה מוקדמת ובכלל לא הייתי בטוחה שאוכל למלא תפקיד כל־כך קשה.

ניר אמר לי: „נסי להתמודד עם האתגר במשך שלושה חודשים. לא תרצי להמשיך, נראה הלאה.“

● אלו מחשבות עברו בראשך כשהבנת שאת עומדת לבלות יום יום בכלא, ושאת עומדת להיות מופקדת על חייהן של אסירות?

הייתי מלאת חששות. גם בעלי חשש. הוא אמר לי: „את לא משתלטת על הבת שלך, איך תשתלטי על אסירות? אני זוכרת שביום הראשון ממש חששתי איך אוכל לפקד, האם אתאים לתפקיד? אבל ניר אמר לי: „אני מכיר אותך, תהיי בסדר.“ באתי לנווה־תרצה, זה היה ב־67', אחרי החנינה של מלחמת ששת־הימים, והיו בכלא רק 12 אסירות. הכלא שכן אז בשני צריפים רעועים, ששימשו כמחסנים בתקופת המנדט.

● האם עדיין נמצאות בכלא אסירות מהתקופה ההיא?

לא. אני האסירה הכי ותיקה.

● איך היה המיפגש הראשון שלך עם האסירות?

מאוד חששתי. אפשר לאמר אפילו שפחדתי. פגשתי במקום צוות ותיק ונאמן שקיבל אותי בחשדנות. לאט לאט הבנתי שאפשר לסמוך על הצוות, הצוות הבין שאפשר לסמוך עלי, ובאמת הם עזרו לי מאוד. הדבר המוזר ביותר היה, שמהרגע הראשון הרגשתי שאני צריכה להיות שם. האסירות דבקו בי. תיכף מהתחלה הן היו הולכות אחרי וקוראות לי: „גברת רעייה, גברת רעייה.“ בדרך־כלל מקובל שהאסירות קוראות למנהלת בשם המשפחה שלה, אבל הן, משום מה, לא היו מסוגלות לבטא את השם אפשטיין. הן כל־כך עיוותו את השם: שפשטיין מפשטיין בסוף אמרתי להן — תקראו לי גברת רעייה.

מיד הרגשתי אליהן קירבה, חיבה, רחמים. ראיתי את הילדות הצעירות האלה והן דבקו בי.

● כבר מן ההתחלה בלי שום משברים, בלי שום חשדות, בלי שום סקפוקים?

בואי נגיד שלקח זמן, והיו ריגעי משבר. אני זוכרת ששאלתי את עצמי — בשביל מה אני צריכה את זה? היה לי מאוד קשה להתרגל לחומה שהקיפה את נווה־תרצה ולשער שנסגר מאחורי. אני זוכרת שהייתי יוצאת החוצה אחרי העבודה, והייתי לוקחת נשימה ארוכה ארוכה.

● העובדה שאת מנהלת את חייהן של נשים, שהחרות ניטלה מהן, לא נתנה לך הרגשת בוח?

לא, לא הרגשת כוח. אף פעם לא הלכתי לכיוון של הרגשת כוח. אני בכלל לא מחפשת כוח. תמיד חיפשתי איך לעזור לאומללות האלה, איך להקל עליהן את תקופת המאסר. לאט לאט התפתח הכלא, ומשני הצריפים מתקופת המנדט הקימו את הבניין הראשון. התחילו להגיע האסירות הבטחוניות, ביניהן פאטמה בארנאוי, ששומרת כעת על השבויים שלנו בפת"ח.

● איזה מין אדם היתה פאטמה בארנאוי?

היא ישבה אצלי עשר שנים. כשהשתחררה קיבלתי מאבא שלה שטיח, והוא תלוי אצלי במישרד. היא היתה בחורה אינטליגנטית. היא הגיעה אלי אנאלפאבתית, וכשעזבה ידעה לקרוא ולכתוב עברית, ערבית ואנגלית. היא היתה בן־אדם. היתה מאוד נאמנה לי.

● בדרך־כלל האסירות אינן אוהבות כאלה שנאמנות למנהלת. האין זה מתפרש אצלן כמו מלישינות וחנופה?

חס־וחלילה. אני אף פעם לא אהבתי מלישינות. תמיד עבדתי בשיטת דוגרי וכנות. אני זוכרת שאמרתי לפאטמה שאני לא רוצה רכילויות. אבל היא בעצמה היתה מאוד הגונה וקורקטית. היא לא הלשינה על חברותיה, אלא שאהבה אותי מאוד. היא היתה הטבחית הראשית במיטבח האסירות והסוהרות.

● כאשר השתחררה ידעת שהיא תשוב ותצטרף לשורות הפת"ח?

שיערתי לעצמי. כשהיא השתחררה, אמרתי לה: „אני לא מבקשת ממך שתגידי שהיינו הנגנים כלפייך, שהיינו טובים כלפיך, כי אני יודעת שיתקעו לך כדור בראש. לא איכפת לי מה תספרי עלינו. העיקר שלא יפגעו בך. אבל תבטיחי לי דבר אחד — תבטיחי לי שיותר לא תהרגי אנשים.“ היא ענתה: „רעייה, אני מבטיחה לך.“

„היו לי אסירות שלא הייתי מאמינה שהגיעו לכאן. כמו רעייתו של נספח צה"ל, שהסתבכה ברמאויות, או מהנדסת רוסיה, שרצחה את אשתו של המאהב שלה“

● אין בך כעס או רתיעה מהאסירות הביטחוניות, שהטמינו סצצות והרגו חפים מפשע?

בהחלט לא. אני פיתחתי לי פילוסופיה, שכל אחת שעוברת את השער של נווה־תרצה היא בן־אדם. אחרת איך אפשר לטפל בבנות שעשו דברים כל־כך חמורים? היית צריכה לראות איך הן נפרדו ממני עכשיו באגף הביטחוניות, איך שהן בכו וכמה שהן בחרדות ובחששות. אני האמנתי שלא צריך לשטוף להן את המוח, אלא שביחס היומיומי הקורקטי שלי כלפיהן אני תורמת להבנה בינינו ובינן. בין הבנות שהיו בנווה־תרצה היו בנות נבונות, מנהיגות. היתה עיישה עודה, ששמה פצצות בסופרמרקט. היתה מרים שרשור משכם. הבנות האלה היו קליבריות, ואני מאמינה שהן לא יצאו מבית־הסוהר עם מרירות, והן ישבו פה שמונה תשע שנים.

● האם כולן חזרו לשרת בפת"ח?

אני מניחה שכן, למרות שאין לי קשר איתן. כל אלה ששוחררו גורשו מהארץ. הפרידה מהן היתה תמיד קשה. אני זוכרת שחיכינו שהצבא יבוא לקחת אותן לבדיקות רפואיות הנעשות על־ידי הצלב־האדום. הן חיכו חמש שעות, וכל הזמן הזרמתי להן סנדוויצ'ים וסיגריות וריברתי איתן. היה קשה. עיישה עודה אמרה לי: „גברת רעייה, את חלק מהחיים שלנו, חלק מאיתנו.“ אמרתי לה — עיידה גם אתן חלק מהחיים שלי. את יודעת, הן לא שומרות על קשר. אני מתארת לעצמי שאין להן אפשרות, אבל אני מרגישה שאם אי פעם יהיה שלום, ואסע לעמאן או לדמשק, ואפגוש את הבנות, הן תקבלנה אותי בצורה הכי יפה שאפשר.

● כמה אסירות בטחוניות יושבות היום ב„נווה־תרצה“?

28. מתוכן יש מאסרי־עולם. תרז חלאסה מחוטפות מטוס סבנה עדיין יושבת. נאדייה אל־חייאת יושבת על הטמנת פצצות, חנה מסיח על הטמנת פצצות בתחנת אגד בטבריה. כל השאר הן תלמידות תיכון שיושבות תקופות קצרות.

■ ■ ■

● נשמע באילו שוררים ביניכם יחסים אידיאליים, מדוע אם כך, הן שובתות כבר חודשיים שביתת־עבודה?

הן עלו על עץ גבוה ולא יודעות איך לרדת ממנו. זו היתה החלטה של המנהיגות, בראשה נאדייה אל־חייאת, וכעת הן בעצמן לא יודעות איך לצאת מזה.

● מדוע פרצה השביתה?

יום אחד הן החליטו שהן לא רוצות לבשל לסוהרות. זה נורא הצחיק אותי. שאלתי אותן — למה לא? והן הסבירו לי שזה משפיל אותן. הסברתי להן שהסוהרות הן ידידות שלהן, הן מטפלות בהן בשעת הצורך. כשהן סגורות בתאים הסוהרות מגישות להן כוס מים.

כשתרז חלאסה היתה פצועה קשה, מי טיפל בה? מי העמיד אותה על הרגליים? נעימה אל־חילו הגיעה אלינו מרוסקת. רימון התפוצץ לה בין הידיים לפני שהספיקה לזרוק אותו על חיילים בעזה. היא הגיעה בלי עיניים בלי שיניים, מי טיפל בה? הרכבנו לה פרוטזה ליד. מי הוביל אותה בכל פעם לבית־החולים, כדי לשלוף רסיסים מגופה? מי טיפל בה, אם לא הסוהרות? ביקרתי בבתי־סוהר בעולם. ראיתי סוהרות שאין להן כל קשר עם האסירות. ראיתי בתי־כלא בגרמניה באנגליה. פה היחסים הם אחרים לגמרי. הסוהרות ממש מטפלות באסירות.

● כמו חברות?

לא. בהחלט לא. אני מדגישה כל הזמן, שהן לא חברות של האסירות, אך הן מהוות אוזן־קשבת. ופיתאום הן הפכו לאוייב. טוב, לא עזר לי. הן לא שוכנעו. משכתי את העניין חודש שלם. קיוויתי לפתור אותו בעצמי, ולא הודעתי לירושלים. לא דיווחתי הלאה.

● מה הן בעצם דרשו, זכויות של שבויי מילחמה?

לא. הן דרשו להפריד את מיטבח הסוהרות ממיטבח האסירות. הסברתי להן שהעובדה שיש אותו מיטבח מראה שלא מקפחים את האסירות, מפני שהסוהרות בכל זאת נהנות מתנאי מזון משופרים. לא עזר לי. הן הפסיקו לעבוד במיטבח ואני הפסקתי את עבודתן במפעלים היצרניים, שבהם מרוויחים יותר כסף, וריווחתי כעבור חודש לירושלים.

● מה המצב היום?

הן נמצאות בסירוב עבודה, ולכן שללנו מהן את כל ההטבות.

● אלו הטבות?

רדיו, טלוויזיה, עיתונים, הוצאנו להן את הספרים מהחדרים, הן לא עוסקות בעבודות יד.

● האם הן יוצאות מהתאים?

שעה אחת ביום, פרט לארוחות. בשאר הזמן הן סגורות בתאים.

● והן לא נשברות?

ניסיתי, לפני שנפרדתי מהן לבקש שיעשו לי ג'סטה, הפתעה. אבל הן לא רצו. הקרנו פה את כביש ללא מוצא. הלכתי להזמין אותן לסרט, אבל הן סירבו. חבל לי עליהן. אני יודעת שהרוב כבר היו מפסיקות מזמן את השביתה. הרי אפשר להשתגע להיות כלואות בתאים כל־כך הרבה שעות. אבל המנהיגות מכתיבות, והן להן ברירה. לדעתי, הרוב ברצון היו מפסיקות את השביתה.

● אני מבינה שלא כוזן שובתות. ראיתי אסירות ערביות, המתגוררות בביתן של הלא־ביטחוניות. מדוע הן מופרדות מחברותיהן?

ראית את זאכיה שאמוט, שהיא ערביה ישראלית ולא מעוניינת להשתייך אליהן. יש לה חמישה ילדים ובעלה גם יושב בבית־סוהר.

● על מה היא שפוטה?

על הטמנת פצצות בשוק בעפולה. היא זו שניסתה להטמין פצצה גם בקירקס בחיפה.

● האם היא לא מנודה על־ידי האסירות היהודיות?

בדרך־כלל יש יחסים טובים בין שני האגפים. אין בעיות.

● מדוע הסליליות משובנות בנפרד מהביטחוניות?

יותר נוח לנו מבחינה ביטחונית. פעם האגף הבטחוני היה מלא. היו לנו 50 אסירות ביטחוניות.

● איך לדעתך תסתיים השביתה?

אין לי מושג. שללנו מהן הטבות. מה עוד אפשר לעשות? פשוט חבל עליהן. אפשר להשתגע ככה.

● אז איך הן לא משתגעות?

הן מעודדות אחת את השנייה, ואל תשכחי שיש להן קנאות פוליטית עצומה.

■ ■ ■

● כמה אסירות סליליות יש ביום ב„נווה־תרצה“?

55 אסירות, כולל אסירות פליליות מהשטחים.

● האם יש מאסרי־עולם?

יש כאן אחת שרצחה את הסרסור שלה ונהנית מהפחתת עונש. יש לי אסירה, שרצחה את אשתו של המאהב שלה ונמצאת כעם בשיקום ועומדת להשתחרר. יש לי אסירה מבוגרת שרצחה את בתה על רקע כבוד המישפחה.

● האם יש מנהיגות בין האסירות הסליליות?

ברור שהיותר אינטליגנטיות משתלטות על הקטנות. המנהיגות כרגע היא לא שלילית, ולכן אנחנו לא מתנגדים. אם המנהיגות אינה מנצלת ואינה מהווה גורם שמשפיע לרעה אני לא מתערבת.

● אני מניחה שהמתח בין האסירות הוא בלתי־נמנע?

זה נכון, והמתח נובע בדרך־כלל מהיחסים האישיים. יש ביניהן קינאה ושינאה על רקע של אהבות ביניהן, יש כאלה המנצלות את היותר חלשות. ככה זה בכל חברה אנושית. תמיד יש

מנצלים ומנוצלים. אם אני רואה מקרים חריגים של ניצול, אני לא מרשה את זה.

● מהתרשמות מאוד מאוד קצרה נדמה לי שנבון לרגע זה, שרה אנג'ל היא בעצם המנהיגה?

אנג'ל מתפכחת כרגע מהלם המאסר. לפני שיצאתי מהכלא העברתי לה מסר. אמרתי לה שאם חלילה תישפט ותמשיך לשבת בנווה־תרצה היא צריכה לראות אתגר במקום. היא בחורה אינטליגנטית ובעלת רמה והיא יכולה להשפיע לטובה על האסירות.

● נדמה לי, ושוב מהתרשמות שטחית, שהן די פוחדות ממנה. בדיון שהתקיים אחרי הקרנת הסרט נראה כאילו הן ציפו למוצא פיה, ובשהן דיברו הן הביטו בה, כאילו לאישור.

היא בוודאי בחורה יוצאת־דופן במסגרת האנושית שיושבת בנווה־תרצה. היא עצמה כעת במצב לא רגיל. היא סובלת ממתחים לקראת המישפט. היא כנראה מאוד אוהבת את בעלה. יש לה מספיק צרות משלה ויחד עם זאת היא בעלת אישיות חזקה ומחפה על פחדיה, ומתפקדת בצורה נורמלית.

אם תישפט, ואני מקווה שיזכו אותה, אני מקווה שתלך החוצה, כי חבל לי, אישית, שבחורה כמו שרה אנג'ל תשב בכלא. היה לה גליון אישום בגודל של שישה כרכים. אפילו לא נכנסתי לזה. קראתי קצת בעיתונים וזה הכל. אני מקווה שהיא לא אשמה. אני תמיד רוצה להאמין שהעצירות שלי לא תישפטנה ושתצאנה לחופשי.

● בתחילה היו ביניכן חיכוכים. היא אמרה לי שבהתחלה אמרה לך דברים שהיא מצטערת עליהם היום.

היו חיכוכים. היא ניסתה להשתלט ואני לא

> **אמרתי לבנות שאני לא רוצה להפוך את נווה־תירצה לבית־בושת לסבי**

הרשתי. זו הפעם הראשונה שהיא יושבת בבית־סוהר. לאט לאט היא למדה מה מותר ומה אסור,ומה זה בית־סוהר. עם הזמן מצאה את מקומה, ולמדה איך לתפקד במסגרת בית־הסוהר. כיום היחסים בינינו טובים.

■ ■ ■

● ביצד התמודדת עם פרשת התינוק של אורית ארביב?

זה לא התינוק הראשון שהיה לנו בכלא. גם

מנהלת־כלא אפשטיין
.סוהרת צריכה להיות טובת־לב:"

עכשיו יש לנו תינוק, ורק לפני כמה ימים השתחררה אם עם תינוק נוסף. חוץ מזה יש לנו כרגע בחורה בהריון. יתכן מאוד שגם היא תלד במסגרת הכלא. תינוק בכלא זה הרבה אחריות.

עם התינוק של ארביב היה צריך לנסוע פעמיים בשבוע לטיפת־חלב, והיה צריך ליווי של גברים, כי היה חשש שאולי ינסו לחטוף אותו. מצד שני, תינוק בכלא מכניס אור לכלא. בשבילי, לבוא לראות איך הילד מתפתח זה תענוג. גם בשביל הבנות. הרי לכל אחת מהן יש רגש אימהי. תענוג לראות איך הן מטפלות בו ומשחקות איתו.

ביום שישי הקרוב נחגוג בכלא את יום־ההולדת של גורל אדם, בנה של אורית ארביב. הוא יהיה בן שנה. הוא נולד אצלנו. אורית קוראת לו התינוק של בית־הסוהר. זה יהיה אירוע פנימי. הבנות תאפנה עוגה ואורית תשחק עם הילד.

> **היו אצלנו מיקרי־אונס. אסירות אנסו אסירה מפגרת לקיים איתן יחסי־מין**

● אילו תנאים מעניק בית־סוהר לאם שיש לה תינוק בכלא?

מפנים לה את אחד התאים הראשונים, שהוא תא בן שתי מיטות, והם מקבלים תא לבד.

● מדוע האסירה זיווה אייזנברג, היישבת במאסר־עולם על רצח אמו של מאהבה, מתגוררת לבד?

היא לא מתגוררת לבד. יש איתה בתא אסירה תורכייה, שיושבת על הברחת סמים. אשה מבוגרת. לעולם לא הייתי חושדת בה שהיא הבריחה הרואין.

● האם אורית ארביב ושרה אנג'ל נהנות מזכויות יתר, שכן יש להן חדר רק לשתיהן בעוד שרוב האסירות גרות ארבע בחדר?

השיבוץ לחדרים הוא עבודת דוקטורט. את צריכה לשבת ולחשוב מי תסתדר עם מי. את צריכה לדאוג שלא יהיה ניצול מיני. אורית ואנג'ל הן חברות עוד מבחוץ, ואם הן מתנהגות בסדר וזה לא מפריע, אז למה לא לאפשר להן לגור באותו חדר?

● האם את מודעת לקיום יחסי־מין בין האסירות?

בוודאי. ברור שיש ביניהן יחסי־מין. אם זה נעשה בצינעה, אני לא מתערבת. בין הערביות יש ממש זוגות, אבל אצלן זה נעשה כל־כך בצינעה וכל־כך בשקט, שאני לא מתערבת. אצל האחרות המילה צינעה לא מוכרת בכלל. הן לא עושות את זה בצינעה, ואני לא מוכנה לראות שתי בנות עושות אהבה במיטה. זה לא נראה לי ואני לא מרשה את זה.

● הן לא מתביישות?

אין להן בושה. הן יכולות להיכנס למיטה כשדלת התא פתוחה. לא מפריע להן שיש עוד בנות בתא או שסוהרת משגיחה עליהן.

● דיברת על זה עם הבנות?

בוודאי שדיברתי. יחסי־מין בין אסירות זה עניין. יש להן צורך מיני. זה רחף טיבעי וזה לא יוצא־דופן. הבדידות דוחפת אותן זו לזרועותיה של זו. הן מתאהבות האחת בשניה.

בנות שעוסקות בזנות ממילא שונאות גברים. זה לא אומר שהן לסביות. במשך השנים היו פה לסביות. יכולת לראות את זה עליהן מייד. אבל בדרך־כלל זה לא נובע מזה שהן לסביות, אלא בגלל התנאים. אמרתי להן, לא אחת, שאני לא רוצה להפוך את נווה תרצה לבית־בושת לסביות. אם זה משהו יפה, שבא כתוצאה מאהבה, זה משהו אחר, אבל אם זה סתם כמו בית־זונות, אני לא אתן ידי לזה. היינו נפגשות פעם בשבוע, והיתה אצלי דלת פתוחה. בפגישות הכלליות הייתי מדברת איתן על בעיות של ניקיון, סדר ודעש, והייתי אומרת להן שאני יודעת בדיוק מה קורה, בלי להזכיר שמות, שידעו שהמנהלת יודעת כל מה שמתרחש.

● ואיך באמת ידעת, היו הלשנות?

הבנות היו באות ומדווחות לי. היו כאלה שהיו באות להתלונן על ניצול מיני. היו לנו מקרי אונס, ששתי בחורות החזיקו בחורה אחת והכריחו אותה לעשות כל מיני דברים שנשים עושות זו לזו.

● מיהי הקורבן המיועד לאונס?

בדרך־כלל נערה מפגרת.

● איך ידעת על מקרי האונס?

הסוהרות תפסו אותן על חם.

● איפה זה נעשה?

רב־כלאי אפשטיין ב„נווה־תירצה"
„כשיחסי־מין מתקיימים בצינעה ובלי רעש, אני לא מתערבת..."

בתאים. הן לא מתביישות. הן מסוגלות לפעמים לכל דבר. כשמגיעה נערה מפגרת, אני מייד שמה עליה עין, שלא תהיה קורבן לניצול מיני, שלא תהיה קורבן לניצול מכל סוג אחר ובוודאי שלא תהיה קורבן לאונס.

■ ■ ■

● האם יש הברחות סמים „בנווה־תרצה"?

פה ושם הן מבריחות סמים. בעיקר כשהן חוזרות מחופשה. בדרך־כלל הן מבריחות את הסם ברחם או בקיבה.

● איך היית תופסת אותן?

הייתי מזמינה גינקולוג כדי לבדוק ברחם, או שולחת אותן לתצלומי רנטגן. פעם גילינו אצל בחורה, שבועיים אחרי לידה, שקית בתוך הרחם ובה 98 כדורי אדולן. היא סירבה להיבדק על־ידי גינקולוג. שלחנו אותה לשיקוף שהראה שקית עם חוט. אבל בדרך־כלל אין כל־כך הרבה הברחות. אל תשכחי שסם עולה כסף.

● חנה מזרחי, היישבת במאסר על רצח הסרסור שלה, סיפרה כי בהגיעה לכלא היתה נרקומנית ואילו ביום נגמלה מהסמים. כיצד אתם מטפלים באסירות נרקומניות?

הן מקבלות טיפול גמילה על־ידי כדורי אדולן. יש כאלה שמגיעות לכאן במצב שקשה לתאר. היתה בחורה צעירה אחת, שהגיעה לכאן כמה וכמה פעמים. בכל פעם במצב יותר קשה. היא יושבת אצלנו באשמת השחתת פנים. זה נשמע איום, אבל מה היא בסך הכל עשתה? שרטה את הפנים לאשה בת ארבעים, שהיא סרסור יותר גרוע מגבר. הבחורה הצעירה הזו הגיעה לכאן עם רחם חולה לגמרי, בלי שיניים, במצב של ריקבון איום ונורא. לא היה לה הרבה זמן לחיות. ממש כאב לי הלב. שלחנו אותה לניתוח בבית־חולים וכל פעם היא היתה בורחת. בסוף אמרתי לה שאם לא תעבור את הניתוח תמות.

היא אמרה לי: „גברת רעייה אני לא אמות

> **זנה שהגיעה אלינו ושהיה לה רחם רקב, סירבה לעבור ניתוח. אמרתי לה: „את תמותי!" והיא אמרה לי: „גברת רעיה, אני אמות מהסמים, לא מהרחם!"**

מהרחם, אני אמות מהסמים." נתנו לה טיפול גמילה, סידרנו לה את השיניים, והצלנו אותה. כעת יש לי פה בחורה שמכורה להרואין בצורה קשה. בחורה ממישפחה טובה מאוד. היא הגיעה לכאן בתחילת הריונה. ניסינו לשכנע אותה לעשות הפלה, אבל היא סירבה. היא לא נשואה ואנחנו מעניקים לה טיפול רפואי מעולה. יש פה חובשת 24 שעות, ויש עליה לרגל לגינקולוג, לפסיכאטר ולרופא־השיניים, שמגיעים לכאן פעם בשבוע. לרופא השיניים יש הרבה עבודה. כולן מגיעות לכאן עם שיניים הרוסות מהסמים. רופא פנימי מטפל בבנות פעמיים בשבוע. לצוות הרפואי יש פה עבודה רבה. זהו צוות מסור, העושה עבודה נפלאה. כל הבנות מגיעות לכאן במצב גופני ירוד ביותר.

● איך את מטפלת באותן בחורות מ„בתים טובים" שנקלעו לצרה? אני יודעת שברגע יושבות במאסר ובמעצר במה בנות באלה.

אני אומרת שכל הבנות טובות. רבות מהן, חלק הארי שבהן, הן קורבנות. לא רוצה להאשים את החברה, אבל אני מאמינה שעל־ידי עבודה בשמותיהן, כי רובן לא היו מגיעות אלינו. אין אצלי אנשים שהם חלאה, אין אצלי זונות לפי המושג שאנחנו מכירים. יש אצלי נערות שהתדרדרו כתוצאה מחוסר יחס והבנה של החברה. רבות מהן

> **יושבת אצלי בחורה על השחתת פנים. אומללה. היא זנה מהשפל. נגזד עליה גזר־דין־מוות. הסמים יגמרו אותה**

נאנסו על־ידי אביהן, רובן נולדו בבתים שלא נתנו להן סיכוי. הן קורבנות של החיים.

● ואותה בחורה בהריון, שסיפרת עליה קודם?

זה סיפור עצוב. בחורה כל־כך יפה, מבית כל־כך טוב. היא התמכרה להרואין. בחורה בת 22, למישפחה בעלת בית־חרושת, אנשים טובים. הם הפעילו את עורכת־הדין נירה לידסקי, שתבקש מהשופט מעצר עד להעמדה לדין. הם רצו להגן עליה כדי שלפחות יהיה לה טיפול ושמירה בתקופת ההריון. יש לי בחורה שיושבת במעצר כחשודה בהשתתפות ברצח. בחורה אינטליגנטית מבית טוב.

● במשך השנים עברו תחת ידייך אסירות רבות. מי מהן הרשימה אותך ביותר?

היו הרבה נשים מרשימות. היו הצרפתיות שנעצרו באשמת חטיפת המטוס, שהיו נבונות מאוד. והיו בנות משלנו שאני לא רוצה לנקוב בשמותיהן, כי רובן השתקמו. כאלה שנעצרו על רמאויות, כמו רעייתו של נספח צה"ל, אשה אינטליגנטית מהחברה הגבוהה, שהסתבכה ברמאויות. וגם היום יש לי כמה נשים. שאת מסתכלת עליהן ואומרת — אלוהים אדירים איך הן הגיעו לבית־הסוהר?

● איך משתלבות אסירות שאינן מסביבה עברינית?

הן עוברות משבר ראשון של הלם, ומשתלבות. תמיד חיפשתי את האור בתוך הבנות. היית מתפלאה כמה מאלה שאת קוראת להן „בעלות רמה נמוכה" מלאות תוכן, ואם רק היתה ניתנת להן הזדמנות, הן היו מוציאות החוצה את הכישורים שלהן. העלנו בבית־הסוהר את ההצגה חנה סנש. אנשים בכו. הן שיחקו כל־כך טוב.

לרובן יש יכולת. לרובן זו היתה אפשרות לבטא את הכאב. ואת שואלת את עצמך — למה הן היו צריכות להגיע לבית־הסוהר, למה הן נדונו

(המשך בעמוד 63)

גדי כץ:
„סתם טופחים האחד לשני על השכם!"

הוא עשה זאת שוב. ראש העיריה הסוער של אילת, גדי כץ: הוא פשוט לא הגיע לכינוס־חירום של ראשי ערי־פיתוח.

● **אילת כבר אינה עיר פיתוח?**

אילת אף פעם לא היתה עיר־פיתוח, כי אם עיר מתפתחת. היא קיבלה מעמד של עיר־פיתוח כי לא ידעו לאיזו קטגוריה להכניס אותה. ככל זאת מגיעים לה תנאים מיוחדים ותמריצים בגלל הריחוק ובגלל האקלים.

● **אתה מרגיש בן חורג?**

בכלל לא. אני מרגיש מצויין, אבל היו לנו כל־כך הרבה כינוסים, ושום דבר לא יצא מזה. מתייחסים אלינו כאילו שהבעיה היא פרטית, לא לאומית.

● **ולבן לא מצאת טעם לבוא לכינוס?**

בוודאי. סתם לברבר ולטפוח אחד לשני על השכם, מה יוצא מזה? לוא הממשלה היתה יכולה, היתה מחסלת את ערי־הפיתוח ברצון.

● **אז הרמת ידיים?**

מה עוד נשאר לי לעשות? לטפוח על השכם של ראשי ערי־הפיתוח האחרים? חוץ מזה, היתה לי בעיה בגמל אילת. קורה שם משהו לא נורמלי, זוהי הפעם הראשונה בהיסטוריה שיש סיכסוך בין הנהלה ועובדים, ממש מתנהגים כבני־אדם. ההנהלה מתנהגת כלפיהם בצורה בוטה, אגרסיבית, והם לא עושים שביתה, לא פותחים בעיצומים.

● **הם לא רוצים לאבד מקום עבודה.**

בדיוק. ההנהלה מקווה שהם ישבתו, ואז אפשר יהיה לסגור את גמל אילת. היא מחפשת קיצורי דרך ומחלקת פקודות כמו בצבא. זה לא ייאומן איך הנהלת רשות הנמלים מנסה לדרוס את העובדים ואינה מצליחה. אז במקום ללכת לברבר ולקשקש בכינוס ראשי־הערים של ערי־הפיתוח, הלכתי לעודד את העובדים. זה הרבה יותר חשוב.

עליזה טימור:
„אני מעדיפה, או הכל או לא כלום!"

קשה לומר שלנשים מישקל מכריע בבחירות לרשויות המקומיות. פה ושם אנו שומעים על נשים המנסות להתברג במערכת, ומשום מה נהדפות החוצה.

קחו למשל את יעל רום מחיפה. כל־כך הרבה רעש, כל־כך הרבה צילצולים, ובסוף מי יהיה מועמד הליכוד בחיפה? גבר כמובן. לכן הצטערתי לשמוע שהנשים מפסידות עוד מועמדת אחת, את עליזה טימור, שהיא בין היתר גם רעייתו של איש הרדיו משה טימור.

עליזה עמדה להתמודד על מישרת ראש מועצת נווה־מונסון, מקום מגוריה, וויתרה.

● **עליזה, מדוע ויתרת?**

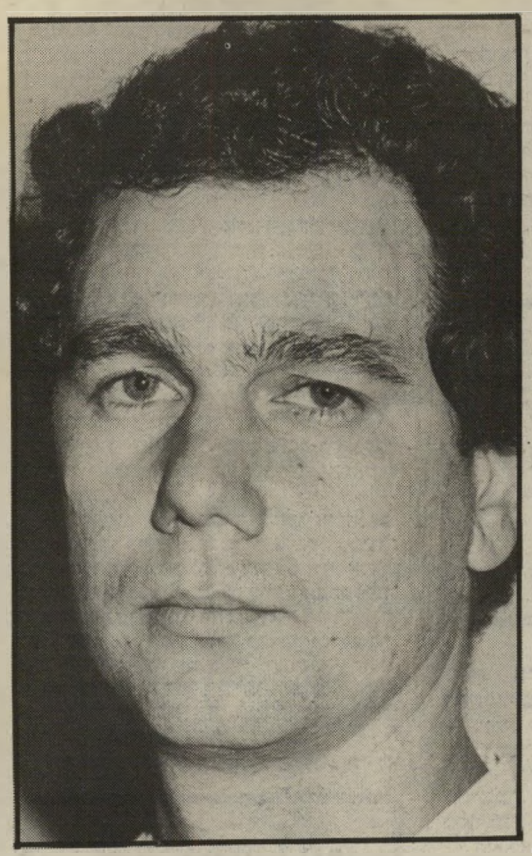
מכיוון שהחלטתי לצאת מכל העסק. השקעתי את הנשמה שלי בעבודה הזו, וכשהסתבר לי שאני לא מקבלת תמורה ולא זוכה ליחס הולם, החלטתי לצאת מהמישחק.

● **למה את מתכוונת כשאת אומרת יחס הולם?**

התמודדתי כבר על תפקיד ראשות המועצה והמשפחה שלי די נפגעה אז. כמובן שטיפסו גם על בעלי, שהוא דמות פופולרית, והטיפוס היה שטותי מעיקרו. לכן החלטתי שאם אני מתמודדת הפעם, ואם אני מקדישה לעניין זמן, אני רוצה או הכל או לא כלום.

● **מה זה הכל או לא כלום?**

אני לא מוכנה להתמודד על תפקיד מועמדת המערך לתפקיד ראש־המועצה. אני רוצה להיות המועמדת של המערך, ואז אצא למאבק, ואז אקדיש זמן ואת כל מה שיש לי כדי לנצח בבחירות. אבל להתחרות על אמצע הדרך — זה לא.

רפי כהן:
„תיסלם לא מרוויחים מאיתנו פרוטה!"

הזדמן לי לראות את המופע „להקת תיסלם מארחת את יגאל בשן ולהקת בנזין" איני מבקרת מופעים, אבל דבר אחד אני יכולה להגיד על בטוח: המופע הזה מיועד רק לגילאי 10 עד 20, ולבעלי שמיעה אבסולוטית. לא שהרמקולים קורעים לכם את האוזניים, אלא צרחות המעריצים הן המאיימות על עור התוף. דבר כזה עדיין לא ראיתי: ילדות קטנות וילדות גדולות מניפות תמונות של יגאל בשן, לובשות חולצות שכתוב עליהן יגאל בשן צורחות כמו משוגעות כשלהקת „תיסלם" עולה לבימה.

דבר נוסף משך את תשומת ליבי. מחיר הכרטיס למופע היה 100 שקל בלבד. המופע התקיים בחסות מועדון „חצב" של בנק־לאומי. אחרי זמן קצר קיבלתי תקליטון עם שיר של להקת „תיסלם". שאלתי את עצמי מדוע מוציא הבנק כל־כך הרבה כסף על מסע פירסומת עם הלהקה. האיש שאליו הופניתי הוא רפי כהן, אשר אחראי על הצעירים של בנק־לאומי. שאלתי אותו:

● **מדוע מוציא הבנק כל־כך הרבה כסף על להקת „תיסלם"?**

למה את חושבת שאנחנו מוציאים עליהם כסף? מפני שהם אלמנט גראפי בפירסום שלנו. בסך־הכל הלהקה הזאת משרתת את האינטרסים שלנו. יש לנו זכות להשתמש בפרצופים שלהם.

● **מחורה עוברת לסדרה?**

בערך כך. הוצאנו להם כעת תקליטון במאה אלף עותקים. את חושבת שזה עלה לנו הרבה כסף? שטויות. זה עלה לנו זיל הזול — 20 סנט לתקליט.

● **אתה רוצה להגיד שלא קניתם מהם זכויות להשתמש בשירים שלהם בפירסומת לבנק?**

הזכויות על השירים קנויות בחוזה, המקנה לנו זכות להשתמש בכל השירים שלהם. השיר חצבים פורחים נכתב במיוחד למועדון חצב.

● **כמה מרוויחים חברי להקת „תיסלם" מכל העסק?**

אף לא פרוטה. הם עושים הכל ללא תשלום.

● **אתם מסבסדים את מסע ההופעות שלהם?**

כל ההסדר הכספי הוא בינינו וכין האמרגנית טמירה ירדני. אנחנו מסבסדים את חברי מועדון־הצעירים של הבנק. תיסלם, יגאל בשן ובנזין מקבלים כסף מטמירה ירדני, לא מהבנק.

● **קשה לי להאמין שהם עובדים בחינם.**

הם קיבלו כסף לפני שנה, בעת חתימת החוזה. סכום חד־פעמי וזהו.

● **כמה כסף הם קיבלו?**

מה זה מעניין אותך.

מינה צמח:
„אסט פסט נישט, את מבינה?"

שמה של מינה צמח הפך לנכס צאן ברזל של אמצעי־התיקשורת הישראליים. כמעט ולא נעשה דבר בארץ בלי שד"ר מינה צמח תהיה מעורבת בו. לאחרונה הסתבר כי היא מעורבת באופן פעיל מאוד במיבצע „שי עברי לחג עברי", מיבצע שאמור לשכנע את הקונה הישראלי לרכוש מתנות תוצרת הארץ לחגים. שאלתי אותה:

● **את בכל זאת אינך תעשיינית. איך השתרבבת למיבצע הזה?**

דויד מרגלית, עורך כל ציבעי הרשת בקול ישראל, הזמין אצלי סקר על התנהגות הקנייה של הישראלי. בסקר הזה גיליתי כי היתה העדפה גדולה של קנייה תוצרת חוץ.

● **הקונה הסביר מדוע הוא מעדיף תוצרת חוץ?**

הוא אמר שמה ששינה לו בעת הקניה זה תרמית ושם. יחד עם זאת, כמעט כולם אמרו כי הם גאים בתוצרת הארץ, אך מעדיפים תוצרת חוץ, כי מה שחשוב להם זה השם והתווית. דבר נוסף שהתגלה, הוא שהקניין מעדיף מוצרים תוצרת הארץ בעלי שם לועזי.

● **איך כל זה מסתדר עם המיבצע של התאחדות התעשיינים?**

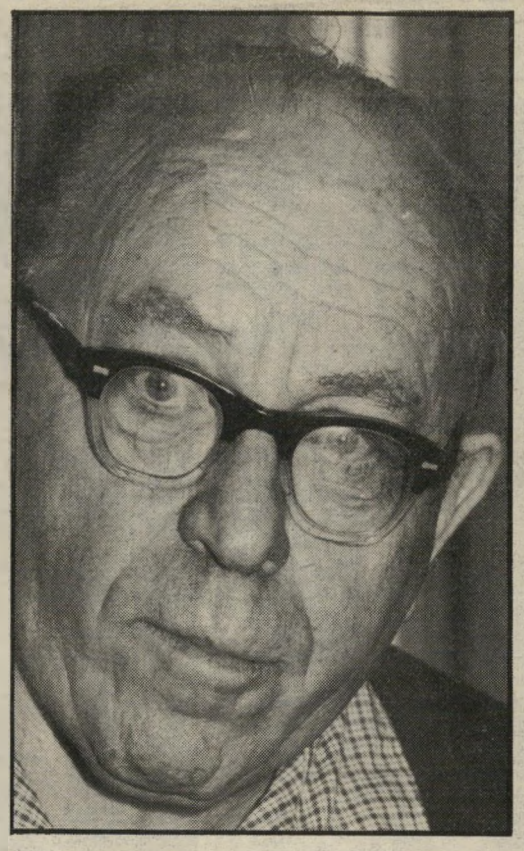
הכנתי להתאחדות סקר ומחקר על תרמית התעשיה הישראלית, וסיפרתי להם על המימצאים שגיליתי בסקר שערכתי לקול ישראל. אמרתי להם: הקניינים מעריכים את תוצרת הארץ, אבל קונים תוצרת חוץ. מה שצרם לי, זה שרוב האנשים הודו שתוצרת הארץ לא פחות טובה מתוצרת חוץ. אז החליטו התעשיינים לפתוח במיבצע שי עברי לחג עברי. התגייסתי לעבוד על זה, ותרמתי כמה רעיונות. הבעיה שלנו היא, שקשה לשנות גורמים להתנהגות שאינה אובייקטיבית אלא תדמיתית.

● **מה בעצם תרמת למיבצע?**

הרעיון הוא לעבוד על הרגש, בתערובת עם ההגיון. את מבינה יידיש? אסט פסט נישט.

● **מה זה אומר?**

זה לא מתאים. זה הרעיון שלי. לא מתאים לחג עברי שי לועזי לחג עברי צריך לקנות שי עברי. אז תזכרי: אסט פסט נישט, את מבינה?

יעקב ארנון:
„לקצץ בתקציב השטחים הכבושים!"

יעקב ארנון היה מנכ"ל מישרד־האוצר במשך 14 שנה, תחת השר לוי אשכול. שאלתי אותו:

● **אם הייתי צריך להחליט איפה היית מקצץ בתקציב?**

בכל מה שקשור בהוצאות העצומות בשטחים הכבושים. קודם כל זה. אחר־כך הייתי מקצץ ברברים האחרים. קיצוץ בתקציב לשטחים הכבושים היה מקטין או מבטל כליל את הצורך בקיצוץ בשירותים. קיצוץ בתקציב של השטחים זה לא קיצוץ בתקציב הביטחון. זה קיצוץ בתקציב השיכון, הפיתוח והרווחה.

● **אתה יודע שלא יקצצו בתקציב הזה.**

אני הייתי מציע לבטל בכלל את התקציב, אך זוהי כמובן עמדה פוליטית. מכיוון שאני יודע שלא ישמעו לי, אני מציע לקצץ קיצוץ דראסטי.

דליה שחורי:
„אם מקנאים בי, לא אומרים לי!"

הכתבת המדינית של „על המשמר", דליה שחורי, זכתה במילגה שהיא חלומו של כל עיתונאי: „קרן ניימן" האמריקאית לעיתונות העניקה לה מילגה לשנה באוניברסיטת „הארווארד". זה לא צחוק לקבל מילגה כזו. בסך הכל זוכים בה תריסר עיתונאים אמריקאיים וכחצי תריסר עיתונאים ישראליים. דליה שלחה עשרה מאמרים מתורגמים וארבעה מיכתבי־המלצה. בין הממליצים אנשים בדרג של ראשי־ממשלות, שרי־ביטחון, שגרירים ועיתונאים חשובים. בלי שמות בבקשה, שלא יהיו אי־נעימויות.

● **דליה, אילו עיתונאים זובים במילגה חשובה זו?**

כאלה שהקרן רוצה ביקרם, אני מניחה. הקרן מקנה לך זכות לשמוע בהארוורד שני קורסים לפי בחירתך, וביתר את יכולה לעשות מה שאת רוצה. בסך־הכל זוהי שנת ריענון לעיתונאי שעובר קשה כל השנים.

● **כמה עיתונאים ישראליים הגישו בקשה למילגה?**

אני לא יודעת. אני רק יודעת שהיו הרבה מאוד פניות, והקרן ברקה בדקרקנות כל פניה ופניה.

● **אילו עיתונאים נהנו בעבר?**

צבי דורנר מהטלוויזיה היה הראשון שגילה את הקרן. אחריו היה רמי לוי, גם הוא מהטלוויזיה. אני יודעת שהקרן מאוד רצתה להעניק מילגה לרפיק חלבי, אך הוא נאלץ לסרב מסיבות אישיות. בסך־הכל אני העיתונאית הישראלית השלישית.

● **אילו כישורים צריך לעיתונאי כדי לזכות במילגה?**

אני לא יודעת אילו כישורים. אני יכולה לספר על עצמי: ככתבת מדינית של על המישמר הוזמנתי על־ידי מישרד־החוץ האמריקאי לארצות־הברית שם התוודעתי אל קרן ניימן ואל המנהלת שלה בפועל. אחר־כך התבקשתי לשלוח עשרה מאמרים וארבע המלצות.

● **מי המליץ?**

אני מעדיפה לא להגיד שמות.

● **הקולגות מקנאים?**

אם מקנאים, הם לא אומרים לי.

חמש זמרות ומתופף מצאו מיקלט בישראל ★
האורחים קיפצו ממיסעדה למיסעדה בכירכרה רחומה לסוס לבן

אמא זולו

החופש הגדול יסתיים בעוד שבועיים, והכיף יחד עימו. ואז אולי ייראו פחות תלמידי תיכון בקולנוע דן. אבל כל עוד נמשך הקיץ אפשר לראות אותם מצטופפים בכל ערב בקולנוע דן, מתנועעים לקצב מוסיקת רוק, תוצרת חוץ וכחול־לבן.
הפעם הציעו להם את להקת

לסלי מנגנת בסכסופון. נגינתה אינה כל־כך מיקצועית, אבל תנועות הגוף והסרט שעל הראש מושכים תשומת לב.

שרון מנגנת על כלי־הקשה ושרה. היא עורכת דואט יחד עם זמרת הלהקה אן־מרי. השתיים ידועות כחברות טובות.

אן־מרי הזמרת, מתנועעת על הבימה במשך שעה וחצי. היא קופצת, מדלגת ואינה פוסחת על התעמלות קלילה.

שיער אילנה, שבאה בתיס־רוקת שהיתה חיקוי לתיסרוקותיהן של בנות הלהקה.

בר דנה, אחת האורחות הקבועות בקולנוע דן, יש־בה ליד הבר וצפתה בהופעה.

חיוך מסויים הזמרת מירי אלוני עמדה קרוב לבימה, וצפתה בהנאה רבה בלהקה. היא שיבחה את הזמרות ואמרה שיותר ויותר נשים עושות מוסיקה בכלל, ומוסיקה טובה בפרט.

זוג חדש השדרנית שוש עטרי באה להופעה יחד עם חבר חדש. השניים נראים ביחד בכל מקום. שוש שיבחה את בנות הלהקה ואמרה שהיא מקווה שבקרוב תהיה להקת רוק ישראלית.

בקלילות ובחן. הן אינן מכבידות במוסיקה, אלא משתפות את המאזין בשירה ובריקוד.

זמרת הלהקה אן מארי, שהוריה באים אמנם מג'מאיקה אך היא עצמה נולדה באנגליה, אומרת שאין זה הכרחי להיוולד בג'מאיקה כדי לשיר רגאי. כהוכחה לכך היא מציגה את חברותיה ללהקה, שכולן ילידות אנגליה.

להקת אמאזולו קוצרת שבחים גם בארץ מוצאה, אנגליה. היא הגיעה לארץ בתחילת השבוע, ותשהה כאן עד שחברות־התקליטים בלונדון, המתוכחות ביניהן מי תפיק את תקליטה, יחליטו. בינתיים, כל עוד נמשך המשא והמתן, תמשיך הלהקה להופיע בקולנוע דן, להנות מטיולים ליליים בטיילת תל־אביבית, ואוהבי מוסיקת הרגאיי יוכלו להמשיך ולהנות ממנה.

החימום של **דייוויד בואי**. הלהקה כוללת חמש נשים וגבר אחד — המתופף **מארדי ביילי**, שאת ראשו מעטר שיער מתולתל וארוך עד שרק מקרוב אפשר להבחין בעובדה שהוא גבר.

חמש הבנות מוכיחות שמוסיקת הרגאיי אינה חייבת להיות בהכרח בשליטה הגברית. הזמרת **אן־מרי רודוק** מקפצת על הבימה, וקולה המחשמל מקפיץ את האולם. הגיטריסטיות **קלר קאני** ו**מארגו סאגוב** הראו שגם נשים יכולות לתת קטע נגינה טוב וקצרו תשואות.

חמש הבנות המנגנות והמזמרות בלהקה, מעבירות את המוסיקה

מסיבה בשני רחובות

השבוע נפתחו בתל־אביב שתי מיסעדות חדשות. אין זו ידיעה מרעישה, כי אין שבוע שבו לא נפתחת או נסגרת מיסעדה בתל־אביב.

אבל הפעם זה היה קצת אחרת. המיסעדן **רפי שאולי** פתח ביום אחד שתי מיסעדות, ולכבוד הפתיחה סגר את רחוב הירקון, משדרות נורדאו ועד ליורדי־הסירה.

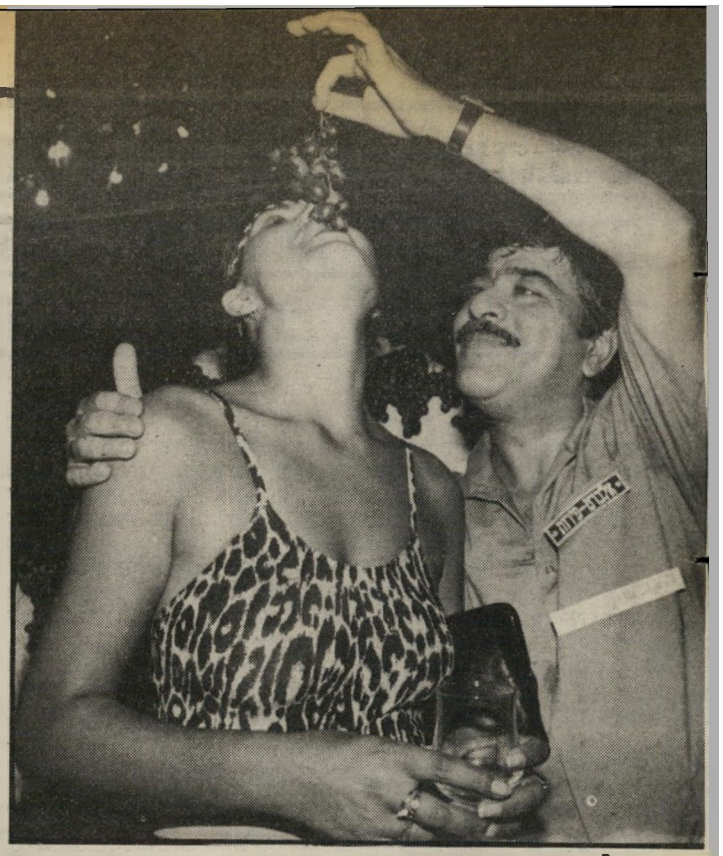
המיסעדה ברחוב הירקון היא מיסעדה איטלקית, ותפקח עליה אשתו־לשעבר **מנדי ריס־דייוויס**. את השנייה, ברחוב יורדי־הסירה, שהיא מיסעדת־דגים, ינהל העיתונאי **נתן זהבי**.

לא כולם ידעו שקטע מרחוב הירקון יסגר, וכתוצאה מכך נוצרו פקקי־תנועה, אך ליצני־רחוב, שנשכרו במיוחד לכבוד האירוע, הרגיעו את הרוחות, עלו על המכוניות התקועות והציגו משם את הקטעים שלהם.

לאורך הרחוב היו פזורים דוכנים של אבטיחים ושל סברס, שמשכו במיוחד את תשומת ליבם של התיירים, שהתעניינו לדעת מה המיוחד בעגלה שרואים בה כדורים ירוקים־צהובים. ילדים רבים נהנו מהשימחה ושיתפו פעולה עם הליצנים.

שאולי ועובדיו לא הסתפקו בליצנים. הם החליטו להאכיל את כל העוברים־ושבים בדגים תוצרת ישראל. הם העמידו רוכן ענקי, שעליו פוזרו עלי חסה ופטרוזיליה, ומעליהם הונחו דגים מטוגנים, שאי־אפשר היה שלא לטעום מהם, ובמנות גדולות. להשלמת החגיגה היו גם דוכני יין, ודיילות כרמל־מיזרחי חילקו משקאות ביד רחבה.

מארגני הפתיחה לא נראו מודאגים מפקקי התנועה ומצפירות המכוניות, והביאו אפילו כירכרה רתומה לסוס לבן, שהובילה את האורחים ממיסעדה אחת לשנייה. להשלמת האירוע נתלו בכל קרן רחוב שלטים שעליהם נכתב „ארץ ישראל יפה" — אולי כדי להזכיר לאורחים איפה הם נמצאים.

אלברט פירות השחקן חיים בנאי, התייצב לפי פקודת חברת הפירסום או־קי במסיבה ב־מיסעדתה של מנדי, והזמין כל אשה שעברה בסביבה לבוא ולאכול.

מנדי מנדי רייס־דייוויס באה מלונדון כדי לפתוח את מיסעדתה ברחוב הירקון. מנדי תשהה בארץ שנה ותחזור ללונדון. השבוע היא עומדת לנסוע לספרד כדי לבדוק אפשרות להשתתף בסרט.

אש בפה רפי שאולי הזמין ליצנים ובולעי אש, שעצרו את כל התנועה. המכוניות צפרו וחלק מהאנשים שישבו במיסעדות הסמוכות קמו בבהלה כשראו אשו עשן.

שימשייה בלילה גשם מלאכותי כ־מו בסרטים לא היה, והירח והכוכבים לא הצריכו שימשיות, אבל ליצני־הרחוב השתמשו בה בהופעה שלהם.

תחפושן יובל כספין הידוע בתלבושות שהוא לובש לאירו־עים תל־אביביים עבר במיקרה ברחוב. הוא הבטיח שאת התחפושות שלו יהיה אפשר לראות בתצוגת־אופנה בסוף החודש.

בובות שעווה השחקן אלברט אילוז אוהב מופעי רחוב. הוא התמחה בהם בפאריס, ואמר: „אני אוהב להתחפש לליצן. כך אני חשוף פחות לביקורת וזה תמיד משעשע."

בשבוע שעבר סיפרה חווה ארליכמן כיצד ערכה לפני נשואיה הסכם עם החתן לקבלת דירה. עכשיו מספר הבעל איך נפל, לדעתו, בפח

„לולא היא, לא היה אשר ידלין נכנס לכלא," טוען בעלה של חווה ארליכמן

קולו של בצלאל גורלי בטלפון נשמע אדיב וענייני. „מדוע שלא יישמע גם קולי בפרשה הזאת?

„האשימו אותי בשבוע שעבר (העולם הזה 2398) באשמות כבדות, כאילו אני רימיתי את חווה, הפכתי עורי והיא האשה האידיאלית, הסובלת מבעל שלא עומד בדיבורו."

בצלאל גורלי טוען שהוא פגוע, פגוע מאוד.

„אז מה אם שרתי לה סרנדות? אני אוהב לשיר, ומאוד אהבתי אותה." הוא מרים זרועותיו: „באמת, מאוד אהבתי אותה. והנה, שלושה חודשים אחרי החתונה, לאן הגעתי?"

חווה ארליכמן־גורלי טענה, בשבוע שעבר, כי אחרי שמונה שנות חיים ביחד, כשהחליטו להתחתן, שינה בצלאל את טעמו וניסה לנשל אותה מהרכוש המשותף. הדירה שהבטיח לה בהסכם עוד לפני הנישואין, נלקחה ממנה בשרירות.

מספר גורלי:

היכרתי את חווה לפני שמונה שנים. היא היתה אלמנה עם שני ילדים קטנים.

זמן קצר אחרי שנפגשנו פרצה פרשת־ידלין. באותה העת כבר הייתי מאוהב בה, וכשגבר מכבד את עצמו הוא לא בורח. ניצבתי לצידה לאורך כל הדרך. בזכותי לא נשברה.

כשישבה אצל זיגל, בחקירות, חיכיתי למטה עד אחרי־חצות.

המישטרה תפסה אצלה תיק. הסתבר שקנתה דירה על שם אחיה, שמואל (סמי) כהן, ברחוב בבלי בתל־אביב. אחיה היה אז סטודנט באוניברסיטת תל־אביב. כסף לא היה לו, את הדירה קנתה חווה בכסף שהרויחה בעיסקות עם אשר ידלין.

בכלל, ידלין היה קיבוצניק, וחווה היתה מומחית לעיסקות בנכסי רלא־ניידי. כל העיסקות שלו היו על פי רעיונות שלה ובהדרכתה.

חווה יכלה לגרום לכך שידלין לא היה מואשם כלל. היא יכלה להציל אותו, אך היה הפכה עד־מדינה. לוא רצתה, יכלה גם לעזור בהקטנת העונש שלו.

היא נחקרה במשך שבועות רבים, ללא הפוגה. אנשים שפגשתי ברחוב וידידים באו והתריסו נגדה: קורם היתה המאהבת שלו, ואחר־כך הלכה להלשין עליו.

ידלין מספר בסיפרו, כי חווה התנקמה בו על שהפר הבטחת־נישואין. בהתחלה, כשהתחלתי לחזר אחריה, המשיכה להיפגש עם אשר ידלין פעמיים בשבוע. אני לא הסכמתי לזה. היא ניסתה להמשיך, אך לבסוף הרסתי את היחסים האלה.

אלמנה בעבר אלמנה בעתיד

היא סיפרה שגרנו ביחד לפני הנשואין. זה לא נכון. אף פעם לא גרנו ביחד לפני החתונה, לא היינו ביחד אפילו לילה שלם אחד. היא לא יכלה להיקרא אפילו ידועה בציבור שלי. נפרדנו אולי עשר פעמים לפני שהחלטנו להינשא.

כשהיתה להוטה לפני הנישואין לכסף, אמרתי לה: טוב, אתן לך את הדירה שלי ברחוב ליפסקי. וכך נכתב בהסכם.

כשמכרנו את הדירה, היתה התמורה לדירה עצמה 130 אלף דולר, ואת התכולה מכרתי תמורת 45 אלף דולר. היתה דירת־פאר, שתוכננה על־ידי גד שטרן.

החלטנו לקנות דירה ברחוב וייצמן. הלכתי לסולל בונה וגמרתי איתם חוזה על הדירה בסך 220 אלף דולר. נתתי להם מייד המחאה שלי כמיקדמה. אחר־כך נתתי לחווה המחאה של לקוח בסך 100 אלף דולר, כדי שתמסור לסולל בונה. כשחזרה, הביאה חוזה שהיה ערוך על שמה בלבד.

כשראיתי את החוזה, לא הבנתי מה קרה. הרי התמורה לדירה ברחוב ליפסקי היתה רק 130 אלף דולר, ולא 220 אלף, כפי ששילמתי לסולל בונה. ובהסכם הרי נאמר, שאם תימכר הדירה, תקבל היא את התמורה — אבל לא יותר. וחוץ מזה, הרי מכרנו גם את תכולת הדירה, ונשארנו ללא מיטה וכיסא!

לחצתי עליה לשנות את החוזה, והיא השיבה לי: „אם אתה מרבר הרבה, אתה עף החוצה. הדירה רשומה על שמי!"

היא הציעה: „אם אתה רוצה שאצא, תן לי 100 אלף דולר ואני יוצאת" — וזאת במקום ההצעה שלי, שהיתה חצי־חצי.

היא פשוט רצתה כסף. חברים הזהירו אותי כל הזמן שהיא לא אוהבת אותי, ורק רוצה את כספי, אך אני אהבתי אותה. לא האמנתי כשסיפרו לי חברים שהיא אמרה: „באתי אליו אלמנה, ואלך אלמנה!"

אני אומנם בעל מיפעל, אך אין לי הרבה כסף, אני מוכן לפצותה ככל שאוכל, אך אינני יכול לשכוח את ארבעת חודשי הגיהנום, וחודשים ללא מיטה, ללא אוכל וללא בית.

היא סיפרה שהיא בת 47, אך היא בת 50. ואני לא בן 64, כפי שטענה, אלא בן 63. היא חשבה שתיפגע בי כשתכנה אותי גרוזי, אך האם סיפרה שהיא עיראקית? הרי היא מתפארת בשם ארליכמן, כדי שלא ידעו שהיא עיראקית, שיחשבו שהיא פולניה.

גנגסטרית מתחת לחופה

כל אחד יודע, שכאשר שניים רבים, רק עורכי־הדין מרוויחים. לכן, כשבאה אליי לפני שלושה שבועות, ישבנו בגינה, והתחננתי שתרשום את הדירה גם על שמי ונתפייס.

כל התחנונים לא הועילו, ובשבת בשעה 4 אחרי הצהריים הגיע צו של בית־מישפט, שעל פיו עליי לעזוב את הבית.

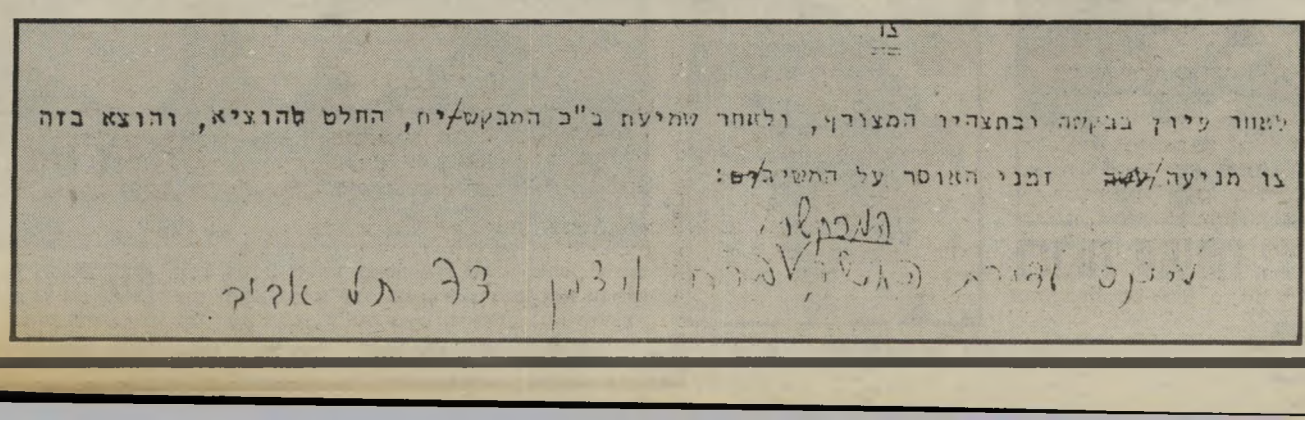
היא רוצה לזרוק את בעלה לרחוב, והיא יודעת שאין לו בית אחר.

ככה זה, כמה חודשים אחרי החתונה בלי דירה, בלי כלום. היא רוצה שאעזוב את הדירה ואשאיר לה את המפתחות.

אמרתי לקצין שהביא את הצו: לא תוציאו אותי מכאן, גם אם תביא את כל המישטרה. לה יש בית, לי אין בית אחר.

המישטרה רשמה דו"ח והעניין יגיע לשופט.

ראשון בדירת הנשואין

זוג מאושר

הרומן בין חווה ארליכמן־גורלי ובצלאל נמשך שמונה שנים. הוא התחיל כשהיו לחווה קשרים עם אשר ידלין. מייד אחרי הנישואין התחילה המילחמה על הדירה.

רציתי לעשות אותה מאושרת, שתהיה האשה המאושרת ביותר בתל־אביב. התחביב שלי זה שירה ופיוט. אז מה אם שרתי לה סרנדות. זאת גניבה? אני בכלל אוהב הצגות, חצי משחקני הבימה חברים שלי.

עכשיו למה הגעתי? כשבא הקציץ, כמעט קיבלתי התקף־לב. היא עיקלה את כל חשבונות הבנק שלי, אגורה אחת לא נתנה לי מה־220 אלף דולר ששילמתי מכספי. ועתה שמה יד גם על חשבונות הבנק ועל חסכונותיי. היא ממש סידרה אותי ללא סוף וללא גבול.

אני נזכר. שכשישבנו עם הרבנים לפני החופה, אמרתי לרב שירשום לה בכתובה עשרת אלפים דולר. רקה לפני החופה הפעילה עליי לחץ, ושיכנעה אותי לרשום 100 אלף דולר. זוהי ממש עוקץ מקודם. היא פשוט הקניטה אותי וצחקה ממני.

„היא מכנה אותי גרוזי — אך האם סיפרה שהיא עיראקית?"

עכשיו אני צריך להמתין לחודש דצמבר, כשבית־המישפט ידון בפרשה. **עד כאן** דבריו של גורלי על גורלו עם חווה.

זוהי הגירסה השניה על פרשת־ גנגסטרית שעוד לא נולדה שנייה לה.

עוד דוגמה: אחרי שעורכי־הדין שלה כבר עיקלו את כל כספי, אך אני טרם ידעתי על כך, צילצלה אליי ואמרה: רוץ להוציא את הכסף! כשבאתי לבנק, מצאתי שהכל כבר

לצדיק:
אני אוהבת אותך!
עם לפעמים
תיק, אחתום על
כל נייר ועל כל דבר
שתבקש.
רק באוי אמרי!!!
תודה.

אס־או־אס

זה אחד מהמיסמכים שהוגשו לבית־חמישפט המוכיחים לטענתו של בצלאל גורלי את טיב היחסים ביניהם. לטענתו, נכתב מיכתב זה על־ידי חווה ארליכמן.

הנישואין של השניים, שונה לחלוטין מגירסתה של האשה שפורסמה בשבוע שעבר.

בסיפור היפאני המפורסם ראשומון היו ארבע גירסות לאותו עניין. האם גם הפעם יעלו ויצופו עוד גירסות?

(המשך מעמוד 57)

לחיים קשים כל־כך, איך הן מתדרדרות לרחוב, למה לא ניתנה להן הזדמנות שווה, מדוע החברה פולטת אותן? בבית־הסוהר למדתי לשנוא את הסרסורים, למדתי שהם אלה שהורסים את חיי הבנות. את כולם הייתי שולחת למאסר־עולם. הם מנצלים את הבנות כמה שאפשר. בחורה נפלטת לרחוב, הם משחקים בהתחלה את תפקיד החבר הטוב ומכאן כבר אין לה דרך חזרה.

● האם ניסית למנוע ביקורי סרסורים אצל אסירות?

ניסיתי למנוע, עד שהיתה לי אסירה בשם רחל צארום, שמתה מעודף סמים בסופו של דבר. בתה של גולדה מאיר טיפלה באומללה הזאת. היא היתה נכנסת ויוצאת לנווה־תרצה. לא נתתי לחבר שלה לבוא לבקר, והיא באה אלי ואמרה לי: „גברת רעייה, מי את רוצה שיבוא לבקר אותי, אנשים מצפון תל־אביב?" היא פקחה לי את העיניים. הבנתי שאלה הם החברים שלה, ואם הם לא יבואו, לא יבוא איש. מאז לא התערבתי בביקורים, אלא אם הבת ביקשה בעצמה.

● האם יש אסירות שאיש לא בא לבקרן?

בוודאי. יש פה בחורה אומללה שכמעט לא באים לבקר אותה. לכאלה אנחנו מצמידים מתנדבים. רוב הביקורים הם לערביות. אותן תמיד באים לבקר.

● בזמני ישבה כאן חגית ולדמן, ששוחררה ממאסר. היא היתה מעורבת בפרשת הרצח הכפול. גם שרה אנג'ל מעורבת באותה פרשה. כיצד שמרת על איזון ביחסים ביניהן?

היינו על המשמר שלא תפגענה אחת בשנייה, אבל שיכנו אותן באותו אגף, כדי לא לעשות מזה עניין.

אני מניחה שהיו על ולדמן לחצים, אבל זה לא לבש צורה אלימה. הן לא הרביצו אחת לשניה. חגית ולדמן חששה ובאה לדבר איתי, ואני הרגעתי אותה. אמרתי לה שהיא צריכה להגיד את האמת ולנקות את עצמה. היא קיבלה הפחתת עונש, ואני חשבתי שיפגעו בה. הודעתי למישטרה שצריך להגן עליה. כשאמרו לה שמפחיתים מעונשה היא לא האמינה. היא אמרה שרק אם אני אומר לה, היא תאמין. כשאמרתי לה זאת, היא בכתה, שמחה ופחדה גם יחד.

● איך הגיבה על כך שרה אנג'ל.

את יודעת איך אסירות מגיבות. היא אמרה: „מאניאקית, היא מכרה אותנו."

■ ■ ■

● אם יש מבות בכלא, על איזה רקע הן פורצות?

על דברים קטנים של גניבות, עלבונות וקללות.

● האם במקרים כאלה את שולחת לבידוד?

כן. העונש הוא בידוד.

● מה זה בידוד?

אלה תאים קטנים, שיש בהם בתי־שימוש. את המקלחות הן שברו בקריזה. יש להן מזרן לישון עליו.

● הבידוד הוא במקום צינוק?

אני לא אוהבת את המילה צינוק. אצלנו הקירות לא אטומים. יש קשר בין הסוהרת לבין המבודדות. ראיתי תאי בידוד בבית־סוהר בסקוטלנד. התא שם מרופד, כך שאם את צועקת בכלל לא שומעים אותך. אני התנגדתי לבניה כזאת. אצלי בחדר הביקורים אין סורג שמפריד בין המבקרים לאסירות. יש שולחן רחב והאסירות והמבקרים יושבים משני עבריו.

בכלל, ניסיתי כל הזמן לשוות לבית־הסוהר אווירה של בית. עודדתי את הבנות לקשט את החדרים.

● הן התלוננו על כך שאין להם היכן לטייל, מלבד רצועה צרה, שם פגשתי אותן.

הן מטיילות גם במגרש הספורט, אלא שעכשיו בונים שם כיתות לימוד, לכן הוא סגור. אחר־כך יבנו רחבה לזכרה של עליזה בגין, והן תוכלנה לטייל שם.

„אני האסירה הכי ותיקה"

● במשך כמה שעות אין הן כלואות בתאים?

מרגע שהן חוזרות מהעבודה ועד לחשיכה הן יוצאות לעבודה בשבע וחצי בבוקר, עובדות במיספרה, בתדיראן, במיספרה — שם הן לומדות ספרות. בשתיים וחצי הן חוזרות לביתן, ובערך ב־8 סוגרים אותן בתאים.

● אם כך, הן אינן רואות את תוכניות הטלוויזיה בעברית?

הן רואות טלוויזיה עד 8 בערב.

● האם על רקע זה פרצה שביתת הסוהרות המפורסמת?

נכון. קיבלתי הוראה להקרין טלוויזיה עד 10 בלילה, על חשבון הסוהרות העובדות 24 שעות.

כשהבנות הולכות לתאים ב־8, יש לסוהרות ארבע שעות מנוחה. כשהן הולכות ב־10 נותרות להן רק שעתיים. יש לנו מינימום כוח־אדם. לכן היינו חייבים להענות לדרישת הסוהרות.

● מה הן רואות בטלוויזיה?

את תוכניות הטלוויזיה הלימודית והערבית. הצעתי לנציב שיכניס טלוויזיות לחדרים, למה לא? אם האסיר לא מתוסכל הרבה יותר קל להתמודד איתו. בחו"ל ראיתי טלוויזיות בתאים.

מרואיינת אפשטיין
„לא צריך לשטוף את המוח"

לא בכולם, רק בתאי אסירות המתנהגות בסדר. אחרי הכל, השליטה על הטלוויזיה בידינו, אז למה לא? דרך־אגב נווה־תרצה הוא בית־הסוהר הראשון שהוכנסה אליו טלוויזיה. חוץ מזה יש לבנות כמעט כל שבוע סרט. יש הצגות וקצינת התרבות רואגת להן בשטח הזה.

● האם אינך חושבת שצריך אופי מאוד מסויים בדי להיות סוהרת?

בהחלט כן. רק בחורה טובה יכולה להיות סוהרת. רק אחת שיש לה מוטיבציה לעזור.

● בחורה טובה סוהרת?

בהחלט כן. רק אחת שיש לה לב רחום וחנון לאסירות האומללות.

● אינך חושבת שסוהרת היא במידה מסויימת סאדיסטית? היא שולטת על חייהן של אסירות שאינן יכולות להתנגד לה ואשר חייבות למלא אחר הוראותיה.

זה לא נכון. יש ביידיך אנשים מיסכנים, אומללים שהחוק סגר אותן, ואת צריכה לטפל בהן.

● מדוע את חושבת שבולן מסכנות? יש ביניהן פושעות מסוכנות שגרמו הרבה נזק לחברה, יש ביניהן רוצחות בדם קר.

את לא צודקת. אף אחת מהן לא מסוכנת, אף אחת מהן לא רצחה בדם קר. איך את יודעת מה הביא לרצח? זו יכולה להיות מופרעות נפשית. את פגשת בעצמך אשה שיושבת פה במאסר על רצח האם של מאהבה. היא אסירה לדוגמה. היא נהדרת. היא טיפלה באמו של אהובה. כאשר האם התחילה להגיד לה שיש לו אשה אחרת, ברגע של חולשה, של שיגעון היא הרגה אותה.

יש לי פה אסירה, שלא היית מאמינה שהיא יושבת על רצח אשתו של המאהב שלה. יש לה בת חיילת, קצינה בצבא, והיא עצמה מהנרסת. בחיים לא היית מאמינה שהיא מסוגלת לרצוח. לכי תדעי מה עבר לה בראש. כעת היא בשיקום והמאהב שלה בא לבקר כל הזמן באדיקות. את לא תאמיני אם תראי את זה. זה דוגמה חיה לשיקום ממש, שני הרוסים האלה. והמסכנה שיושבת על השחתת פנים, היא זונה שמכורה לסמים, ישמיד אותה אלוהים. יש לה פסק־דין מוות. היא לא תישאר בחיים, אז אפשר להיות רעה אליה?

● מי דן אותה למוות. העולם התחתון?

לא. הסמים הם שדנו אותה למוות.

● מה עם אותן שפוטות, שבקורי רוח מוחלט הטמינו פצצות במקומות ציבוריים והרגו אנשים חפים מפשע?

גם הן קורבנות של מצב. קורבנות של מצב פוליטי. אני לא מאשימה אותן. אני מאשימה את אלה ששלחו אותן, את אלה שניצלו ילדות־נשים. למה הגיבורים האלה לא הלכו בעצמם להטמין פצצות? חוץ מזה, גם אני הייתי חברת ההגנה, ורבים מחברי היו חברי אצ"ל.

■ ■ ■

● גברת אפשטיין, את אוהבת את „נווה־תרצה" וב„נווה־תרצה" אוהבים אותך. מדוע את עוזבת?

אני עוזבת מרצוני המלא והטוב. אני בת 61, והגיע הזמן שלי לנוח.

● האם לא היו לך אי־הבנות עם ורטהיימר?

היו, בתקופת שביתת הסוהרות. הוא לא היה מאושר מהשביתה, אך לא מעבר לזה.

● הבנות ב„נווה־תרצה" משוכנעות שמכריחים אותך.

מה הן מבינות? הן לא רוצות שאלך, אז הן מחפשות סיבות. נפגשתי עם בורג זמן קצר לפני שפרשתי, והוא אמר לי שאני יכולה להמשיך לעבוד. התלבטתי. מצד אחד, לא רציתי לעזוב. זה הרי עולם ומלואו. הרגשתי שאני באמת עוזרת לבנות ואהבתי את העבודה. מצד שני, הגיע הזמן והרגשתי שזה הזמן לקום וללכת. המשפחה שלי והילדים, כולם שותפים לעבודה הזו. בעלי הוא מהנדס־כימאי ומנהל בית־חרושת, והיה מעורב בעבודתי. מעולם לא היו לי חיכוכים עם ורטהיימר.

● במקרים שנהגת על פי מדיניות היד־הקשה, מי מבצע אותה, מי היה מכה את האסירות?

חס־וחלילה. אף פעם לא הרמנו יד על אסירה. הנציב המנוח, אריה ניר, היה אומר: „אל תנצלי את העוצמה שיש לך כמנהלת בית־סוהר." ואני מעולם לא ניצלתי בוודאי לא כלפי האסירות חסרות־האונים, שלא יכלו לענות לי. תמיד עבדתי בשיטת הורדות המתחים.

● האם את חושבת שבית־הסוהר הוא מסגרת משקמת?

אני רואה בזה מסגרת משקמת. הגיעו לכאן בנות שלא ידעו קרוא וכתוב, הגיעו לכאן נרקומניות שנגמלו. מעולם לא כפינו לימודים. הבנות באו בעצמן והרחיבו את השכלתן. היו כאלה שעשו כאן בחינות־בגרות, והיו כאלה שהלכו לאוניברסיטה, לא אגיד לך שמות, כי יש כמה שהצליחו לשקם את עצמן. יש בחורה אחת שהיא סיפור־הצלחה. היא ישבה על רצח. כשהיתה בת 15 רצחה את החבר שלה. היא ישבה פה זמן רב, עשתה בגרות, למדה באוניברסיטה וכעת היא משוקמת. מצאתי לה עבודה והיא לומדת לתואר שני. הרבה אנשים בחוץ לא יודעים על העבר שלה. בחורה כזאת בשבילי היא התמורה הגדולה ביותר לעבודתי כאן. מובן, שלא תמיד מצליחים. כואב לי הלב, כשבחורה חוזרת לכאן אחרי שישבה פה פעם אחת. ויש כאלה שחוזרות שוב ושוב. אבל בסך הכל, אני מאמינה שזוהי מסגרת שיקומית. יש כאן בנות שלא רוצות להשתחרר, כל־כך טוב להן פה לעומת החיים המצפים להן בחוץ.

ANTICA
ERBORISTERIA

אנטיקה

שמפו ג'ינזן

שמפו טבעי מצמח הג'ינזן הידוע בשמו "שורש החיים". השמפו המושלם לחיזוק שורשי השיער ולהשבת החיוניות לעור הקרקפת.

שמפו ג'ינזן מוצג חדש בטיפול השיער

התייעצי ברוקח שלך על יתר מוצרי אנטיקה

להשיג בכל בתי המרקחת

פרמה כל MEDICAL PRODUCT טל. 03-822374

ZIVA TELEM
wishes to invite you to the

זיוה תלם
מזמינה אתכם

SALE

למכירת בגדי סתיו — 1983
בגוונים אופנתיים!
יבוא: קולקציה חדשה של בגדי עדב מאנגליה, פריז, גרמניה ואיטליה.
מעדכות משי נקי ומשי סינטטי

GUY FULOP — ג'י פולופ
בגדי ערב אופנתיים, מכנסיים, ג'קטים, חולצות וחצאיות.

עדיין במחירים מיוחדים!

כמו כן ניתן להזמין הזמנות מיוחדות.

מבחר מרהיב של חגורות!

M/N שמלות מקסימות, חולצות ומכנסיים לקיץ בכל הגדלים ובכל הארכים.

המכירה תתקיים ביום

שישי 26.8.83	שבת 27.8.83
Friday 26.8.83	Saturday 27.8.83
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

המכירה תתקיים
בבית זיוה תלם
רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the resldence of ZIVA TELEM
10 David Hamelech St.,
Herzlia-Pituach, Tel. 052-72976

למכירה דירה

2½ חדרים

בבת־ים

+ דוד־שמש וארון־קיר

לפנות אחרי הצהריים 03-581979

תעריפון המנויים של העולם הזה

החל מ־15.7.83

	מחיר העיתון	לשנה בשקל: הוצאות משלוח	לשנה בשקל: מ.ע.מ.	לשנה בשקל: סה"כ	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	2425	264	403	3092	1780
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	2425	1008	515	3948	2270
♦ ארה"ב, מקסיקו	2425	2305	710	5440	3200
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד	2425	4227	998	7650	4400
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	2425	2619	756	5800	3350
♦ פנמה	2425	3253	852	6530	3760
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	2425	2619	756	5800	3350

קמרה אובסקורה
המרכז ללימודי צילום

- למודי בוקר, אחה"צ וערב למתחילים ולתלמידי שנה א' ושנה ב'.
- מערכת לימודים גמישה.
- מסלול מיוחד לתלמידי שנה ג'(בת"א) בהדרכת פיל פרקים, מרצה בכיר במחלקה לצילום PRATT NY.
- לכל הלומדים, קורסים נוספים ברישום, ציור, תולדות האמנות ועוד.
- הסדר מיוחד לחברי קבוצים.
- תחילת שנת הלימודים 9.10.1983
- פרטים והרשמה 10.00 – 20.00

מספר המקומות מוגבל

טלפן לקבלת חוברת הסבר

ת א אלנבי 57, 298291, 298191
י-ם בצלאל 6, 233502, 223573
חיפה הנביאים 13, 662773

למד צילום בחברה טובה

מרוב תעלולי פירסומת נתקלה פנינה רוזנבלום באי־אמון כאשר סיפרה ששודדים פרצו לדירתה וכבלו אותה — אך זה היה נכון!

חדר־המיון של בית־החולים איכילוב עמד על רגליו. בפתח מישרד־הקבלה עמדה, חיוורת כסיד ולא מאופרת, פנינה רוזנבלום.

הצוות הרפואי, כמו גם שאר החולים שבאו לקבל טיפול במקום בצהרי יום הרביעי שעבר, עקבו בדאגה אחרי פנינה, שבקושי הצליחה לצעוד לעבר המיטה הפנוייה.

השמועה עברה מפה לאוזן, ויצאה במהרה משערי בית־החולים. כמספר המתעניינים כך גם מיספר הגירסות לסיבת בואה של הדוגמנית לבית־החולים.

פנינה הושכבה במיטה ולזרועה חוברה אינפוזיה. הצוות הרפואי לא מש ממיטתה, ולא רק בגלל הסקרנות שעוררה שהייתה בבית־החולים.

„הפחדים שבים אלי"

מה קרה לפנינה רוזנבלום?

אין ספק שהמקור הטוב ביותר להזמת השמועות על הסיבות שהביאו אותה לבית־החולים הוא פנינה עצמה. היא סיפרה בקול נרגש להעולם הזה מה היו הסיבות לאישפוזה.

סיפרה רוזנבלום:

הכל קשור לשוד. אני חושבת שזו תגובה מאוחרת למה שעבר עלי. הגעתי לאיכילוב אחרי שהיה לי קילקול קיבה וסבלתי מאיבוד נוזלים.

הסיפור התחיל כמה ימים לפני כן. הייתי בהופעה באופקים. הרגשתי שם רע מאוד. אחרי ההופעה לקחו אותי לתחנת מגן־דויד המקומית ושם הקאתי. ביום הראשון בבוקר עשיתי בדיקות. אחר־כך הרגשתי קצת יותר טוב, אבל ביום השלישי שוב התחלתי להרגיש רע. הזמנתי רופא הביתה אבל הוא לא עזר לי. היו לי בחילות וסחרחורות. המתח הזה של אחרי השוד הוריד לי את לחץ הדם.

אני גרה לא רחוק מאיכילוב. בכל זאת חשבתי אם ללכת לשם או לא. ידעתי שברגע שאכנס לשם יהיה רעש. פחדתי שיראו אותי שם. אבל ההרגשה היתה כל־כך רעה, שלא יכולתי לחכות. זה היה ביום הרביעי בצהריים, והחלטתי שאני חייבת, לטובתי, לראות רופא. הלכתי לשם לבדי.

אחרי שבדקו אותי הם נתנו לי אינפוזיה, והכניסו לי נוזלים לגוף. שכבתי שם איזה שעתיים. אחר־כך, אחרי כל התרופות שקיבלתי, הרגשתי הרבה יותר טוב.

אני חושבת שהכל זה תופעות לוואי לשוד שבוצע בדירתי. כל חיי השתנו מאז. אני לא מסוגלת להיות לבד בדירה. מזלי שאני אדם חזק. זה ממש פחד להתעורר לפנות־בוקר מול שלושה אנשים רעולי־פנים וחמושים שבאים לשדוד אותך. זה מזעזע. אדם אחר היה זקוק לטיפול פסיכיאטרי. מזל שלא צעקתי ולא התפרצתי. מזל שאני טיפוס חזק שעומד בכל זה. אבל הפחדים שבים אלי כל הזמן. למרות שעשיתי מערכת אזעקה בדירה אני חוששת להיות בה לבדי.

עד כאן דבריה של פנינה רוזנבלום.

לפנינה היו סיבות לו מעטות שהביאו להתמוטטותה.

רבים חשבו שהשוד בדירתה, שאירע בתחילת החודש, לא היה בדיוק לפי התיאורים הדרמאתיים שפורסמו אחר־כך בשמה בעיתונות. היו שהוכירו באותו הקשר את הרוזה שצעק „זאב! זאב!" גם חברת־הביטוח שבה היה מבוטח חלק מתכשיטיה השדודים חששה לשלם בטרם בדיקה יסודית.

בדיקה כזאת נערכה על־ידי גורמים עצמאיים, חוץ־מישטרתיים, ותוצאו־תיה היו ברורות מעל לכל ספק: גירסתה של פנינה היתה נכונה במלואה.

אך צרותיה של הדוגמנית לא הסתיימו כאן. ביום השישי שעבר היא טילפנה למוקד המישטרה והתלוננה על הטרדות טלפוניות. למרות שהיא עברה לגור בדירתה החדשה רק לפני זמן קצר, ומעטים ידעו את מיספר הטלפון החדש שלה, כבר נמצאו בדיקות. אחר־כך הרגשתי קצת יותר טוב, אבל ביום השלישי שוב התחלתי להרגיש רע. הזמנתי רופא הביתה אבל הוא לא עזר לי. היו לי בחילות וסחרחורות. המתח הזה של אחרי השוד הוריד לי את לחץ הדם.

אני גרה לא רחוק מאיכילוב. בכל זאת חשבתי אם ללכת לשם או לא. ידעתי שברגע שאכנס לשם יהיה רעש. פחדתי שיראו אותי שם. אבל ההרגשה היתה כל־כך רעה, שלא יכולתי לחכות. זה היה ביום הרביעי בצהריים, והחלטתי שאני חייבת, לטובתי, לראות רופא. הלכתי לשם לבדי.

אחרי שבדקו אותי הם נתנו לי אינפוזיה, והכניסו לי נוזלים לגוף. שכבתי שם איזה שעתיים. אחר־כך, אחרי כל התרופות שקיבלתי, הרגשתי הרבה יותר טוב.

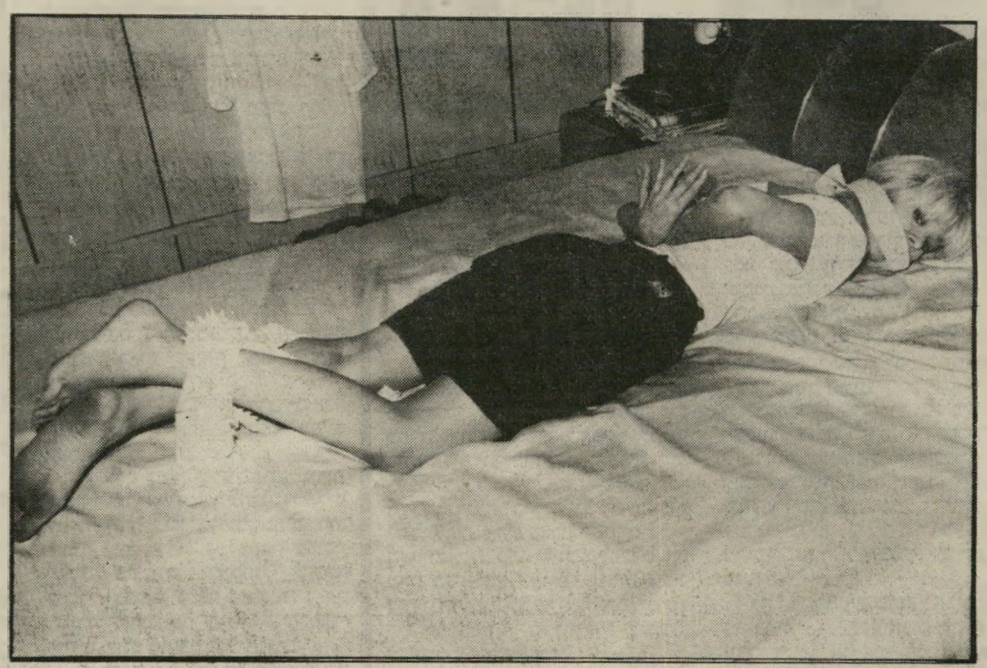
אני חושבת שהכל זה תופעות לוואי לשוד שבוצע בדירתי. כל חיי השתנו מאז. אני לא מסוגלת להיות לבד בדירה. מזלי שאני אדם חזק. זה ממש פחד להתעורר לפנות־בוקר מול שלושה אנשים רעולי־פנים וחמושים שבאים לשדוד אותך. זה מזעזע. אדם אחר היה זקוק לטיפול פסיכיאטרי. מזל שלא צעקתי ולא התפרצתי. מזל

פנינה והחשוד

תמונה בלעדית, שצולמה אחרי השוד, במיסעדתו של החשוד בשוד שהתרחש בביתה של פנינה רוזנבלום. פירסום שמו ותמונתו נאסרו בצו של בית־המישפט. רוזנבלום (שניה מימין) ושותפה לסוכנות־הביטוח, הכדורגלן אבי כהן (משמאל), באו למיסעדה ביחד עם ידידה של רוזנבלום, חנן אברמסון (מימין), יועצו לענייני תיקשורת של סגן ראש הממשלה. אברמסון היה המבוטח הראשון ש הסוכנות החדשה, ומייד אחרי החתימה על הפוליס יצאו כל השלושה למיסעדתו של החשוד, שהוא ג השכן של הדוגמנית. את הארוחה ביפו אף הנציח צל שהוזמן למקום. כעבור כמה ימים נעצר בעל המיס עדה השכן, שפניו טושטשו, כחשוד בקשר לשו

השוד היה אמיתי

שיחזור השוד

פנינה רוזנבלום מדגימה לפני צוות העולם הזה, כיצד כפתו אותה שלושת השודדים שחדרו לדירתה ושדדו את תכשיטיה (העולם הזה 2397). בזמן השוד, שבוצע בתחילת החודש, הם פרצו את הארון שנמצא ליד המיטה וחיפשו דולארים בכל פינה אפשרית.

השבוע הוכנסה פנינה לבית־החולים כתוצאה מהתמוטטות שבה לקחה, לדבריה, בגלל השוד

הטיפוסים הלא־מזוהים שהפכו את חייה הפרטיים לגיהנום. אחרי השוד הפכה פנינה לרגישה יותר לכל שיחת טלפון סורדנית.

השכן נעצר

ראם לא די בכך, הרי שהחשוד שנעצר כמי שלקח חלק בשוד בדירתה, הוא אדם שהיא מכירה.

על־פי מידע שהתקבל במישטרה, נחקרת האפשרות כי אחד השכנים בבית שבו מתגוררת פנינה מעורב בשוד.

האיש שנעצר והובא לפני שופט להארכת מעצר ביום השישי שעבר אירח ימים אחדים קודם לכן את פנינה וכמה חבריה במיסעדה חדשה שאו פתח ביפו. הוא ואחיו, השו במיסעדה, המתינו אז לפנינה ולשות למישרד־הביטוחים שפתחה, כדור מכבי תל־אביב אבי כהן, ולמבו הראשון של חברת־הביטוח שלהם. אברמסון. כל החבורה הרימה כו לחיים. אברמסון הוא יועצו לענ תיקשורת של סגן־ראש־הממש

ושר־השיכון־והבינוי דויד לוי. ידיד של פנינה, ומכיר אותה מתקופת מגוריה בפתח־תקווה, מ מגוריו.

נציג המישטרה הסביר את הצ במעצרו של האיש בבדיקת האל שלו ליום השוד. השופט בנימין קוו הסכים לעצרו, אך קיבל את בק פרקליטו לאסור את פירסום ותמונתו. האיש נעצר על המישטרה ביום שבו אושפזה פנ באיכילוב.

החשש שהאיש הקשור לשוד אדם שאותו היא מכירה ושנתנה בו אמונה ואף עזרה ליחסי־הציבור העסק הפרטי שלו, אף היא הוס להרגשתה הכללית הירודה.

עתה מתחילה פנינה לחזור עצמה. אך מהיום היא חשדנית י כלפי האנשים שאיתם היא באה במ

"קונטיקי" - היום סוגדים לשמש בדרך אחרת.

תעלומת קדומים אופפת את אגדת "קון-טיקי". היה זה שמו של מנהיג ואליל של גזע עתיק שחי במקום שהיום הוא פרו. אנשיו של קון-טיקי סגדו לשמש.

היום סוגדים אנשים לש־מש בדרך אחרת, סופגים את קרניה נותנות-החיים על חו־פי הים התיכון שלנו או על חולות אילת, וסגידה כזו היא "עבודה" מצמיאה מאד!

אין דבר שירענן אותך כמו כוס "קונטיקי". הקוק־טייל הצונן של הקרן. כמש־קה נקי, תמיד בתוספת קרח, — "קונטיקי" עם לימונדה קרח כקרח, ספרייט, סודה או מי טוניק.

"קונטיקי" — תערובת אקסוטית בעלת טעם יחיד במינו מיוצרת בהולנד ומכי־לה ג'ין ומיצי פירות טריים.

חתך בפרוסת תפוח והרשב אותה על שולי הכוס כקי־שוט משובב.

קונטיקי

הקוקטייל הצונן של הקרן

"קונטיקי" תוסס

2 כוסיות קטנות "קונטי־קי"; 2 כוסיות קטנות רום לבן; 1 כוסית קטנה מיץ תפוזים; לימונדה.

נער את ה"קונטיקי", הרום והמיץ עם קרח בכלי מיוחד לעירבוב קוקטיילים, או כל מיכל בעל מכסה וקרר את החומרים במהירות בלי לדלל את המשקה. סנן לתוך כוס, הוסף קוביות קרח טרי ולימונדה לפי הטעם. עשה

"קונטיקי" רוסי

2 כוסיות קטנות "קונטי־קי"; 1 כוסית קטנה וודקה; ג'ינג'ר אייל.

נער את ה"קונטיקי" וה־וודקה עם קרח. סנן לתוך כוס. הוסף קוביות קרח וג'ינג'ר אייל לפי הטעם. וק־שט את הקוקטייל בגבעול מנתה טרי.

יבוא ושיווק בלעדי: החברה הסקוטית למסחר בע"מ. רח' גרזנברג 26 תל-אביב. טלפון 03-622891/2

לתלמידותי דוגמניות הצמרת

שרית דמיר ☆ תמי בן־עמי ☆ חוה לוי ☆ שרונה מארש ☆ אילנה שושן ☆ אביבה מאיירס ☆ נעמי סלפן ☆ עירית אלטמן ☆ גילת מסיקה ☆ יהודית ארדיטי ☆ אהובה גרוס ☆ אורנה זוהר ☆ ליליאן קאפון ☆ מלי בש ☆ טלי שכטר

ברכותי להשתתפותכם המוצלחת בשבוע האופנה הישראלי

ממורתכם לדוגמנות

לאה פלטשר

במדינה

דיעות

הזמרת המקשקשת

בטור אישי ב"מעריב" חשפה הזמרת עופרה חזה את השקפת עולמה הלאומנית.

קוראי מעריב של יום השישי לא הבינו מה טעם מצאו העורכים לתת לזמרת הפופולארית עופרה חזה טור אישי, לצידם של אשת שר־האוצר אביבה ארידור, המשורר ארז ביטון וח"כ העבודה יוסי שריד. חזה, שהשנה היתה נציגת ישראל בתחרות הזמר האירופית אירוויזיון, לא הביעה מעולם דיעות בענייני חברה ומדיניות. גם שי"ה לא העידו על בשורה חדשה.

המרצע יצא מהשק בטור האישי השני של חזה, שפורסם ביום השישי שעבר בצהרון הימני.

מפיה של נערה, שחזה אספה אותה, כביכול, במכוניתה, נאמרו הדברים הבאים: "כולם נטפלים אלי, כולם. את יודעת... ברחוב... בשפת הים... בקולנוע... באוטובוס... מה אני בסך הכל? ילדה בשישית... את יודעת, כבר אי־אפשר להסתובב חופשי. כמוני גם

זמרת חזה
הערבים מטרידים

החברות שלי. בשפת הים. אנחנו רק מגיעות, נכנסות למים ואפילו אם נמצאים איתנו בנים מהכיתה מייד מופיעים כל מיני טיפוסים, מושיטים ידיים... לפני יומיים ניסו החבר'ה שלנו לסלק אותם והם שלפו סכינים.

הם הולכים חבורות־חבורות, לכל מקום ובכל מקום. בכל מקום רואים אותם ומרגישים אותם. ואף אחד לא מדבר על זה. אף אחד לא מדבר על זה!

מיהם האלמונים העושים כל זאת? אומרת הצעירה, כפי שכותבת עליה חזה: אלה צעירים מעזה, מרפיח ומכפרים אחרים. בקיצור — ערבים.

כך גם מסתיימת הכתבה. חזה אפילו לא מעלה על דעתה להסתייג מדיברי הטרמפיסטית האלמונית. כפי שהד־ברים מובאים בעיתון, חזה סומכת עליהם את ידיה.

לא למדה דבר. אך לדברים אלה יש גם היבט אחר, הקשור בחייה האישיים של חזה.

לא אחת נטען שדווקא בני עדות המיזרח הם ראש הגשר להבנה ולשלום עם הערבים בישראל ובשטחים. חזה עצמה, שהיא בת למישפחה מרובת ילדים משכונת התיקווה, שזכתה בהכרה, בכבוד, בכסף ובמעמד, היתה אמורה לייצג את הישראלי־הספרדי החדש, שגם מושיט ידו לשלום.

באופן אלגנטי היא התחמקה במשך שנים מלטפל ולהביע דיעה על הנושאים המרכזיים שעל סדר־יומה של המדינה. כשהיא צמודה לאמרגנה ולסוכנה האישי, בצלאל אלוני, שגילה אותה ושמר עליה, היא הקרישה את כל זמנה להקלטות ולהופעות.

אלוני היה זה שטען בכל הזדמנות שהתגלית שלו מקופחת בגלל מוצאה. רק בשנים האחרונות היא פרצה את מיסגרת השירה העדתית.

גורלה האישי לא לימד אותה דבר. עכשיו היא גם מצאה אכסניה מכובדת לפירסום השקפת עולמה החד־מימדית.

"יוסי דופק ואודי משלם," טען אודי דיין והשיג צו של בית־הדין הרבני שאסר על תת־אלוף יוסי בן־חנן להיכנס לבית דיין בנהלל

אודי דיין
בגידות מקובלות

תא"ל בן־חנן נבית דיין

ה עולם כולו זוכר את התמונה ממלחמת ששת־הימים, שבה נראה החייל הישראלי יוסי בן־חנן רוחץ בתעלת־סואץ, כשהוא מניף מעל לראשו רובה קלצ'ניקוב.

הצלפים המצרים לא הצליחו להרתיע אז את החייל מלרדת למים. השבוע התייצבו נגדו כוחות ישראליים, שניסו לחסום את דרכו של יוסי בן־חנן אל ביתה של אשה בנהלל. וכפי שנכשלו המצרים לפני 16 שנה מלהרתיע אותו, כך רשמו השבוע מפלה אותם שחשבו שאפשר למנוע מתת־אלוף יוסי בן־חנן ללון בבית דיין, בחברתה של טליה, אשתו של אודי.

בן־חנן נלחם בחירוף־נפש על הזכות לתלות את מדיו בארון־הבגדים בבית דיין בנהלל. כדי שיוכל לפשוט את מדיו בבית זה, שבו מתגוררות טליה דיין ובתה, הוזעקו שלושה שופטים של בית־המישפט העליון, שהתכנס כבית־דין־גבוה־לצדק.

בעל־הבית החוקי לא התלהב מהרעיון של טליה דיין לארח את הקצין הבכיר בביתה.

עוד לפני שביקש מבית־הדין הרבני בחיפה צו שימנע את כניסתו של יוסי בן־חנן אל הבית, אמר אודי דיין לנעמי אדווה (העולם הזה 2364): "בגדתי באשתי בגידות שלא חרגו מהנורמות המקובלות במדינה. אני לא גר בנהלל מזה שישה חודשים, אחרי שטליה הוציאה צו שלא אוכל להיכנס הביתה, בטענה שאני מזיק לילדים. עזבתי את הבית ועברתי לגור בביתה של אחותי יעל בעין־הוד.

"בתקופה שבה גרתי בעין־הוד נודע לי שטליה מתרועעת עם תת־אלוף יוסי בן־חנן. נודע לי שהוא ישן אצלי בבית בנהלל. שלחתי קובלנה לשופט בית־המישפט העליון לשעבר, חיים כהן, שהיה בורר ביני ובין טליה. טענתי שאני נושא עדיין בהוצאות הבית, זאת אומרת שאני ממנן את האירוח של בן־חנן. שאלתי את עצמי איזה מין סידור זה, שיוסי דופק ואודי משלם? אני נשארתי מחוץ לבית ויוסי בן־חנן נשאר בתוך הבית?"

סיפר אודי: "לאזכרה של משה דיין הצליחה טליה לגרור את בן־חנן עד לשורות הראשונות, שהיו שמורות לבני־המישפחה. אהרונה, אשתו־לשעבר של אחי אסי, הילדים ואני עמדנו בחוץ כי היתה בעיה של מקומות. בן־חנן, לעומת זאת, ישב שם בניחותא."

אודי דיין מודה שהוא מתגורר ברח' בן־יהודה 213 בתל־אביב עם חברתו עדנה זיסמן, אך אינו מסכים שאשתו תארח את חברה. אודי ביקש את עזרתם של הדיינים הרבנים. הם לא היססו והושיטו לו יד, למרות שהחוק אינו מעניק להם סמכויות כאלה. ביוני השנה הורו הדיינים הרבניים לבן־חנן להימנע מלהיכנס לביתה של טליה דיין.

טליה דיין הגישה עתירה לבג"ץ. היא מבקשת באמצעותו של פרקליטה, עורך־הדין מנשה בר־שילטון, צו על תנאי נגד בית־הדין הרבני בחיפה ונגד אהוד דיין.

על אודי, אמרה טליה: "הוא בגד בי כל אימת שחשקה נפשו ועם כל בחורה אשר ניקרתה בדרכו. הוא לא כילכל

תא"ל בן־חנן בתעלת־סואץ (בשער "לייף") ועבשיו
דרך מישפטית ארוכה לבית בנהלל

את המישפחה, וגנח אותה לזמן רב וממושך. הוא לא שילם מזונות והיה צורך להוציא נגדו פקודות מאסר."

טליה נשואה לאודי יותר מ־13 שנה. היא סיפרה: "אי־ההבנות והבעיות בינינו התחילו כבר לפני 10 שנים. עזבתי חיי רווחה ועושר עם בעלי הראשון, שאיתו חייתי באוסטריה. היכרתי את אודי כשבא לבקר את אחיו אסי, אשר הופיע בווינה בסרט. התאהבנו. באתי אליו לנהלל. הוא התגרש מאביגיל, שאיתה חי גרוע. היו לו שני ילדים. היו לו כל מיני חברים הרפתקנים כמוהו. חלק מנהלל, וכמובן כושי רימון."

להנות אחרי 13 שנה

על קשריו של אודי עם עדנה זיסמן נודע לטליה לפני שנתיים וחצי, מפיהם של חברים בנהלל. הם גילו לה שבעלה שוהה בטיול בכרתים בחברתה של עדנה זיסמן, הצעירה ממנו ב־20 שנה. על חברה יוסי בן־חנן סיפרה טליה: "גם לי מותר, אחרי 13 שנים של סבל, להנות. הוא טוב אלי ומבין אותי ולוקח אותי לכל מקום. לא כמו אודי. אני לא חושבת שזה ענייננו של אודי אם יש לי חבר. גם זה שהוא נשוי זה לא ענייננו... אודי ניסה להסביר לי שהגבר הזה לא בשבילי, וכי הוא רודף נשים, אבל בינתיים הוא טוב אלי ונחמד לי איתו."

תת־אלוף יוסי בן־חנן שירת שנים רבות בחיל־השיריון, למד שנתיים מינהל־עסקים בארצות־הברית, במיסגרת צה"ל, וכיום משרת במטכ"ל. לפני תשע שנים הוא התחתן עם צעירה חיפאית, ענת פרידמן. ענת היא בת למישפחה אמידה מאוד. הנישואין עלו על שירטון, אם כי ענת אינה ממהרת להתגרש ממנו.

בן־חנן יצא במשך שנתיים עם יוני, דיילת אל־על, אחר־כך נראה עם לינדה, פקידה בכירה בלישכת העיתונות הממשלתית. הוא נראה במקומות־בילוי רבים בחברת האלוף אביגדור ("יאנוש") בן־גל, מלווה כמעט תמיד באשה יפה זו או אחרת.

אשתו עברה לגור בנפרד ממנו עוד לפני כמה שנים.

בן־חנן מתגורר בווילה בקיסריה. הרומן בינו ובין טליה דיין התחיל בפגישה בין השנים אצל תת־אלוף רן פקר ברמת־השרון.

בימי מילחמת לבנון נהג יוסי בן־חנן לבקר את טליה בנהלל.

לפעמים מתגבר אודי דיין על כעסו נגד האורח שתפס את מקומו בביתו, ואז הוא אומר באירוניה: "טליה ממילא אסורה על בעלה ועל בועלה, אלא אם כן יצליח פרקליטה, בר־שילטון, להוכיח שאני ישנתי עם יוסי בן־חנן בבית שלנו ולא היא."

טליה לא נישארה חייבת: "אודי מסר לי מיסמך, שבו הירשה לי לעשות ככל העולה על רוחי, בתנאי שהוא יעשה מה שהוא רוצה."

על כך השיב אודי: "טליה התרכזה במשך חיי הנישואין בחיי־חברה סוערים. היא לא מילאה תפקידיה של אשה כדין וכיאות. היתה מבלה בכל שבוע לפחות יומיים מחוץ למושב, ערכה מסעות בחו"ל וקיימה יחסים עם אחרים."

טליה: "הרומנים שלו התפרסמו בכל מדורי הרכילות, בכל העיתונים והשבועונים. הוא נהנה מחסדיהן של הרבה נשים. מה שעניין אותו זה רק נשים, שעליהן ביזבז את עיתותיו." (העולם הזה 2375).

אודי: "אישתי לא קיימה איתי יחסים זה שלוש שנים ויותר."

טליה: "הוא הודה לפני כי קיים יחסי מין עם כל חברותיי הטובות."

אלה הם רק קטעים מתוך הדו־קרב המילולי שניהלו ביניהם בני־הזוג דיין מעל דפי העיתונות, ושפורסם בהרחבה בהעולם הזה (2375).

נגד כללי הצדק הטבעי

אודי דיין הכין היטב את תשובתו. הוא החליט לפגוע בטליה בנקודה הרגישה ביותר שלה, והדיינים הרבניים ביצעו את המשימה עבורו. יתכן שאודי קיווה שבן־חנן יעדיף לעזוב את הבית ואת טליה, כדי לא להיחשף בבתי־מישפט ובעיתונים.

השבוע הכינה לו טליה הפתעה: בעתירתה היא טענה: "אחרי שאודי דיין ספג כישלונות בבתי־המישפט האזרחיים, החליט לנסות את כוחו בבית־הדין הרבני, שם מצא לו זירה טובה, שם נשמע קולו גם במעמד צד אחד וכנגד אנשים שאינם צד בדיון."

בית־הדין לא דן בתביעת הגרושין, ולבקשת הבעל הוצא צו הבאה נגד טליה דיין.

לגבי הצו נגד כניסתו של תת־אלוף בן־חנן לביתה בנהלל, ציינה טליה: "הצו הוצא נגד אדם שאינו צד למישפט הגירושין, ונגדו אישית. האם בית־הדין הזמין את מר בן־חנן לדיון? האם קיבל את הסכמתו להתדיין?"

סיכם פרקליטה של טליה דיין לפני בית־המישפט העליון: "החלטת בית־הדין הרבני נוגדת את כללי הצדק הטבעי, וחורגת מכל המוסכמות."

טליה נאלצה להמתין במשך שעות רבות באולם בית־המישפט העליון עד שהגיע תורה להשמעת עתירתה. היא לבשה שמלה קיצית תכולה ונראתה מתוחה.

הדיון לא ארך יותר מדקה. השופטים מאיר שמגר, שלמה לוין ויהודה כהן קבעו: "הצו ניתן כמבוקש." תת־אלוף יוסי בן־חנן רשאי ללון בבית דיין בנהלל.

מרכל זדהר ■

„הרומנים של אודי התפרסמו בכל העיתונים והשבועונים," טוענת טליה דיין. „הוא נהנה מחסדיהן של הרבה נשים, וביזבז עליהן את עיתותיו." „אישתי לא קיימה איתי יחסים זה שלוש שנים ויותר," אומר אודי דיין.

ברי־שילטון וטליה
שימחות המנצחים

טליה דיין בבית־המישפט העליון
„אין זה ענייננו של אודי..."

הירקנים

(המשך מעמוד 23)

אינה מסוגלת להשתלט על מימדי השוק, כפי שצויירו כאן מסיבות שונות: מחסור בכוח־אדם, והצורך באישור פוליטי לפני כל פעולה

מימון לסמים

המקורבים לעניין המט"ח השחור לא ישכחו לעולם את הסיפור הבא: עובד בכיר בחברה ישראלית בעלת קשרים מעבר לים נהג להעביר על גופו דולארים במזומנים, שיועדו לתשלום שוחד או מתנות לפקידים בדרגים שונים, שהיו אמורים לחתום על החוזה עם החברה הישאלית.

יום אחד נתפס העובד שהוא פורט אלף, דולר בשוק השחור ברחוב ליילנבלום בתל־אביב. החוקרים עקבו אחריו, ובחיפוש מדוקדק בביתו התברר, מרישומים שונים, שהוא הצליח לקחת לעצמו מאותם סכומי שוחד חלק נכבד ביותר, הנאמד במאות אלפי דולר.

האיש נשבר והודה בגניבה.

כספו הושקע בחשבון סודי בחו"ל, והוא מסר לחוקריו את מיספר הקוד ואת גובה הסכומים המופקדים שם.

המדינה היתה יכולה, על־פי החוק, להחרים את כל הכסף, שהוא הודה בגניבתו ושנמצא ברשותו. אך תחת זאת הגיעו איתו להסדר תשלום־כופר על חלק מהגניבה, לשביעות־רצונם של כל הנוגעים בפרשה, ובעיקר שלו. תמורת סכום אפסי בשקלים, שנמסר לאוצר המדינה, נשאר חלק־הארי של גניבותיו בידיו.

אין זה, אגב, המיקרה היחיד. לא אחת נמנעו החוקרים מלצאת לשטח, אחרי שהתברר שהחשוד שבדירתו תבוצע הפשיטה הוא דמות מוכרת, בעלת קשרים פוליטיים במקומות הנכונים. היה ברור להם, שבשיחת־טלפון אחת יצליח החשוד לא רק למנוע את מעצרו, אלא יותר מכך: למנוע את חשיפת המטמון הלא־חוקי שלו.

אך הבעיה בשוק המט"ח השחור אינה הברחת מט"ח לחו"ל על־ידי אותם הרוצים להגר בעתיד מישראל. מטבע זר בהיקף כה גדול ממנן את עיסקות־הסמים, הרכים והקשים, המגיעים לארץ, וממנן הברחות פנימה והחוצה של סחורות גנובות שונות. מי ששם את ידו על שוק המט"ח השחור יכול למנוע עיסקות־סמים עוד בטרם התבצעו.

מט"ח שחור משמעו האצת האינפלציה. הדולארים שנשארים בידי הישראלים מיועדים להוצאות שמטיבען מקפיצות את המדד.

בעבר היה קיים ביחידתו של זיגל במיפלג המודיעין צוות־מיבצעים־מט"ח ופעילותו נשאה פרי. אולם היום מטפלים בעניינים כאלה רק כאשר מתקבלת אינפורמציה ספציפית, תוך כדי חקירה אחרת.

על־פי בריקת עורכי־המחקר, היו דרושים בסך הכל 15 איש, בכל הארץ, כדי לשים יד על השוק.

מכיוון שכל סכום במזומן מעל 500 דולר הוא לא חוקי וניתן להחרימו, קל לשער איזה סכומים מהמחזור הענק היתה יכולה היחידה המצומצמת להכניס לאוצר־המדינה, אחרי שהיתה מכסה גם את הוצאות הפעלתה.

הקריטריונים להענשת עברייני־מט"ח הם לא ברורים. הממונה על מטבע־זר בבנק־ישראל נקב באמצעים שונים. הבנקטים נגד עברייני מט"ח, כמו הטלת כופר בוועדת־כופר, ועד העמדה לדין.

עם מי מקילים ודורשים ממנו כופר, ואת מי מעמידים לדיזן השיקולים לכך, הם חסויים.

חוקרי־המישטרה שטיפלו בעניין הרגישו, שהמימסד מתייחס בהבנה ובסלחנות לעברייני מט"ח. מסיבה זו, הם אומרים, אין 15 חוקרים פנויים להקמת יחידה חדשה שתעסוק רק בעבירות אלה.

בן־ציון ציטרין ■

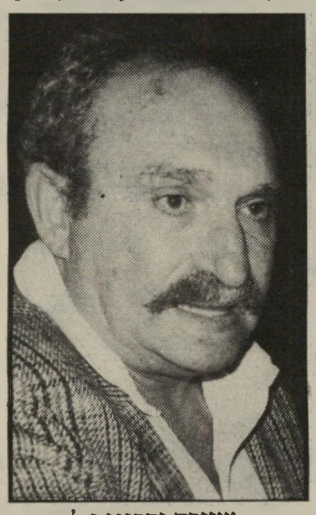
כל עוד אני חיה

(המשך מעמוד 25)

בעין לא יפה על ההתנחלויות, אבל אני לא מאלה שמקימים קול צעקה. מקסימום אני יכולה לבוא להפגין בשקט בלי לעורר תשומת־לב. אולי אני רגישה לדברים האלה יותר מכל אחד אחר. אף אחד לא יכול לקום ולומר שאני שוחרת מילחמה, דווקא לא אני. איך אמר חיים גורי: „היינו מישפחה אחת". פה איבדנו קרובי מישפחה, פה יש לנו במישפחה נכים, חתני איבד את רגלו. כל הסביבה שלי נפגעה במילחמות. בעצמאות חלמנו שכעת, כשתהיה לנו מדינה משלנו יהיה שקט. היינו משוכנעים שהגענו אל המנוחה ואל הנחלה, אבל הנה עוד מילחמה ועוד מילחמה ואני מתפללת: אלוהים רק לא עוד מילחמה — כל הדור שלי לא שוחר מילחמה. דווקא הצעירים הם ששוחרים מילחמה, הם אלה שתוססים על ארץ־ישראל השלמה. הם אלה הפנאטים והלא־מתפשרים. ואומרים עלי שאני אוהבת מילחמות. אנשים לא מכירים אותי.

לא מסתובבת עם צלמים

ומרים עלי שאני עושה כל דבר עם צלם. זה שקר גדול! אין שקר גדול מזה. איך קוראים להז ארזי לא הצטלמה בלבנון עם בגדי צבא? איך הגיע לשם הצלם? הוא עבר במקרה? כל

שייקה ירקוני ז"ל
השתתפות באבל

אמן עושה ומחפש פרסום. הפרסום זה חלק מהעניין. זה חשוב בשביל הקריירה. כשנולדה הנכדה, צלצלו אלי וביקשו לצלם אותי כסבתא. מה, שאני אגיד לא? זה חשוב שזה יהיה בעיתון. כלי־התקשורת זה דבר חשוב לכל אמן. אפילו אריק איינשטיין נותן ראיונות כשהוא זקוק לפרסום, ואני כמעריצה שלו, רוצה שיצלמו אותו, רוצה לשמוע ולראות אותו. מה לא טוב בזה?

אף פעם אני לא מסתובבת עם צלמים. פעם ארגנתי מופעי אמנים בפני חיילים עם כל אמן שלחתי צלם ועיתונאי, אבל איתי אף פעם לא בא צלם. אחר־כך ירדתי מזה, כדי שלא יגידו שאני רודפת פרסומת. גם במילחמה האחרונה הופעתי בבתי־חולים. מישהו שמע על כך? כשמ־טלפנים מאיזה גדוד ומבקשים שאופיע בחינם. אני תמיד מסכימה. עד היום חיילים נכנסים להופעות שלי בחינם זה תנאי שלי.

אז מדוע אומרים שכשאני מנשקת את הנכד אני מזמינה קודם צלם? זה פשוט רוע לב.

אני לא שרה בשביל הכסף. אני שרה כי זה סם החיים שלי. אני אוהבת את זה וחיה את זה.

אם לא משמיעים שירי מלחמה, אני מבקשת שישמיעו שירי ארץ־ישראל, כי אני לא אוותר. כל זמן שאני מסוגלת לשיר לא אוותר!

■ ■ ■

אחרי שכתבה זו נמסרה לדסום, נפטר בעלה של יסה, שייקה ירקוני. „העולם הזה" משתתף באבלם של הזמרת ובני־ביתה.

קחו שבוע של נופש וכיף על כוכב אחר

כוכבי דיזנהויז

פלמה
דה מיורקה
כל יום ששי
החל מ־444$

שנריף
באיים הכנריים
כל יום רביעי
החל מ־649$

סיציליה
הגדול באיי הים התיכון
כל יום שני
החל מ־499$

כרתים
כל יום ששי וכל יום שלישי
החל מ־305$

רודוס
אי הפרפרים והשושנים
כל יום ששי
החל מ־288$

קורפו
כל יום חמישי
החל מ־390$
כל יום שלישי
החל מחודש ספטמבר

בראש השנה
טיסה מיוחדת
ל: רודוס
5 ימים 4 לילות
החל מ־258$

6 תשלומים צמודים לדולר

טיסות מיוחדות בסוכות
לכל היעדים 30/9—23
מספר המקומות מוגבל
נא הקדימו הזמנותיכם לחגים

עם דיזנהויז כל חופשה היא חוויה מהנה

פנה לסוכן הנסיעות שלך

המחיר כולל: טיסה הלוך ושוב ל־7 לילות אכסון במלון לבחירתך והסעות משדה התעופה למלון ומחזרה.
נציג דיזנהויז יקבל אותכם באי הנופש

לחופש ונופש באיים עם המומחים

דיזנהויז בשרות הנוסע מאז 1926

משרד ראשי: תל־אביב רח' בן־יהודה 21 טל' 652140

ירושלים שמאי 9	תל־אביב	רמת־השרון	רמת־גן
טל' 246868	בן־יהודה 33	סוקולוב 32	בורסת היהלומים
	טל' 654676	טל' 494534/6	טל' 266222/3

פרסום קידן

ספורט

שחיה

הדגיגים לא סטופחים

הדגיגים של ענף השחיה הם כל אותם ילדים־שחיינים, הזוכים במדליות באליפויות הארציות.

אריק פרנקנטל בן ה־10 מגבעתיים, הוא הדגיג שהצליח לזכות באליפות הארץ האחרונה לדגיגים בסגנון 100 מטר בחתירה ובפרפר, וב־200 מטר מעורב אישי. הילד, שכבר בגיל 7 וחצי גילה כישרון שחייה, סייע השנה לקבוצתו, מכבי־גבעתיים, לזכות במדליית הזהב הקבוצתית בשחיית שליחים 4×50 בסגנון מעורב, ובעיקר עזר להם לשבור שיא ישראלי שלא נשבר מזה תשע שנים ולזכות בשחיית שליחים גם בסגנון חתירה.

בעולם חלה ירידה בגיל אלופי השחייה. כיום אלופי העולם בשחיה אינם עוברים את גיל 18. אחת הסיבות לכך היא ההשקעה הרצינית המושקעת בהם כבר בגיל 8־9. בארץ יש פיגור בהישגים של קבוצת גיל זו, כמו שיש פיגור בכל ענפי הספורט האחרים, למרות שכישרונות צעירים אינם חסרים, הם אינם זוכים בטיפוח מתאים בשנים שבהן עדיין אפשר לעצבם כדי להגיע לשיאים ברמה עולמית גבוהה.

מישמעת בריזל. מכבי גבעתיים היא אחת הקבוצות שיש בה שחיינים עם פוטנציאל, אך האגודה אינה עושה דבר וכל המאמצים נופלים על כתפי הורי הילדים בעלי הכישרון. אומר אביו של אריק פרנקנטל:

„רבים מתבוזזים ונשברים בגלל חוסר־האמצעים. ילד כזה משקיע חמש שעות בכל יום באימונים. והוא זקוק למישהו שיעמוד מאחוריו. אך ההורים אינם מסוגלים תמיד להקדיש כל־כך הרבה שעות לילדם. צריך להיות טיפוס מיוחד כדי להתמודד עם ספורט השחיה, שהוא משעמם ביסודו."

ישועתם של דגיגי קבוצת מכבי־גבעתיים יכולה לבוא מספונסור רציני. רק מממן כזה יכול לעשות ממנה קבוצה של שחיינים ראויה לשמה.

הוריו של אריק לא נשברו עדיין. על הקיר מעל למיטתו של הילד תלויה סיסמה: „פחד הכישלון הוא סוד ההצלחה."

כדורסל

אורנה באה לזנווה

רק לפני שבוע באה אורנה אורלי (1.80), הכדורסלנית התל־אביבית בת ה־24, לקבוצתה החדשה וורסואה־ז'נווה, וכבר היא מתגעגעת למולדתה. מדי יום מצלצל הטלפון בביתה שבגיבעתיים, ועל הקו נשמע קולה של שחקנית הפועל תל־אביב מזה 12 שנה. אורנה מדווחת לאמה, יעל, כל פרט על היקלטותה בשווייץ.

מחוץ לקלחת. לפני שבועיים ישבה אורנה בחברת אמה בקפה סקאלה בתל־אביב וצפתה מהצד במתח ובעצבנות שבהם היו נתונות חברותיה הכדורסלניות, ביום שוק־ההעברות הגורלי.

אורנה צחקה ועיניה זהרו. „אני מחוץ לקלחת. לי מותר עכשיו לצחוק על כולן למרות שאין לי שיחרור ביד, הבטיחו לי בהפועל שלא ישימו לי רגל בעניין.

„אני נוסעת לא רק לשחק, גם ללמוד שפות."

אמה של אורנה, שהיתה עדה לכל הפרשה סביב בתה, שיטחה את טענותיה. „אורנה שלי היא שחקנית 30 נקודות למישחק, והחזיקה בשינים להחלטותיו המיקצועיות והטאקטיות, ואחרי שלא ניתן לו להעניש את שחקניו שנהגו לאחר לאימונים או בכלל להיערד מהם — בעיקר ארל ויליאמס, מיקי ברקוביץ ואולסי פרי — החליט רלף להחזיר לעצמו את הכבוד העצמי שקבוצת מכבי לקחה ממנו.

התנאי שרלף קליין העמיד לפני הקבוצה הגרמנית, הרבה לפני שסיכם עימה את עניין הכסף, היה שיועלק לו גיבוי מלא להחלטותיו. תנאי זה הפך בעיניו של קליין לחשוב מכל.

הכבוד האבוד של רלף קליין

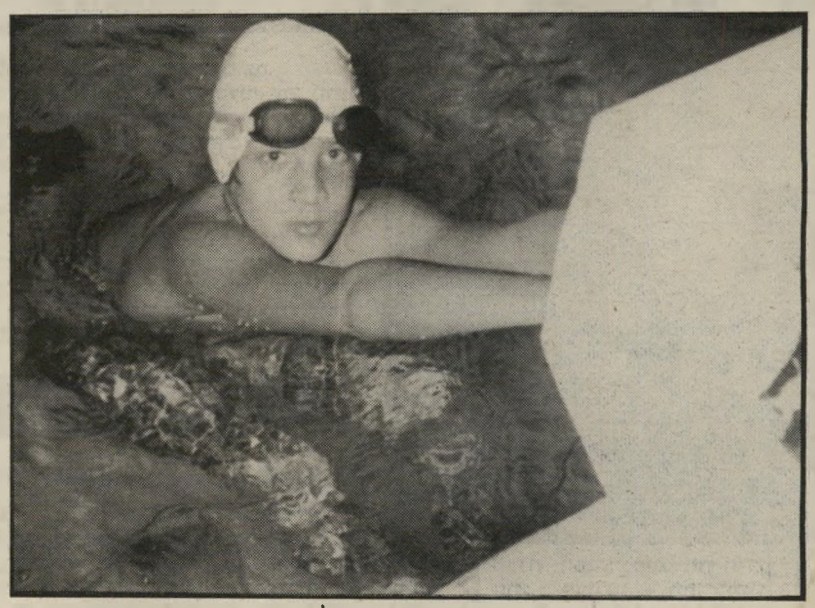
כן מי שהיה עד קרוב למה שעבר על בשרו של רלף קליין בשנותיו הארוכות במכבי תל־אביב, יכול להבין את התנהגותו בגרמניה. רק מי שידע את המתרחש בקבוצת־הצמרת הישראלית המפוארת, יכול להבין את פשר החוקים הנוקשים שהטיל מאמן הכדורסל הישראלי על שחקני קבוצתו הגרמנית החדשה.

הכדורסלנים של קבוצת סאטורן־קלן, שהגיעו לאימון הראשון עם מאמנם הישראלי, היו מוכי תרהמה. כללי ההתנהגות בשעת אימון ובשעת מישחק לעונה החדשה היו החמורים והקיצוניים שידעו מעודם: אין להתווכח בשעת האימון או המישחק, ובודאי לא על טאקטיקת המישחק שהמאמן קבע: מי שמאחר לאימון משלם לפחות 20 מארק (420 שקל בערך) קנס לקופת הקבוצה. מי שמחסיר את האימון האחרון לפני מישחק, יושב על הספסל בצד בזמן המישחק; קליין גם קבע תעריפון כופר לעבירות שמבצעים השחקנים בעת המישחק.

אחרי שלא קיבל קליין את גיבוי הנהלת מכבי

מאמן־כדורסל קליין
קנסות ועונשים

שחיין פרנקנטל
חסר ממנן

רק לא לנשים?

ה**ישג הספורטיבי** העולמי שהביאה הג'דוקאית רות מגן (19) בשנה שעברה, גם מאליפות־העולם (מקום שביעי) וגם מאליפות־אירופה (מקום חמישי), לא שיכנע את ראשי־התאחדות הספורט בישראל. אלה לא מיהרו לזכות את החיילת, תושבת רמת־השרון, בפריוויליגיה המכונה בצה"ל „ספורטאית־מצטיינת". תואר המוענק במיסגרת השירות לספורטאי בעל הישגים בולטים, ומסייע לו שלא להזניח את הקריירה הספורטיבית.

כרגע מועסקת החיילת מגן בפקידה בצבא, ולדבריה היא חוששת לשנות את תפקידה. „אפילו לעבור קורס מד"סים אני לא רוצה, שמא יזרקו אותי רחוק מהבית ולא תהיה לי אפשרות להתאמן בג'ודו כרגיל."

אחרי לוס־אנג'לס. 60 חיילים, מתוכם עשר היילות, הם המיכסה השנתית של „ספורטאים־מצטיינים" שלהם מעניקה התאחדות הספורט בישראל מעמד מיוחד זה. התואר מעניק שיחרור שבועי מסודר לאימונים ופטור משמירות.

רות מגן, שהיא אלופת הארץ בג'ודו־נשים במישקל 52 קילוגרם כבר תשע(!) שנים, לא זכתה בסוכריה, למרות שזכתה בהישגים עולמיים לא מבוטלים. ספורטאיות בכדורסל, באתלטיקה ובטניס, שהשגיהן העולמיים פחותים משלה, זכו בפריוויליגיה.

אומרת רות: „אין בנות שהשיגו הישגים יותר גבוהים ממה שהישגתי בחו"ל. הקריטריונים בהתאחדות לספורט זה לא הישגים. מה שקובע שם זה ההתייחסות של ראשי ההתאחדות לענף ג'ודו־לנשים."

בינתיים, לא רק ההתאחדות הישראלית מקפחת את ספורט הג'ודו־לנשים. גם באולימפיאדה הכל־יכולה זוכה לייצוג רק ענף הג'ודו־לגברים. „הבטיחו לי, כשהייתי בחו"ל, שבאולימפיאדה הבאה, אחרי לוס־אנג'לס, גם הנשים יוזמנו לתחרויות. אני כבר מחכה."

למרות החיים הקשים של הג'ודוקאית, לא מוותרת הצעירה על הג'ודו ובסבלנות ראויה לציון היא מחכה כבר שיבעה חודשים שהתאחדות־הספורט תכיר במעמדה בצבא, ותתמוך בה במוסדות האולימפיים.

ג'ודוקאית מגן
חיים קשים

כדורסלנית אורלי
געגועים הביתה

את קבוצתה, הפועל תל־אביב, בליגה הלאומית. אבל היא לא היתה טובה להם, לנבחרת ישראל. עכשיו היא תהיה טובה מאוד לאליפות אירופה, שבה תשתתף במסגרת מישחקי הקבוצה השווייצית."

השווייצים המסודרים ביטחו את אורנה בביטוח־חיים בשווי של 40 אלף דולר, וגם שיכנו אותה בדירת מגורים מקסימה. כל זאת, בנוסף לשיחות הטלפון החופשיות שנותנים לה לנהל עם מישפחתה בארץ.

הספורטאית הישראלית בוורסואה, מסתבר, מסודרת היטב.

לולא הגעגועים הקשים התוקפים אותה בחדרה אחרי האימונים, ולולא השפה הצרפתית, שעדיין אינה שגורה בפיה — הכל היה מושלם אצל אורנה אורלי.

אורנה מתכוננת לחזור עם תום העונה לקבוצת האם שלה, הפועל תל־אביב, „כי שם ביתי האמיתי".

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הציג בכתבת־שער רחבה את סידרת המועמדות הסופיות בתחרות „מלכת־הים 58". תחת הכותרת „מעבר לגבול" עסק מאמר העורך, „הנדון", במאה אלף היורדים הראשונים, שהיגרו מישראל בעשור הראשון שלה. קלמן כץ המשיך בגיליוויו על מחדלי מישרד־החוץ הישראלי, בקשר עם מחוללי המהפיכה בעיראק, והפעם תחת הכותרת „מר ראובן שילוח מחבל בשליחות". סקירה תחת הכותרת „הסודיות כמו מיבצע סיני" חשפה עובדות מאחרי הקלעים מפי מארגני תחרות חתן־התנ"ך העולמי.

„כלה נאה, יאה גם חסודה" היתה כותרת הכתבה שתיארה את נישואיו של המחזאי יורם מטמור למעצבת האופנה קטי רודר. תחת הכותרת „סאליוון הגדול" דיווחה רות ורד על בחינות שערך אשף־הטלוויזיה האמריקאי אד סאליוון בין אמנים ישראלים כדי לשלבם בהופעותיו בארצות־הברית.

בשער הגיליון: מועמדות סופיות בתחרות „מלכת־המים 58".

„העולם הזה" 1091
תאריך: 27.8.1958

אשלייה בחמסין ★ פרופסור ישעיהו ליבוביץ על נשואין בישראל ★ „בצל ירוק" הופכת אגודה עותומאנית

העם

קח השבוע

בשתי דרכים השתלבה ישראל השבוע מרחב. בידה אחת נגבה מפניה את הזיעה, נגרמה על־ידי השרב, שהפך את המרחב כולו חממה לוהטת. ידה השניה הורמה באו"ם, הצבעה למען הצעת־החלטה ערבית, שהנחילה צחון מדיני מזהיר לגמאל עבד־אל נאצר.

מפני הזיעה של האקלים המרחבי נסוגו אזרחי מדינה לעבר מלכת המים, ביקשו סעד בים. בריכה ומתחת למיקלחת הקרה. בפני הלחץ פוליטי המרחבי היתה הנסיגה קשה יותר. נציגי ישראל נוכחו לדעת, שאם לא יקחו את היוזמה בידיהם כדי להשתרש במרחב מרצונם ובהתאם לאינטרסים של עצמם — ייאלצו בסוף לעשות את בעל כורחם, לטובת האינטרסים של מדיניות המערב.

זה היה לְקח השבוע.

אנשים

● שגריר ישראל בארצות־הברית **אבא אבן**, בראיון בטלוויזיה האמריקאית: „למרות כל העננים שבאופק אנו מתקדמים התקדמות כלשהי בדרך להשתלבות ביבשת אסיה. וההוכחה היא דיברי ההערכה הנרגשים שהשמיע ראש־ממשלת־גאנה לסיוע הטכני שישראל נותנת לארצו."

● פרופסור **ישעיהו ליבוביץ**: „נישואין בישראל זו נתינת גושפנקה רשמית לפונקציה שבוצעה מזמן."

● בחלק השני של חידון־התנ"ך, שנערך באמפיתיאטרון האוניברסיטה העברית בירושלים, התקשה הנציג הדרום־אפריקאי **דניאל דה־סלסי** להשיב על הכוונה שבפסוק „ואהבת לרעך כמוך". העיר **יגאל אלון לירוחם בוהן**, שישב לידו: „תזכיר לו את בעיית הכושים ברדום־אפריקה."

● המשורר **דידי מנוסי**, אחרי גל־החום שעבר על המדינה: „איזו מדינה זו — יש בה מיזוג־גלויות, אך אין בה מיזוג־אוויר."

קרקע לתכבים. היה עוד לקח שני. במשך דור שלם התרגלו ישראלים רבים להשלות את עצמם שהערבים עצמם אינם חשובים כלל, ושכל המתרחש במרחב אינו אלא פרי הקנוניות והתככים של המעצמות הגדולות. מכאן נבעה מסקנה נוחה: אין צורך לטפל בערבים, דרוש רק לשכנע את מעצמות המערב לשנות את כללי משחקם ולהכניס את ישראל למחנם.

ההצבעה באו"ם הוכיחה שזו טעות מרה. גורל המרחב מוכרע מעיקרו על־ידי תהליכים פנימיים: השאיפות המאבקים והשינאות ההדדיות של עמי המרחב עצמם. כל עוד המרחב מסוכסך, יכולות המעצמות הזרות לקנות בו אחיזה ולרקום בו מזימות. אך ברגע שהמרחב מתלכד — אפילו בחלקו — מאבדות המעצמות הזרות את הקרקע לזריעת תככיהם.

הדבר נכון לגבי איחוד עמי ערב. הוא יהיה נכון כפליים לגבי ליכוד עמי המרחב כולו, כולל ישראל.

מיפלגות

המזכיר שוחרר

הפרט הבולט ביותר בהודעת המישטרה על גילוי רשת־הריגול הפרו־סורית בגליל היה, כי בין העצורים שני מזכירי מק"י (מיפלגה קומוניסטית ישראלית). כבר למחרת ההודעה, אחרי 17 יום של מעצר, שוחרר אחד משני המזכירים. אך הידיעה לא זכתה כמעט בסיקור. המישטרה עצמה לא הזכירה אותה.

שיחרורם של סאלים איבראהים כנעני (28), מזכיר מק"י בכפר עראבה, היה שיחרור ללא תנאי. הוא לא נתבקש אפילו לחתום על ערבות. לעומת זאת חתם על מיסמך מסוג אחר: הודעה על חלקו ברשת־הריגול. הודה כנעני: חוסיין גרבוני, מורה שפוטר מעבודתו אחרי שסירב להשתתף בחגיגות־העשור למדינה בבית־הספר, ואף הסית את התלמידים ללכת בעיקבותיו. פנה לכנעני בהצעה להצטרף ל„תנועתו". את מטרות התנועה, לדברי כנעני, סירב גרבוני לגלות. כל עוד לא יודיע כנעני על נכונותו להצטרף אליה.

אפילו קול העם ואל־איתיאחד של מק"י לא נתנו פירסום לשיחרור. הם כבר חשבו, כנראה, על היום שבו יופיע מזכירם על רוכן־העדים, כעד המישטרה, ויעיד נגד יתר העצורים — ובכללם איבראהים אל־פחמאווי, מזכיר מק"י בכפר תמרה.

בידור

מאה ועשרים תה

בגופיות, במיכנסיים קצרים וברגליים יחפות עסקו השבוע שמונה שחקנים באחת מחזורות־התיאטרון המבדחות ביותר: הם חזרו על קיטעי הופ, עברנו... תוכניתה החדשה של להקת בצל ירוק.

עם טקסטים משובחים של דן בן־אמוץ ואפרים קישון, ופיזמונים של חיים חפר, נעמי שמר ודן אלמגור, יצאו הבצלצלים הירוקים, שהבשילו תוך כדי 200 הצגות התוכנית הראשונה, לדרך־המלך של עולם־הבידור הישראלי, בערב ראש־השנה הקרוב.

על סף השנה השנייה לקיומם, לא התפארו עוד שחקני בצל ירוק ומנהליו בייחודם החלוצי. כאשר הקימו את תיאטרונם החדש, סיפרו ניסים ונפלאות על היותם חברי קיבוץ־ספר, על שעות־העבודה שישקיעו כל אחד במיטבח,

במיספוא וברפת, ועל התרומה הגדולה שייתרמו לעולם התרבות החלוצית המתקדמת.

כתום שנה גו הכל כחלום לא־מוצלח: „אנחנו אגודה עותומאנית שאינה מחלקת רווחים," הודיע ענייניות חיים טופול, כוכב התיאטרון ומנהלו, בין ביקור חטוף בבית־החולים שבו מתגוררת בתו בת היומיים, ובין ישיבה על רגל אחת עם אנשי להקתו.

השבנים מפריעים. אילו היו אנשי בצל ירוק ובעליו מחלקים את הרווחים, אין ספק שהיה להם מה לחלק: הצלחות הקופה של תוכניתם הראשונה כביסת הרש עברו על כל המשוער.

בתוכנית השנייה מקווים אנשי בצל ירוק לעלות על הראשונה. סיפר אורי זוהר על חוויותיו, בדרך להצלחה: „אנחנו עובדים במרתף מסויים ברחוב פינסקר. השכונה כולה קשרה עלינו קשר והחליטה להפריע לנו בחזרה. כל פעם שיוסלה (האקורדיוניסט) רוצה להתחיל לנגן, מתחיל מישהו בבית השני לכוון את הפסנתר."

על מה שיהיה בתוכניו, החדשה הופ, עברנו... התקשו השחקנים לדבר. כל עוד אפרים קישון לא חזר מארצות־הברית, לא בטוח עדיין שום דבר: כי קישון הוא הכל־יכול בלהקה, שהוא גם אחד ממייסדיה ובעליה.

רק בפרט אחד אין חילוקי דיעות בבצל ירוק. שבו מתנהל הכל בחזרות ואחריהן בדרך דמוקרטית של ויכוחים והצבעה: הקטע הטוב ביותר בתוכנית הבאה יהיה הפיזמון הכנסת של חיים חפר ומשה וילנסקי, פיזמון סאטירי על נבחרי־הציבור, על המיזנון ועל התה, על הקואליציה ועל האופוזיציה, שהסך־הכל שלהם, בחרוזיו של חפר, הוא: „מאה ועשרים תה."

כלה מטמור לפני החופה כלה קטי רודר, מעצבת־אופנה במיקצועה, כמה דקות לפני נישואיה מחזאי יורם מטמור. בצילום זה נראית קטי בכניסתה למיקווה, כשראשה מכוסה במיטפחת שי, לפי כל כללי ודיקדוקי הצניעות של הרבנות. נישואין אלה של קטי ויורם מטמור הגיעו מה שנים מאוחר יותר לכותרות. כאשר קטי פשטה את הרגל בבית־האופנה שלה ונמלטה חוץ־לארץ והמחזאי נאלץ לשלם את חובותיה. שנים מאוחר יותר נמצא מטמור מת אמבטיה, אחרי התקף־לב, בפאלמה דה־מאיוקה, לבני הזוג מטמור בן, החי באנגליה.

החתן

הכלה והמנחה מתמונות חידון התנ"ך העולמי – חתן־התנ"ך, עמוס חכם, מחזיק בידיו את הכלה, התנ"ך. מאחור: המנחה, הקריין עמיקם גורביץ.

יש לך בנקאים למקצוע.

בתחום עיסוקך, כדי להגיע ולשמור על רמה מקצועית גבוהה, אתה משקיע הרבה מאמץ. אתה לומד, חוקר ובודק. אתה שואל, מתלבט ומחליט. כל זאת כדי להתפתח, לצעוד קדימה ולתת שירות טוב יותר ללקוחותיך.

בשטח הבנקאות אתה מצפה לגישה דומה מהבנקאי שלך בבנק הפועלים. הרבה מאד משאבים, חשיבה ויוזמה משקיע הבנק כדי לתת לך פתרונות מתאימים.

אנשי הבנק נכונים להעמיד לרשותך מכלול של שירותים בנקאיים — מערך תקשורת משוכלל, יעוץ מתקדם ופתרונות פיננסיים המותאמים לצרכים המיוחדים שלך ושל העסק שלך.
תן לנו את האתגר המקצועי להפעיל בשבילך את המערכת הבנקאית הדרושה לך.
בוא לבנק הפועלים, יש לך בנקאים למקצוע.

בנק הפועלים בע"מ

ט"ז אלול תשמ"ג, 24.8.83 | מיספר 2399 | 72 עמודים | שנה 47 | המחיר 80 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

אודי דיין השיג צו האוסר על חבר אשתו להיכנס לביתו ובג"ץ ביטל אותו

תת-אלוף בבית האשה

אודי וטליה דיין ותת־אלוף בן־חנן